

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

24'üncü Birleşim
7 Aralık 2020 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un, 2021 yılı bütçe görüşmelerinin millete ve devlete hayırlara vesile olmasını dilediğine ilişkin konuşması

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un, tutanakların Türkçe tutulduğuna, hatip başka bir dilde konuştuğunda "Bu bölümde/bölmelerde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime/kelimeler ifade edildi." diye not düştüğüne ilişkin konuşması

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un, tutanakların önce ham olarak tutulduğuna, daha sonra nihai şeklinin verilmesine ve resmileştigiğine, (x)'in dipnot için kullanıldığına ilişkin konuşması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230)

2.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/280), 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2019 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2019 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 190 Adet Kamu İdare-sine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2019 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2019 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1322) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 231)

V.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Erkan Baş'ın, İç Tüzük'ün 63'üncü maddesine göre, Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'u usule uymaya davet etmek üzere bir usul tartışması açılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

2.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, bütçe görüşmelerinde hem turlarda hem maddelerde gruplarına düşen konuşma haklarından Mecliste grubu bulunmayan siyasi partilerinin taleplerini karşıladıklarına, bütçenin tümü üzerinde grubu bulunmayan siyasi partilerin de söz hakkı olduğuna ilişkin açıklaması

3.- Ankara Milletvekili Mustafa Destici'nin, şahsına yapılan ithamları kabul etmediğine, milletten aldığı güçle Mecliste olduğuna ilişkin açıklaması

4.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, grubu bulunmayan siyasi partilere konuşma hakkı verme konusunda bir sıkıntılar olmadığını, Ankara Milletvekili Mustafa Destici'ye sataşmadıklarına ilişkin açıklaması

5.- Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

6.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İstanbul Milletvekili Pervin Buldan'ın 230 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 231 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

7.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Ankara Milletvekili Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

8.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

9.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İzmir Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nun 230 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 231 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

10.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

11.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un 230 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 231 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

12.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un 230 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 231 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

13.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

14.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

15.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

16.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Ankara Milletvekili Mustafa Destici'nin 230 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 231 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

17.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 230 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 231 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

18.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 230 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 231 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

19.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İstanbul Milletvekili Engin Altay ve Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

20.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 230 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 231 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

21.- Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın, İstanbul Milletvekili Engin Altay ve Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

VI.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- İstanbul Milletvekili Erkan Baş'ın söz hakkına ilişkin verdiği dilekçenin işleme alınıp alınmayacağı hakkında

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un 230 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 231 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasında CHP'ye satışması nedeniyle konuşması

VIII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin, 26. ve 27. Yasama Dönemlerinde verilen yazılı soru önergelerine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/35967)

2.- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin, 26. ve 27. Yasama Dönemlerinde Başkanlığa sunulan kanun tekliflerine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/35968)

7 Aralık 2020 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.03

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP

KÂTİP ÜYELER: Enez KAPLAN (Tekirdağ), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)

-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 24'üncü Birleşimini açıyorum. ^(x)

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçiyoruz.

Gündemimize göre, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un, 2021 yılı bütçe görüşmelerinin millete ve devlete hayırlara vesile olmasını dilediğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Başlamadan, 2021 yılı bütçe görüşmelerimizin milletimiz ve devletimiz için hayırlı sonuçlara vesile olmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230) ^(x)

2.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/280), 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2019 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2019 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 190 Adet Kamu

^(x) 7/4/2020 tarihli 78'inci Birleşimden itibaren, coronavirus salgını sebebiyle Genel Kurul Salonu'ndaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Sayın milletvekilleri, Komisyon Raporları 230 ve 231 sıra sayılarıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Şimdi, yürütme adına bütçe sunuş konuşmasını yapmak üzere Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay'a söz vereceğim.

Buyurun Sayın Oktay. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; 2021 yılı merkezî yönetim bütçe görüşmeleri vesilesiyle Gazi Meclisimizin Genel Kurulunda sizlerle birlikte olmaktan duyduğum memnuniyeti özellikle ifade ediyor, Sayın Cumhurbaşkanımız ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

21 Ekimdeki bütçe sunuşumuzun ardından, 27 Ekim-27 Kasım 2020 tarihleri arasında gerçekleşen özveri çalışmaları ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi üzerine Plan ve Bütçe Komisyonunda gerçekleştirilen görüşmeler tamamlanmıştır.

2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi, Plan ve Bütçe Komisyonunda otuz sekiz gün süren 20 birleşim sonunda son şeklini almıştır. İki yüz beş saat bütçe mesaisi yapan Plan ve Bütçe Komisyonumuzun mevcut ve önceki başkanlarına, üyelerine, kıymetli milletvekillerimize; ayrıca, süreci birlikte yürüttüğümüz değerli bakanlarımıza, kamu kurumlarımızın değerli temsilcilerine, çalışanlarına sarf ettikleri emek ve yaptıkları her türlü katkı için teşekkürlerimi sunuyorum.

Bütçemizin Meclis Genel Kurulundaki müzakerelerine bugün itibarıyla da başlamış bulunuyoruz. Millî iradenin tecellîgâhı olan Türkiye Büyük Millet Meclisinde yaptığımız bütçe görüşmeleri, yürütme erkinin demokratik yollardan denetlenmesine zemin oluşturmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı Kabinesi tarafından yapılacak icraatların yol haritası olan bütçe teklifimiz, milletimize en iyi kamu hizmetlerini en etkin şekilde ulaştırma vizyonumuz yönünde hazırlanmıştır. Yüce Meclisimize sunduğumuz bu bütçe, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin 3'üncü bütçesi olarak, sistemin getirdiği esneklik ve dinamizmin avantajlarını taşımaktadır. Bütçemiz, eğitim, sağlık, adalet ve güvenlik başta olmak üzere, enerjiden tarıma, ulaştırmadan sanayiye, Cumhurbaşkanımız liderliğinde her alanda elde ettiğimiz kazanımları daha da yükseltecek somut ve orta vadeli hedeflerimizin dayanağını oluşturmaktadır. 2021 yılı bütçesinin temel misyonu, Covid-19 salgınına bağlı olarak ortaya çıkan küresel yeniden yapılanma sürecinde Türkiye ekonomisinin sağlam ve öngörülebilir adımlarla ilerlemesini temin etmektir. Bu çerçevede bütçemizin hedefi, yeni normalde ülkemizin küresel ölçekte hak ettiği yeri almasıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'nin kalkınma sütunlarını oluşturan alanlarda sağlanan ilerleme, Türkiye sevdamızın, büyük bir gayretin ve emeğin sonucudur. Cumhurbaşkanımızın Başbakanlık dönemi de dâhil olmak üzere, hükûmet programlarıyla, kalkınma planlarıyla, konu bazlı strateji belgeleri ve eylem planlarıyla, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçişle birlikte Cumhurbaşkanlığı programı ve yüz seksen günlük ilerleme planlarıyla her bir adım üzerinde titizlikle çalışılmış ve uygulanmıştır. 2023, 2053 ve 2071 gibi gelecek tasavvurlarımız ilmek ilmek örülmüş, hem merkezde hem yerelde vatandaşla dokunan ve Türkiye'yi ilerleten kamu hizmetleri, dev eserler ve sürdürülebilir politikalar hayata geçirilmiştir.

2021 yılı bütçemiz, sağladığımız ilerlemeleri daha da öteye taşıyacak, her bir vatandaşımızın beklentisi, talepleri ve hayalleri doğrultusunda yeni başarı hikâyelerimizin dayanağını oluşturacaktır.

Geçmişteki bütçelerimizde olduğu gibi bu bütçemiz de alın teriyle değer üreten işçilerimizin, ekonomiye bereket katan esnafımızın, iş insanlarımızın, çiftçimizin ve tüm girişimcilerimizin bütçesidir; yaşadığımız salgın döneminde evlerinden, ailelerinden uzak fedakârca çalışan sağlık çalışanlarımızın, evlerini birer sınıfa dönüştüren öğretmenlerimizin, vefa gruplarında büyüklerimizin yardımına koşan Emniyet güçlerimizin bütçesidir; ekonomik belirsizliklere salgının oluşturduğu şoklar eklenmişken "Biz bize yeteriz." diyerek 83 milyon tek yürek kenetlenmiş alicenap milletimizin bütçesidir.

2021 bütçesi, terörü kaynağında kurutmuş, her bir köşesinde huzuru ve güvenliği tesis etmiş Türkiye'nin bütçesidir; yerli, millî imkânlarla geliştirdiği savunma sanayisi ürünleriyle Karabağ'ın kırk dört günde özgürlüğe kavuşmasına en güçlü katkıyı veren, kırk beş günde sıfırdan hastaneler inşa eden, 4'üncü Ulusal Antarktika Bilim Seferi'ni otuz günde tamamlayan Türkiye'nin bütçesidir.

2021 bütçesi, e-devlet -Dijital Türkiye- çalışmalarıyla kamu hizmetlerinde çağ atlayan, TÜRKSAT uydu projeleriyle çıtayı uzaya taşıyan Türkiye'nin bütçesidir.

Bütçemiz, toplumsal hayatta her geçen gün daha da güçlenen kadınlarımız, ülkemizin en önemli zenginliği olan gençlerimiz ve öğrencilerimiz için daha müreffeh yarınları hedeflemektedir.

Salgın şartlarında kamu, özel sektör ve üniversite el birliğiyle on beş günde solunum cihazı üretebilen, ihtiyaç hâlinde, iç talebi karşılamanın yanı sıra tüm dünyaya yardım eli uzatabilen ve aynı anda Doğu Akdeniz'de, Suriye'de, Libya'da hakkaniyet mücadelesini sürdüren Türkiye için zor diye bir şey yoktur, her zaman söylüyoruz, imkânsızsa sadece zaman alır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İşte, bu bütçemizle, imkânsız görülen atılımları mümkün hâle getirecek, "zor" denilen yatırımları birlik ve berberlik ruhuyla kolaylaştıracak ve hayata geçireceğiz. 2021 bütçemizle ülkemizi hedeflerimiz doğrultusunda daha da büyütmek, geliştirmek ve kaldırmak için çalışacağız.

Bütçemiz, AK PARTİ hükûmetleri döneminde hazırlanan geçmiş on sekiz bütçe gibi Türkiye'nin başarı hikâyelerine ve muzaffer çıktığı mücadelelere dayanak oluşturacaktır. Önümüzdeki yıl çalışmalarımızda yine vitesi daha da yükseltecek, milletimizle omuz omuza daha nice başarıya hep birlikte yine imza atacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; performans esaslı program bütçe sistemine göre hazırlanmış olduğumuz 2021 yılı merkezî yönetim bütçesi, toplumun ihtiyaç ve beklentilerinin bütçede daha isabetli bir şekilde yer alması, kamu kaynakları ile kamu hizmetleri arasında bağ kurulması ve harcama önceliği geliştirilmesine imkân tanıyan ve kamu mali yönetimini güçlendiren bir yapıya sahiptir. Performans esaslı program bütçeye geçilmesiyle bütçenin girdilerden ziyade çıktı ve sonuç odaklı bir yaklaşımla hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi, ayrıca bütçenin daha sade ve anlaşılır hâle gelmesi sağlanmıştır.

Bütçemiz, Yeni Ekonomi Programı hedefleriyle uyumlu olarak hem yatırım ve istihdamın artırılmasını hem de enflasyon ve cari açığın azaltılmasını amaçlayan, ayrıca Covid-19 salgınıyla mücadelemizi destekleyecek nitelikte işlevsel bir bütçedir.

Bütçenin bütününe ilişkin konuşmam, dünya ekonomisindeki gelişmeler, Türkiye ekonomisindeki gelişmeler, kamu maliyesindeki kazanımlarımız, Covid-19 salgınına yönelik ekonomik tedbirler, gelir politikaları ve uygulamaları, bütçe gelişmeleri ve öngörülerini kapsamında, 2019 yılı merkezî yönetim kesin hesabı, 2020 yılı merkezî yönetim bütçe gerçekleştirmeleri, 2021 yılı

(*) 230, 231 S. Sayılı Basmayazılar ve Ödenek Cetvelleri tutanağa eklidir.

merkezî yönetim bütçesi bölümlerinden oluşacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tüm dünyayı etkisi altına alan coronavirüs salgını sebebiyle belirsizliğin üst seviyede olduğu zor bir süreçten geçmekteyiz. Salgın, toplumları birçok yönden derinden etkilerken küresel ekonomide yakın tarihin en ciddi ekonomik şoku yaşanmaktadır. Gerek üretim gerekse tüketimin aynı anda düştüğü bu süreçte, dünyada milyonlarca kişi işsiz kalmış ve alınan tüm önlemlere rağmen ortaya çıkan tahribat da hâlâ sürmektedir.

Uluslararası Para Fonunun ekim ayı küresel ekonomik görünüm raporuna göre, dünya ekonomisinin bu yıl yüzde 4,4 oranında daralması beklenmektedir. Bu oran, 2009 küresel krizinden bu yana dünya ekonomisindeki en derin daralma olarak dikkat çekmektedir.

Bütçemizi Covid-19 salgınının küresel anlamda ekonomik ve sosyal hayatı olumsuz etkilediği, risklerin ve belirsizliklerin sürdüğü bu zorlu ortamda hazırladık. 2019 yılında Amerika Birleşik Devletleri ve Çin arasındaki ticaret savaşları, avro bölgesinde genele yaygın zayıf performans, Brexit'e ilişkin belirsizlikler, Çin'deki sıkı kredi politikalarıyla azalan yatırımlar, Amerika başta olmak üzere gelişmiş ülkelerdeki parasal normalleşme ve azalan küresel talep ve güven, küresel büyüme ve ticaret hacminin yavaşlamasına sebep olmuştur.

2020 yılında -hâlihazırda yavaşlayan bir küresel ekonomiyle girilirken bu yıla- ortaya çıkan Covid-19 salgınına karşı alınan önlemler ve kısıtlama tedbirleri neticesinde hem üretimde hem de talepte küresel ölçekte tarihî gerilemeler kaydedilmiştir.

Salgının etkileriyle 2020 yılının ikinci çeyreğinde ekonomilerde kayda değer biçimde küçülmeler gözlemlenmiş, büyük istihdam kayıpları yaşanmıştır. Bu dönemde sanayi üretimi ve ticaret hacmi sert bir biçimde gerilemiş, perakende satışlarda düşüş gözlenmiştir.

Salgının hızla yayılması, Amerika Birleşik Devletleri, İtalya, İspanya, İngiltere gibi büyük ekonomilerin de arasında olduğu birçok ülkenin sağlık sistemleri üzerinde yıkıcı etkiler bırakırken başta hizmetler sektörü olmak üzere ekonominin önemli alanlarında ciddi hasarlara neden olmuştur. Özellikle turizm ve ulaştırma sektörleri bu süreçte ağır darbe almıştır. Yine bu süreçte sermaye akımları gelişmekte olan ülkeler aleyhine bozulurken bahse konu ülke para birimleri değer kaybetmiştir.

Uluslararası Para Fonunun ekim ayı raporuna göre, gelişmiş ekonomilerde ekonomik daralmanın bu yıl yüzde 5,8 oranında olması ve 2021 yılında ise iktisadi faaliyette tekrar toparlanma yaşanmasıyla yüzde 3,9 oranında büyüme kaydedilmesi beklenmektedir. 2019 yılında yüzde 3,7 oranında büyüyen gelişmekte olan ekonomilerin salgın kaynaklı olarak 2020 yılında yüzde 3,3 küçülmesi öngörülmektedir. Söz konusu ülke grubunun büyümesinin 2021 yılında tekrar yüzde 6 seviyesine çıkacağı düşünülmektedir.

Salgından olumsuz etkilenen kesimleri desteklemek amacıyla hayata geçirilen tedbir ve mali destek paketleri ile ülkelerin normalleşme adımlarının etkisiyle 2020 yılının Mayıs ayından itibaren küresel ekonomik aktivitede bir miktar toparlanma gerçekleşmesine rağmen aşağı yönlü riskler varlığını korumaktadır. Hâlihazırda aşılama çalışmalarının henüz başlangıç döneminde olması, ülkelerin uyguladığı genişletici para ve maliye politikaları, iktisadi faaliyetteki toparlanma ve baz etkisiyle birlikte 2021 yılında küresel büyümenin yüzde 5,2 oranında gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2019 yılında işsizlik oranı küresel düzeyde yüzde 5,4 olarak gerçekleşmiştir. Salgının istihdam üzerindeki olumsuz etkilerini sınırlandırmak amacıyla hükümetler tarafından tedbir paketleri hayata geçirilmiş olsa da işsizlik oranlarında küresel ölçekte kayda değer artışlar gözlemlenmiştir. Söz konusu istihdam kayıpları özellikle hizmetler sektöründe yoğun olarak hissedilmiştir. Zayıf küresel faaliyetin arz kapasitelerindeki kalıcı hasarlara, üretken sermaye kaybına ve doğal işsizlik oranında uzun süreli artışa yol açabileceği değerlendirilmektedir.

2019 yılında gelişmiş ekonomilerde yüzde 1,4 olarak gerçekleşen yıllık ortalama enflasyonun 2020 yılında yüzde 0,8 oranında gerçekleşmesi tahmin edilmektedir. 2019 yılında yüzde 5,1 seviyesindeki gelişmekte olan ekonomilerin enflasyon oranının ise 2020 yılında yüzde 5 olarak gerçekleşmesi öngörülmektedir.

Brent petrol fiyatları 2020 yılına varıl başına 70 dolar seviyesinde başlamasına rağmen oldukça düşük seviyelere geriledikten sonra 40-50 dolar bandına yerleşmiştir. Önümüzdeki dönemde petrol fiyatlarının belirli bir süre daha bu seviyelerde kalması öngörülmektedir.

Salgın nedeniyle vergi gelirlerindeki düşük seyir ile yine başta sağlık harcamaları ve geniş çaplı mali destek paketleri nedeniyle gider artışları kamu maliyesi üzerindeki baskıyı artırmıştır. Bu kapsamda dünya genelinde artış eğilimine giren borç stoku da kamu maliyesinin sürdürülebilirliğini tehdit etmeye başlamıştır.

Gelinen bu noktada, önümüzdeki dönemde salgının seyri, başta turizm gelirleri olmak üzere hizmet gelirlerinin ne zaman toparlanacağını net olarak tahmin edilememesi, tedarik zincirlerinin bozulması, emtia fiyatlarındaki dalgalanmalar ve jeopolitik gerginlikler küresel ekonominin temel risk kaynaklarını oluşturmaktadır. Buna karşın, aşı ve tedavi çalışmalarında sona yaklaşmış olması ve genişlemeci mali tedbirlerin 2021 yılına uzatılmasının küresel düzeyde riskleri azaltabilecek unsurlar olduğu düşünülmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Türkiye ekonomisi, dengelenme sürecinin ardından, 2019'un son çeyreğindeki yüzde 6,4 oranında güçlü bir büyüme performansının etkisiyle yılın tamamında yüzde 0,9 oranında büyüyerek küresel kriz sonrasındaki kesintisiz yıllık büyüme eğilimini sürdürmüştür.

2020 yılının ilk çeyreğinde birçok ülkeden pozitif ayrılarak yüzde 4,5 oranında büyüme kaydedilmesine karşın, salgının tüketici davranışı üzerindeki etkileri ve salgının yayılmasına engel olmak için alınan önlemlerin ekonomik faaliyeti sınırlandırması, ayrıca salgına bağlı olarak dış talepteki daralma sonucunda net mal ve hizmet ihracatındaki gerileme nedeniyle yılın ikinci çeyreğinde Türkiye ekonomisi yüzde 9,9 oranında daralmıştır.

Haziran ayından itibaren vaka sayılarındaki düşüşle birlikte salgın çerçevesinde getirilen kısıtlamalar hafifletilmiş, üçüncü çeyrek itibarıyla ekonomi hızlı bir toparlanma sürecine girmiştir. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış gayrisafi yurt içi hasıla yılın üçüncü çeyreğinde ikinci çeyreğe göre yüzde 15,6 oranında artarak güçlü toparlanmayı teyit etmiştir. Finansal şartlardaki iyileşmenin iç talebe destek vermesiyle üçüncü çeyrekte Türkiye ekonomisi yüzde 6,7 oranında büyüme kaydetmeyi başarmıştır.

Tekrar uygulamaya konulan salgın kısıtlamalarına rağmen 2020 yılını pozitif bir büyümeyle kapatmayı öngörüyoruz. Ekim ve kasım ayına ilişkin ilk öncü göstergeler de bu beklentimizi doğrular niteliktedir.

2021 yılında büyümenin yurt içi ve yurt dışı talep arasında dengeli bir görünüm sergilemesini ve ekonomimizin yüzde 5,8 oranında büyümesini hedefliyoruz. Bu büyüme sürecini makroekonomik istikrarı koruma ve enflasyonla mücadele çabalarımızla çeşimleyecek şekilde kurguluyoruz ve bu sürecin her aşamasını da titizlikle takip edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2021 yılında hedeflenen yüzde 5,8'lik büyümeyle birlikte iktisadi faaliyetteki hızlı toparlanma ve bunun sonucunda iş gücüne katılım ve istihdam oranlarında iyileşme kaydedilmesini de öngörmekteyiz.

İstihdama yönelik olarak iktisadi güven ortamının güçlenmesi sonucunda, ertelenmiş yatırımların hayata geçirilmesi ve üretimdeki artışla birlikte istihdam teşvikleri etkili bir biçimde uygulanmaya devam edilecektir. Bunun yanı sıra, beceri envanterinin çıkarılması, iş-beceri uyumunun artırılması, mesleki eğitim programlarının beceri temelli olarak güncellenmesi, dijitalleşmeye

uyumun hızlandırılması, etkin kariyer danışmanlığı ve aktif iş gücü programlarının hedef odaklı uygulanması gibi iş gücü piyasasına yönelik yapısal adımları da atıyor olacağız. Bu çerçevede, 2021 yılında 2020 yılına göre istihdamın 1 milyon 598 bin kişi artması ve işsizlik oranının yüzde 12,9'a gerilemesi beklenmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2019 yılında gıda fiyatlarındaki olumlu seyir, ılımlı talep şartları, enflasyon beklentilerinde iyileşme ve maliyet baskılarının ortadan kalkmasıyla birlikte TÜFE yıllık artış hızı ivme kaybederek yüzde 11,8 seviyesine gerilemiştir. 2020 yılında ise kurlardaki hareketler ve gıda fiyatlarındaki görece yüksek seyir TÜFE yıllık artış hızındaki ivme kaybını ortadan kaldırmış ve yıllık tüketici enflasyonu kasım ayında yüzde 14 oranında -yıllık itibarıyla- gerçekleşmiştir.

Son dönemde gerek toplumun farklı kesimleriyle yapılan geniş katılımlı istişarelerin sonucu olarak geliştirilmekte olan gerekse Yeni Ekonomi Programı'nda öngörülen politikaların hayata geçirilmesiyle enflasyonun kalıcı olarak düşük ve tek haneli seviyelere indirilmesi temel hedeflerimizdendir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; "küresel gelişmeler" bölümünde değindiğim üzere, Covid-19 salgını küresel ekonomi üzerinde ciddi baskılayıcı bir unsur olmuş, küresel ticaret hacminde büyük oranlarda daralma yaşanmıştır. Özellikle en büyük ihracat pazarımız olan Avrupa ülkelerinde ekonomik aktivitedeki yavaşlama dış talebi olumsuz etkilemiştir.

2019 yılında 180,8 milyar dolara yükselen yıllık ihracatta 2020 yılında YEP hedeflerini yakalayacağımızı, hatta üzerine çıkacağımızı öngörmekteyiz. 2021 yılı ihracat hedefimiz ise 184 milyar dolardır.

Tasarım ve yüksek teknoloji alanında Türkiye'nin elde ettiği gelişmelerin henüz ihracatımıza istenilen düzeyde yansımadığını da görüyoruz. Bu bilinçle, önümüzdeki dönemde yüksek katma değerli ürün ihracatımızın artırılmasına dönük çalışmalarımızı yoğunlaştırıyor olacağız.

Türkiye, Covid-19 sonrası süreçte küresel ticaretteki ve tedarik zincirlerindeki değişimlere yeni nesil uygulamalarla uyum sağlayarak küresel ticarete önemli bir aktör olmaya devam edecektir.

Küresel turizmin durma noktasına gelmesi sonucunda salgın öncesi dönemde yıllıklandırılmış olarak 30 milyar doları aşan seyahat gelirlerimizin 2020 yılında keskin bir düşüşle 10 milyar dolar seviyelerinde gerçekleşeceğini öngörüyoruz. 2021 yılında ise salgının etkisinin hafiflemesiyle turizmdeki toparlanma sonucunda seyahat gelirlerinin artacağını değerlendiriyoruz.

Covid-19'un küresel ekonomideki yarattığı tahribatın kademeli bir şekilde azalması sonucunda gelişmekte olan ülkelere yönelik sermaye akımlarının artması, risk primlerindeki düşüş ve kaliteli sermaye girişleri için ortamın elverişli hâle gelmesi dış finansmanın temel belirleyicisi olacaktır. Bu kapsamda cari işlemler açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranının 2021 yılında yüzde 1,9 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; küresel finansal piyasaları olumsuz etkileyen salgın sürecinin ülkemizde daha hafif atlatılabilmesi amacıyla erken dönemlerde alınan önlemler, salgının olumsuz etkilerini en aza indirmiş, bankacılık sektörümüzün sağlıklı bir şekilde çalışmaya devam etmesini sağlamıştır. Nitekim, yayımlanan göstergeler, bankalarımızın sağlamlığını teyit eder niteliktedir. Eylül 2020 itibarıyla Türk bankacılık sektörünün ortalama sermaye yeterliliği oranı yüzde 19,4 ve çekirdek sermaye yeterliliği oranı yüzde 14,8'le oldukça yüksek bir seviyede gerçekleşmiştir. Aynı zamanda sektörün likidite, yabancı para pozisyonu ve kaldıraç oranı gibi göstergeleri de uluslararası standartların öngördüğü asgari düzeylerin oldukça üzerinde, yüksek seviyelerde bulunmaktadır. Bankalarımızın Eylül 2020 itibarıyla öz kaynak kârlılığı yüzde 12,3, aktif kârlılığı ise yüzde 1,2 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu oranlar, sektörün güçlü finansal yapısını işaret etmektedir.

2020 yılı içinde bankaların yanında, reel sektör kuruluşlarımızın finansman kaynaklarına erişimi için de yine gereken tedbirler alınmış ve bankaların, kredi kanallarını açık tutması sağlanmıştır. Bu yaklaşımla, salgın sürecinde ekonominin çarklarının dönmesi ve işsizlik artışının engellenmesi amacıyla kamu bankalarımız öncülüğünde ulaşılmıştır. Kredi piyasalarının kullanılarak reel sektörün desteklenmesi uygulaması, sadece ülkemize özgü bir durum değildir. Olağanüstü şartlar nedeniyle, gelişmiş ve gelişmekte olan çok sayıda ülke, ticari kuruluşların ve tüketicilerin korunması amacıyla kredi kullandırmaya dönük düzenleme esneklikleri veya kredi destek paketleri gibi tedbirler uygulamıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; salgının zirve yaptığı dönemde kamu bankaları öncülüğünde gerçekleştirilen kredi genişlemesinin, firmalarımızın faaliyetlerine devam edebilmesi ve bu kuruluşlardaki istihdamın sürdürülebilmesi için hayati bir önem arz ettiğine dikkatlerinizi çekmek istiyorum.

Salgın sürecinde, kamu sermayeli bankalarımız, elbette varlık nedenleri olan işlevlerini icra etmişler; bu zor günlerde çiftçimizin, esnafımızın, KOBİ'lerimizin ve yatırımcımızın, kısaca reel sektörün yanında olmuşlardır lakin bunu yaparken asla temel bankacılık uygulama ve prensiplerinden sapmamışlardır. Bunun en somut kanıtı da kamu sermayeli bankalarımızın, başta sermaye yeterlilik rasyosu olmak üzere, genel kabul görmüş bankacılık standartlarına gösterdiği güçlü uyumdur. Malumunuz, BDDK tarafından istenen minimum sermaye yeterlilik rasyosu yüzde 12'dir. Üç büyük kamu bankamız ise 2020 yılı Eylül ayı itibarıyla bu oranın çok üzerinde, yüzde 15 ile 18 arasında değişen sermaye yeterlilik rasyosu oranlarına sahiptir.

Bir diğer önemli gösterge olan takibe dönüşen krediler oranında ise bankacılık sektör ortalaması yüzde 4,1 iken, üç kamu bankamızda bu oran yüzde 2,10 ile yüzde 3,73 arasında değişmektedir. Diğer ülkelerdeki takibe dönüşen krediler oranlarına baktığımızda Türkiye'nin çok üzerinde olduğunu görmekteyiz. Örneğin, İtalya'da yüzde 6,1; Hindistan'da yüzde 9,2; Rusya'da yüzde 9,3; Yunanistan'da ise bu oran yüzde 31,3'tür. Ayrıca, bu süreçte kamu bankalarımızın reel sektöre verdikleri güçlü desteğin yanında kârlılık oranlarını da korudukları görülmektedir.

Bu veriler göstermektedir ki kamu sermayeli bankalarımız, bu zor günlerde milletin yanında durarak temel işlevlerini icra etmiş ancak bunu yaparken asla bankacılığın temel prensiplerinden kopmamıştır. Elbette, bu süreçte sermayedar kamu kurumları olan Türkiye Varlık Fonu ile Hazine ve Maliye Bakanlığı, kamu bankalarının arkasında durmuş ve pay sahipliği sınırları içinde gerekli desteği sunmuştur. Bu da gayet doğal ve istenen bir durum olup bankacılık sistemine bakışımızdaki rasyonel duruşun bir tezahürü olarak değerlendirilmelidir.

Ülkemizde yıllardır özel sermayeli bankalar hangi uygulama, düzenleme ve standarda tabi ise kamu sermayeli bankalarımız da bunlara tabi olmuştur. Uluslararası uygulamaları yakinen takip eden BDDK'nin her türlü düzenleme ve denetimine sermayelerinden bağımsız olarak kamu bankalarımız da tabidir, üstüne bu kuruluşlarımız bir de Sayıştay denetiminden geçirilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde kamu maliyesine yönelik bugüne kadar elde ettiğimiz kazanımlardan bahsetmek istiyorum.

Hükümetlerimiz döneminde kararlılıkla sürdürdüğümüz mali disiplin ve basiretli politikalar sayesinde bütçe açığını ve kamu borç stokunu risk unsuru olmaktan çıkardık. 2002 yılında yüzde 11,5 seviyesindeki merkezî yönetim bütçe açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı, 2019 yılı itibarıyla yüzde 2,9'a gerilemiştir. Bu oran, birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeye kıyasla düşük olduğu görülmektedir. Benzer biçimde, 2002 yılında yüzde 71,5 seviyesindeki AB tanımlı genel yönetim borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranı, 2020 yılı ikinci çeyrek itibarıyla yüzde 39,4 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran, AB üyesi ülkelerle kıyaslandığında yine oldukça düşük seviyededir.

Açıklanan son verilere göre, AB üyesi ülkelerde borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 87,8'dir. Aynı zamanda, geçtiğimiz on sekiz yılda borç stokunun kur, faiz ve likidite risklerine karşı duyarlılığı önemli ölçüde azaltılmıştır. Bu kapsamda, TL faiz seviyesindeki 5 puanlık artış, TL'nin yüzde 5 değer kaybı ve gayrisafi yurt içi hasıla büyümesindeki 2 puanlık azalış senaryoları karşısında borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranının duyarlılığı, 2020 yılı itibarıyla 2002 yılına göre, sırasıyla 0,5; 1 ve 0,5 puan iyileşmiştir.

Kamu maliyesinde en önemli kazanımlardan biri de kamu-özel iş birliği (KÖİ) modelidir. Bu modelle başta büyük ölçekli ve imza projelerimiz olan otoyol, köprü, tünel, havalimanı gibi altyapı yatırımlarının ve salgın döneminde önemi bir kez daha anlaşılan şehir hastaneleri gibi sağlık hizmeti sunumunda artan yatırım ihtiyaçlarının, kamu maliyesine yükünü azaltmış bulunuyoruz.

AK PARTİ hükümetleri döneminde tamamlanan kamu yatırımlarının yaklaşık yüzde 10'u, KÖİ modeliyle hayata geçirilmiştir. Bu yatırımlarla inşa edilen tesisler, sözleşme süreleri sonunda kamuya devredilecektir, hatta bunların yeniden işletme hakkı devriyle gelir getirmesi de sağlanacaktır. Ayrıca, bu yatırımları, sözleşme süresi bittiğinde tercih edilirse şayet, devletimiz de işletebilecektir.

Bütçemizi gereğinden fazla zorlamadan, kamuya ilave borç yükü doğurmadan, ayrıca muadilleriyle karşılaştırıldığında daha kısa süre zarfında birçok büyük yatırımı aynı anda gerçekleştiriyoruz. Örnek olarak, üç buçuk yıl gibi rekor bir sürede tamamlanan İstanbul Havalimanı'nın üçte 1'i büyüklüğünde olmasına rağmen, yeni Berlin Havalimanı on dört yılda ancak tamamlanabilmiştir.

İstanbul Havalimanı'nın yatırım tutarı 10 milyar avrodur. Bu yatırım, görevli şirket tarafından gerçekleştirilerek havalimanı inşa edilmiş ve ilk fazı hizmete açılmıştır. Projede 2019 yılında garanti ödemesi yapılmamış; aksine, hasılat payı ve kira bedeli, Devlet Hava Meydanları İşletmesine ödenmiştir. İşletme süresi boyunca tahsil edeceğimiz kiralardan toplam değeri 22 milyar avrodur. 2020 yılında Covid salgını nedeniyle uluslararası ve ulusal uçak seyahatleri tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de azalmış olduğundan ortalama yıllık kira bedelinin çok çok altında bir garanti ödemesi veya mahsuplaşması gündeme gelebilecektir. Bu durum, salgın dönemine özgü olup hava trafiğinin normale dönmesiyle birlikte Devlet Hava Meydanları İşletmesi, garanti ödemesi yapmayacağı gibi kira ile birlikte hasılat payı almaya da devam edecektir. Özetle, İstanbul Havalimanı'nda salgın dönemi hariç hazinemizden herhangi bir ödeme yapılmaksızın devletimiz, 10 milyar avro yatırım tutarına sahip bir havalimanına bedelsiz sahip olacak, üstüne 22 milyar avro gelir tahsil etmiş olacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Ayrıca, yine KÖİ yöntemiyle üç yıl kadar kısa bir süre içerisinde tamamladığımız 13 şehir hastanesiyle toplam yatak kapasitemizin dörtte 1'i olan 17.856 adet nitelikli hasta yatağını ülkemize kazandırdık. Asya ile Avrupa'yı, Boğaz'ın altından birbirine bağlayan, dünya çapında Yılın Projesi, En İyi Proje Finansmanı, En İyi Çevresel ve Sosyal Uygulama, En Yenilikçi Proje ve Global Başarı dâhil toplamda 12 uluslararası ödüle sahip Avrasya Tüneli'ni de ülkemize yine KÖİ modeliyle dört yılda kazandırdık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Tüm kamu-özel iş birliği projeleri, sözleşme dönemi sonunda yenileme yatırımları yapılmış olarak altyapısı ve üstyapısıyla çalışır vaziyette devletimize devredilecektir. KÖİ modeliyle, klasik finansman yöntemiyle ancak on beş-yirmi yılda milletimizin hizmetine sunulabilecek büyük eserleri, dört-beş yıl gibi kısa sürelerde hizmete hazır hâle getirerek gelecek nesillerimize miras bırakıyoruz. Ülkemize, yüz yılda bir gerçekleşen Covid salgını gibi felaketlerle mücadele kapasitesi kazandırıyor, yıllarca kullanılacak, zaman ve maliyet tasarrufu sağlayacak dünya standartlarında havalimanlarını, köprüleri, tünelleri, yolları, hastaneleri miras bırakıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ hükümetlerinin sürdürdüğü ihtiyatlı maliye politikalarıyla kamu maliyesinde bugüne kadar elde ettiğimiz kazanımlar sayesinde oluşan mali alan, Covid-19 salgınının oluşturduğu belirsizlik ortamında ekonomimize can suyu olmuştur. Bu çerçevede, salgının ilk günlerinde harekete geçerek Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi'ni oluşturduk ve uygulamaya başladık. Vergi ve sosyal güvenlik prim yükümlülüklerini erteleyerek işletmelerimizi destekledik. Bu kapsamda 29,4 milyar lira vergi ödemesini ve 40 milyar lira sosyal güvenlik prim ödemesini erteledik. Ayrıca, 15 milyar lira tutarında vergi indirimi sağladık. Böylece, Covid-19 salgını dönemine özel olarak yapılan harcamalar, ertelenen gelirler ve indirimlerle birlikte oluşan finansman maliyeti de dâhil edildiğinde bütçeden toplam 59 milyar lira kaynak ayırdık. Sosyal Destek Programı kapsamında 6,3 milyar lira, kısa çalışma ödeneği kapsamında 21,8 milyar lira, nakdi ücret desteği kapsamında 5,1 milyar lira ve işsizlik ödemesi kapsamında 4,2 milyar lira ödeme yaparak 1,7 milyar lira normalleşme desteği verdik. Bütçeden yapılan harcamalara ilave olarak Kredi Garanti Fonu'nun limitini artırarak teminat sıkıntısı yaşayan işletmelerin finansmana erişimini sağladık. Vatandaşlara, esnaf ve firmalara hazine destekli Kredi Garanti Fonu'yla 326,5 milyar liralık kredi paketleri oluşturduk ve bu kapsamda, Kasım 2020 itibarıyla toplamda 267,8 milyar lira kredi ödemesi yaptık.

Salgının istihdam üzerindeki etkilerini en aza indirebilmek amacıyla çalışma ve sosyal yaşama ilişkin olarak Covid-19 döneminde, çalışanlara sözleşme feshi yasağı getirdik. Bu kapsamda, kısa çalışma ödeneği ve işsizlik sigortası şartlarından yararlanamayıp ücretsiz izne çıkarılanlar için nakdi ücret desteği verilmesini sağladık. Diğer yandan, İstihdam Kalkanı Paketi kapsamında, Covid-19 salgını sonrası ekonomik toparlanmayı desteklemek amaçlı hızlı işe dönüş teşviki, istihdama dönüş teşviki ve artı istihdam teşvikini getirdik.

Salgından en çok etkilenen sektörlerden turizm sektörünü desteklemek için ise turizm işletmelerine yönelik kredi programları, yapılan rezervasyon iptalleri için idari para cezalarının alınmaması, kira ödemelerinin ertelenmesi düzenlemelerini ve Güvenli Turizm Sertifikasyon Programı'nı uygulamaya koyduk.

2020 yılı Kasım ayı itibarıyla Covid-19 salgını kapsamında ekonomiyi desteklemek amacıyla atılan adımların büyüklüğü 562 milyar liraya ulaşmıştır, 562 milyar!

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde gelir politikaları ve uygulamaları hakkında yine kısaca bilgilendirme yapmak istiyorum.

Gelir politikalarımızı ekonomimizin hedef ve öncelikleri doğrultusunda sürdürülebilir büyümeyi desteklemek, kamu harcamalarını istikrarlı ve sağlıklı biçimde finanse etmek, gelir adaletini sağlamak, yurt içi tasarruflara katkı yapmak ve fiyat istikrarını desteklemek üzere oluşturuyoruz.

Geçtiğimiz ay yasalasın 7256 sayılı Kanun'la vergi ve sosyal güvenlik prim borçlarının yeniden yapılandırılmasına imkân tanınmıştır. Mükelleflerimizin bu imkânı kullanarak borçlarını yapılandırmaları ve yapılandırılan tutarlara ilişkin ödemeleri, zamanında yapmaları önem arz etmektedir.

Ayrıca yurt içi ve yurt dışı bazı varlıkların -para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazların- 30 Haziran 2021 tarihine kadar millî ekonomiye kazandırılması durumunda vergi alınmayacak ve vergi incelemesi yapılmayacaktır. Bu kapsamda vatandaşların, varlıklarını ülke ekonomisine kazandırmalarını bekliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kayıt dışı ekonomiyle mücadeleye kararlı bir şekilde devam edecek, vergi kayıp ve kaçakıyla mücadelede bilgi iletişim teknolojilerinin kullanımını yaygınlaştırmaya devam edeceğiz. Kayıt dışı ekonomiyle yine, elektronik ortamda yapılan ticari faaliyetlerin ve sosyal medya kullanılarak kazanılan gelirlerin vergilendirilmesine yönelik

düzenlemeleri gözden geçireceğiz. Vergiye gönüllü uyumun ve iş yapma kolaylığının artırılmasına yönelik olarak vergi beyannamelerini gözden geçirecek, mükelleflerin ve meslek mensuplarının görüşleri doğrultusunda sadeleştirmeyi sürdüreceğiz. Vergi bilincini artırmaya, mükelleflerin hakları ve yükümlülükleri ile vergi uygulamaları konularında etkin bilgilendirilmeleri yoluyla gönüllü uyumların artırılmasına yönelik olarak çalışmaları da ilerletiyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine konuşmamın bu bölümünde 2019 yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'ne ilişkin bazı büyüklükleri sizlerle paylaşmak istiyorum: 2019 yılında bütçe giderleri 1 trilyon 27 milyon, bütçe gelirleri 870 milyar 280 milyon, bütçe açığı 124 milyar 747 milyon, faiz dışı açık 24 milyar 808 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

2019 yılı merkezî yönetim bütçe tahmini ve yıl sonu gerçekleşmelerine bakılacak olursa, 2019 yılı bütçe giderleri, başta bütçe başlangıç tahminine göre, yüzde 4 oranında, yıl sonu gerçekleşme tahminine göre, yüzde 0,8 oranında artmıştır. Buna karşın, gelirlerimiz bütçe başlangıç tahminine göre yüzde 0,6 oranında azalış, yıl sonu gerçekleşme tahminine göre yüzde 0,9 oranında artış göstermiştir. 2019 yılında 124,7 milyar lira olarak gerçekleşen merkezî yönetim bütçe açığı, başlangıçta öngörülen açığın 44,1 milyar lira üzerinde, yıl sonu gerçekleşme tahmininin ise 255 milyon lira altındadır.

Sayıştay Başkanlığının Meclisimize sunmuş olduğu 2019 hesap yılına ilişkin raporlar, Plan ve Bütçe Komisyonumuzda değerlendirilmiştir. Hükümetimizin önem verdiği hesap verebilirlik ve mali saydamlık ilkeleri çerçevesinde, raporlarda tespit edilen hususlarla ilgili kurumlarımızca gerekli çalışmalar titizlikle yapılmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2020 yılı merkezî yönetim bütçe gelişmelerine ilişkin yıl sonu beklentimiz şu şekildedir: 2020 yılında merkezî yönetim bütçe giderlerinin 1 trilyon 212,3 milyar, merkezî yönetim bütçe gelirlerinin 973 milyar 129 milyon, bütçe açığının 239 milyar 168 milyon, faiz dışı açığın 101 milyar 768 milyon TL olarak gerçekleşeceğini tahmin ediyoruz. 2020 yılı yıl sonu bütçe açığının 239,2 milyar lirayla bütçe başlangıç hedefinin 100,3 milyar lira üzerinde gerçekleşeceğini tahmin ediyoruz. Bu açığın millî gelire oranının ise yüzde 4,9 olacağını öngörüyoruz.

Bütçe giderlerinin detaylarına bakacak olursak, 2020 yılında personel giderlerinin 291 milyar, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinin 48,5 milyar, mal ve hizmet alım giderlerinin 105,7 milyar, cari transferlerin 500,2 milyar, sermaye giderlerinin 86,7 milyar, sermaye transferlerinin 10,9 milyar, borç verme giderlerinin 31,9 milyar, faiz giderlerinin 137,4 milyar TL olarak gerçekleşmesini öngörüyoruz. 2020 yılında vergi gelirlerinin yaklaşık 790,7 milyar lira, vergi dışı gelirlerin ise yaklaşık 182,4 milyar lira olacağını bekliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde 2021 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi hakkında bazı bilgiler vermek istiyorum. 2021 yılı bütçemizde bütçe giderleri 1 trilyon 346,1 milyar, faiz hariç giderler 1 trilyon 166,6 milyar, bütçe gelirleri 1 trilyon 101,1 milyar, vergi gelirleri 922,7 milyar, bütçe açığı 245 milyar TL olarak öngörülmektedir. 2021 yılı bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre dağılımı ise personel giderleri 326,6 milyar, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri 54,5 milyar, mal ve hizmet alım giderleri 89,1 milyar, cari transferler 536 milyar, sermaye giderleri 103,7 milyar, sermaye transferleri 8,8 milyar, borç verme giderleri 38 milyar, yedek ödenekler 9,9 milyar, faiz giderleri 179,5 milyar TL'dir. 2021 yılında merkezî yönetim bütçe gelirlerinin 2020 yılı gerçekleşme tahminine göre yüzde 13,2 artışla 1 trilyon 101,1 milyar lira, vergi gelirlerinin yüzde 16,7 oranında artarak 922 milyar 744 milyon lira, vergi dışı gelirlerin ise 178,402 milyon liraya ulaşacağı tahmin edilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2021 yılı bütçesinin temel amacı, ekonomik dengeleme çerçevesinde elde edilen kazanımların korunması ve geliştirilmesi, üretim ve verimlilik odaklı sürdürülebilir büyüme ile adaletli paylaşımın kalıcı olarak tesisi ve Covid-19 salgınının ekonomi üzerindeki olumsuz etkilerinin giderilmesidir. 2021 yılı bütçesi de önceki yıllarda olduğu gibi bir hizmet bütçesi olacaktır. Bütçedeki kaynaklarımız büyük ölçüde vatandaşlarımızın ihtiyaç duyduğu hizmetlerin karşılanmasında kullanılacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sağlık, en büyük yatırımları gerçekleştirdiğimiz alanların başında gelmektedir. 2021 yılında Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarına 78 milyar lira, yükseköğretim kurumları sağlık uygulama ve araştırma merkezlerine 5,1 milyar lira kaynak ayırdık. Sağlık Bakanlığı ve yükseköğretim kurumları, döner sermayeleri ile Sosyal Güvenlik Kurumundan yapılacak sağlık harcamaları da düşünüldüğünde sağlık alanına ilişkin ayrılan kaynak 238 milyar liraya ulaşmaktadır. Böylece, 2022 yılında yüzde 11,3 olan sağlık harcamalarının bütçe içerisindeki payını 2021 yılında yüzde 17,7'ye çıkarmayı öngörüyoruz. Bugüne kadar sağlık alanında yaptığımız yatırımların meyvelerini içinde bulunduğumuz salgın döneminde net şekilde alıyoruz. Dünyanın ekonomik bakımdan en güçlü ülkelerinin sağlık sistemleri bu süreçte sınıfta kalırken biz sağlık altyapımız ve yine sağlıktaki insan kaynağımız sayesinde başarılı bir imtihan vermekteyiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AB üyesi bazı ülkeler ve Amerika Birleşik Devletleri dâhil, dünyada birçok ülkede insanların evlerinde ölüme terk edildiği, kendi hâllerine bırakıldığı manzaralara şahit olunan bir ortamda insanlar sosyal güvenlik sisteminin yetersizliğinden, binlerce dolarlık faturalarla ancak tedavi olurlarken biz, Türkiye'de vatandaşlarımıza en kaliteli sağlık hizmetini ücretsiz şekilde sunduk, sunmaya da devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şöyle bir geçmişi baktığımızda, vatandaşlarımızın hastane kuyruklarında günlerce, haftalarca nasıl çile çektiğini, ihtiyaç sahibi vatandaşlarımızın acil servislerde bile sağlık hizmeti alamadığını hâlâ dün gibi, hâlâ bugün gibi hatırlıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) İnsanımızın doktora ulaşsa ilaca ulaşamadığı, ilaca ulaşsa doğru tedaviye erişemediği günleri geçirdik bu ülkede. Bugün ise AK PARTİ iktidarlarıyla; yeri geliyor, ambulans uçaklarla yurt dışından vatandaşlarımızı tedavi için Türkiye'ye getiriyor; yeri geliyor, 150'den fazla ülkeye ve 11 uluslararası kuruluşa ilaç, sağlık malzemesi ve ekipman desteğinde bulunuyor ve yeri geliyor, yerli solunum cihazımızı üretip tek bir vatandaşımızı dahi mağdur etmeden salgınla mücadele ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Mart ayından bu yana hastanelerimizdeki yatak kapasitesine 3.427'si yoğun bakım yatağı olmak üzere 12.350 ilave gerçekleştirdik. İstanbul'un Anadolu ve Avrupa yakasında 2 adet acil durum hastanemizi çok kısa sürede tamamlayarak hizmete açtık, rekor bir seviyede. Bu hastanelerimizi salgın sonrasında da hizmet verecek şekilde planladık. Salgın süreci, sağlık hizmetlerine erişimin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha gösterdi. Şehir hastanelerinin kısa süre içerisinde hayata geçirilmesi salgınla mücadeleye büyük katkı sağlamıştır.

Ayrıca, çağrı sistemiyle Covid-19 pozitif olan vatandaşlarımızın aranması ve mobil sağlık ekiplerinin evlere giderek hasta takibi yapması gibi ek tedbirleri hayata geçirdik. Tanı laboratuvarlarını yaygınlaştırdık, temaslı takibi, ilaçların vatandaşlarımıza ulaştırılması ve koruyucu madde temini için titizlikle çalıştık.

Covid-19 tedavisinde kullanılan ilaçların yerli üretimini teşvik ettik ve yine yerli aşı çalışmalarında insanda uygulama aşamasına geldik. 2021 yılı Nisan ayı gibi de inşallah yerli aşımızı da hazır hâle getirmiş olacağız. Bunun yanında, yaptığımız anlaşmalarla önümüzdeki günlerde, sağlık çalışanlarımız öncelikli olmak üzere, aşılama çalışmalarına da başlamış olacağız. Böylece aşı çalışmalarına erken dönemde başlayan ilk ülkeler arasında yer alacağız. Aşı, mücadele gücümüzü artıracak ancak bizler bu süreçte maske, mesafe ve temizlik olarak nitelendirdiğimiz tedbirlere titizlikle uymayı sürdüreceğiz.

Ben, buradan bir kez daha hâlihazırda tedavi gören tüm hastalarımıza acil şifalar diliyorum. Hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Sağlıkla ilgili gündemimizde olan diğer önemli bir konu, sağlıkta şiddetin önlenmesidir. Fedakâr sağlık çalışanlarımızın maruz kaldığı şiddet olayları hepimizin içini acıtmakta. Geçtiğimiz nisan ayında, yüce Meclisimizde tüm partilerin mutabakatıyla sağlıkta şiddete karşı önemli bir kanuni düzenlemeyi hayata geçirmiştik. Her biri birbirinden kıymetli olan sağlık çalışanlarına yönelik şiddet kesinlikle kabul edilemez. Önümüzdeki dönemde gerekli ek tedbirleri almaya da devam edeceğiz. Bu vesileyle, salgın süresince gecesini gündüzüne katarak fedakârca çalışan, sağlık personelimiz başta olmak üzere, tüm çalışanlarımıza, emeği geçen herkese şahsım ve milletim adına şükranlarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; en temel kamu hizmetlerinden biri olan eğitim hizmetlerinin yaygın ve erişilebilir olması noktasında çalışmalarımızı sürdürüyoruz. 2021 yılında eğitime 211,4 milyar lira kaynak ayırıyoruz. Böylece 2002 yılında yüzde 9,4 olan eğitimin bütçedeki payını yüzde 15,7'ye çıkarıyoruz.

Hükûmetlerimiz döneminde eğitimde beşerî ve fiziki kapasitenin artırılmasına yönelik önemli iyileşmeler sağlanmıştır. Mevcut resmî öğretmen sayımızın yüzde 71'inin, diğer bir ifadeyle 692 bin öğretmenimizin atamasını hükûmetlerimiz döneminde yaptık. Yapılan atamalarla birlikte öğretmen başına düşen öğrenci sayılarında önemli iyileşmeler sağlanmıştır. 2002-2003 eğitim öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ilköğretimde 28, ortaöğretimde 18 iken, 2019-2020 eğitim öğretim yılında bu sayılar sırasıyla 16 ve 11'e düşmüştür.

Eğitime ayırdığımız kaynaklar sayesinde eğitimin fiziki kapasitesinde de iyileşmeler sağladık. 2002-2003 öğretim yılında derslik başına düşen öğrenci sayısı ilköğretimde 36, ortaöğretimde 30 iken, 2019-2020 öğretim yılında bu sayılar sırasıyla 24 ve 19'a düşmüştür; daha da alacağımız ciddi yol bulunmaktadır.

Ücretsiz ders kitabı uygulaması 2003-2004 öğretim yılında ilköğretim kurumlarında başlamış, 2006-2007 öğretim yılında ise ortaöğretim kurumlarını da kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Uygulamanın başından itibaren 3,2 milyar adet ders kitabı dağıtılmış ve 6,9 milyar lira harcama yapılmıştır.

2002 yılında ülkemizde 76 üniversite mevcut iken bu sayı 203'e yükselmiştir. 2002 yılına göre üniversite öğrencisi sayısı 5 kattan fazla artarak 8 milyonu aşmış, istihdam edilen öğretim elemanı sayısı ise 70 binden 176 binlere çıkmıştır. Artan üniversite ve öğrenci sayısı ile birlikte üniversitelerimize ayırdığımız kaynağı da sürekli artırıyoruz. 2002 yılında bütçenin yüzde 2,6'sını oluşturan yükseköğretim kurumları bütçelerini 14,6 kat artışla 2021 yılında 45,4 milyar liraya, yani bütçenin yüzde 3,4'üne çıkartıyoruz.

Sahip olduğumuz altyapı sayesinde, salgın döneminde hızla uzaktan eğitime geçerek EBA üzerinden ilk ve ortaöğretimde, üniversitelerin altyapı imkânlarıyla yükseköğretimde eğitim ve öğretim faaliyetlerimizi de aksatmadık.

2012 yılında yaptığımız düzenlemeyle birinci öğretim ve açık öğretimde harçları kaldırdık, bu kapsamdaki öğrencilerin harçlarını bütçemizden karşılıyoruz. 2021 yılında yaklaşık 2,3 milyon öğrencimizin harçlarını karşılamak amacıyla 763 milyon lira ödenek ayırdık.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bereketli topraklarımızın ve emektar çiftçilerimizin kıymetini biliyor, tarım ve orman politikalarımızla ilkleri gerçekleştiriyoruz. 2021 yılında bütçemizden tarıma ayrılan toplam kaynağı 42,4 milyar liraya çıkartıyoruz. Bu kapsamda, tarımsal destek programları için 22 milyar lira, tarım sektörü yatırım ödenekleri için 12,1 milyar lira, tarımsal kredi sübvansiyonu, müdahale alımları, tarımsal KİT ve ihracat destekleri için 8,3 milyar lira kaynak ayırıyoruz.

Son on sekiz yılda tarımsal destek tutarı 12 katına çıkmıştır. 2002 yılında 1,8 milyar lira olan tarımsal destek miktarı, 2020 yılında 22 milyar liraya yükseltilmiştir. 2002'de prim desteği 5 ürüne verilirken bugün 18 ürüne verilmektedir.

Tarım, orman ve balıkçılık sektörümüz, uygulanan doğru ve akılcı politikalarla son on yedi yılın on dördünde büyüme göstererek ortalama yüzde 2,8 büyümüş ve bugün önde gelen birçok Avrupa ülkesini geride bırakmıştır. Sektör, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin sağladığı hızlı karar alma mekanizmasıyla 2018 yılını yüzde 2,1; 2019 yılını ise yüzde 3,7 büyüyerek tamamlamıştır. Tarım, orman ve balıkçılık sektörümüz 2020 yılının ilk dokuz aylık döneminde ise ortalama yüzde 5,3 büyümüştür.

Dünya Bankası tarımsal hasıla verilerine göre ülkemiz, Avrupa'da 2002 yılında 24,5 milyar dolarla İtalya, Fransa ve İspanya'nın arkasından 4'üncü sırada iken 2019 yılında 48,5 milyar dolarla 1'inci sıradadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ayrıca, tarımsal hasılda dünyada ilk 10 ülke arasında yer alıyoruz.

Tarımsal ürünlerdeki dış ticaret verilerine bakıldığında ülkemiz tarımda net ihracatçı konumundadır. 2019 yılında 193 ülkeye 1.827 çeşit tarımsal ürün ihraç edilmiştir. 2020 yılının ilk dokuz ayında ise Covid-19 salgınına rağmen 13,3 milyar dolar tarım ve gıda ürünleri ihracatıyla birlikte 3,6 milyar dolar dış ticaret fazlası verilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ulaştırma ve haberleşme alanında; ulaşım ve iletişim altyapısının oluşturulması, ulaşım yatırımlarının koridor yaklaşımıyla önceliklendirilmesi ve uluslararası bağlantıların güçlendirilmesi, demir yolu yük ve yolcu taşımacılığını artırarak çok modlu ve dengeli ulaşımın desteklenmesi, uluslararası tehditlere karşı Türkiye'nin siber güvenliğinin sağlanması, fiber iletişim altyapısı ve geniş bant iletişiminin yurt genelinde yaygınlaştırılması gibi temel politikalar uygulanmaktadır.

On sekiz yılda toplam 1.581 kilometrelik otoyol yaptık, böylece 3.325 kilometrelik otoyol ağına ulaşmış durumdayız. 2003 yılı öncesi mevcut 6.101 kilometre uzunluğundaki bölünmüş yol ağımla sadece 6 ilimiz birbirine bağlıyken, 2003 yılından itibaren 21.613 kilometre yol yapılarak bölünmüş yol ağımla 2020 yılı Ekim ayı itibarıyla 27.714 kilometreye ulaşmış ve 77 ilimizin birbiriyle bağlantısı sağlanmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bölünmüş yollar sayesinde 6 milyar 905 milyon lira akaryakıt tasarrufu, 11 milyar 596 milyon lira iş gücü tasarrufu olmak üzere, yıllık, toplam 18 milyar 501 milyon lira tasarruf sağlanmıştır.

2003 yılı itibarıyla 10.959 kilometre demir yolu hat uzunluğumuz, 2020 yılı Ekim ayı itibarıyla 1.213 kilometresi yüksek hızlı tren olmak üzere, toplam 12.803 kilometreye, 2.505 kilometre sinyalli hat uzunluğumuz 6.526 kilometreye, 2.082 kilometre elektrikli hat uzunluğumuz 5.753 kilometreye yükseltilmiştir. Bunlarla birlikte, 2003 yılında demir yoluyla taşınan yolcu sayısı 77 milyondan 2019 yılı itibarıyla 246 milyona, yük taşınması ise 16 milyon tondan 2019 yılı sonu itibarıyla 33,5 milyon tona yükselmiştir.

2003 yılında uluslararası liman sayısı 152 iken, bu sayı 2020 yılında 180'e çıkmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kalkınmanın temel unsuru olan enerji konusunda, geçtiğimiz on sekiz yılda, cumhuriyet tarihinin bütününde yapılanları katbekat aşan başarılar yakaladık. Barbaros Hayrettin Paşa ve Oruç Reis sismik araştırma gemileriyle Doğu Akdeniz'de 46 bin kilometrekare ve Karadeniz'de 33 bin kilometrekare üç boyutlu sismik veri toplayarak Fatih ve Yavuz sondaj gemilerimizle 9 adet derin deniz sondajını tamamladık. Fatih sondaj gemimizle Ereğli'nin 175 kilometre açığında Karadeniz'in Sakarya havzasında tarihimizdeki en büyük doğal gaz keşfini gerçekleştirdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 20 Temmuzda başlatılan Tuna-1 kuyusundaki sondajla 405 milyar metreküplük doğal gaz rezervini keşfettik. 31 Ocak 2020 tarihinde teslim alınan ve modernizasyonu tamamlanarak Mersin Taşucu Limanı'ndan ayrılan Kanuni sondaj gemimizse 2021 yılının ilk aylarında Karadeniz'de faaliyetine başlayacaktır. Bu çalışmalar çerçevesinde Karadeniz'in Sakarya havzasında toplamda yaklaşık 40 kuyu açacak ve 2023 yılında bu gazı vatandaşımızın kullanımına sunacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2020 yılının ilk dokuz ayında üretilen elektriğin yaklaşık yüzde 46'sı yenilenebilir

enerji kaynaklarından, yüzde 34'ü kömürden, yüzde 19'u doğal gazdan, geri kalanıysa diğer kaynaklardan sağlanmış olup yerli ve yenilenebilir kaynakların payı yüzde 61 olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılındaysa Türkiye'nin elektrik enerjisi kurulu gücünün yaklaşık 100 bin megavata ulaşması hedeflenmektedir.

2000'li yıllarda sadece 5 şehrimizde doğal gaz kullanılmaktayken, 2018'den itibaren, bugüne kadar yürütülen çalışmalarla 81 ilimizin tümüne, 559 ilçe ve beldemiz ile 165 organize sanayi bölgesine doğal gaz arzı sağlanmıştır. 2000'li yıllarda 1,3 milyon olan doğal gaz abone sayısı 17 milyona çıkmış olup ülkemiz nüfusunun yüzde 80'ine doğal gaz kullanım imkânı sunulmuş, doğal gazdan aktif olarak faydalanan nüfus ise 55 milyona yükselmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçemizden 50,6 milyar lira kaynağı reel kesim destekleri için ayırıyoruz. Özellikle üretimi ve istihdamı desteklemek amacıyla 2021 yılında, işveren primi desteği için 27,7 milyar lira, hazine destekli kefaletle sağlanan krediler için 5,5 milyar lira, Ziraat Bankası aracılığıyla sağlanan tarımsal krediler faiz desteği için 5,5 milyar lira, Halk Bankası aracılığıyla sağlanan esnaf ve KOBİ kredileri faiz desteği için 3,8 milyar lira kaynak ayırıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüksek teknoloji ürünlerin ülkemizde üretilebilmesi için uçtan uca bir destek mekanizması olan Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı'nı başlattık. İlk aşamada makine sektöründeki projeler için destek kararları yayınladık. Böylece yaklaşık 2 milyar liralık yatırımla servo motorlar, CNC tezgâhları, eklemeli imalat makineleri gibi yüksek teknoloji ürünlerin yerli olarak üretilmesine imkân sağlıyoruz. 18 Temmuzda inşaatı başlatılan Türkiye'nin Otomobili Fabrikasının on sekiz ayda tamamlanması ve araçların 2022 yılının son çeyreğinde üretim bandından indirilmesi planlanmaktadır. TOGG'la birlikte çevreye duyarlı bir mobilite ekosistemi hayata geçirilecek, böylece otomotiv sektörünün dönüşümüne de katkı sağlanacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; savunma sanayisinde "Kendi imkânlarımızla imal edebileceğimiz hiçbir ürünü dışarıdan almamak, özellikle kritik ürün ve malzemelerde yüzde yüz yerlilik, millîlik hedefine ulaşmak" şiarıyla bu alana özel önem veriyoruz. Türk mühendisleri tarafından tasarlanıp imal edilen turboşaft motorumuzun teslimi ve tasarım merkezinin açılışı savunma sanayisi ve yüksek teknolojiye yeni bir aşamanın müjdesidir. Turboşaft Projesiyle ülkemizde bu ve benzeri sınıftaki motorların test edilecek bir test altyapısı tesis etmiş oluyoruz. Bu altyapı millî muharip uçak motoru gibi daha yüksek güç sınıfı motorların test edilmesinde de kullanılabilecektir.

Savunma Sanayii Başkanlığı tarafından hâlihazırda 700'ü aşkın proje yürütülmektedir. Savunma sanayisi olarak savaş gemisi tasarım ve üretimi dâhil bir zamanlar yurt dışından tedarik edemediğimiz İHA, SİHA, TİHA, ATAK helikopteri, FIRTINA obüsü gibi sistemlerin üretiminde artık dünyanın önde gelen ülkelerinden birisiyiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Savunma sanayisi projelerimizden sadece birkaçı, bazıları: Yeni nesil savaş uçağı, Bayraktar TB2 taktik İHA sistemi, TCG Anadolu hücum gemisi -yani bir anlamda daha düşük ölçekteki uçak gemimiz, şimdi inşallah asıl uçak gemimizi de daha büyüğünü de hedefliyoruz- BORA, KASIRGA, HİSAR ve KORKUT sistemleri, uzun menzilli hava ve füze savunma sistemleri, HÜRKUŞ, ANKA İHA sistemi, millî piyade tüfeği, ALTAY tankı ve zırhlı araçlar. Ayrıca Millî Savunma Bakanlığı tarafından tasarım patenti alınmış olan MİLGEM Projesi kapsamında ilk 4 gemi olan Heybeliada, Büyükkada, Burgazada, Kınalıada hizmete girmiştir.

Savunma sanayisinde elde ettiğimiz kazanımlar ulusal ve uluslararası politikalarımızı sahada ve masada kararlılıkla uygulamamıza da çok ciddi katkı vermektedir. Savunma sanayimizdeki ilerlemenin sahadaki etkilerini hem sınırlarımızın içinde ve dışında teröre karşı yürüttüğümüz başarılı mücadelede hem de dost ve kardeş ülkelerin istikbal ve istiklali için verdiğimiz desteklerde görüyoruz. Bunun en son örneği işgalci Ermenistan'a karşı tüm imkânlarımızla kardeş Azerbaycan'ın yanında oluşumuzdur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ermenistan, Karabağ'da kadın, çocuk demeden sivilleri katlederken uluslararası toplum sessizliğe bürünmüştür. Şaşırarak mı? Şaşırmadık, her zaman yaptıkları şey. Biz, bu sessizliği İdlb'den, Hama'dan iyi biliriz, hatırlıyoruz. Uluslararası toplumun bu kayıtsızlığını biz Filistin'den, Yemen'den, Arakan'dan iyi biliriz, biliyoruz. Yaşanan insani zulümler karşısında dünyanın bu sessizliğine karşı Cumhurbaşkanımız liderliğinde gerektiğinde yedi düvele meydan okuyor, dostlarımız için hakkın ve hakikatin yanında yer alıyoruz, almaya da devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kıbrıs meselesinde, Libya konusunda, Irak'ta, Suriye'de yaptığımız da budur. Karabağ'ın Ermenistan işgalinden kurtarılması için verdiğimiz destek de kardeşliğimizin olduğu kadar dış politikada onurlu duruşumuzun bir gereğidir. Kardeş Azerbaycan'ı kazandığı zafer dolayısıyla tebrik ederken bağımsız bir devletin toprakları olan Karabağ'ı Ermeni işgalcilere peşkeş çekmeye çalışan Fransa'yı da şiddetle kınıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bölgemizde istikrar, barış ve huzurun sağlanması için Türkiye olarak üzerimize düşeni yapmaya, insandan, vicdandan yana politikalar izlemeye devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sosyal politika uygulamalarında yeni bir döneme geçiş sağladık. Aile Sosyal Destek Programı'mızı başlatarak sosyal politika uygulamalarında talep odaklı hizmet anlayışından arz odaklı hizmet anlayışına geçtik.

2021 yılı bütçemizde sosyal harcamalar için ayırdığımız kaynak miktarını 81,2 milyar liraya çıkardık. Bu tutar, 2021 yılı bütçesinin yüzde 6'sına denk gelmektedir; 2002 yılında bu oran yüzde 1,3 ve ayırdığımız kaynak ise sadece 1,6 milyar liraydı. Sosyal harcamalar kapsamında 2021 yılı bütçesindeki önemli bazı kalemleri sayarsak; ödeme gücü olmayanların prim giderleri için 16 milyar, 65 yaş üstü yaşlı aylıkları ile engelli ve engelli yakınlarına bağlanan aylıklar için 12,7 milyar, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'na gelirden ayrılan pay için 10,9 milyar, engelli evde bakım desteği için 10,6 milyar, öğrenim kredisi için 8 milyar, öğrencilere sağlanan burs ve öğrenci harç desteği için 5,9 milyar, engellilere eğitim desteği için 4,8 milyar, sosyal ve ekonomik destek ödemeleri için 2,1 milyar, parasız yatılı öğrencilere barınma ve iģe desteği için 1,3 milyar, öğrenci harçlarının devletçe karşılanması kapsamında 763 milyon, koruyucu ailelere yapılan ödemeler için 232 milyon TL kaynak ayrılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bizim, büyük ve güçlü Türkiye fotoğrafımızın ön saflarında kadınlarımız vardır. Cumhurbaşkanımız liderliğinde kadınlarımızın hayatın her alanında hak ettikleri seviyeye gelebilmeleri için çok büyük gayret gösteriyoruz. Toplumumuzun huzuru ve geleceğimizin teminatı için aile birliğinin güçlendirilmesi yönünde politikalar yürütüyoruz. Bugüne kadar hayata geçirdiğimiz pek çok hukuki ve idari düzenlemeyle kadınlarımızın yanında yer aldık. Kadınların sosyal hayata katılımları ve istihdamının önündeki engelleri kaldırdık. Bilhassa kadına yönelik şiddetin engellenmesi hususunda azami hassasiyet gösterdik ve bu hassasiyetimizi koruyoruz. Sebebi ne olursa olsun bir kadınıma mağdur olmuşsa onu devletin koruma şemsiyesi altına alıyoruz ve yeni mağduriyetlerin önüne geçmek için çalışıyoruz.

Kadınlarımızı hedef alan istismar, şiddet eylemleri ya da zulümlerle hep birlikte mücadele etmeliyiz. Terör örgütü tarafından çocuk yaşıta dağa kaçırılan, geleceği çalınan kızlarımızı da, tacize uğrayan, şiddet gören kadınlarımızı da aynı hassasiyetle korumaya devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu doğrultuda, Kadının Güçlenmesi Programı için ayrılan bütçe miktarını 2021 yılında yüzde 19,8 artırdık. Finansal Okuryazarlık ve Kadınların Ekonomik Güçlenmesi Seminerleri, Türkiye'nin Mühendis Kızları, "İş'te Anne" Projesi, kadın kooperatiflerinin güçlendirilmesi çalışmaları ve aktif kadın iş gücü destekleri ile kadınlara yönelik sigorta primi destek ve teşvikleri gibi çalışmalarımıza daha fazla kaynak ayırarak devam edeceğiz. Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezi, kadın konuklevleri ve sosyal hizmet merkezlerimizi daha da güçlendireceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gençlerin serbest zamanlarını verimli ve faydalı bir şekilde değerlendirmelerini

sağlamak üzere faaliyet gösteren gençlik merkezi sayısı 2020 yılı Kasım ayı itibarıyla 350'ye ulaşmış olup bu merkezlerdeki üye sayısı aynı dönemde 2,3 milyona çıkmıştır.

Artan spor yatırımları sayesinde 2002 yılında 1.575 olan spor tesisi sayısı 2020 yılında 3.774'e çıkmıştır. Bu kapsamda 2002 ile 2020 yılları arasında 2.513 adet mahalle tipi futbol, basketbol ve voleybol sahası; 1.365 adet sentetik futbol sahası, 904 adet spor salonu, 56 adet atletizm pisti, 174 adet yüzme havuzu yapılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hukuk devleti ilkesinin temeli yargı bağımsızlığıdır. Hukuki reform çizgimizin temel motivasyonu da iyi işleyen, bağımsız, tarafsız bir yargı sistemidir. Geçtiğimiz süreçte, Anayasa ve başta temel yasalar olmak üzere, gerçekleştirilen değişikliklerle demokratikleşme yönünde sistemimize çok önemli yenilikler kazandırılmıştır. Kişisel verilerin korunması, çocuk haklarının anayasal koruma altına alınması, sendikal özgürlüklerin geliştirilmesi, kamu görevlilerine toplu sözleşme yapma hakkının getirilmesi, bilgi edinme ve bireysel başvuru hakkı gibi sosyal ve demokratik haklarda yenilikler anayasal bir zeminde hayata geçirilmiştir.

Reforma bakış açımızın bir yansıması olan Yargı Reformu Strateji Belgesi 30 Mayıs 2019 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından kamuoyuna açıklanmıştı. Yüce Meclisimizin katkılarıyla bu kapsamda önemli mevzuat değişikliklerini çok kısa bir sürede hayata geçirdik. Bu değişikliklerle hak ve özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesi, infaz sistemimizde çözüm bekleyen konulara ilişkin düzenlemeler ve yargılamalarda adalete erişimi güçlendiren kanunlar yürürlüğe girdi.

2019-2023 yıllarını kapsayan Yargı Reformu Strateji Belgesi'nin uygulanma oranı henüz ikinci yılında yaklaşık yüzde 50'ye ulaşmıştır. Belirlediğimiz takvime uygun olarak çalışmalarımızı hız kesmeden sürdürme kararlılığındayız. Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da hukuki reform irademizin arkasındayız. Reformlar vesilesiyle hukukun üstünlüğünü güçlendiriyor ve demokrasinin işlerliğini artırıyoruz. Aynı zamanda, yatırım ortamını iyileştiriyor ve ekonomi alanında yeni fırsatlara sağlam, hukuki dayanaklar oluşturuyoruz ve bunları yakın zamanda yüce Meclisimizin gündemine taşıyacağız. 81 ilin tamamı, her bir haneye ve her bir vatandaşımıza dokunan, ihtiyaç duyulan düzenlemeleri yine önümüzdeki dönemde birer birer hayata geçirmeyi sürdüreceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; vatandaş odaklı bir icraat bütçesi olarak hazırladığımız 2021 yılı bütçemizin ülkemizin kalkınması ve vatandaşlarımızın refahının artırılması doğrultusunda en kaliteli kamu hizmetlerine dayanak teşkil edeceğine inanıyoruz. 2021 yılı bütçemizin uygulanmasında bugüne kadar olduğu gibi mali disiplinden taviz vermeyeceğiz.

Sözlerime son verirken 2021 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ve 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tekliflerinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Sürecin her aşamasında sağladığı perspektif, liderlik ve destek nedeniyle Sayın Cumhurbaşkanımıza, Türkiye Büyük Millet Meclisimize, Strateji ve Bütçe Başkanlığımız ile Hazine ve Maliye Bakanlığı başta olmak üzere bütçe teklifimizin oluşturulmasına katkıda bulunan tüm bakanlıklarımıza, bağlı, ilgili, ilişkili kamu kuruluşlarımıza bir kez daha teşekkür ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, Bütçe ve Kesin Hesap Kanun Teklifleri üzerindeki görüşmeler 2/12/2020 tarihli 22'nci Birleşimde alınan karara uygun olarak bastırılıp dağıtılan programa göre yapılacaktır.

Başlangıçta, bütçenin tümü üzerindeki görüşmelerde siyasi parti gruplarına ve İç Tüzük'ün 62'nci maddesi gereğince istemi hâlinde görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye altmışar dakika söz verilecek ve bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılacaktır. Şahıslar adına yapılacak konuşmaların süresi ise onar dakika olacaktır.

Şimdi, bütçenin tümü üzerinde siyasi parti grupları, yürütme ve şahıslar adına söz alanların adlarını sırasıyla okuyorum: İYİ PARTİ Grubu adına Grup Başkanı ve Bursa Milletvekili Sayın İsmail Tatlıoğlu ile Samsun Milletvekili Sayın Erhan Usta. Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Manisa Milletvekili Sayın Erkan Akçay ile Sakarya Milletvekili Sayın Muhammed Levent Bülbül. Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Eş Genel Başkanlar İstanbul Milletvekili Sayın Pervin Buldan ile Mardin Milletvekili Sayın Mithat Sancar. Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Genel Başkan ve İzmir Milletvekili Sayın Kemal Kılıçdaroğlu. (CHP sıralarından alkışlar) Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Muş ile Genel Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şahsı adına, lehte olmak üzere Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı ve Ankara Milletvekili Sayın Mustafa Destici, yürütme adına Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay ve son olarak, şahsı adına, aleyhte olmak üzere Mardin Milletvekili Sayın Ebrû Günay söz alacaklardır.

Şimdi gruplar adına ilk söz, İYİ PARTİ Grubu adına...

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım, söz talebim var.

BAŞKAN – Erkan Bey, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Erkan Baş'ın, İç Tüzük'ün 63'üncü maddesine göre, Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'u usule uymaya davet etmek üzere bir usul tartışması açılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, Başkanlığınıza sunduğum bir dilekçe var konuyla ilgili, sanırım işleme almadınız. Onunla ilgili...

BAŞKAN – Söz talebinizle ilgili dilekçeyi gördüm fakat Danışma Kurulunun önerisi üzerine, parti gruplarının teklifiyle ve Genel Kurulda alınan karar gereğince program bu şekilde.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, dilekçemi işleme aldınız ve ret mi ediyorsunuz, işleme almadınız mı?

BAŞKAN – İşleme aldım ve alınan karara aykırı bir durum söz konusu olduğu için söz veremiyorum, karşılayamıyorum talebinizi.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bu durumda, yaklaşımınıza ilişkin, İç Tüzük'ün 63'üncü maddesine göre, Başkanlık usule uymaya davet etmek üzere bir usul tartışması açmak istiyorum. Aleyhte söz istiyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Lehte.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Usul tartışması takdirdir Sayın Başkan; lehte söz istiyorum eğer açacaksanız.

BAŞKAN – Şimdi 63'ü okuyalım:

“Usul hakkında konuşma

MADDE 63- Görüşmeye yer olup olmaması, Başkanlık gündeme veya Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma usullerine uymaya davet gibi usule ait konular, diğer işlerden önce konuşulur.”

Burada, Başkanlık gündeme davet... Ben de zaten gündemi okudum yani gündemin dışında bir şey söylemiyorum; bu mevzu bahis değil. “Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma usullerine uymaya davet” gibi bir şey diyorsanız...

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Evet Sayın Başkan. Usule uygun olmadığını...

BAŞKAN – Çalışma usulleri de zaten İç Tüzük'e göre Danışma Kurulu önerisiyle ve Genel Kurulca belirlenmiş. Dolayısıyla bunlara göre, usul hakkında bir tartışma açma imkânı görmüyorum ben 63'e göre.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, usul tartışmasına girdiniz zaten ama isterseniz tartışmayı açıp orada devam edelim fakat sadece hatırlatmak için söylüyorum; geçtiğimiz yıl yine sizin yönettiğiniz toplantının tutanağını incelerseniz, orada, temsil edilen fakat grubu olmayan siyasi partilere de söz verdiğiniz görülecektir. Dolayısıyla usulen bunun uygun olduğu kanaatindeyim, bu tartışmayı yürütmemiz gerekiyor, eğer değilse bırakalım, yüce Genel Kurul buna karar versin.

BAŞKAN – Sayın Baş, geçen yılki uygulamayı hatırlıyorum. O zaman grubu olmayan 4 siyasi parti vardı ve emsal teşkil etmek üzere bunu yaptığımızı da ifade etmiştim, dolayısıyla bunun bir teamül hâline gelmesi İç Tüzük'e aykırı bir uygulamanın teamül hâline gelmesi olacağından bunu doğru bulmuyorum. Hem siyasi partilerin sayısı 7 oldu hem de ayrıca 17 bağımsız milletvekili oldu Genel Kurulumuzda, Parlamentomuzda. Bu bakımdan, burada bizim İç Tüzük'ü ve Danışma Kurulu kararları ile Genel Kurulun verdiği kararları işletme imkânımız yok.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, tartışmayı zaten şu anda yürütüyoruz, bence bu tartışmayı usulen açmamız gerekiyor. Açalım bu tartışmayı -zaten yapıyoruz şu anda, gördüğünüz gibi- dolayısıyla bu tartışmayı yaptıktan sonra Genel Kurulun takdirine bırakalım.

Bakın, geçen seneki tutanağı ben ezbere biliyorum, aynı tartışmayı geçen sene de yaşamıştık. Siz kendi takdirinizle, grupların uyumuyla emsal teşkil etmek üzere bu hakkı kullandırtınız, demek ki kullandırtmak mümkündür. Bu sonuç çıkıyor, kullanılabilir bu hak. Dolayısıyla tekrar kullandırmanızı talep ediyorum, şimdi eğer reddediyorsanız da usul tartışması açmak en doğal yol.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Demokrasiler konuşma rejimidir Sayın Başkan.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Lehte; açarsanız.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, usul tartışması açmaya gerek yok kanaatimce. (HDP sıralarından gürültüler)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Açmaya gerek yok kanaatindeyiz Sayın Başkan.

VI.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- İstanbul Milletvekili Erkan Baş'ın söz hakkına ilişkin verdiği dilekçenin işleme alınıp alınmayacağı hakkında

BAŞKAN – Bir dakika arkadaşlar... Ama mademki Sayın Baş Genel Kurulun bu konuda kararını da arzu ediyorsa ben usul tartışması açıp bunu oya sunacağım ve bu konuyu nihai olarak bir karara bağlayacağım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Lehte...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Lehte...

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Aleyhte...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Aleyhte...

BAŞKAN - Bir dakika, şunu da söyleyeyim -yani isimleriniz baki- şimdi, benim tutumum şu: Danışma Kurulunun önerisi üzerine Genel Kurulun almış olduğu karar çerçevesinde bir gündem sürdürüyoruz. Bu gündemde grubu olan siyasi partiler ve şahsı adına söz alanlar dışında grubu olmayan siyasi parti temsilcilerine söz verilmesine dair bir hüküm yok, ben de bunu uyguluyorum; tutumum bu. Bu tutumun lehinde veya aleyhinde konuşmak isteyenler beyan etsinler.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Aleyhte...

BAŞKAN – Sayın Baş, bu tutumun aleyhinde.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Lehte efendim.

BAŞKAN – Lehte Sayın Altay...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Aleyhte...

BAŞKAN – Aleyhte Sayın Beştaş.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Lehte...

BAŞKAN – Sayın Turan lehte.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Listeyi, stenografların yazdığı listeye göre esas almak lazım Başkanım, çünkü AK PARTİ Grubu söylemeden biz söz aldık.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Baş.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Genel Kurulu ve bizleri izleyen emekçi halkımızı, yoksulları selamlıyorum.

Tabii, gönül isterdi ki bütçenin içeriğine ilişkin konuşalım; esas olan o ve ben Meclis Başkanlığına yazdığım dilekçede de esas olarak bu görüşümü ifade ettim.

Değerli arkadaşlar, bütçe hakkı 1215 Magna Carta'dan bu yana kabul edilmiş bir hak ve şunu içeriyor, diyor ki bütçe hakkı: Bu bütçeler emekçilerin, yoksulların, halkın, işçilerin vergisiyle oluşuyor. Dolayısıyla bunun nasıl kullanılacağını, nasıl değerlendirileceğini, kime ne kadar aktarılacağını halk izler, denetler ve yönlendirir. Şimdi bunu tartışıyoruz ve burada, bütçe görüşmeleri sırasında, Türkiye'de bütçenin neredeyse yüzde 99'unu oluşturan işçilerin, emekçilerin, yoksulların partisi olma iddiasında olan bir parti var, Türkiye İşçi Partisi. Sayın Başkan diyor ki: "Bu parti bütçe üzerine konuşamaz." Şimdi, bir kere burada bırakalım kanunları, Anayasa'yı, İç Tüzük'ü falan; aklın, fikren, vicdanen bunu içinize sindirebiliyor musunuz? (CHP ve HDP sıralarından alkışlar) Yani bu memlekette bütçe emekçilerden oluşacak ama emekçiler bu kürsüde konuşamayacak; bir.

İkincisi; değerli arkadaşlar, parlamento, konuşulan yer demektir. Parlamentoda insanlar konuşur, özgürce, hatta topluma göre radikal birtakım fikirleri, şok edici birtakım fikirleri de söylerler, daha fazla konuşulur, ortak akla ulaşmak amaçlanır ama "Ben parlamentoda çoğunluğu buldum; istediğimi konuştururum, istediğimi sustururum." dersiniz, bu, sizin parlamento ruhuna aykırı bir eylem içerisinde olduğunuz anlamına gelir, dolayısıyla yazılı teamüller üstüne yine yanlış bir yaklaşım içerisine girersiniz.

Üçüncüsü; bakın, burada, gerçekten bence sevindirici bir gelişme bu, çok sayıda siyasi parti var. Ne güzel, daha fazla siyasi parti olsun, toplumun bütün renkleri Parlamentoda temsil edilsin ve Parlamentoda temsil edilenler de bu kürsülerde gelsin konuşsun ama şimdi bizim elimize bir konuşma listesi geliyor, örneğin bu partilerden bir tanesi, Adalet ve Kalkınma Partisi listesinden Genel Başkanını Meclise sokmuş, o konuşabiliyor ama muhalefette olanlar konuşamıyor. "Bu mu adalet, bu mu demokrasi, bu mu özgürlükler?" diye insanın sorması gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, siyasi partiler, Anayasa'mıza göre demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır. Bir kere, konuşturmamak Anayasa'ya aykırı; siyasi partiler burada konuşmalı, konuşma hakları sağlanmalı. Ben Başkanın veya Genel Kurulun takdirini bu yönde değiştirmesi gerektiğini düşünüyorum.

Bırakın, bu kürsüden bu memleketin vergisini veren, alın teriyle damla damla bu bütçeyi oluşturan insanların temsilcileri de çıksınlar konuşsunlar.

Bütçe, tuzu kuruların, mutlu azınlığın bütçesi olmasın; emekçilerin, yoksulların da bütçesi olsun diyorum, hepinize

saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Tutumumun lehinde olmak üzere Sayın Altay.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sizi lehimizde görmek çok sevindirici.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, Sayın Erkan Baş'ın talebi çok makul, çok meşru, çok haklı bir talep. Tutumunuzun lehinde söz almak bir zaruret oldu, çünkü aleyhtekileri benden önce Sayın Beştaş ve Sayın Baş kapatmıştı ama ben işin esasına bu vesileyle değinmek istiyorum. Siyasetin yazılı olan ve yazılı olmayan kuralları vardır, Meclisimizde de teamüller vardır ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 60'ıncı maddesi de size bu konuda bir yetki zaten vermektedir. Meclisimizin de, zatiatinizin de bildiği gibi, 5 siyasi parti grubu var, grubu bulunmayan 7 tane de parti var, ayrıca 9 da bağımsız milletvekili var. Evet, grupların elbette bir farklılığı olabilir, olmalı yani gücü, sandalye oranı nispetinde bir imkân olmalı ama bütçede ve özel günlerde, örneğin 23 Nisan oturumlarında yapıldığı gibi Meclisteki siyasi partilerimizin parti genel başkanı ya da yetkilisi sıfatıyla Meclis kürsüsünü kullanmaları olmazsa olmazdır Sayın Başkanım. Bu konunun Danışma Kurulunda karar altına alınmasına gerek de yoktur. Sizin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'ne göre, 60'ıncı maddeye göre Mecliste grubu bulunmayan siyasi partilerin sayın genel başkanlarına ya da yetkililerine temsilcilerine, sözcülerine burada, senede bir defa görüşülen bütçede beş dakika, on dakika söz vermeniz burayı Parlamento yapar; aksi, İç Tüzük'e ve Danışma Kurulu kararlarına sıkıştırılmış mazeretler burayı Parlamento yapmaz. (CHP sıralarından alkışlar)

Şunu hemen söyleyeyim, bu bütçe, bugün görüştüğümüz bütçede Cumhurbaşkanlığı harcamalarının 2006 ila 2020 arasında 36 kat arttığı bir bütçeyi görüşüyoruz, aynı sürede asgari ücretin sadece 4 kat arttığı bir bütçeyi görüşüyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Bu yüzden Sayın Başkan, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak önerimiz, İç Tüzük 60'a göre, grubu bulunmayan siyasi partilerin sözcülerine, temsilcilerine makul bir sürede kürsü hakkı tanımanız sizin en temel ve asli görevinizdir.

Sizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlarım. (CHP sıralarından alkışlar)

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Düzeltelim bu ayıbı.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Aleyhte olmak üzere Sayın Meral Danış Beştaş.

Buyurun Sayın Beştaş. (HDP sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, evet bugün bütçenin açılışını gerçekleştiriyoruz ve bütçe hakkı esas itibarıyla halkındır aslında. Bizler burada hepimiz vekilleriz, asolan halk ve burada halk adına bütçe görüşmelerini yürütüyoruz.

Şimdi, 83 milyon yurttaşın hakkını burada savunurken, bütçe hakkına dair görüşlerimizi ifade ederken bir siyasi partinin genel başkanının bu konuda tek bir söz alamaması, Meclis çalışmalarına ve halkın temsil hakkına vurulacak bir darbedir; bunu kabul edemeyiz. Burada İç Tüzük tartışmaya gerek yok, gözümüzün önünde bir mesele cereyan ediyor. Nedir? Bütçeyi konuşacağız ve bütçe hakkı, halkın yaşamını doğrudan ilgilendiren... Yoksulluğunu, açlığını, işsizliğini, paraların nereye gittiğini, vergilerinin nereye harcandığını, bunu on iki gün boyunca tartışacağız. Bütün bunları biz burada tartışırken halk, seçtiği milletvekilini -illa grubu bulunmasına gerek yok- burada dinlemek ister, görüşlerini duymak ister ve o milletvekilinin de onları temsil etme sorumluluğu ve görevi vardır.

7 tane siyasi parti var, Sayın Baş bir partinin, Türkiye İşçi Partisinin Genel Başkanı, yine Demokratik Bölgeler Partisinin Genel Başkanı Salihe Aydeniz de burada; 2 Genel Başkan var, 3'üncüsüne, Destici'ye bugün iktidar grubu on dakika söz vermiş. Peki, nedir bu? Yani İç Tüzük'ün etrafını dolanarak ya da İç Tüzük'e uygun yorum yapıyorsunuz diyelim. Sayın Başkan, Meclis Başkanımız çok iyi bir hukukçudur yani lehe yorum yapmanın önünde hiçbir engel yok bence. Yani 7 siyasi partiye de burada makul süreler verilmesi her şeyden önce bütçe hakkının tartışılması açısından çok önemli bir meseledir.

Ayrıca, bu konuda bir teamül de var: Geçen yıl bütün Meclis Başkan Vekilleri, Meclis Başkanı bu sözü verdi; siyasi parti temsilcileri on dakika, beş dakika konuştu, kıyamet de kopmadı, böyle çok uzun süreler de kaybetmedik. Yani bugün Cumhurbaşkanlığı temsilcisi, Cumhurbaşkanı Yardımcısı bir buçuk saat konuştu, bir saat daha konuşacak, gruplar birer saat konuşacak. E, her bir parti de on dakika konuşsun; bir saat geç kapansın. Burada lehe yorum kamu yararınaysa tartışmayı bitirmek lazım yani bu usul tartışmasına bile bizce gerek yok. Yani demokraside partilerin çoğunluğu, çok olması kötü bir şey değildir. Çoğulculuktan yana bir parti olarak şunu rahatlıkla söyleyebilirim ki her düşüncenin burada temsili gerekir ve o temsiliyetin de burada sözlerini kurabilmesi gerekir.

Bu nedenle tutumunuzun aleyhineyim ve umarız tutumunuzu değiştirirsiniz.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Lehte olmak üzere Sayın Bülent Turan.

Buyurun Sayın Turan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, 2021 bütçe görüşmelerine bugün başladık; bütçemizin ülkemize, milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Ayrıca, bir hususu daha ifade etmek isterim: Bugün 19'uncu bütçemizi sunuyoruz. Cumhuriyet tarihimizin en uzun bütçe sunumu milletimizin teveccühüyle, takdiriyle AK PARTİ'ye nasip oldu, milletimize müteşekkirimiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Usul tartışmasına gelince Sayın Başkan, bu tartışma takdiri bir hak iken Sayın Başkan nezaket gösterdi ve konuyu tartışmaya açtı. Kimsenin konuşmasından, en uç ifadelerin ifade edilmesinden asla rahatsız olmayız. Her gün buradayız, bazen rencide edercesine en farklı görüşlerin ne kadar rahat bir ortamda söylendiğine tüm milletimiz şahitlik eder. Konu, bir partinin konuşulması veya konuşulmaması değil, aynı şekilde Meclisin bir görevi de usul ekonomisi gereği süreleri planlamasıdır. Kaldı ki az sonra güya "konuşturulmuyor" denilen muhalefeti temsilen İYİ PARTİ, aynı şekilde HDP ve CHP sayısız konuşmacılarla beraber konuşmasını yapacak.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Onları da sustur, onları da. Herkes sussun!

BÜLENT TURAN (Devamlı) – Biz, geçen hafta yine tüm partilerle beraber oturduk ve bütçe görüşmelerini planladık.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sizin lütfunuza mı kaldık?

BÜLENT TURAN (Devamlı) – Bu görüşmeler planlanırken de Danışma Kurulu önerisiyle Mecliste oylaması yapıldı. Yani, Sayın Başkanın takdirinden öte Meclisin bağlayıcı olduğu bir gündemi var, Sayın Başkan da bu gündemi takip etmekle tabii ki görevli. O yüzden, Danışma Kuruluna rağmen söz verilmesinin hakkaniyete, usul ekonomisine, Meclisin teamüllerine uygun olmayacağı kanaatindeyiz; kaldı ki Sayın Başkan, burada konuşmaya ilişkin hiçbir zaman kriz yaşanmadığını siz vekiller gayet iyi bilirsiniz. Örneğin, İç Tüzük eğer bir partinin konuşmasına zaman kalmamasından veya benzer gerekçelerden ötürü imkân vermediyse bunu partiler kendi arasında çözebilirler. Örneğin, bugün AK PARTİ'nin kendi hanesine düşen, vekil sayısından

kaynaklı hanesine düşen lehte konuşma, şahsı adına konuşma hakkını bizler Büyük Birlik Partisinin Genel Başkanı Sayın Destici'ye verdik, kendi aramızda bu konuda anlaştık. Aynı şekilde, sizin lehinizde olduğunu iddia eden partiler de benzer bir değişmeyi kendi arasında yapabilirler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) O yüzden, hiçbir şekilde konuşmanın engellenmesi engellenmemesi değil, sadece usulün yerine getirilmesi söz konusudur.

Ben bugün bütçenin ilk konuşmasında, ilk görüşmesinde Meclise gelerek bütçe görüşmelerine katkı sağlayan başta siyasi partilerin Genel Başkanlarına ve tüm vekillere tekrar saygılarımı sunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Efendim, pek kısa bir...

BAŞKAN – Sayın Altay...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, bütçe görüşmelerinde hem turlarda hem maddelerde gruplarına düşen konuşma haklarından Mecliste grubu bulunmayan siyasi partilerinin taleplerini karşıladıklarına, bütçenin tümü üzerinde grubu bulunmayan siyasi partilerin de söz hakkı olduğuna ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Turan “Bize düşen konuşma hakkımızı Büyük Birlik Partisine verdik, diğer partiler de bunu yapabilir.” dedi.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisinin bugün şahıs adına bir konuşması yok ancak biz bütçe görüşmeleri süresince hem turlarda hem maddelerde hem de kesin hesabın maddelerinde Cumhuriyet Halk Partisi olarak bize düşen konuşma haklarımızdan Mecliste grup kuramayan siyasi partilerin taleplerinin tümünü karşıladık, bundan sonra da talep gelirse biz karşılayacağız. (CHP sıralarından alkışlar) Talep gelirse siyasi partilerin de bağımsız milletvekillerinin de konuşmasını sağlayacağız ama bugünkü talebi Sayın Bülent Turan anlamamış. Bugün bütçenin tümü üzerindeki ilk görüşmelerde grubu bulunmayan siyasi partilerin de söz hakkı vardır, söz hakkını kullanmak istemeleri.. Bu konuda -grupların- burada bir oylama yapmanızı ben şahsen doğru bulmam lakin takdir sizin ama İç Tüzük 60'a göre bu yetkinizi kullanmanızı tavsiye ve rica ederim efendim.

Teşekkürler. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bir saniye, bir saniye...

Sayın Destici...

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Sayın Başkanım, sataşma olduğu için kürsüden söz istiyorum.

BAŞKAN – Kürsüden değil de yerinizden söz vereyim.

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Bir iki dakika kürsüden... Çünkü 2 kere ismim zikredildi.

BAŞKAN – Hayır, 69'a göre değil bu, bakın.

Buyurun, oradan söz vereyim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben size niye verildi demedim ki. Ayrıca, söz size niye verildi diye bir sorgulama yapmadım ki.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sataşma yok ki Başkanım. Ben de söz istiyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

Sayın Destici, buyurun yerinizden söz verebilirim 60'a göre.

Buyurun.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Bu saate kadar hepsi konuşabilirdi Sayın Başkan.

BAŞKAN – Size söz vermedim arkadaşlar.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ya, niye konuşuyorsunuz!

İsmi geçti arkadaşımızın, bir açıklama yapacak.

Buyurun.

3.- Ankara Milletvekili Mustafa Destici'nin, şahsına yapılan ithamları kabul etmediğine, milletten aldığı güçle Mecliste olduğuna ilişkin açıklaması

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Kıymetli Başkanım, değerli milletvekilleri; öncelikle hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Bütçe görüşmelerimizin hayırlara vesile olmasını Yüce Rabb'imden niyaz ediyorum.

Şimdi, yeni yasama döneminde, daha doğrusu 2018 seçimlerinden sonra, bizim, üçüncü bütçe görüşmemiz; hem 2018 yılında hem 2019 yılında yani 2019 yılı ve 2020 yılı bütçelerini görüştük. Ben, Danışma Kurulu toplantısına bizatihi kendim katıldım ve oradaki bütün partilerin grup temsilcileri dediler ki: “Sayın Genel Başkanım, sizin burada daha fazla beklemenize gerek yok. Biz zaten bütün gruplar anlaşıyoruz, grubu bulunmayan diğer bütün siyasi partilere de bütçe görüşmelerinin takvimi içerisinde kimine birinci gün, kimine son gün, kimine üçüncü, beşinci günlerde söz veriyoruz.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Destici.

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Hayır, hayır. Bir saniye, şunu söyleyeyim...

BAŞKAN – Bir dakika, lütfen...

Bir dakika veriyorum ben 60'a göre.

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Evet, şunu bitireyim bir saniye...

2019 ve 2020'de de bütün grubu olmayan siyasi partiler de konuştu. Ben de arzu ederim ki grubu bulunan siyasi partiler...

BAŞKAN – Teşekkür ederim, teşekkür ederim.

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Bakın, bir siyasi partinin Genel Başkanı ve grubu olan bir siyasi partinin Grup Başkan Vekilinin şahsını itham etmesini kabul etmiyorum.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederim.

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Ben kimsenin lütfuyla burada değilim, kimsenin lütfuyla da konuşmuyorum, milletimden ve camiamdan aldığım güçle buradayım, o güçle konuşuyorum.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

4.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, grubu bulunmayan siyasi partilere konuşma hakkı verme konusunda bir sıkıntılarını olmadığına, Ankara Milletvekili Mustafa Destici'ye sataşmadıklarına ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, kısa bir şey söyleyeceğim.

Sayın Turan... Biz ne dedik, o nasıl anladı ya da nasıl cevap verdi, onu değerlendireceğim.

Bir kere, bizim burada, Mecliste grubu olmayan diğer siyasi partilere konuşma süresi verme konusunda hiçbir sıkıntımız yok. Burada, sadece bütçede değil bütün kanunlarda, mümkün olduğunca, bağımsız arkadaşlara, yani grubu olmayanlara, zaten veriyoruz. Burada tartıştığımız konu o değil ki. Meclisin kurumsal olarak, Meclis Başkanlık Divanının, grubu olmayan siyasi partilere söz hakkı vermesi, yoksa biz kendi aramızda bunu zaten yapıyoruz yani mümkün olduğunca.

Ayrıca biz Sayın Destici'ye bir sataşmada bulunmadık, ismi geçti. Şu anda ismini bildiğim bütün vekilleri sayarsam, hepsi çıkıp "İsmim geçti." dese yani bu görüşme bitmez. Biz bir ithamda bulunmadık, sadece "Verilmiş." dedik hani biz de ileriki günlerde vereceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Yani Divanınızın, Başkanlığınız şahsında gerçekten demokratik olarak bu hakkı vermesi gerektiğini önemle tekrar ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Tutumunuzun lehindeyiz Sayın Başkan, gündeme geçelim.

VI.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Erkan Baş'ın söz hakkına ilişkin verdiği dilekçenin işleme alınıp alınmayacağı hakkında (Devam)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lehte ve aleyhte görüşleri dinledim; bunları değerlendireceğim, tutumumu değiştirmiyorum şimdilik.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230) (Devam)

2.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/280), 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2019 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2019 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 190 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2019 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2019 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1322) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 231) (Devam)

BAŞKAN - Programa göre devam ediyorum.

Şimdi Gruplar adına ilk söz, İYİ PARTİ Grubu adına Grup Başkanı ve Bursa Milletvekili Sayın İsmail Tatlıoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Tatlıoğlu. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Değerli Başkan, Parlamentomuzun saygıdeğer mensupları; hepinizi İYİ PARTİ adına saygı ve hürmetle selamlarım.

Bugün, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'yle ilgili partimizin görüşlerini belirtmek üzere huzurlarınızdayız.

Gerçekten bütün siyasi partilerin programlarında yer aldığı gibi, bütçeler, demokratik bir temel haktır; bütçe hakkı ve bütçe üzerinde karar verme hakkı. Bu anlamda bütün siyasi iktidarların meşruluğu, siyasi sistemlerin meşruluğu; bir, vergi salmanın vergi verenlerin iznine bağlı olması, iki, vergi harcamalarının mutlaka denetlenmesi ve vergi mükelleflerinin bilgisine sunulması. Denetimi yapılmayan harcamalar o harcamayı yapan hükümetlerin meşruluğunu ortadan kaldırır. Bunu geçmişte hükümeti meşruta olarak bir kavramla hep konuşup gelmişlerdir. Şimdi, bu bağlamda bakışımız da parti olarak budur. Bu anlamda, tabii olarak, bütçe yapmak hükümet etmektir. Bu ne demek? Tabii olarak vergilerin toplanması için yetki alacaksınız, yaptığınız harcamaların kuruşuna kadar millete hesabını vereceksiniz ve de öngörülerinizin tutmasını sağlayacaksınız çünkü hükümet etmek budur. 10 söyleyip 2 çıktığında hükümet etmiş oluyorsunuz, bunu tutarlılık içerisinde yaparsanız bütçe yürütmüş ve hükümet etmiş oluyorsunuz.

Bu anlamda, ben Sayın Oktay'ın -çok teşekkür ederim- sözlerine bir miktar kısaca değinmek istiyorum burada. Önce şunu belirtmek istiyorum: Çok değerli arkadaşlar, bu bütçe AK PARTİ'nin bütçesi değil ve 2018 seçimlerinde millî irade Türkiye'de AK PARTİ'ye bir bütçe yapma yetkisi de vermedi. Bütçe yapma yetkisini Meclisin çoğunluğuna veriyor, dolayısıyla Cumhuriyet'in çoğunluğuyla geçen kanunlar gibi bir bütçe söz konusu. Bu anlamda, AK PARTİ bütçeleri olarak sıralamak son derece yanlış ve ortaya çıkan millî iradeye de aykırı.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Cumhurbaşkanına veriyor yetkiyi, Parlamenta değil.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Evet, Cumhurbaşkanına verdiği yetki, bütçeyi hazırlayıp Meclise sunmaktır Sayın Muş; bu, daha önce hükümetindi. Peki, bütçeyi kim onaylıyor? Meclis onaylıyor. Mecliste AK PARTİ'nin sayısı bütçeyi onaylamak için yeterli mi? Yetersiz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Belki siz oy verirsiniz.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Dolayısıyla, burada bu bütçelere AK PARTİ bütçeleri demek yanlış. Zaten komisyon çalışmalarında da, baktığımızda, komisyon dizilişlerinde de bu millî iradeye uygun bir tavır yok. Plan ve Bütçe Komisyonu neden 15 kişi? Bu millet Mecliste AK PARTİ'ye çoğunluk verdi de veya eşitlik verdi de Plan ve Bütçeye onu mu yansıttı? Bu diziliş özellikle burada belirtmek istiyorum; millî iradeyi yansıtmamız lazım.

İkincisi; tabii ki Türkiye'nin bugünkü fotoğrafı üzerinde duracağız ama Sayın Oktay, bir hatıra aklıma geldi. 2007 yılında Almanya'dayım, bir mühendisle tanıştım. 9 Kasım 1989'da Berlin Duvarı'nı geçen bir mühendis ve ona o zamanki Almanya'yı sordum; Doğu Almanya, Batı Almanya. Bana şöyle bir cevap verdi, dedi ki: "Biz Doğu Almanya'dayken bize hep şöyle derlerdi: 'Hep yirmi yıl ilerideyiz.' Bu hiç kışmadı."

Şimdi, geliyoruz, bütün metinleri konuşuyoruz çok uzun süredir, bütün metinlerde hep ilerideyiz, hep ilerideyiz. Ben, esasen, bugün konuşmanızda 2023 hedeflerinden bahsetmenizi beklerdim. Bu 25 bin dolara ne kadar kaldı, 500 milyar dolarlık ihracata ne kadar var? Altı yıl bu 2023 hedeflerini konuştuk. Nerede bu hedefler? "Çöpe gitti." dediğimizde bozuluyorsunuz ama milletin bilgisinden bunları gizlememek lazım.

Mesela, ne oldu Onuncu Kalkınma Planı? Ne oldu On Birinci Kalkınma Planı? Daha başlamadan bitti. Nerede YEP'ler, hedefler ve sonuçlar? Nerede bütçelerinizin, bu bütçenin hedefleri ve sonuçları ki bu bütçeyle ilgili bu ifadelerde bulunuyoruz?

Milletin kör ve sağır olmadığı ve millete saygı duyulması gerektiği konusunda hassasiyet gösterilmesini bilhassa talep ediyoruz. Doğru bilgilendirmek, doğru siyaset yapmanın önemli bir parçasıdır.

Şimdi, cumhuriyetimizin 98'inci bütçesini yapıyoruz ve de partili Cumhurbaşkanlığı döneminin 3'üncü bütçesini yapıyoruz. Bu bütçe bizden, bu Meclisten ne istiyor? Diyor ki: "Ben 2021 yılında 1 trilyon 346 milyar lira harcama yapacağım. Bunun için 922 milyar lira vergi toplayacağım. 179 milyar lira diğer gelirlerim olacak ve 245 milyar liralık bir açığı da Hazine olarak

bulup bu hizmetleri yerine getireceğim.”

Değerli arkadaşlar, şimdi buradan bakıyoruz, nasıl bir atmosfer içerisinde bir bütçe yapıyoruz. Türkiye'nin bir ekonomik fotoğrafını çekelim, bakalım Sayın Oktay'ın bahsettiği fotoğrafla uyuyor mu?

Evet, çok değerli arkadaşlar, bugün 7 Aralık 2020, 663 milyar dolarlık bir Türkiye'deyiz. Fert başına millî gelirimiz mültecileri saymazsak 7.921 dolar. Neden "saymazsak" diyorum? Çünkü bu 663 milyar dolarda bunlar var. 5 milyon mültecinin ürettiği bu millî gelirden var ama paylaşımda bunu yapmıyoruz. Dolayısıyla 7.500 doların altında bir millî geliri konuşuyoruz esasında. Evet, geniş anlamda 10 milyon işsiz konuşuyoruz. Evet, 168 milyar liralık bir bütçe açığını konuşuyoruz ve dünya sıralamamızda 81'inciye konuşuyoruz.

Evet, Sayın Oktay, siz temmuzda Cumhurbaşkanlığı Yardımcılığı makamına oturduğunuzda Türkiye size daha zengin bir Türkiye bırakmıştı. Daha zengin, 881 milyar dolarlık bir Türkiye, fert başına 10.500 dolarlık millî gelir bırakmıştı. Bakın, Türkiye'nin fotoğrafı bu, Türkiye fakirleşen bir süreçte. Bakın, TÜİK'in kendi resmî rakamları üzerinden gidiyoruz. Türkiye, 2008'e göre 111 milyar dolar daha fakir bir Türkiye, 2008'e göre ve 2008'de Türkiye, dünya sıralamasında fert başına millî gelir olarak 65'inci. Türkiye, 2013 yılına göre –çok değerli parlamenter arkadaşlar, aziz milletim- 288 milyar dolar daha fakir bir Türkiye. Bu var ya bu, Türkiye'nin millî gelirinin yarısı, bu yılki millî gelirinin yarısı. Nasıl bir fakirleşme? Bu bir anlık fotoğraf değil, bu bir konjonktür. 2010 yılından beri, o berbat 2010 referandumundan beri fakirleşen bir Türkiye, yapısal tıkanmaya sürüklenen bir Türkiye ve 2010'da orta gelir tuzağını konuşan bir Türkiye'den fakirlik kapanına gelen bir Türkiye, yoksullaşan bir Türkiye; bu yapısal tıkanmanın önemli bir ayağı olan yoksulluğun park ettiği bir Türkiye'yi konuşuyoruz. 2018'de 881 milyar dolarımız var ve 72'nci sıradayız. 2020'yi bırakın, 2019 rakamlarıyla da konuşsak böyle.

Çok değerli arkadaşlar, biz esasen bu konuşmaları daha önceki bütçelerde de yaptık ve 2018 yılında 2019 yılının bütçesini konuşurken aynen şöyle dedim: "Türkiye, AK PARTİ 2007'nin gerisine düşüyor, AK PARTİ'nin gerisine düşüyor. Böyle giderseniz 2002'nin gerisine düşeceksiniz." Evet, bugün oradayız ama bir şeyi tahmin edemedim: 2002'de bile artıda olan Merkez Bankası rezervlerini eksi 55 milyar dolar gibi bir açıkla bırakacağınızı düşünemedik, bunu öngöremedik doğrusu. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Ve cumhuriyet tarihinin en büyük Merkez Bankası rezerv açığıyla karşı karşıyayız.

Çok değerli arkadaşlar, Türkiye çok büyük problemler yaşadı -ekonominin hesap edilebilir döneminden itibaren bakalım, 1960'tan itibaren bakalım- bunları farklı şekillerde aştı ama ilk defa hem hazine hem Merkez Bankası boş. İlk defa hem bütçe açığı koşturuyor hem cari açık koşturuyor. Bu, Türkiye'nin hastalığı değil. Türkiye ekonomisini çalışanlar bilirler. Türkiye büyürken cari açık verir ki biz bunu 2010'lu yıllarda çözmeliydik, dünya böyle çözdü. Dünya artık enflasyonu çözdü, dünya artık faizi çözdü. Zambiya'dan sonra enflasyonda dünyada 2'nci sırada bir ülke olduk. Üzülerek söylüyorum. Burada tek kale maç, kapatılmış bir medya dünyasını, bunları konuşuyoruz ama, konuşuyorsunuz ama gerçekler böyle değil. Ama dışarıdan görünüyor; içeride ne kadar güçlüyseniz dışarıda o kadar güçlüsünüz. Şimdi, diyebilir misiniz ki 2020 yılının Türkiye'si 2013 yılının Türkiye'sinden dışarıda daha güçlüdür? Diyemezsiniz. O Türkiye de bizim, bu Türkiye de bizim ama bunu diyemezsiniz.

Şimdi, 2020 yılının dışında da 2019 yılı rakamlarını alsak da böyle. Bakın, 2016-2020 yılı, beş yıl, 1960'tan itibaren beşer yıllık dönemlerle bakın, en kötü büyümenin olduğu dönem, en düşük. Diyelim ki corona dönemi, artı 3 yazalım büyümeye en düşük ikinci büyüme dönemi, 1976-1980'den sonra. Bu performans, uzun süredir geliyor yapısal tıkanmaya. Neden? Çünkü siz 2007'den itibaren yapısal reformları bıraktınız, 2010 12 Eylül referandumuyla ve sonraki radikal süreçlerle, milletin gündeminden kopuk süreçlerle, FETÖ süreciyle, PKK'yla yürütülen çözüm süreciyle, devletin kodlarından ayrı yürütülmüş Suriye merkezli dış politika süreciyle bu yapısal reformların dışına çıktınız. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Ve en son, yüz elli yıllık Parlamento tarihimizin tersine, partili Cumhurbaşkanlığıyla Türk milletinin ayaklarına pranga vurdunuz ve bugün yürüyemiyoruz.

Bakın, bu bütçeyle ilgili, ekonomik sıkıntılarımızın olduğu... 2001 yılı ekonomik sıkıntılarımızın olduğu bir yıldır. 2002 yılının bütçesine bakın, arkadaşlar, 2002 yılının bütçesinde bir enerji göreceksiniz, bir çıkış bütçesi olduğunu göreceksiniz. 2002 yılı bütçesini hazırlayanların nasıl bir çıkış planı ve heyecanı içerisinde olduğunu o bütçeye baktığınızda görüyorsunuz. 1994'teki krizden sonra 1995 yılı bütçesini hazırlayanlarda da bunu görüyorsunuz. Ama bu bütçenin enerjisi yok değerli arkadaşlar. Bu bütçe bize ne diyor yani? Bu bütçenin bir vizyonu yok. Bu bütçenin bize tarif ettiği bir yön yok. Bu bütçe enflasyonla mücadele bütçesi mi? Hayır. İşsizlikle mücadele bütçesi mi? Hayır. Büyüme bütçesi mi? Hayır. Ne? Bu bütçe "Ne yapalım?" bütçesi olmuş, "Ne yapalım?" Alt alta koyup "Ne yapalım?" bütçesi olmuş, ben söyleyeyim "Ne yapalım?" Gelin arkadaşlar...

Bu bütçeyi hazırlayan arkadaki siyasi kadronun enerjisinin tükenmişliği her hâlükârda belli. Zaten bu bütçe sevk edildikten sonra... Düşünün, bir ülkede bütçeyi sevk ediyorsunuz, sonra arkadan usulca reform konuşmaya başlıyorsunuz. Böyle bir şey olur mu ya? Atı çıkarıyorsunuz koşturmaya, arkadan siz başlıyorsunuz koşmaya. Böyle samimi bir düşünce olduğuna inanıyor musunuz? Ya reform yapacaksanız bunu bütçeye koyarsınız, herkes de bilir, dünya âlem de bilir; bu bir reform bütçesidir.

Bu, bir bütçe vizyonundan yoksun, belki de tarihin bilinen en düşük profilli bütçesi. O nedenle şunu samimiyetle söylüyorum: Gelin, gelin, Meclis olarak bir orta vadeli bütçe yapalım, orta vadeli bir plan ve bunun üzerine Türkiye'ye bir çıkış planı yapalım ve 2021 yılında millî iradeye gidelim, seçime gidelim. Bu bütçeyi ve bu orta vadeli planı bugünden yapalım, ortak, biz İYİ PARTİ olarak buna varız ve 2021 yılında da milletimize gidelim, millî iradeye başvuralım, Türkiye'yi çıkışa götürecek yeni bir siyasi iklime kavuşalım. Yeni bir siyasi iklim olmaksızın Türkiye'nin buradan çıkış yolunun mümkün olmadığı her hâlükârda görülmektedir. Bu fakirlik kapanından ancak siyasal iradenin değişimiyle çıkılır.

Çok değerli arkadaşlar, Sayın Oktay çok güzel şeyler söyledi KÖİ'lerle ilgili. Biz de bu konuda birkaç şey söylemek istiyoruz bütçe çerçevesinde. Bir kere şunu söyleyelim ki kamu harcamaları başında söyledim konuşmamın- denetlenemiyor ise o harcamaları yapan siyasi iradenin meşruluğu sorgulanır. Dünyanın her yerinde, her akli başında ülkesinde, demokratik ülkesinde kamu harcamaları ve işlemleri kamuoyunun bilgisine amadedir.

Bakın, şimdi, bizim Sakarya Milletvekili arkadaşımız Enerji Bakanlığına başvuruyor, soru, diyor ki: "Avrupa'da doğal gaz fiyatlarının 110 dolar civarında olduğu, Türkiye'de de 250-280 dolar civarında olduğu bilgisi var. Bu konunun tarafımıza açıklanmasını..." Ülkeyi savaşa sokabilen Parlatmentonun Türkiye'nin doğal gaz fiyatlarında bilgi alması yasak. "Ticari sır"mış, cevap bu. Kozmik odaya girildi bu ülkede, bu sözleşmelere girilmedi. "Ticari sır", cevap. Şimdi, nasıl denetleyeceğiz?

TÜRK TELEKOM, yüzlerce söylenti var. 14 Kasım 2015'te ihale olmuş, parayı yatırmışlar, kredi almışlar, kredi ve temettüleriyle beraber gitmişler. Minimumu 10 milyar 450 milyon dolar, minimumu. Rivayetler muhtelif, bakır satışlarından, kurumlar vergisi muafiyetinden 20-30 milyara gidiyor. Peki, biz bunu neden denetleyemiyoruz, bu neden bilgimize amade değil? Millete dönüp ne diyeceğiz? Biz bunu sormazsak Allah bize sormaz mı? Suskun toplum mu olacağız? Dünyada konuşmayan, sorgulamayan, denetlenmeyen bir toplumun ilerlemesinin mümkün olmadığını binlerce yıllık tarih gösterdi.

Efendim, şehir hastaneleri... Bakın, ben yine sordum, bu Plan Bütçede Sayın Bakana sordum. Bursa'da Rönesans bir şehir hastanesi yapmış, ne güzel. Biz de iktidara gelirse, samimiyetle söylüyorum, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesini yeniden, modern bir şekilde yapıp şehrin doğusunda da bir başka hastane yapmayı düşünüyoruz, ne güzel ama bunu kaç kiraladınız ya? Kaç tane? 19 tane. Şimdi bıraktı Sağlık Bakanlığı, Bütçeden biliyorum. Bunun kaç kiralandığını... Bir şahsa bir lise, bir okul yaptırıyor ve bunu kir alıyor. Bunun kaç liraya kiralandığını vergi verenlerin bilme hakkı yok mu? Yoksa nasıl denetleyeceğiz bunu?

Nasıl bir meşruiyet olacak? Neresinden tutacağız bunun?

Şimdi, çok değerli arkadaşlar, başka KÖİ'ler ve ihaleler var. Şimdi, burada bir köprü ve 13 milyar 15 milyon 630 bin, bu Osmangazi Köprüsü. Ben bunu, bu rakamla beraber bilen bir arkadaşla gösterdim. Bana verdiği cevap şu, dedi ki: "Hocam, bu, yeni kurdansa, yani bu, 8 lira civarındansa iyi bir iş olmuş, aşağı yukarı 1 milyar 650 milyon dolara iyi bir iş olmuş ama bu, ortalama kurdansa, yani 6,90'dansa, o zaman burada bir 300-350 milyon dolarlık bir fark var." Peki, bunun tamamı dolarsa dedim. (İYİ PARTİ, CHP ve HDP sıralarından alkışlar) Dedi ki: "Hocam, bunun 4 tane direğinde 160 ton altın yoksa böyle bir köprü yoktur." (İYİ PARTİ, CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

Şimdi, Sayın Oktay, değerli arkadaşlar; bir alan var Türkiye'de, FETÖ hiç girmemiş; dış güçler girmemiş, girememiş; Almanya, Amerika zaten uğrayamamış: KÖİ'ler, kamu ihaleleri. Öyle korunmuş ki, arzu ederdik ki bunu yönetenler Türkiye'nin Adalet Bakanlığını da, İçişleri Bakanlığını da, Millî Eğitim Bakanlığını da yürütseydiler de oralara da girmeseydi bu dış güçler. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, biz sizden şunu istiyoruz: Bakın, şu vereceğim bilgilerin yanlış olduğunu ama böyle üst perdeden değil de elinizdeki resmî belgelere dayanarak söylemenizi. Gerçek rakamı biz bilmek istiyoruz. Bu bizim bildiğimiz, bulduğumuz bir hesap ve biz bunu sorduk Sayın Oktay, size de sorduk. Plan Bütçedeki arkadaşımız Sayın Erhan Bey, Sayın Erhan Usta 17 Kasım'da Hazine ve Maliye Bakanına sordu, 19 Kasım'da Ulaştırma Bakanına sordu, 27 Kasım'da bizzat size sordu, henüz bir cevap alamadı.

Bakın, 7 Nisan 2008'de Gebze-İzmir Otoyol ihalesine çıkılıyor. İlan edilen sözleşmede 35 kuruş kilometre/yol, 35 lira köprü geçişi -mümkünse- müsait olan arkadaşlar bunları not alabilir veya tutanaktan alabilirler, televizyon başındaki milletimiz de not edebilir- ve 35 bin araç garanti ediliyor; sonra birinci zeyilnameyle 45 liraya çıkıyor geçiş, sonra 26,55 dolara çıkıyor, sonra 30 dolara çıkıyor zeyilnameyle, sonra 35 dolara çıkıyor ve 40 bin araç garantisıyla ve 27 Eylül 2010 tarihinde sözleşme yapılıyor yirmi iki yıl dört ay yapım süresiyle -yedi yıl yapım, on beş yıl işletme- yalnız yapım da kısmi bölünüyor yani köprü ayrı bir proje, Gebze-Orhangazi ikinci, Orhangazi-Bursa üçüncü, Bursa-Balıkesir dördüncü, Balıkesir-İzmir beşinci proje olarak, her biri bağımsız gibi ve sözleşmede deniyor ki: "Bunlar birbirinden bağımsız bitirilebilir." Ve diyor ki sözleşme de: "Bitirilirse ödeme başlar." Ne kadar ödeme? On beş yıl ama sözleşme öyle demiyor. Bir ödeme başlar... Yani normalde 2021'de bitecek sözleşme, 2020'de yatırım bitecek; on beş yıl ödenecek, 2035'te ödeme bitecek. Peki, 2016'da bitti köprü, 2016'dan 2031 yılına kadar mı yani dört yıl öne mi çekecek? Hayır. "Ödeme süresi uzayacak." diyor.

Şimdi, çok değerli arkadaşlar, Sayın Oktay; bakın, bizim öğrendiğimiz şey şu: Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nü de yapan Japon firma bu köprüyü yapan firma ve bu köprüye teklifi 1,470 milyar dolar ve bütün çalışmalarda bu köprünün maliyeti -temel 1,2 milyar dolar- 1,430 çıkıyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, burada 35 dolarla başlayan ödemenin bir özelliği var: İlan tarihinden itibaren, 2008'den itibaren Amerikan enflasyonu oranında artıyor. Yani, açıldığında 35 dolardan değil, açıldığında 42 dolardan başlıyor, ortalama 46 dolar 74 sent. Şimdi, bizim hesabımıza göre sadece... Ve bu birinci köprü İstanbul'da üç buçuk-dört yıl, ikinci köprü de aşağı yukarı üç yıl civarında bitiyor yani, bu köprülerin dört yılı geçeni yok, dünya tecrübesi böyle. Dolayısıyla, köprü üç yıl dört ayda bitiyor ve üç yıl sekiz ay erken bitiyor, bin üç yüz elli dört gün erken bitiyor. Bin üç yüz elli dört gün ne ödeme var? 2 milyar 130 milyon 248 bin dolar ilave ödeme var. Köprünün maliyeti bizdeki hesaba göre 1,470. Değerli arkadaşlar, bu neden sözleşmede yok? Sizden ricamız: Bu bilgileri lütfen elinizdeki resmî belgelerle doğrulayın ve kamuoyunu aydınlatın, biz de burada kamuoyunun aydınlatılmasına bir vesile olalım.

Ve sonuç: On dokuz yıl on dört gün işletme boyunca ortalama 46,74 dolardan bu köprünün maliyeti 13 milyar 15 milyon dolar, 2035 yılı bittiğinde bu köprüye Türk milleti, hazine, millet neyse ödeyeceği para bu; 3 milyar 944 milyon dolar da yol ve toplam 16 milyar 959 milyon dolar. Türkiye'nin sınırları 249 bin kilometre arkadaşlar, köprüyü yapıyoruz, Türkiye'nin sınırlarını da otoban yapıyoruz, ortada bir 300-350 milyon dolar para kalıyor, onu da millete serpiyoruz. Tank paleti 50 milyon dolar için verdik ya, sadece kârında 212 tane 50 milyon dolar var. Bize Allah nasip eder, milletimiz kredi verirse köprüyü ödeyecek fiyat 9,3 dolar, 80 lira; yarısı geçenden yarısı hazineden. Böyle yaptığınızda bu maliyetlerle on-on iki yılda bu köprü ödeniyor. Bizim talebimiz KÖİ'lerin ve bunun, bu sözleşmelerin birlikte kamuoyuna aktarılması.

Çok değerli arkadaşlar, hazırlığımızı tabii, buna göre değildi ama konu itibarıyla biraz süre aldı. Şimdi, esasen bu denetim, bütçe yürütme ve bütçe hakkının bir parçasıdır. Eğer bu denetimi yapamazsak bütçeden, bütçe hakkından konuşmamızın anlamı yok. Tekrar ediyorum, biz burada bu bilgilerimizin resmî bilgilerle doğrulanmasını istiyoruz. Bütün bu çalışmamızla bu bilgilerin doğruluğunu -bu veya değil- kamuoyuyla paylaşırsak buna bir vesile olmuş olacağız.

Çok değerli arkadaşlarım, yapısal tıkanma, yoksulluk, yolsuzluk ve yasaklarla devam ediyor. Bakın, yasaklı bir Türkiye'deyiz; basına tekrar, özellikle İYİ PARTİ'yi görünmez kılmakla başlayan cezalar yağdı. Ben AK PARTİ'li arkadaşlara sadece şunu hatırlatmak istiyorum: 14 Ağustos 2001, AK PARTİ'nin Bilkent Otel'de kurulduğu gün Sayın Erdoğan dört kanaldan canlı yayına katıldı; Sayın Bakan da burada, bunun şahididir. Arkasından Bülent Bey, Abdullah Bey katıldılar ve biz o güne "yasaklı Türkiye" diyorduk, "yasaklı Türkiye" diyorduk. 25 Ekim 2017'de Sayın Meral Akşener parti kurdu, beş ay sonra ancak fotoğrafını bir televizyon kanalından gösterebildik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Çok değerli arkadaşlar, adaletin ve liyakatin düştüğü toplumlarda ilerleme olmaz. Bakın, sorunlarımızın önemli bir nedeni konuşamamamızdır. Konuşamayanlar sorunlarını çözemezler ve konuşamayan bir Türkiye sorunlarını çözemezler, evimizdeki gibi. Bunların altında boğuluyoruz. Konuşan bir Türkiye'den korkmamak lazım. İlerlemeci liderlik konuşan toplum ister, ilerlemeci olmayan liderlik konuşmalardan korkar ve korkak liderliklerdir. Bugünkü Türkiye, Türkiye'nin fotoğrafı değildir, çok güçlü bir Türkiye vardır.

Bakın, güçlü bir Türkiye için ihtiyaç duyduğumuz her şeyin sahibiyiz, her şeyin. İnanın, bu ülkeye liyakat ve adaletin kesin giriş yaptığına inanılsın, üç ay içerisinde bu coğrafyada büyük bir coşku olur ve bu coğrafya kendi enerjisi ve kendi kaynaklarıyla yükselen bir Türkiye olur; aynen sizin bir zamanlar, 2007'de yaptığınız gibi ve ondan daha yüksek bir çıkış olur. Yenilenmiş bir Avrupa Birliği stratejisiyle, bölgede istikrarı arayan ekonomik coğrafyayı bu anlamda merkezine koyan bir anlayışla, üretim ve istihdam merkezli bir ekonomik büyüme modeliyle Türkiye 21'inci yüzyılın ikinci yarısında güçlü dünyada yerini alacaktır. İnşallah, tam talebimiz, 2021 yılında böyle bir çıkış için millî iradeye gidilmesidir.

Ben tekrar bütçenin hayırlara vesile olması, ülkemizin sorunlarını çözmesine katkısı olması dileğiyle teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İYİ PARTİ Grubu adına ikinci konuşmacı, Samsun Milletvekili Sayın Erhan Usta.

Süreniz otuz dakikadır.

Buyurun Sayın Usta. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen çok değerli vatandaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlarım.

Bugün Türkiye'nin 2021 yılı bütçesini görüyorsunuz. Türkiye'nin ekonomik, sosyal sorunları, dış politikaya ilişkin sorunları, siyasi sorunları giderek ağırlaşıyor. Öyle görünüyor ki artık, Türk milleti bu Hükûmeti daha fazla taşımak istemiyor. Dolayısıyla ben yeni bir siyasetçiyim, bu işlerden çok fazla anlamam ancak 2021 yılında büyük ihtimal bir seçim görülüyor ve bu seçimde bu Hükûmet gidecek. Dolayısıyla, büyük ihtimal, sizin son bütçeniz olacağı için on sekiz yılın biraz bilançosunu ortaya çıkarmanın, hasar tespiti yapmanın da ben yerinde olacağını düşünüyorum.

Şimdi, tabii, biz burada bütçe değerlendirmelerini yapacağız, makroekonomik değerlendirmelerde bulunacağız. Bütçenin sahibi, malum, Sayın Cumhurbaşkanı. Cumhurbaşkanı bu bütçe görüşmelerine katılmıyor Anayasa gereği, Cumhurbaşkanı Yardımcısı katılıyor; o da güzel. Fakat biz Sayın Oktay'ın bugüne kadar makroekonomik konularla ilgili olarak, bütçeyle ilgili olarak şuradaki bütçe sunumları dışında herhangi bir beyanatına denk gelmedik. Şimdi, biz eleştireceğiz, değerlendireceğiz de bunu kime söyleyeceğiz? Dolayısıyla makroekonomi yönetimiyle ilgili böyle bir aksaklığın olduğunu hemen başlangıçta bir vurgulamak gerekiyor. Hazine ve Maliye Bakanı ekonomiden sorumlu Bakan olarak bir rol oynuyor Türkiye'de son üç yılda ama bakıyorsunuz, Hazine ve Maliye Bakanı bu bütçe görüşmelerine, normal, diğer bakanlar gibi sadece kendi bütçesi görüşülürken gelecek. Bu aksaklığın giderilmesi lazım. Bu sistemin birçok yanında aksaklık olduğu gibi, bu sistemin getirdiği yeni bir aksaklıktır bu.

Şimdi, Sayın Tatlıoğlu az önce ifade etti, hakikaten bu bütçenin bir vizyonu yok, bu bütçenin bir amacı yok. Şimdi, seksen beş dakika Sayın Oktay'ı burada dinledik, Allah aşkına, aklımızda ne kaldı? Yani 2021 yılında Türkiye ne yapacak, Türkiye hangi sorununu çözecek? Bizim büyüme sorununuz var, büyüme tıkanmış. Bakın -sadece corona değil- geçen yıl bu Türkiye 0,9 büyüdü, Türkiye bir fakirlik kapanına girdi. Potansiyel büyümesi düşmüş bir Türkiye var, buna bir çözüm var mı bütçede? Türkiye yoksullaşıyor, cari açık sorunlarımız artarak devam ediyor, dünyada enflasyonda 2'nci hâle geldik, teknoloji üretemiyoruz, işsizlikte rekorlar peşinde koşuyoruz, cumhuriyet tarihinin rekorlarını kırıyoruz; bunlara ilişkin herhangi bir şey, bu sorunların çözüleceğine ilişkin bu bütçede hiçbir şey yok arkadaşlar. Toplumun sorunları var. Çiftçi bugün çok sıkıntıda, tarlasını ekemiyor, ekim alanları yüzde 13 azalmış son on beş yılda. Efendim, EYT'liler sorunu var, işsizlik sorunu var, toplu esnaf sorunu var, 2 milyon esnaf kepenk kapatıyor; bunlara ilişkin bu bütçede hiçbir şey yok.

Az önce Sayın Oktay konuşmasını yaparken arkadaşlar, AK PARTİ Grubu en güçlü şekilde KÖİ'lerle ilgili kısımda alkışladı; fark ettiniz mi bilmiyorum. Hâlbuki KÖİ'ler bu bütçenin ve bu Hükûmetin en yumuşak karnıdır. Benim aklıma hemen şöyle bir hikâye geldi: Biliyorsunuz, IV. Murat devrinde Bekri Mustafa vardır. Şimdi, Bekri Mustafa, zamanında medrese tahsili görmüş, bir delikanlı fakat sonradan bir kız meselesi oluyor, kendisini içkiye veriyor yani sürekli meyhanelerde olan bir vatandaş, o dönemdeki o yasaklara rağmen. Şimdi, bir gün mahallenin camisi boşalıyor, imamı yok, Bekri Mustafa'ya diyorlar ki: "Gel, sen burada imamlık yap." Bekri Mustafa da artık en sonunda kabul ediyor. Neyse... Cenazeler oluyor, her cenazede Bekri Mustafa gidip cenazenin kulağına bir şey söylüyor. Cemaat merak ediyor; en son, birisine öldü numarası yaptırıp tabuta koyuyorlar ne diyor diye. Bekri Mustafa cenazeye şunu söylüyor, diyor ki: "Size şimdi gittiğinizde öbür dünyada soracaklar 'Dünyada ne var, ne yok?' diyecekler, siz deyin ki: 'Bekri Mustafa filanca camiye imam oldu.' Onlar dünyanın hâlini anlarlar." (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Siz de bütçenin hâlini anlayın arkadaşlar. En fazla alkışlanan yer KÖİ'ler ve bu bütçenin en yumuşak karnıdır KÖİ. Az önce Sayın Tatlıoğlu bunu detaylı bir şekilde anlattı.

Şimdi, tabii, burada hiçbir iddia ortaya koymadı Sayın Oktay ama böyle, muhalefetin olmadığı yerlerde, sosyal medyada veya böyle tek taraflı konuşmalarda Hükûmeti -Sayın Cumhurbaşkanından başlayarak- ve iktidar partisi milletvekillerini takip ettiğinizde zannediyorsunuz ki AK PARTİ'den önce Türkiye'de hiçbir şey yoktu. Hatta bir milletvekili sordu, "Araba mı vardı AK PARTİ'den önce?" dedi. Ben onu biraz daha ileriye götürüyorum; ateş yoktu Türkiye'de, ateş bulunmamıştı, tekerlek de icat edilmemişti, sizinle birlikte oldu bunların hepsi(!) (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Bakalım böyle mi oldu? Şimdi -ama gerçeklerle yüzleşmeye başladınız- dikkat edin, daha önceden hep birtakım şeyleri söylüyordunuz, şimdi hep mazeret uyduruluyor. "Evet, Türkiye büyümüyor ama şöyle bir sorun var..." "Enflasyon... Ama şöyle oldu, böyle oldu..." Hep mazeretler uyduruluyor. Birazdan bakacağız, hakikaten AK PARTİ'den önce Türkiye'de bir şey yok muydu.

Arkadaşlar, tabii, büyüme performansı, en önemli şey ekonomide büyüme. Büyüme performansımızı, AK PARTİ'li dönemleri bir mukayese edelim. Kiminle mukayese edeceğiz? Kendi sınıfımızdaki ülkelerle yani gelişmekte olan ülkelerle mukayese ettiğimizde ilk şurayı söylüyorum: Oradaki mavi ve turuncu AK PARTİ'den önceki on sekiz yıl. Orada neyi veriyoruz biz? AK PARTİ'den önceki on sekiz yılda, mavi olanlar gelişmekte olan ülkeler, turuncu olan da Türkiye. Dikkat ederseniz, Türkiye 90'lı yılların bütün zorluklarına rağmen gelişmekte olan ülkelerden ortalama daha fazla bir performans göstermiş, büyüme performansı. Yani gelişmekte olan ülkeler 3,9 büyürken on sekiz yıllık dönemde, Türkiye yüzde 4 büyümüş. AK PARTİ hükûmetleri döneminde, daha doğrusu 2000 sonrasında, bütün dünyada gelişmekte olan ülkelere büyüme performansı arttı. Küresellik... Bunları defalarca konuştuk, çok fazla izaha girmeyeceğim. AK PARTİ hükûmetleri dönemine bakıyoruz: Gelişmekte olan ülkeler yüzde 5,2 büyüyor, Türkiye ise yüzde 4,8 büyüyor ortalama, on sekiz yılda. Burada, son yılı, Hükûmetin rakamını alırsak bu 4,9-5'e kadar çıkabilir belki. Yani AK PARTİ'den önce, bütün o zorluklara rağmen, gelişmekte olan ülkeler ortalamasının üzerinde büyüyen bir Türkiye varken AK PARTİ hükûmetleri döneminde, gelişmekte olan ülkeler ortalama olarak Türkiye'den daha fazla büyüyor. Bu çok önemli bir husus.

Daha önemlisi nedir? Önümüzdeki beş yıl için Uluslararası Para Fonu rakamlarına göre, gelişmekte olan ülkeler yüzde 5 büyüyecekken ortalama, Türkiye'nin büyüme tahmini 3,9'dur çünkü Türkiye potansiyel büyümesini kaybetmiştir.

Değerli arkadaşlar, şimdi bir de pay olarak bakalım; gelişmekte olan ekonomiler içerisinde Türkiye'nin payı ne olmuştur? Şu ilk blokta mavi olanlar 2002 yılını gösteriyor. Türkiye'nin gelişmekte olan ülkeler millî geliri açısından payı yüzde 3,4'ken şimdi bakıyoruz, Türkiye'nin 2019 yılında payı yüzde 2,1'e düşmüştür yani gelişmekte olan ülkelerin performansı bizim kat kat üzerimizde gerçekleşmiştir. Satın alma gücü paritesine göre baktığımızda -ki bununla böyle bakılmaz çünkü her rakamı dolar üzerinden konuşuyoruz- yine performansın orada hemen hemen aynı olduğunu görüyoruz ancak 1'inci bloktaki kısımda Türkiye'nin gelişmekte olan ülkelerin çok altında bir performans gösterdiğini görmemiz gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, tabii, bu büyümeleri elde ediyoruz. Biliyorsunuz, büyüme ile cari açık arasında çok ciddi bir ilişki vardır; hele bizim gibi finansman sıkıntısı çeken ülkelerin büyümek için finansmana ihtiyacı vardır, finansman da dışarıdan gelen kaynaklardır, dış tasarruflardır, biz ona cari açık diyoruz. Türkiye AK PARTİ'den önce, az önce bahsettiğim gelişmekte olan ülkelerin performansının üzerindeki büyümeyi ne kadar cari açık yaratarak yapmıştır, AK PARTİ ne kadar cari açık yaratarak yapmıştır, şimdi ona bakalım. Şurası, bu ilk kısım, AK PARTİ'den önceki on sekiz yılda Türkiye'nin cari açığının millî gelire oranı. Görüyor musunuz rakamı? 0,5. Yıllık ortalama cari açık vererek Türkiye, gelişmekte olan ülkelerin üzerinde bir performans göstermiş, ortalama da yüzde 4 büyümüş. AK PARTİ hükûmetleri döneminde nasıl olmuş? Küresellik, iddia bu; aldık paraları getirdik, konuta gömdük, inşaata gömdük, tüketime gömdük. AK PARTİ hükûmetleri döneminde cari açık yüzde 4,1'e çıkmış, yıllık

ortalama. İsterseniz bir de bunun rakamsal değerlerini söyleyeyim; sizden önceki on sekiz yılda o yüksek büyümeyi, gelişmekte olan ülkelere göre o yüksek büyümeyi toplamda sadece 21 milyar dolar dış tasarruf kullanarak elde eden Türkiye sizin döneminizde 562 milyar dolar cari açık verdi yani dış kaynak kullandı, yine de gelişmekte olan ülkelerin altında bir performans gösterdi. Dolayısıyla, bu anlamda baktığımızda karnenizin çok kötü olduğunu görmemiz gerekir.

Şimdi, dış ticaret kısmı da aynı. Zaten cari açığın şimdi güncel rakamlarına filan girmiyorum; Yeni Ekonomi Program'ında 24,4 milyar dolar denildi 2020 cari açığı. Ya, bir gün sonra, bir rakam geçersiz hâle gelebilir mi? Bu 16'ncı Orta Vadeli Program'dır, hiçbir orta vadeli program, iddia ediyorum, bu kadar itibarsızlaşmamıştı. Yani birinci günde itibarsızlaşmış bir orta vadeli program; şu anda, Eylül sonunda 28 milyar dolara gelmiş bir cari açığımız var, dış ticaret için de aynı problem var ama yıl sonunda muhtemelen 34 milyar doları veya işte, muhtemelen, 2,2 daha gelse 4,6 daha gelir, 28,34 milyar dolar... "24" diyorsunuz yüzde 50 sapıyor bir ay içerisinde; böyle bir şey olmaz.

Şimdi, Sayın Ticaret Bakanı birkaç gün önce diyor ki: "Hedeflerimize tek tek ulaşıyoruz." Bakıyorsunuz, hangi hedefe ulaşıyor? Cari açığı az önce söyledim, hedefi aştılar bile; dış ticarete nasıl? Orta vadeli program, 38 milyar dolar dış ticaret açığı diyor 2020 yılı için, Ocak-Kasım'da 45 milyar doları bulmuş. Ben de "tweet" attım, dedim ki Sayın Bakan, lütfen kendinize haksızlık etmeyin, "ulaşıyoruz" ne demek, aştınız bile hedeflerinizi ama bu ülkedeki bir hastalıktır bu. Bu ticaretten sorumlu Bakanlar hep ihracata bakarlar, ithalata hiç kimse bakmaz. Tabii, şimdi, "500 milyar dolarlık, 2023 yılındaki ihracat hedefiniz ne oldu?" diye sormak bile artık abes olmaya başladı çünkü oradaki hedefiniz, şu anda yenilediğiniz hedef 500 milyar dolar karşılığında 214 milyar dolardır.

Tabii, büyüme olmayınca işsizlikte de tavan yapıyorsunuz. Şimdi de işsizlik rakamlarına bakalım: Burada Türkiye'nin işsizlik oranlarını gösteriyoruz. Maviler, AK PARTİ'den önceki on sekiz yılın ortalama işsizlik oranı. Yani AK PARTİ'den önce yüzde 7,6 -ki yüksektir- ortalama işsizlik varmış Türkiye'de. AK PARTİ'li on sekiz yılda ne olmuş? Yüzde 10,5'a çıkmış işsizlik oranı arkadaşlar, ortalamada. Devraldığınız tek yıl olarak bakarsak, yeşil kısma bakalım şimdi de: 2002 yılında devraldığınızda iktidarı yüzde 9,8 işsizlik varmış, 2020 yılında sizin tahminlerinize göre -orta vadeli programdaki rakamı söylüyorum- yüzde 13,8. 4 puan, aldığınız dönemde işsizliği artırmışsınız. Bu mu performans? İşte, o yüzden, onun ezikliği içerisinde, az önce Sayın Oktay, hiçbir şekilde heyecanlanmadan bize bir bütçe anlatmak durumunda kaldı maalesef. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Tabii, biz bununla sevinmiyoruz, biz bunlara bakınca üzülmüyoruz. Bu, dar tanımlı işsizlik oranıdır arkadaşlar. Şu anda Türkiye'de 12 milyon işsiz var ve bunların önemli bir kısmı da gençler ve eğitimliler. Bunu da görmemiz gerekiyor.

Şimdi, bir enflasyon hikâyesi var Türkiye'de -çok affedersiniz, bu kelimeyi kullanmak istemiyorum ama- bir enflasyon yalanı var. Biz diyoruz ki bazen: "Bakın, arkadaşlar, enflasyon çok hızlı gidiyor. Türkiye enflasyondan çekti. Lütfen bu enflasyonu küçümsemeyin." Mesela, Nihat Zeybekci diye bir Bakanımız vardı, onun ben bir kısım sözlerini hatırlıyorum: "Ya, enflasyon 2 puan demek gelse ne olur?" gibi böyle sözleri olmuştu. Yani enflasyon küçümsendi. Bazen, enflasyon -şu anda 14 oldu da, şu anda demiyorlar- yüzde 8-10 olduğu zamanlar deniliyordu ki: "Ya, kardeşim, Türkiye yüzde 70 enflasyonlardan geliyor. Yüzde 10 enflasyonu çok mu görüyorsunuz da şimdi eleştiriyorsunuz? Eleştirecek başka şey bulamadınız." Ama tabii, bugüne kadar hiç kimse algıyı AK PARTİ kadar yönetemediği için bu ülkede, hiçbir iktidar bunları anlatamadığı için biz zannettik ki o yüzde 70 enflasyonlar Türkiye'nin problemiydi sadece, dünyada başka bir yerde problem yoktu. Şimdi bakalım öyle miymiş?

Burada, yüksek "yüksek enflasyon" dönemi diye... Bu biraz analitik bir şey; dönemler, yıllar bire bir, aynı tutmuyor. Gelişmekte olan ülkelerin de yüksek enflasyon dönemleri oldu, bizim de yüksek enflasyon dönemlerimiz oldu, şimdi bizim düşük enflasyon dönemlerimiz var çok düşük olmasa da. Bunun detaylarını ben Plan ve Bütçe Komisyonunda zaten anlattım, arkadaşlara da verebiliriz.

Yüksek enflasyon dönemlerine baktığımızda, arkadaşlar, gelişmekte olan ülkelerin ortalama enflasyonu yüzde 74,6. Yani "Türkiye'de yüzde 70'li enflasyonlar" deyip hep karalanan o dönemlerde, diğer ülkelerde enflasyon yüzde 74,6, Türkiye'de ise yüzde 70,9. Yüksek mi? Evet, yüksek ama bu, o dönemin yapısal bir sorunu. Niye? Çünkü o dönemde gelişmekte olan ülkelere hiçbir fon akımı olmuyor, ülkeler büyüyemiyorlar ve yüksek enflasyon sorunuyla karşı karşıyalar. Ama bakıyoruz, o ülkeler bu enflasyon sorununu hızla aşıyorlar.

Şimdi, bu da düşük enflasyon dönemi. İlk bar grafik gelişmekte olan ülkeler. Bakıyorsunuz, gelişmekte olan ülkelerin düşük enflasyon döneminde ortalama enflasyonu yüzde 7,4. Yani şu anda 4,4 civarında da ama dönem ortalaması olduğu için aşağı doğru giden bir grafik var, yüzde 7,4. Bizde ne kadar? Yüzde 10,4. Yani kabaca bu düşük enflasyon dönemlerine AK PARTİ dönemleri olarak bakarsak aslında Türkiye geçmişte -AK PARTİ'den önce- benzer sınıftaki ülkelere göre daha düşük bir enflasyonu varken, şimdi benzer sınıftaki ülkelere göre çok daha yüksek enflasyonu olan bir ülke hâline gelmiştir. Bunun tabii daha da kötüsü -artık enflasyon Türkiye'de katlaştı- önümüzdeki dönemdir.

Yine, Uluslararası Para Fonunun verilerini aldığımızda, 2021-2025 döneminde, gelişmekte olan ülkeler için yüzde 4,3'lük bir enflasyon öngörülürken -ki bugünkü oranlar da hemen hemen o seviyededir- Türkiye için gelecek beş yıl için öngörülen enflasyon yüzde 11,3'tür arkadaşlar. Yani şunu söylemeye çalışıyoruz enflasyon konusunda: AK PARTİ hükümetleri döneminde elbette enflasyon düşmüştür ama buna dönemine göre ve benzer sınıftaki ülkelere göre bakmamız lazım. Bir trend başladı, enflasyon düşüş trendi, biz de o trendi bir miktar yakaladık. Ancak şunu söylememiz lazım gerekir ki AK PARTİ hükümetlerinden önce enflasyon benzer sınıftaki ülkelerin çok altındayken AK PARTİ hükümetleri döneminde benzer ülkelerin çok üzerinde bir enflasyonla Türkiye karşı karşıya kaldı.

Şimdi, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, makroekonomik performansın bu kadar kötü olmasının birtakım -başka göstergeler de yansıyor- sonuçları var. Şimdi, bakıyorsunuz...

Bir şey daha söyleyeyim: G20 değil mi? Sayın Cumhurbaşkanı G20'nin bir süre çok fazla adını anıyordu. Hatta şöyle bir algı oluşturdu Türkiye'de: "Türkiye, AK PARTİ hükümetleri döneminde G20 ülkesi oldu." gibi bir algı oluşturuldu. Bu da tabii ki doğru değil. AK PARTİ hükümetleri döneminden önce Türkiye G20 ülkesi olmuştu. Hatta 90'lı yıllarda, Türkiye, örneğin 1993 yılında en büyük ülkeler sıralamasında 18'inci sıradadır arkadaşlar, 18'inci sırada. Bugün kaçınıcı sırada? 2019'da 19'uncu sırada, 2020'de IMF'ye göre 20'nci, Türkiye tahminlerine göre de 19'uncu sırada. Yani daha önceki durumumuza göre, evet, aldığınız 2002'ye göre bir miktar ilerleme kaydedildi ancak 90'lı yıllarda bundan çok daha iyi performans göstermiş bir Türkiye var. Ama daha vahimini söyleyeyim: 2021 yılı için Uluslararası Para Fonu tahminlerine göre Türkiye 21'inci sıraya düşecektir. Yani Türkiye'nin performansı giderek kötüleşiyor. Tabii, bu, toplam büyüklük açısından; kişi başı gelir açısından da baktığımızda durum çok daha vahim. O nasılmış? 93 yılında örneğin... Yani burada 90'lı da söyleyebilirim de uzatmamak için... 90'da 49'uncu sırada Türkiye kişi başı gelir açısından dünyada, 91 yılında 51'inci sırada, 93 yılında 50'nci sırada. AK PARTİ hükümetleri döneminin ilk yıllarında da 60'inci sıralara kadar Türkiye -kötü olmakla birlikte- aldığı döneme göre bir iyileşme kaydediyor, onu da teslim etmemiz lazım. Ancak, son dönemde o kadar bozuluyor ki, 2019 yılında kişi başı gelir açısından Türkiye dünyada 75'inci sıradadır arkadaşlar. Yani 90'lı yıllarda 50'nci sırada olan Türkiye 75'inci sıradadır. Daha vahimi, 2021 yılında Uluslararası Para Fonu tahminine göre, 85'inci sıraya gerileyecektir. Türkiye bunları hak etmiyor arkadaşlar, Türkiye bunları hak etmiyor çünkü Türkiye kötü yönetiliyor. Niye kötü yönetiliyor? İşte, ben yine, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Cumhurbaşkanlığı rakamlarından

söyleyeyim size: "Toplam Faktör Verimliliği" diye bir hesap var, hesabın detayına girmeyeceğim, herkes iktisatçı değil. Ama mesele şudur: Yani yatırımların ve istihdamın dışında büyümeyi etkileyen her türlü faktörün geldiği yer bu toplam faktör verimliliği dediğimiz meseledir. Burada hukuk sistemi vardır, burada demokrasi vardır, burada iş ortamı vardır, eğitim vardır, sağlık vardır, işgücü niteliği, her şey burada konularak yapılmış bir hesaptır bu, eski Devlet Planlama Teşkilatının yaptığı bir hesap, uluslararası, kredibil bir hesaptır bu. Şimdi, bakıyorsunuz, 1998-2018 döneminde Türkiye, toplam faktör verimliliğinden büyümesine her yıl ortalama 0,7 katkı gelmiş. Yani diğer faktörlerden -örnek olsun diye söylüyorum- 4 büyüdüyse 0,7'de buradan gelmiş, ortalama büyümesi Türkiye'nin 4,7 olmuş, üzerine direkt ekleyeceğiz. Şimdi, AK PARTİ hükümetleri döneminde bakıyorsunuz, 2002-2007 dönemi, toplam faktör verimliliğinden büyüme gelen katkı 2,7 arkadaşlar, yıllık olarak. Çünkü hakikaten Türkiye'nin iyi yönetildiği yıllardı; 2,7 yıllık ortalama katkı geliyor. Sonraki 2010-2018 dönemine bakıyorsunuz -daha yenisi yayınlanmadığı için bu benim yapabileceğim bir hesap değil, bir modelden çıkan bir hesap- orada 0,6'ya düşmüş, Bakın, ivme kaybını görüyorsunuz. Ama daha vahimini söyleyeyim ben size: Hükümetin kendisi 2020-2022 yılı için "Ben kötü yönetmeye devam edeceğim, ben bu ülkeye verimlilikten bir büyüme getirmeyeceğim." diye kendisi ilan ediyor. O dönem için, önümüzdeki üç yıl için toplam faktör verimliliğinden büyüme gelecek katkısı sadece 0,4 olarak tahmin eden bir Hükümet var karşımızda.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Türkiye 562 milyar dolar bir cari açık yarattı dedik, değil mi yani AK PARTİ hükümetleri döneminde? Tabii, bu, ekonomide ciddi bir kırılma oluşturdur. Şimdi, buna başka kaynaklardan başka şekillerde bakacak olursak... Türkiye'nin uluslararası yatırım pozisyonuna bakıyoruz yani Türkiye'nin toplam döviz cinsinden varlıkları ve toplam döviz cinsinden yükümlülükleri... Şimdi, bu konunun üzerine bu kadar eğilmemiz şundan dolayı: Bu kadar çok üzerine varıyorum çünkü Türkiye ekonomisi çok kırılgan hâle geldi, Türkiye ciddi bir döviz sıkıntısı yaşayan bir ülke hâline geldi ve bu kırılganlık bizim dış politikada da elimizi bağlıyor, iç siyasette de elimizi bağlıyor ve ekonominin büyümemesinin de temel sorunlarından bir tanesi bu. Bu bir beka sorunudur, o yüzden bunun üzerinde duruyorum. Uluslararası yatırım pozisyonunda 2020 üçüncü çeyrek rakamları var elimizde; 368,5 milyar dolar net açık pozisyonu var Türkiye'nin. Yani döviz varlıklarından döviz yükümlülüklerini çıkardığımızda bir pozitif kalmıyor, eksi 368,5 milyar dolar... Bu, çok yüksek bir rakam ve bu, ciddi kırılganlık yaratıyor. Hani arkadaşlar bazen -şimdi yapamıyorlar da hoş- 2002'yle mukayese etmeye bayılıyorlar ya, bir 2002 rakamı verelim, bu sadece 85 milyar dolarmış. 85 milyar dolardan, nihayet 2002'yi konuşamaz hâle geldiniz, aslında çoktan konuşmamanız lazımdı ama ancak idrak ettiniz bazı şeyleri. Şimdi, 85 milyar dolar olarak aldığınız açık pozisyonu, 368,5 milyar dolara getirdiniz. Şimdi, daha da kötüsü, finansal kesim dışındaki kesimin yani bizim reel sektörümüzün, insanların dışından tırnağından artırarak... İşte şu da OSTİM'deki sanayicilerin veya bir başka yerdeki, Siteler'deki esnafımızın veya işte daha üst, büyük boyuttaki firmalarımızın açık pozisyonu ne durumdadır diye baktığımızda, varlıkları -2020 Eylül ayı itibarıyla söylüyorum- 130 milyar dolar, yükümlülükleri 293 milyar dolar, döviz yükümlülüğü arkadaşlar ve net pozisyonu 162 milyar dolar. Siz, şimdi, hesap edin, dolardaki her 1 kuruş artmanın bu kesim üzerine getirdiği mali yükü hesap edelim. Hadi onun da ötesinde -mali yük de icabında kaldırılır- likidite sıkıntısına düşmeleri durumunda bu firmalar veya zarar etmeleri durumunda bu firmalar el değiştirmek durumunda kalacaktır arkadaşlar, zaten el değiştiriyor, her gün bir haberle karşılaşyoruz, daha doğrusu bunun haber yapılması da yasak. Ama konuştuğunuzda sanayicilerle, orta ölçekli firmalar sürekli yabancılaşıyor yani kelepir fiyatına Türkiye'nin varlıkları yabancılara peşkeş çekiliyor bir anlamda. Dolayısıyla, firmalar açısından çok ciddi bir sıkıntıdır. Firmalarımızın ISO'nun tanımlamasına göre... Çok önemli bir husus ama vaktim olmadığı için üzerinde durmayacağım ama sadece bir not olarak düşelim: Firmalarımız bir orta ölçek tuzağına yakalanmış durumdadır. Ölçek ile verimlilik ilişkisinin de çok fazla olduğunu ben burada daha önce konuştuğumu hatırlıyorum yani ölçek düşük oldukça verimliliğin düşük olduğunu biz görüyoruz. Firmaları büyütmemiz gerekirken bugün firmalar ayakta durmakta zorlanıyor ve yabancılara eline geçiyor.

Şimdi, "Türkiye'nin vadesi bir yılın altında olan yükümlülükleri ne kadardır?" diye baktığımızda, 182,5 milyar dolar olduğunu görüyoruz. Yani Türkiye, önümüzdeki bir yıl içerisinde 182,5 milyar dolar dış finansmanı bulmak durumunda. Rezervlerimizin eksi olduğunu az önce İsmail Bey söyledi, ben birazdan o detayı da vereceğim, ona göre siz kalanını düşünün. Tabii, bütün bunlar olunca ne oluyor? Bir zamanlar "yatırım yapılır" seviyesinde 3 reyting kuruluşundan da not alan, yatırım yapılabilir ülke olan Türkiye -AK PARTİ hükümetleri döneminde olmuştur, müteşekkirdir- bugün baktığımızda bu kötü yönetimin bir sonucu olarak Moody's'e göre yatırım yapılabilir seviyenin 5 kademe altındadır, Fitch'in 3 kademe altındadır, S&P'nde 4 kademe altındadır yani bunları "çöp not" diye tarif ediyorlar. Ben burada 2018 bütçesinde çok detaylı konuştuğumu hatırlıyorum, ekonomik güvenlik konusunda o zaman biz bu ikazları yapmıştık, bugün maalesef aynı şeylerle karşılaşyoruz. Ekonomik güvenlik konusu Türkiye açısından önemlidir, Türkiye'nin bekası açısından önemlidir. Türkiye'nin kırılganlığını azaltmak durumundayız, Türkiye'yi üretir Türkiye hâline getirmek durumundayız. Üretim yapmadıktan sonra bu sorunların hiçbirini, onu oraya al, bunu buraya ver, birazdan kamu bankalarını anlatacağım, bu şeylerle bu şekilde bu sorunların hiçbirini aşılamaz. Ekonomik güvenlik konusunda eğer bizden bir destek istenirse biz destek vermeye her zaman hazırız ama ekonomik güvenlik konusu son derece önemli bir konudur.

Şimdi, tabii, eleştiri yapıyoruz, öneriler de yapıyoruz. Bizim sizden bir umudumuz kalmadı Sayın Oktay, kaybeten ve Hükümetin denizi yani siz artık Türkiye'nin hiçbir sorununu çözemeyeceksiniz çünkü bir siyasi irade yok ortada, güveni, sizbettiniz güveni. Güven, bir daha gidince geri gelmiyor. Kurumları yıprattınız, bakanlıklarla sürekli oynadınız. Kökü olan her şeye karşısınız siz bu ülkede, okul isimlerinden kurumlarına kadar her şeye karşısınız. Böyle bir şey olabilir mi? (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Her şeyin ismini değiştirdiniz, yeniden yeniden yapılandırdınız. Adı "yapılandırma" bozuyorsunuz, bir daha yapıyorsunuz. Ya, kurumlar lego değil, çocukların oynacağı değil. Yani şu ülkede Devlet Planlama Teşkilatını kaldırdınız, Maliye Teftiş Kurulunu kaldırdınız, Hesap Uzmanları Kurulunu kaldırdınız. Kökü olan her şeye karşısınız. Bu nasıl bir anlayıştır, bunu anlamak mümkün değil. Tabii, bu da neyi getiriyor? En sonunda kurumları olmayan, kurumlarının itibarı kalmamış, Merkez Bankası bağımsızlığını yitirmiş, BDDK'nin eli kolu bağlanmış, EPDK'nin eli kolu bağlanmış, Bilgi İletişim Kurumunun eli kolu bağlanmış bir Türkiye'yle karşı karşıyayız. Getirdik, her işi de tek bir adama bağladık, ondan sonra Türkiye'nin meseleleri çözülsün diye bekliyoruz.

Plan ve Bütçe Komisyonunda söyledim; bu ülkenin iki buçuk yıldır yeni sisteme göre bir protokol listesi yok arkadaşlar. Gerek de yok belki; tabii, bir kişinin yeri belli, kalanın hiçbir önemi yok, belki ondan dolayı. Dışişleri Bakanlığına sorduk biz "Bu protokol listesi nedir?" diye. Dediler ki: "Sayın Cumhurbaşkanının önünde imzada bekliyor." Türkiye'nin protokol listesi... Kalanını siz düşünün.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetimini yapamadığını biliyoruz. Şurada yani bir saatle şu konuşmaların sınırlandırılması bile... Ben buraya bürokrat olarak çok geldim. Yani Erbakanlar, Demireller iki saat konuşurdu. Bir saatlik bir sınırlandırma bile Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim yetkisini yapamadığını gösteriyor.

Şimdi, yeni sistemde dedik ki biz: Cumhurbaşkanı kararnamelerinde bir yanlışlık olursa Meclis çıkaracağı bir kanunla bu kararnamayı düzeltecek. İki buçuk yıl geçti, Cumhurbaşkanı kararnamesini düzelten bir tane kanun çıktı mı burada? Bu sistemin çalıştığını söyleyebilir miyiz? Hiç mi hata yapmadılar? Sürekli hata yapıyorlar. Yani çıkan kararnamelerin üçte 1'i orijinal kararname, üçte 2'si o kararnameleri düzelten bir kararname ama bu Meclis o kararnameleri düzeltme iradesini gösterememiş bir Meclistir.

Atamalarda zaten liyakate önem vermediniz. Kurumlar arası itibarı yok ettiniz.

Şimdi, partili Cumhurbaşkanlığı sisteminin bir karnesine bakmamız gerekiyor -tabii, vaktim de çok azaldı- ancak karneye bakmaya da gerek yok. Yani iki buçuk yıl içerisinde Türkiye büyümemiş, yüzde 0,5 küçülmüş. TÜFE'ler yüzde 25'e varmış bu dönemde, ÜFE yüzde 46'ya varmış. Yüzde 46 enflasyonu siz bu dönemde bize yaşattınız. Şimdi, 2020 sonu itibarıyla zaten yüzde 14 olduğunu biliyoruz, ÜFE'ye yüzde 23. Yani enflasyon çok kötü. Kuru 4,55'le bu sistem almış, şu anda 7,80'e gelmiş, yüzde 71 Türk parası değer kaybetmiş. Bu sistemin başladığı Ocak-Temmuz 2018 döneminde Türkiye vergi gelirlerinin yüzde 10'unu sadece faize verirken şu anda yüzde 20'sini veriyor, rasyo olarak 2 katına çıkmış. Merkezi yönetimin borç stoku 2'ye katlamış, rakamları vermiyorum. Yanlış borçlanma stratejisi yüzünden son iki yılda arkadaşlar -bakın burası çok önemli, Çokomelli burası- Türkiye 135 milyar TL'lik maliyete katlandı, döviz ve altına dayalı borçlanmadan. Hani esnafa gelince "Para yok." deniliyor ya. Yani, toplam, pandemi sürecinde harcadığımız 8 milyar liranın 17 katını sadece borçlanma stratejisindeki yanlışlıktan dolayı bir avuç faiz lobisine vermiş bir iktidarla karşı karşıyayız. Artık, yıllık faiz ödememiz, dış faiz ödemelerimiz 15 milyar dolara gelmiş, istihdam son iki yılda 1,8 milyon kişi azalmış -istihdam azalmış, bakın, işsizlik artmış falan demiyorum, istihdam azalmış- geniş tanımlı işsiz sayısıysa son iki yılda 3,2 milyon kişi artmış. Dış borç stoku, millî gelire oran olarak baktığımız zaman bile son iki yılda 5 puan yükselmiş. Türkiye Cumhuriyeti'nin rezervleri eksi 42 milyar dolara düşmüş, 72 milyar dolarlık rezerv kaybı var bu dönemde. Eğer buna uluslararası rezervler açısından bakarsak 125 milyar dolar. Tabii, burada, bu soruyu herkes soruyor, bir kez de ben soruyorum: Bu ucuz dolarları kime verdik? Bu ucuz dolarları kime sattık? Bir hesaba göre "Ortalama 6,20'den satıldı." deniliyor. Eğer 125 milyar dolar üzerinden hesap edersek 200 milyar TL'yi bu Hükümet, bu beceriksiz Merkez Bankası ve beceriksiz bakanlar kimin cebine koydu, gelip burada, bunun hesabını versinler. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

Türkiye'nin borç yükü de artıyor bu dönemde arkadaşlar. 30 Eylül 2017'de yüzde 141'ken -ülkenin tamamının borçluluğundan bahsediyorum bu sefer- 30 Eylül 2020'de millî gelirin yüzde 168'ine gelmiş bir... Dış borcu zaten söylemeye gerek yok, Türkiye'nin toplam borcu artıyor. 2002-2020 döneminde Türkiye'nin toplam borcu 19 kat artmış.

Şimdi, Hakan Kara, Merkez Bankasının eski başekonomisti, şöyle diyor: "Merkez Bankası faizinin kısıtlanması son on sene ülkeje bütün jeopolitik ve küresel risklerden daha fazla zarar vermiştir." Kurumları çalıştırmazsanız böyle olur. Yüzde 15 faiz oranının dünyada ilk sıralarda yer aldığını söylemeye gerek yok. Polonya, geliştirmekte olan bir ülke, 0,1 faizi varken bizde yüzde 15. Hindistan'da, Afrika'da faiz oranları benzer şekilde, buraları atlayacağız.

Şimdi, pandemiyle mücadele kısmını kısaca söylemek istiyorum. Pandemiyle mücadele, son derece başarısız olmuştur Türkiye açısından. İrrasyonel kararlarla başlanmıştı; uçak biletlerinde KDV indirildi, konut kredileri verildi yani meseleyi okuyamayan bir Hükümetle karşı karşıya olduk. Gelir kaybına uğrayan vatandaşlara bu dönemde hiçbir şekilde yardım yapılmadı arkadaşlar. Kısa çalışma ödeneği, evet, onlar yapıldı; onlar zaten işsizlerin parası, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan yapıldı. Bütçeden yapılan yardım sadece 8 milyar TL'dir. Biz bunlarla ilgili esnaf için önerge verdik. "Hiç olmazsa altı ay boyunca 2 bin lira verelim esnafımıza" diye o önerge reddedildi. Esnafa buradan ben bu Hükümeti şikâyet ediyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Bir kuruş para koymadığı esnaf için bu bütçeye. Yani 100 milyarlarca lira para kamu özel iş birliği için müteahhitlere konulurken bir kuruş esnafa para konulmadı, bir kuruş EYT'liye para konulmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Devamla) – Çiftçinin parası dâhil doğrudan ödemeleri... Çiftçiye geçen yılın altında bir para verdi.

Kamu bankaları konusunu artık ileriye bırakacağım ancak tarım konusuna da burada gelmek istiyorum. Çiftçi perişan durumdadır. Bakın, AK PARTİ hükümetleri döneminde tarımsal hasıla 8,6 katına çıkıyor, güzel ama çiftçi borcu 51 katına çıkıyor. Çiftçilerin borcunun hasılaya oranı da yüzde 47'ye çıkıyor. Yani çiftçi ürettiğinin tamamını borcuna yatırır ama borcunu ödeyebilecek bir duruma gelmiş. Ekim alanları yüzde 13 azalmış son on beş yılda. Şimdi Sayın Erdoğan "Pandemiyle mücadelede tarımın önemini anladık." diyor. Bunlar öyle lafla olmuyor, kusura bakmasınlar. Bütçeye para koyarsan ben bunun önemini anladığımı bilirim. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) 22 milyar lirayı yüzde 14 enflasyona rağmen sabit tutarsanız siz bu bütçede çiftçiye hiçbir şey vermiyorsunuz anlamına gelir. Şimdi bakıyorsunuz çiftçi...

SALİH CORA (Trabzon) – O zamanların rekor desteğini biz sağladık.

ERHAN USTA (Devamla) – Ben bundan çok hoşlanırım da şimdi benim vaktim yok Sayın Cora, daha sonra bir ara sizinle bunu hallederiz. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

2002 yılında 91 ton buğdayla 1 traktör alan bir çiftçi, şu anda, 2019 yılı için söylüyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ERHAN USTA (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

...2019 yılında 116 ton buğdayla ancak 1 traktör alabiliyor, 91 tondan 116 tona çıkmış. 1 ton buğdayla 220 litre mazot alan çiftçi 2002 yılında, 2019 yılında 1 ton buğdayla sadece 188 litre mazot alabiliyor. Yine, 1 ton buğdayla yaklaşık 1 ton gübre alan çiftçi, 2019 yılında ancak 1,5 ton buğday satarsa gübre alabiliyor. Ondan sonra diyorsunuz ki "Biz tarımın önemini anladık." Bu şekilde tarımın önemini anlamak olmaz.

Değerli arkadaşlar, bütçe, kamu maliyesi son derece bozuluyor, bunları artık Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinde konuşacağız ama bu kamu bankaları meselesi çok önemli, orada ben detaylı bir analiz yapacağım. Bu Varlık Fonunu mutlaka tasfiye etmeniz lazım, kamu-özel iş birliği projelerine bir çözüm bulmak gerekiyor, kamu ihalelerinde şeffaf olmanız lazım.

Hukukun üstünlüğünün olmadığı, şeffaf ve hesap veren bir yönetim anlayışının olmadığı, etkin bir denetim mekanizmasının olmadığı bir ülkede sürdürülebilir kalkınmadan bahsetmek mümkün değildir ama milletimiz müsterih olsun, aklı ve vicdanı kullanarak biz bu sorunların hepsini çözeriz. Doğruyu bulmak feraset işidir, o yolda yürümek cesaret işidir, o cesaret de İYİ PARTİ Grubunda vardır. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Ben, bütçenin her şeye rağmen hayırlı ve uğurlu olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum, Genel Kurulu ve vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Çok teşekkür ederim. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.01

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.34

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP

KÂTİP ÜYELER: Enez KAPLAN(Tekirdağ), Mustafa AÇIKGÖZ(Nevşehir)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 24'üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin

görüşmelerine devam ediyoruz.

Komasyon yerinde.

Şimdi Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına ilk konuşmacı, Grup Başkan Vekili ve Manisa Milletvekili Sayın Erkan Akçay.

Buyurun Sayın Akçay. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

MHP GRUBU ADINA ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine başlıyoruz.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun düşünce ve kanaatlerini paylaşmak üzere huzurunuzdayım. Bizleri izleyen aziz milletimizi ve muhterem heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken aziz vatanımızı bizlere emanet eden atalarımızı, cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, vatan uğruna toprağa düşen kahraman şehitlerimizi, partimizin kurucusu Başbuğ Alparslan Türkeş'i rahmet ve minnetle anıyorum.

Salgında, deprem ve çığ felaketlerinde, muhtelif kazalarda hayatını kaybeden vatandaşlarımızı rahmetle anıyor, ailelerine ve milletimize başsağlığı diliyorum.

Terörle mücadelede başarılarıyla destan yazan güvenlik güçlerimizi tebrik ediyor, her birini Allah'a emanet ediyorum.

Bütçe görüşmelerini, dünyada ve Türkiye'de zorlu geçen bir yılın sonunda gerçekleştiriyoruz. Dünyayı ve ülkemizi etkisi altına alan Covid-19 salgını, kararlı bir şekilde devam ettiğimiz terörle mücadele, dış politikada bekamızı hedef alan tehditler, ülkemizi diz çöktürmeye yönelik ekonomik saldırılar gündemin öne çıkan başlıklarıdır.

Yüz yıl önce, savaşların ve salgınların gölgesinde "millî hâkimiyet" ilkesiyle kurulan ve Kurtuluş Savaşı'nı yöneten Meclisimizin önemini bir kez daha idrak ediyoruz. Binlerce yıllık millî tarihimizin ve Gazi Meclisimizin yüz yılının omuzlarımızı yüklediği sorumluluk şuuruyla hareket ediyoruz.

Muhterem milletvekilleri, bütçe hakkı, bir devletin demokratik niteliğinin ilk şartı olup parlamento yoluyla millet adına hükûmeti denetleme araçlarından biridir. Bütçe, toplumsal gerçekleri kavramalı, Türk milletinin beklentilerine ışık tutmalıdır. Meclisin bütçe hakkı Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin özü olan denge, denetim ve kuvvetler ayrılığı ilkeleri düzleminde geliştirilmiştir. Bu kapsamda, mali saydamlık ve hesap verilebilirliğe katkı sağlayan bir bütçe Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur.

2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi performans esasına göre hazırlanmıştır. Performans esaslı program bütçe sayesinde kamu hizmetleri ile kaynak tahsisleri arasında güçlü bir bağ kurulacak ve toplumun beklentilerini öne çıkaracaktır.

On iki gün boyunca sürecek olan bütçe görüşmelerinde Milliyetçi Hareket Partisi olarak milletın parasının hangi hizmetlerde ne kadar harcanacağını değerlendireceğiz; gündeme gerçekler ışığında "dün, bugün ve yarın" perspektifiyle bakacağız; esnafımızın, çiftçimizin, işçimizin, memurumuzun, sanayicimizin, emeklimizin, gençlerimizin, velhasıl, bütün sosyal kesimlerin sorunlarını ve beklentilerini gözeceğiz. Bütçe görüşmelerini sabırla ve dikkatle takip ederek demokratik olgunlukla, objektif, gerçekçi ve çözüm öneren sunuşlarla düşüncelerimizi paylaşacağız.

Sayın milletvekilleri, dünyayı ve ülkemizi etkisi altına alan Covid-19 salgınıyla mücadeleyi devlet-millet bütünleşmesiyle, başarılı ve kararlı bir şekilde sürdürüyoruz. Avrupa yaşlı hastalarına ölüm protokolleri imzalatırken devletimiz her yaştan vatandaşına ihtimam göstermektedir. Sosyal devlet anlayışıyla hastalarımıza teşhis, tedavi ve tedarik imkânları ücretsiz sağlanmaktadır. Batılı ülkeler korsanlık peşinde koşarken Türkiye 180'den fazla ülkenin yardım çağrısına karşılık vermiştir. Türkiye'nin vefası, merhameti ve feraseti dünyaya örnek olmaktadır.

Salgınla mücadelede gecesini gündüzüne katarak çalışan bütün sağlık çalışanlarımızı tebrik ediyor, şükranlarımızı sunuyoruz.

Değerli milletvekilleri, bize göre siyaset, millet için, millete göre, milletle yapılan bir faaliyettir. Bu sebeple "Önce ülkem ve milletim, sonra partim ve ben." diyoruz. Siyaset, kör dövüşlere teslim edilmeyecek kadar önemli, ucuz siyasetlere kurban edilmeyecek kadar kıymetlidir. Siyasi motivasyonunu polemiklerden, demagojilerden devşirmek, yabancı ülkelere, terör örgütlerine, FETÖ'ye, PKK'ya sırtını yaslayarak çıkar ummak siyaset değildir. Ülkemizin değerlerine ve kurumlarına düşmanca hakaret etmek ne siyasettir, ne de muhalefettir. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bizim anlayışımıza göre siyasetçi, varlığını karanlık mahfillerin kirlî emellerine değil, Türkiye'ye ve Türk milletine adamalıdır. Siyasetçi gücünü ve referansını Atlantik ötesinden, Avrupa'dan değil millet iradesinden almalıdır. Ülkesine hizmet etmek isteyen her siyasetçi öncelikle milletın değerlerine ve ülkenin kurumlarına saygı duyarak düşüncelerini dile getirmelidir.

Muhterem milletvekilleri, bir siyasetçi düşünün ki yaptığı bir açıklamayla "Türkiye Libya'da çizgiyi aştı." diyerek kendi ülkesini itham ediyorsa ve aynı kişi "Türkiye Libya'da Birleşmiş Milletlerin kararlarına uymuyor." diyerek Türkiye'yi şikâyet edip hedef gösteriyorsa bu sözleri nasıl yorumlayacağız? Bu açıklamadan bir gün sonra, Libya'ya insani yardım götürün Türk gemisine, Yunan komutanın talimatıyla, Alman savaş gemisi tarafından uluslararası hukuka aykırı olarak Akdeniz'de baskın yapılmıştır. Şu tesadüfe bakın ki bu siyasetçinin birlikte siyaset yaptığı bir siyasi arkadaşı yapılan bu baskını savunarak baskıncılara âdeta meşruiyet sağlamaya çalışıyorsa bunu neyle izah edeceğiz? Bu ve benzeri açıklamalar saymakla bitmiyor ancak biz yine de hafızayı tazelemek bakımından bazı hatırlatmaları yapmaya devam edelim. Bunlar "Türkiye komşularının toprak bütünlüğüne saygı duymuyor, radikal unsurlara destek veriyor." dediler, ayrıca "Türkiye Azerbaycan'a silah yardımı yaptı, cihatçı gruplar gönderdi." iftirasını atarak Macron'a ve yabancı ajanslara malzeme verdiler. Türkiye'de can ve mal güvenliği yok, hukuk ve demokrasi yok, yatırım yapmanın anlamında sözler sarf ettiler. YPG'nin terör örgütü olmadığını söylediler. Türkiye'nin terör örgütlerine yönelik sınır ötesi operasyonlarına şiddetle karşı çıktılar. Suriye'de YPG/PKK'yla mücadele eden Türkiye'yi korsan devlet olarak nitelendirdiler. Libya'daki Türk askerini lejyonere benzettiler.

Değerli milletvekilleri, bazıları "Toplumda güvenlik kaygısı arttı ancak bu terör örgütlerinden, gaspçılardan değil polis ve bekçilerden kaynaklanıyor." diyecek kadar gaflete düştüler. Bu sözler güvenlik güçlerini karalayıp teröristi ve gaspçıyı aklamak değil de nedir? Bir de şu sözlerle bakalım: "Türkiye Suriye'de meşru değildir. Türkiye Suriye'de nüfus mühendisliği yapıyor." dediler. Bu sözler Türkiye'yi karalamak değil midir? "Bugün Suriye'ye savaş açsak banko Esad'ı tutarım." sözüne ne diyeceğiz? "SİHA'lar sivilleri vuruyor." diyenleri hangi vicdana havale edeceğiz? Askerimize kurşun sıkın ve bilahare güvenlik güçleri tarafından etkisiz hâle getirilen bir teröristle Mecliste basın toplantısı düzenleyip daha sonra da "TSK Katar'ın emrine verildi." sözünü nasıl tevil edeceğiz, nasıl yorumlayacağız? Geçmişte yaptığı açıklamayla Doğu Akdeniz'deki faaliyetlerimize de karşı çıkan kişi "Ordu Katar'a satıldı." diyebildi. Bu vahim sözler sarf edilirken oysa şanlı Türk ordusu karada, havada ve denizde büyük ve kritik mücadeleler verdi, veriyor ve destansı başarılar kazandı.

Değerli milletvekilleri, aziz Türk milleti; Türkiye'ye ve Türk milletine, Türk ordusuna karşı organize ve senkronize bir şekilde bir karalama ve iftira kampanyası yürütüldüğü açıkça ortadadır. Türkiye'yi uluslararası arenada zor duruma düşürme gayretleri aşîkârdır. Bunların, Türkiye'ye karşı, Türkiye düşmanı bazı ülkelerle ağız birliği yaptığı açıkça bellidir. Ancak Türk milleti

bunları asla affetmeyecektir.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı dördüncü yılını, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi ikinci yılını başarıyla tamamlamıştır. Yönetim sistemleri ve bu sistemlerin taşıyıcısı olan değerler, gerçekler ve olgularla inşa edilir. Bu bağlamda Cumhurbaşkanlığı, Türkiye ve Türk milleti ortak paydasında bir ideal ve değer birlikteliği, millî mutabakat zemindir. Cumhurbaşkanlığı ne seçim ittifakıdır, ne iktidar koalisyonudur. Cumhurbaşkanlığı öncelikle bir sistem ittifakıdır ve ayrıca Cumhurbaşkanlığı bir yapım ittifakıdır.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin kefil ve referansı millî irade ve siyasi tarihimizdir. Bu sisteme keyfî olarak, günlük siyasi dürtülerle değil, bir zaruret ve tarihî tecrübeler sonunda geçilmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle hükûmet krizlerine, istikrarsız yönetimlere son verilmiş, darbe ve vesayet odakları tarihin tozlu raflarına kaldırılmıştır. Sistem, demokratik kurum ve kuralları çerçevesinde, istikrarlı bir şekilde işlemektedir. Ayrıca ekonomi, hukuk ve sosyal alanlarda yapılacak reformlarla gücüne güç katacaktır. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin özü 4 sütun üzerine inşa edilmiştir; yönetimde istikrar, temsilde adalet, güçlü yasama, güçlü yürütme, denge ve denetim mekanizmaları, demokratik uzlaşma ve siyasi istikrar.

9 Temmuz 2018'de fiilen yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle bu hedeflerin ne ölçüde gerçekleştiğine kısaca bakalım: Gazi Meclisimiz yüz yıllık tarihinde, yüzde 95 gibi önemli bir oranla, en yüksek temsiliyete kavuşmuştur yani vatandaşlarımızın verdiği oyların yüzde 95'i şu anda Meclisimizde temsil edilmektedir. Meclisimiz 12 siyasi parti, 5 parti grubu ve 9 bağımsız milletvekili ile çoğulculuğa ve temsilde adaletle sahiptir, sandalye dağılımları itibarıyla da uzlaşmacı bir yapıya sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi kuvvetler ayrılığına sahip, güçlü, fonksiyonel ve daha demokratik bir yapıya kavuşmuştur. Yürütmede, yüzde 50'den fazla, yüksek bir destek ve temsil millî iradenin yürütmede güçlü bir şekilde tahkim edilmesini sağlamış, Türkiye'yi güçlendirmiştir. Yönetimde sağlanan istikrar hem iç hem dış politikada millî bekamıza yönelik tehditleri daha güçlü bir şekilde bertaraf etmiştir.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; demokrasinin, insan haklarının, sağlıklı bir hukuk sisteminin teminatı bağımsız ve güçlü bir devlete sahip olmaktır. Devlet ve millet hayatının temel şartlarından birisi güvenlidir. Bu nedenle, çok boyutlu bir mesele olan terörle mücadele öncelikli konumuzdur ülke olarak. Terör ülkemizin her ferdini ilgilendiren, birlik ve bütünlüğümüzü hedef alan, on binlerce insanımızın hayatına mal olan, canımızı çok fena yakan, ülkemizin geleceğini karartmaya çalışan ve enerjimizi kendi içimize hapsedmek isteyen alçak bir tertiptir. Türkiye, dünyada ve bölgemizde, bu hain tertibin başlıca hedefidir. Terörle mücadelede eli kanlı, eli silahlı teröristler kadar, terör örgütlerinin hamiliğini ve propagandasını yapan, destek veren, terörle mücadeleye engel olmaya çalışan kravatlı destekçileriyle de mücadele edilmesi gereklidir. Teröristleri kanarya sevenler derneği gibi lanse etmeye çalışanlar şunu iyi bilsinler ki Türkiye Cumhuriyeti bu mücadeleyi, kim ne derse desin, kararlılıkla sürdürecektir ve inşallah terörün kökü kazınacaktır. Bir kısım siyasetçiler ile meslek odaları yöneticileri ve bazı medya mensupları hiçbir zaman FETÖ'ye ve PKK'ya karşı çıkmadılar; aksine, dolaylı veya doğrudan destek verdikleri gibi FETÖ ve PKK'yla mücadele edilmesine de "ama" "fakat" "lakin" diyerek karşı çıktılar, bilhassa 15 Temmuzdan sonra; devletin verdiği bu mücadeleyi çarpıtarak demokratik muhalefet maskesiyle manivela olarak kullandılar.

Muhterem milletvekilleri, bilindiği üzere, 15 Temmuz 2016 akşamı, devşirilmiş FETÖ'cü ajanlar darbeyle Türkiye'yi işgal girişiminde bulunmuştu. Emperyal efendilerinin uşağı, hain FETÖ 15 Temmuz gecesi bozguna uğratıldı. PKK, FETÖ, DAESH ve tüm terör örgütleriyle mücadele yurt içinde ve sınır ötesinde başarılı bir şekilde devam etmektedir. Türkiye, adı ne olursa olsun, hangi kılığa girerse girsin bütün terör örgütleriyle amansız mücadelesine devam edecektir.

Terör örgütü ve destekçileri tarafından evlatları kaçırılan annelerin Diyarbakır'dan yükselen ahı terör örgütünün ensesindedir. Şehirler terörden arındırılmış, imar edilmiş, huzurlu bir ortam sağlanmıştır. Terörün acısını yakından yaşayan vatandaşlarımızın hepsinin ortak söylemi ve duası şudur: "Allah devletimize, milletimize ve güvenlik güçlerimize zeval vermesin. Terörün kökü kazınsın, huzur olsun."

Sayın milletvekilleri, dünyanın bugünkü kaotik yapısını çok iyi analiz etmemiz gerekmektedir. Çivisi çıkan, dengeleri bozulan dünya yeni dengelerin sancılarını çekmektedir. Uluslararası sistem yeni bir denge ve paradigmaya doğru gitmektedir. Dünyada ve bölgemizdeki emperyal oyunlar bu sancıların dışı vurumudur. Türkiye, dış politikada meselelere mahkûm değil, hâkimdir; edilgen değil, etken konumdadır. Türk devleti, içimizdeki mandacı süneplere asla itibar etmeyecektir.

Jeopolitik ve jeostratejik gerçeklerimizi biliyoruz. Türkiye, bekasını, hak ve çıkarlarını ilgilendiren hiçbir meseleye kayıtsız kalmamış "Adam aldırma, geç git." dememiştir. Etrafımıza örülmeye çalışılan kuşatmalar bir bir bertaraf edilmektedir; şer oyunu bozulmuş, er oyunu kurulmuştur. Irak'ın kuzeyinde Pençe Operasyonlarıyla, Suriye'nin kuzeyinde Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı, Barış Pınarı Harekâtlarıyla sınırlarımız terörden arındırılmış, güvenlik ve huzur tesis edilmiştir. Akdeniz'de Türkiye'yi kara parçasına sıkıştırma emelleri güden odaklara gereken cevap verilmiştir, verilmektedir. Piyon devlet Yunanistan'ı üzerimize salan ABD ve Fransa hak ve çıkarlarımızın iradesine çarpmıştır. Sevr hevesleri kursaklarında kalmış, şer ittifaklarının oyunu bozulmuştur. Ermenistan'ın Azerbaycan'a saldırıları Azerbaycan'ın destansı zaferiyle sonuçlanmıştır. Karabağ azat olmuş, etrafımıza örülmeye çalışılan duvarlar yıkılmıştır. Türkiye'nin olmadığı her masanın çürük, bayrağımızın dalgalanmadığı her sahanın kaygan olduğu ispat edilmiştir.

Muhterem milletvekilleri, Türkiye ekonomide de çok çetin mücadeleler vermektedir. Küresel tetikçilerin 15 Temmuz girişimi ellerinde patlamış, yeni sinsi planlara tevessül etmişlerdir. Küresel para simsarları kur silahıyla geldiler, dış ticaretle tehdit ettiler, piyasalarla oynayıp milletimizin cebine göz diktiler. Kredi derecelendirme kuruluşları kasıtlı not indirimleri yaptı. Bazı yabancı devlet başkanları tarafından bizzat Türk ekonomisine açıkça tehditler savruldu. 2 Bakanımıza yönelik ambargo uyguladılar. ABD Türk mallarına yönelik ek vergi getirdi. Spekülatif kur saldırıları yapıldı. Şimdi ise faizle sınamaya çalışıyorlar.

2018 yılında FED faiz artışı, dolar endeksinin yükselmesi, ABD-Çin ticaret savaşları, dünya ticaretinde görülen yavaşlama Türk lirasının dolar karşısında değer kaybetmesine de neden olmuştur. 2019 ve 2020 yılında hükûmetin hızlı ve etkin kararlar almasıyla enflasyon ve faizde iyileşme sağlanmıştır. Bu dönemde, kırılğanlıkların azalması yönünde önemli mesafe kaydedilmiştir. Bu iyileşme 2019 yılının son çeyreğinde ve 2020 yılının ilk çeyreğinde yaşanan büyümeyle ortaya çıkmıştır. 2020 yılında başta Covid-19 salgını, doğal afetler, asimetrik, ekonomik salgınlar olmak üzere Suriye'den Libya'ya, Ege'den Doğu Akdeniz'e, Orta Doğu'dan Kafkaslara kadar ülkemizi hedef alan pek çok tehditle mücadele edilmiştir.

Covid-19 salgınının ekonomiye olumsuz etkisinin azaltılması için de bir dizi ekonomik tedbirler alınmıştır. Türkiye, zamanında ve yerinde alınan ekonomik tedbirler sayesinde, özellikle ABD ve Avrupa Birliği ülkelerinden pozitif yönde ayrılmıştır. Mart ayında Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi'yle başta istihdam ve üretimi destekleyen adımlar atılmış ve ilerleyen süreçte destekler genişletilmiştir.

Türkiye ekonomisi 2020 yılının ilk çeyreğinde yüzde 4,4 büyümüş, ikinci çeyrekte ise yüzde 9,9 küçülmüştür. Oysa Avrupa Birliği ülkeleri aynı dönemde yüzde 14 ve OECD ülkeleri ortalama yüzde 10,9 yani çift haneli oranlarda küçülmüştür. Sanayi üretimi, güven endeksleri, kapasite kullanım oranı gibi öncü veriler ikinci çeyrekte güçlü bir toparlanmaya işaret etmektedir. Üçüncü çeyrekte ise ABD ve Avrupa Birliği ekonomisi küçülmeye devam ederken Türkiye ekonomisi pandemi nedeniyle turizm sektöründe yaşanan rekor küçülmelere rağmen, "V" tipi güçlü bir toparlanmayla 6,7 oranında büyümüştür. Tüm dünya ekonomilerindeki aşırı daralmaya rağmen, ekonomimizin 2020 yılında en az binde 3, 2021 yılında ise yüzde 5,8 oranında

büyümesi beklenmektedir.

Ekonomide gerekli önlemler zamanında alınarak dalgalanmalara direnilmiş, önemli bir kırılma yaşanmamıştır. Ekonomideki başarı sinsi emeller güden mahfilleri rahatsız etmiş, yeni bir senaryoyla ekonomiye saldırmışlardır. Bunlardan en uzun süreni ise Merkez Bankasının döviz rezervleri üzerinden yapılan saldırıdır. Kasım ayı başında gelişmekte olan tüm ülkelerde görülen millî paraların dolar karşısında değer kazanmasının benzeri ülkemizde de görülmüştür. Küresel ekonomi tetikçilerinin sözcüleri bu gelişmeyi kamuoyunda farklı algılatma çabası içine girmişlerdir. Hatta malum ve meşhur bir eski zat, işi, kameralar karşısında terörist propagandası yapmaya kadar götürmüştür. Ayrıca, bu dönemde Suriye, Doğu Akdeniz, Libya ve diğer operasyon ve politikaların ekonomik finansmanı da sağlanmıştır. Karadeniz'deki doğal gaz keşfi cari dengemizin uzun vadede kalıcı şekilde iyileşmesine katkı sağlayacaktır. Diğer yandan, savunma sanayimizde millî İHA'lar, SİHA'lar, TİHA'lar, gemiler, zırhlı araçlar ve silahlarda yapılan atılımlar ekonomideki şahlanmanın müjdecisidir.

Değerli milletvekilleri, dünya yeni bir nizama gebedir. Tarih, Türkiye'yi şahlanmaya davet etmektedir. Bu mücadelenin kalpgâhı Türkiye, kefilî Türk tarihi ve Türk milletidir. Büyük ve güçlü Türkiye asla bir hayal değildir. Metehan'ın, Alparslan'ın, Fatih'in, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün düşü boynumuzun borcudur. Yufka yürekliyle çetin yollar aşılmaz. Hattı değil sathı müdafaa edeceğiz; o sathı bütün vatandır. Ülkemizi 2023, 2053 ve 2071 "büyük ve güçlü ülke Türkiye" idealine kavuşturmak için çalışacağız.

2021 yılı bütçesinin Türkiye'miz için parlak başarılarla bezenmesini temenni ediyorum. Yüce heyetinizi ve büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Yaşasın Türkiye!

Sonsuza kadar var ol Türk milleti!

Ne mutlu Türk'üm diyene! (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı, Grup Başkan Vekili ve Sakarya Milletvekili Sayın Muhammed Levent Bülbul.

Buyurun Sayın Bülbul. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Konuşmamın başında yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

17 Ekim 2020 tarihinde Cumhurbaşkanlığı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan bütçe ve kesin hesap kanun tasarıları, Plan ve Bütçe Komisyonunda 21 Ekim 2020 tarihinde görüşülmeye başlanmış, 27 Kasım 2020 tarihinde görüşmeler tamamlanmıştır. Covid-19 salgınının en tehlikeli döneminde gerek bütçe kanun tasarlının hazırlanmasında gerekse görüşülmesi sürecinde emek veren, katkı sağlayan ve hizmet sunan herkese teşekkürlerimi sunmak istiyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak görüşülmekte olan bütçe kanun tasarlını desteklediğimizi ifade etmek istiyorum. 2021 yılı bütçe kanun tasarlısıyla 40 genel bütçeli kamu idaresi, 127 üniversite, 45 özel bütçeli kamu idaresi, 11 düzenleyici ve denetleyici kamu idaresi olmak üzere 223 kamu idaresinin bütçesi Genel Kurulda görüşülecektir. Yapılan kanun değişikliği sonucunda 2021 yılı bütçesi ilk kez program bütçe esasları çerçevesinde hazırlanmıştır. 2021-2023 dönemini kapsayan Yeni Ekonomi Programı'ndaki hedeflerle uyumlu olarak hazırlanmış olan bütçe kanun tasarlını kamu dengelerinin iyileştirilmesini, kamu maliyesi alanında elde edilmiş olan kazanımların korunmasını amaçlamaktadır.

2021 yılı bütçe giderlerinin 2020 yılına göre yüzde 22,9 artışla 1 trilyon 346,1 milyar lira, bütçe gelirlerinin ise yüzde 15,1 artışla 1 trilyon 101,1 milyar lira olarak tasarl edildiği, bütçe açığının ise 245 milyar lira olarak öngörüldüğü anlaşılmaktadır. 2021 yılı toplam vergi gelirlerinin 922,7 milyar olmasının hedeflendiği görülmektedir.

Belirtmek gerekir ki 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Tasarlını, küresel ekonomide büyük bir şoka ve ardından sarsıntıya sebep olan Covid-19 salgınının etkili olduğu şartlarda hazırlanmıştır. Covid-19 salgınının küresel ekonomide kısa vadede meydana getirdiği tahribatın boyutları yeni yeni kendini göstermeye başlamış olsa da asıl etkinin uzun vadede küresel ekonomide yaşanacak büyük değişimlerle ortaya çıkabileceği öngörülmektedir.

2020 yılında küresel ekonomide üretim ve talepte çok önemli gelişmeler yaşanmıştır. Salgın etkisiyle küresel ölçekte büyüme tahminleri aşağı yönlü revize edilmek zorunda kalmıştır. 2020 yılında dünya ekonomisinin yüzde 4,4 oranında daralması beklenmektedir. Bu oran 2009 küresel finans krizinden bu yana yaşanan en büyük daralma olarak kabul edilmektedir. Gelişmiş ülkelerin aynı değerlendirmede yüzde 5,8 daralacağı, 2021 yılında ise yüzde 3,9 büyüyeceği tahmin edilmektedir.

2020 yılının ilk çeyreğinde yıllık yüzde 4,4 oranında büyüyen Türkiye ekonomisi, ikinci çeyrekte dünya çapında yaşanan daralmaya rağmen uygulamaya konulan normalleşme planıyla ekonomide toparlanma haziran ayından itibaren kendini göstermiştir. Ekonomimiz üçüncü çeyrekte yüzde 6,4 oranında büyüyerek V tipi güçlü bir toparlanma performansı ortaya koymuştur. Salgının etkisini azaltmasıyla birlikte 2021 yılında ekonomimizin yüzde 5,8 oranında büyümesinin hedeflendiği öngörülmektedir. 2020 yılında özellikle ikinci çeyrekte yaşanan daralmaya rağmen diğer çeyreklerde yakalanan ihracat artışıyla 165,9 milyar dolar seviyelerinde olacağı, 2021 yılında ise 184 milyar dolar olarak ihracat rakamlarının gerçekleşeceği öngörülmektedir. 2020 yılında işsizlik oranının yüzde 13,8 oranında gerçekleşmesi beklenmekte iken 2021 yılında bu rakamın yüzde 12,9 seviyelerine gerilemesi beklenmektedir. TÜFE'nin 2021 yılında yüzde 8'e gerilemesi ve 2023 sonuna kadar kademeli olarak yüzde 4,9 seviyelerine inmesi öngörülmektedir.

Belirsizlik ve tereddütlerin arttığı, ticari rekabet yerine ticari savaşların yaşandığı böyle bir dönemde, yeni ekonomi paketiyle belirlenen politikalar ve hedeflenen stratejik reformlar sayesinde güçlü tedbirler alındığı kanaatindeyiz. Küresel ekonominin olumsuz bir seyir içinde olduğu göz önüne alındığında, sıkı para politikası ile maliye politikaları ve diğer araçların etkili bir şekilde kullanılacağı bir düzen içerisinde enflasyonla mücadele edilmesi büyük önem arz etmektedir. Yine, üretime dayalı ihracata yönelik, ithalat bağımlılığını azaltan, yatırımı ve istihdamı artırmayı hedefleyen bir üretim ekonomisine sahip olmak suretiyle refah seviyemizin hedeflenen ve arzu edilen seviyelere ulaşması mümkün olacaktır.

Türkiye ekonomisi, dünyada gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülke ekonomisine nazaran salgın sürecinin getirdiği sarsıntılardan minimum hasarla çıkacak direnci ve toparlanma emarelerini göstermektedir. Geçtiğimiz günlerde Cumhurbaşkanımız tarafından ekonomi ve hukuk alanında atılacağı ifade edilen adımlarla, demokrasi, insan hakları ve sosyal refah yönünden olumlu gelişmelerin yaşanmasını beklemekteyiz.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, Türkiye'de gerçekleşen en stratejik yönetim reformudur. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin kurum ve kurallarıyla kökleşmesi de hayati önem arz etmektedir. Bu nedenle, siyasi partiler ve seçim kanunları, Türkiye Büyük Millet Meclisi içtüzüğü, milletvekili dokunulmazlıkları, siyasi etik düzenlemeleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına yönelik çalışmaların neticelenip hayata geçirilmesi, sistemin kökleşmesine büyük katkı sağlayacaktır. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, Türkiye'nin stratejik kuvvetidir. Güçlü devlet, güçlü yönetim, demokratik istikrar temelleri üzerine inşa edilen Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle devletimiz daha hızlı ve etkili karar alma kabiliyetine

kavuşmuş, çok daha esnek hareket edebilme imkânına sahip olmuştur.

Türkiye içeride vesayet ve terör odaklarının nefesini keserken dışarıda etkili ve insan merkezli diplomasisi ve caydırıcı silah gücü sayesinde mahkûm değil, hâkim bir devlet olduğunu tüm dünyaya göstermiştir. Türkiye'nin Libya, Adalar Denizi, Doğu Akdeniz, Kıbrıs, Suriye, Irak, Kafkasya, Batı Trakya ve Balkanlar üzerinden büyük bir kuşatmayla karşı karşıya olduğu bir dönemde yönetiminde hiçbir şekilde istikrarsızlık yaşanmaması ve bekasını ilgilendiren bu tehdit ve saldırılarla kararlı bir şekilde mücadele etmesi gerekmektedir.

Yakın siyasi tarihimize incelendiğinde ülkemiz ne zaman millî menfaatlerimiz doğrultusunda önemli bir adım atmaya kalksa veya emperyal bir gücün faaliyetlerine engel olmaya çalışsa bir anda ülkeyi yöneten hükümetlerin siyasi operasyonlarla veya ekonomik darbelerle karşılaştığını çok iyi bilmekteyiz.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi işte tam bu noktada yürütmenin sandıktan çıkması sayesinde tartışmasız bir meşruiyetle yönetim krizlerine imkân vermeyen, her türlü tehdit ve manipülasyona karşı tavizsiz mücadele imkânı veren stratejik güç çarpanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Ekonomi, enerji, teknoloji, savunma, sanayi, tarım, eğitim ve kültür gibi alanlarda atılan millî adımlar ancak güçlü ve istikrarlı bir yönetim anlayışıyla mümkün olacaktır. Türk milletinin yapısına ve Türk devletinin ihtiyaçlarına daha uygun olan Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi, planlanan reformların hayata geçmesi sonrasında çok daha güçlü hâle gelecektir.

Değerli milletvekilleri, 23 Nisan 2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin kuruluşunun 100'üncü yılını idrak etmiş bulunmaktayız. Millî iradenin tecelligâhı, Millî Mücadele'mizin karargâhı olan Gazi Meclisimiz 15 Temmuz 2016 tarihinde gerçekleştirilen hain darbe girişiminde gösterdiği kararlılık ve kahramanlıkla ikinci kez "Gazi" unvanını almayı hak etmiştir. Dünyada başka hiçbir parlamentonun sahip olamadığı "Gazi" unvanına sahip olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin 100'üncü yılı münasebetiyle önemli programlar ve faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Bu vesileyle başta ilk Meclis Başkanımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere bu zamana kadar görev yapan Başkanlarımıza, milletvekillerimize ve Meclis çalışanlarımıza rahmet diliyor, yaşayanlara da hayırlı ömürler diliyorum.

16 Nisan 2017 tarihinde gerçekleşen referandum neticesinde kabul edilen Anayasa değişikliğiyle gerçekleşen yönetim reformu kuvvetler ayrılığını daha belirgin hâle getirmiştir. "Temsilde adalet" prensibine uygun olarak Meclis daha demokratik ve güçlü hâle gelmiştir. Bugün Türkiye Büyük Millet Meclisinde 12 siyasi parti temsil edilirken, 5 siyasi partinin de grubu bulunmaktadır. Bu hâliyle Meclisin temsiliyetinde en üst seviyede olduğu görülmektedir. Bu kadar çeşitli ve seçmen iradesinin en yüksek oranda yansıdığı bir Meclis tablosunda eğer parlamenter sistem olsa idi son derece kırılğan koalisyonlardan bahsetmemiz gerekebilecekti. Oysa bugün Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi sayesinde bu kadar fazla siyasi partinin Mecliste temsil edilmesi yönetimde istikrarsızlığa sebep olmamakta, Hükûmet istikrarlı bir şekilde faaliyetine devam ederken Mecliste daha adaletli ve daha demokratik bir temsil söz konusu olabilmektedir.

Yeni sistem sonrasında Meclis yoğun bir yasama performansı ortaya koymuştur. Kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi yürütmenin elinden alınınca kanunlarla Meclisin yasama yetkisi mutlak hâle gelmiştir. Kanunlar milletvekillerinin teklifiyle Meclise sunulmakta ve kanunlaşmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin kurum ve kurallarıyla yerleşik hâle gelmesi için Meclis İçtüzüğü'nde ihtiyaç duyulan değişikliklerin yapılmasının gerekli olduğu kanaatindeyiz. Meclisin yasama kapasitesini ve kalitesini artıracak olan İç Tüzük değişikliklerine Milliyetçi Hareket Partisi olarak olumlu katkı sağlamaya hazır olduğumuzu bir defa daha dile getirmek istiyoruz. Bununla birlikte yasama ve denetim süreçlerinde komisyonların etkili hâle gelmesi, kanun tekliflerinin etki analizlerini yapacak ve raporlayacak sistemin oluşturulması, kesin hesap ve denetim raporlarının görüşüleceği ayrı bir daimi ihtisas komisyonu kurulması gerektiğini düşünmekteyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yargıya olan güvenin artırılması, hak ve özgürlüklerin korunup geliştirilmesi, yargı bağımsızlığının ve tarafsızlığının geliştirilmesi, adalete erişimin kolaylaşması, makul sürede yargılanma hakkının gözetilmesi son derece önemlidir. Bu ilke ve değerler çerçevesinde Meclisimizde bugüne kadar 3 ayrı kanun paketi düzenleme olarak geçmiştir. 24 Ekim 2019 tarihinde birinci yargı paketi, 15 Nisan 2020 tarihinde ikinci yargı paketi, 28 Temmuz 2020 tarihinde de üçüncü yargı paketi kanunlaşmış yürürlüğe girmiştir. Bu süreçte yapılan kanuni düzenlemelerle hapis cezası beş yıla kadar olan ve bölge adliye mahkemesinde kesinleşen belirli suçlara ilişkin davalarda Yargıtaya temyiz imkânının verilmesi, tutuklama sürelerinin soruşturma sürecinde ciddi bir sınırlamaya tabi tutulması, uzlaşmanın, ön ödemenin, basit yargılama usulünün ve seri yargılama usulünün getirilmesi, Adalet Akademisinin yeniden teşekkül ettirilmesi, çocuk veya mağdurların ifade ve beyanlarının özel ortamda, adli görüşme odalarında alınması önemli gelişmeler olarak uygulamaya konulmuştur.

Yine, tüketici mahkemelerinde görülen uyuşmazlıklar ile ticari uyuşmazlıklarda ara bulucuya başvurunun dava şartı olarak zorunlu hâle getirilmiş olması, ticaret mahkemeleri, fikrî ve sinai haklar mahkemelerinin il merkezleriyle birlikte büyük ilçelerde kurulabilmesi imkânı hâle gelmiştir.

Hukuk Mahkemeleri Kanunu'nda değiştirilmesi beklenen ve yargılama süreçlerini tıkayan hususlarda önemli düzenlemeler yapılmıştır. Terör, uyuşturucu ticareti, cinsel saldırı ve istismar, kasten öldürme, işkence ve eziyet suçları hariç olmak üzere diğer bütün suçlarda cezanın infaz oranı 1/2'e düşürülmüş, geçici maddelerle 30 Mart 2020 tarihine kadar işlenen terör, uyuşturucu ticareti, cinsel saldırı ve istismar, kasten öldürme, işkence ve eziyet suçları ile özel hayatın gizliliğine ilişkin suçlar hariç olmak üzere diğer suçlar bakımından bir yıllık denetimli serbestlik süresi üç yıla çıkarılmıştır. Covid-19 salgını nedeniyle terör suçluları hariç olmak üzere açık cezaevinde bulunan hükümlüler izinli sayılarak açık cezaevlerinden geçici olarak tahliye edilmişlerdir.

Yapılan diğer bir yargı düzenlemesiyle Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı getirilmiş, avukat sayısı 5 binden fazla olan illerde en az 2 bin avukatın imzasıyla yeni bir baro kurulabilmesi mümkün hâle gelmiştir. En az on beş yıl kıdemi bulunan avukatlara pasaport verilmesi düzenlenmiş, baro aidatlarının mesleğe yeni başlayan avukatlardan yarı oranında alınması kararlaştırılmıştır. Bu düzenlemelerin yanında, Adalet Bakanlığımız tarafından yapılan idari düzenlemelerle yargı reformu kapsamında son derece faydalı uygulamalar faaliyete geçirilmiştir. Hukuk alanında atılacak yeni adımların, Yargı Reformu Stratejisi çerçevesinde ortaya çıkacak kanuni düzenlemelerin devletimizin demokratik hukuk devleti vasfını daha da güçlendireceği, ekonomiye, yatırımlara ve nihayetinde ülkemizin istikrarına katkı sağlayacağı muhakkaktır.

15 Temmuz hain darbe girişimi sonrasında yargı camiamız FETÖ'ye ve diğer terör örgütlerine karşı amansız bir mücadele sergilemiştir. FETÖ'nün yargı ve adalet sistemimizde meydana getirdiği tahribat göz önüne alındığında, bugüne kadar FETÖ'yle mücadele konusunda soruşturma ve yargılama aşamalarında insanüstü emek harcayarak korkusuzca görevini yerine getiren yargı camiamızın gösterdiği büyük fedakârlık her türlü takdire layıktır. Son dönemde karara bağlanan dosyalarla FETÖ yapılanmalarının tamamına yakın kısmının yargılanmalarının sonuçlandığını ve FETÖ'cülerin hak ettikleri cezaları aldıklarını memnuniyetle takip etmekteyiz.

Değerli milletvekilleri, 2019 yılının Aralık ayında Çin'in Wuhan bölgesinde ortaya çıktığı bilinen ve ilk dönemde SARS, domuz gribi, ebola virüslerinde olduğu gibi belirli bir zamanda ve belirli bir coğrafyada etkili olacağı zannedilen Covid-19 isimli yeni

tip coronavirus kısa süre içinde dünyaya yayılarak küresel bir salgın hâline gelmiştir. Covid-19 salgını tüm dünyayı etkisi altına almış ve güçlü güçsüz devlet ayrımı yapmaksızın bütün devlet yönetimlerini hazırlıksız yakalamıştır. Salgın hastalığın etkisi yalnızca sağlık alanıyla kalmamış, küresel ekonomide, uluslararası ilişkilerde, toplumların psikolojilerinde ve sosyal hayatlarında derin sarsıntılar meydana getirmiştir. Sahip oldukları devasa ekonomik, askerî ve teknolojik güce güvenerek dünyada hâkimiyet kurmaya çalışan devletler, mikroskobik ölçekte bir düşmana karşı teslim olmuş durumdadırlar. Aşının yaygın bir şekilde kullanılmasıyla önlenilebileceği kesinleşmiş olan Covid-19 virüsünün aşı uygulamasına kadar daha ne kadar can kaybına ve zarara sebep olabileceği bilinmemektedir.

Türk sağlık sistemi birçok ülkeden farklı olarak pandemiye karşı hazırlıksız yakalanmamıştır. Ocak 2020'de kurulan operasyon merkezi ve oluşturulan Coronavirus Bilim Kuruluyla, proaktif bir anlayışla hareket edilmiştir. Türkiye, sağlık hizmetleri altyapısı, sosyal güvenlik sistemi, gıda güvenliği gibi alanlarda mevcut imkânlarıyla birlikte sürecin yönetiminde attığı adımlar ve aldığı tedbirlerle kendine yeterli olmakla kalmayıp birçok ülkeye yardım edebilmiş olan bir devlet olarak ön plana çıkmıştır. Salgına karşı verilen mücadelede Dünya Sağlık Örgütü ve birçok ülke Türkiye'yi takdir eden ve başarılı bulan yayınlar yapmış ve açıklamalarda bulunmuştur. Türkiye'nin teklifiyle Dünya Sağlık Örgütü 2021 yılını Sağlık Çalışanları Yılı olarak kabul etmiştir.

Sosyal güvenlik şemsiyemizin toplumumuzun tamamını kapsayacak şekilde Covid-19 salgın hastalığının test ve tedavisinin ücretsiz yapılması ve son olarak aşının bütün vatandaşlarımıza ücretsiz olarak uygulanacağını açıklanması, Türkiye'nin birçok ülkeden pozitif yönde ayrıştığını göstermektedir. Sağlık Bakanlığı tarafından oluşturulan filyasyon ekipleriyle temaslı takibi başarılı bir şekilde gerçekleştirilmektedir. Yine bu süreçte hizmete açılan şehir hastaneleriyle birlikte çok kısa bir süre içinde hizmete açılan biner yataklı 2 acil durum hastanesiyle Türkiye, sadece Covid-19 salgınıyla sınırlı olmaksızın sağlık alanında gücünü dünya çapında ortaya koymuştur. Bu süreçte kısa bir zaman zarfında yerli ve millî imkânlarla solunum cihazının üretilmiş olması da son derece önemlidir. Yine coronaviruse karşı ilaç ve aşı çalışmalarında ülkemizde başarı elde edilmesi ve 2021 Nisan ayında yerli aşının uygulanmaya başlayacağını Sağlık Bakanımız tarafından açıklanmış olması son derece memnuniyet vericidir. Bununla birlikte yerli aşımız kullanılmaya başlanana kadar dünyada üretilen aşıların ilk etapta 20 milyon doz aş 11 Aralıkta ülkemizde olacak ve vatandaşlarımızı ücretsiz olarak uygulacaktır.

Salgınla mücadelenin başladığı ilk günden bu yana âdeta seferberlik ilan etmiş olan sağlık ordumuza, doktorundan hasta bakıcısına, yardımcı personeline kadar bütün sağlık personelimize şükranlarımızı sunuyoruz. Geçtiğimiz günlerde Sağlık Bakanlığımız tarafından yapılan açıklamada 12 bin yeni sağlık personelinin alınacağı ifade edilmiştir. Bu alımları memnuniyetle karşılamakla birlikte kalan sağlık personeli açığının da en kısa sürede kapatılması ve kamuda istihdam edilmeyi bekleyen sağlıkçılarımızın bir an evvel hak ettikleri kadrolara kavuşmalarını da arzu etmekteyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemiz çok boyutlu ve çok katmanlı güvenlik tehditleriyle karşı karşıya bulunmaktadır. Uluslararası sistemdeki dalgalanmalar, yakın çevremizde bulunan coğrafyalarda yaşanan kaos ve çatışmalar, küresel rekabetin yerini düşmanlıklara bırakması ve ülkemizde yaşanan terör eylemleri ve darbe girişimleri karşı karşıya olduğumuz tehdit ve tehlikenin beka seviyesinde olduğunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Uluslararası kuruluşların ve uluslararası hukukun âdeta felç olduğu, kuralısızlığın kural olduğu bir süreçte Türkiye kendisine yönelen tehdit ve tehlikeleri bertaraf etmek üzere bütün imkânlarını seferber etmiş ve var gücüyle mücadele etme azmi içerisinde. Bu çerçevede ülkemiz Libya'dan Doğu Akdeniz'e, Kıbrıs'tan Orta Doğu'ya, Orta Doğu'dan Kafkaslara çok önemli ve çetin mücadelelerin içerisinde bulunmaktadır. Ülkemiz, uluslararası hukuk açısından son derece haklı nedenlerle vermiş olduğumuz bu beka mücadelelerinde ne yazık ki Batı'nın, özellikle ABD ve AB ülkelerinin çifte standartlı tavırlarına muhatap olmaktadır. Türkiye'nin orodusuyla, ekonomisiyle, diplomasisiyle güçleniyor olması, kendi imkânlarıyla karar alıp bunu uygulayabiliyor olması, insan merkezli adalet ve merhamet anlayışıyla meselelere yaklaşması büyük güçler açısından Türkiye'nin tehdit olarak algılanmasına neden olmaktadır.

Covid-19 salgınının baş göstermesiyle birlikte Türkiye 156 ülkeye sağlık malzemesi yardımıyla bulunmuş, dünyanın farklı ülkelerinde bulunan 100 binden fazla vatandaşımızı da ülkemize getirmiştir.

"Dünya 5'ten büyüktür." parolasıyla uluslararası sistemi, özellikle uluslararası hukuku işlevsiz kılan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin yapısının değişmesiyle ilgili olarak Türkiye'nin ortaya koyduğu görüşler bugün dünyada birçok ülke tarafından kabul görmek ve dile getirilmektedir.

Türkiye'nin bölgesindeki ve dünyadaki kaos ve çatışma alanlarında etkin rol oynayarak barışa katkı sağlaması, insani yardımlarla zarar gören insanlara kol kanat germesi ve hatta ülkesinin kapılarını açarak sığınmacıları insan onuruna yakışır bir şekilde misafir etmesi, bölgemizde ve dünyada Türkiye'nin itibarını artıran etkenler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye, bölgesinde yaşanan gelişmelerde her zaman hesaba katılması gereken önemli bir güç olduğunu bütün dünyaya açık bir şekilde göstermektedir. Meşru hak ve menfaatlerimiz noktasında ülkemizin ortaya koyduğu millî politikalar sadece bugünümüzü değil, geleceğimizi de derinden etkileyecek niteliktedir.

Doğu Akdeniz'de ülkemizin ve Kıbrıs Türkünün menfaatleri yok sayılmaya çalışılmaktadır. Bölgede var olan hidrokarbon kaynakları nedeniyle ABD, Fransa, İngiltere, Rusya gibi Doğu Akdeniz'e kıyıdaş olmayan devletler de bu gerginliğin içinde yerini almış bulunmaktadır. İsrail, Mısır ve Yunanistan'ın Türkiye ve Kıbrıs Türkünün haklarını gasbetmeye yönelik faaliyetlerine karşı, Türkiye, kararlı bir şekilde Doğu Akdeniz'de varlık göstermeye devam etmektedir. Doğu Akdeniz'de en uzun kıyı şeridinde sahip olan ülkemizin uluslararası hukukta hiçbir bağlayıcılığı olmayan "Sevilla haritası" adlı bir harita üzerinden Antalya Körfezi'ne hapsedilmeye çalışılması hiçbir şekilde kabul edilemez. Bu ucube tezler bizim açımızdan yok hükmündedir ve ayaklarımızın altındadır. Kıbrıs, Türkiye'nin uluslararası hukuktan ve kurucu anlaşmalardan kaynaklanan haklarının yanında, millî bağlarımız dolayısıyla da en büyük, en mühim millî meselelerimizden biridir.

Türkiye, Kıbrıs Türkünün menfaatleri, hür ve bağımsız bir şekilde yaşayabileceği iki devletli çözümden yana olduğunu isabetli bir şekilde ifade etmektedir. Bu şekilde hiçbir oldubittiye müsaade etmeyeceğimizi açıkça da bütün dünyaya ilan etmiş bulunmaktadır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimiyle iki devletli çözümden yana olan Sayın Ersin Tatar'ın Cumhurbaşkanı olarak seçilmiş olmasından da ayrıca memnuniyet duyduğumuzu bir kez daha ifade etmek istiyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, dünyada tarih boyunca en çatışmalı ve kargaşalı üç bölge olan Balkanlar, Kafkaslar ve Orta Doğu'nun tam ortasında yer almaktadır. Böyle önemli bir coğrafyada yaşamının büyük fedakârlıklar gerektirdiği tartışmasızdır. Bu topraklarda var olabilmek için tarih boyu nice şehitler vermiş olan Türk milleti, bugün hâlâ bu toprakların kan bedelini, can bedelini ödemektedir. Orta Doğu'da yaşanan gelişmeler, yüz yıl önce emperyalist güçler tarafından çizilen sınırların değiştirilmesine, bizzat komşumuz olan ülkelerin mikro parçalara ayrılmasına yönelik gayretler sonunda bu ülkeleri yangın yerine çevirmiş, yaşanan iç savaşlarda emperyalist devletlerin etkisiyle milyonlarca masum insan hayatını kaybetmiş, Suriye ve Irak gibi ülkeler yaşanılmaz hâle gelmiştir. Bu devletlerde ortaya çıkan otorite boşluğu, terör örgütlerinin bu topraklarda yuvalanmasına ve güçlerini artırmalarına neden olmuştur. Özellikle, ülkemizin sınırlarına yerleşen ve yerleştirilen bu terör örgütlerince bir terör koridoru oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bu örgütler vatandaşlarımıza saldırılar düzenleyerek insanlarımızın yaralanmasına, hayatını kaybetmesine neden olmaktadır. Bu terör örgütleriyle sınır ötesinde mücadele etmek mecburiyeti doğmuş, 2016 yılında

gerçekleştirdiğimiz Fırat Kalkanı Harekâtı'yla yaklaşık 3 bin kadar DEAŞ'lı terörist etkisiz hâle getirilmiş, 2018 yılında Zeytin Dalı Harekâtı'yla 4.500 civarında PKK/PYD-YPG'li terörist etkisiz hâle getirilmiştir. 9 Ekim 2019 tarihinde başlatılan Barış Pınarı Harekâtı'yla 1.200 kadar PKK/YPG-PYD'li terörist etkisiz hâle getirilmiştir. Bahar Kalkanı Harekâtı'yla birlikte de büyük bir insani dramın yaşanması önlenmiş, Türk ordusuna yapılan saldırının ve şehitlerimizin hesabı sorulmuştur. Türkiye bu harekâtlarda Birleşmiş Milletler Şartı'nın 51'inci maddesi gereğince meşru müdafaa hakkını kullanmıştır. Yine bu kapsamda Irak'ın kuzeyinde gerçekleştirdiğimiz Pençe Harekâtı dizisiyle ve ülkemiz sınırları içerisinde gerçekleştirilen iç güvenlik harekâtlarıyla PKK terör örgütüne büyük darbe vurulmuştur. Türkiye, gerçekleştirdiği bu harekâtlarla ve sahip olduğu yerli millî silah ve mühimmatlarla terörü kaynağında yok etme stratejisini başarıyla uygulamakta, bu başarılar dünya çapında ses getirmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yaklaşık otuz yıldan bu yana terörist Ermenistan'ın işgali altında bulunan Dağlık Karabağ ve 7 rayon, 27 Eylül günü Ermenistan'ın başlattığı saldırı karşısında Azerbaycan'ın müdahalesiyle azat olmuş ve işgalden kurtarılmıştır. 9 Kasım'da yapılan ateşkes ilanıyla çatışmalar sona ermiş, Ermenistan büyük bir bozguna uğramıştır. Çatışmaların sürdüğü günlerde Ermenistan, sivil yerleşim alanlarına, Azerbaycan'ın şehirlerine 500 kilo, 1 ton ağırlığında harp başlığı taşıyan füzelerle saldırarak savaş ve insanlık suçu işlemiştir. Nihayetinde Azerbaycan ordusu Türkiye'nin de büyük desteğiyle şanlı bir zafer kazanmıştır. Bu vesileyle, çatışmalarda şehit düşen Azerbaycanlı askerlerimize Allah'tan rahmet, gazilerimize hayırlı ömürler diliyoruz. Otuz yıldır sona erdirilemeyen işgal, Azerbaycan ordusunun mücadelesiyle ortadan kaldırılmıştır. İşgali diplomatik yollarla sona erdirmeye iddiasında olan ABD, Fransa ve Rusya'nın Eş Başkanlığında çalışan Minsk Grubunun hiçbir işe yaramadığı, tarafsız olmadığı bu süreçte çok daha iyi anlaşılmıştır. Özellikle Fransa'nın tutumuyla Azerbaycan'ın haklarını yok saydığı, Karabağ'ın Ermeni teröristlerce işgalini haklı gördüğü açık bir şekilde anlaşılmıştır. Fransa her zeminde Türk ve İslam düşmanlığını sürdürmekte ve bunu yaparken hiçbir hukuki ve ahlaki kaideye riayet etmemektedir. Fransa ve diğer Batılı ülkelerde ortaya çıkan İslam ve Türk düşmanlığı vahim noktalara varmakta, dünya çapında Müslümanların ve Türklerin haklarının ihlal edilmesine, taciz ve saldırılara muhatap olmasına hatta hayatlarını kaybetmesine yol açmaktadır. Türkiye, her koşulda güçlü olmak ve hakkaniyet duygusuyla dünyada adaletli ve merhametli olarak da kudretli olunabileceğini göstermek durumundadır. Ne yazık ki dünyada bunu gösterebilecek karaktere sahip başka bir millet ve başka bir devlet bulunmamaktadır.

Türkiye 2023, 2053, 2071 vizyonlarıyla bu hedefe büyük bir kararlılıkla yürümektedir. Cumhur İttifakı, millî ve yerli anlayışla, Türk devletine yönelen bütün tehdit ve tehlikeleri bertaraf etmektedir. Cumhur İttifakı, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün muasır medeniyetlerin üzerine çıkma hedefini yakalama azmiyle millî ve üniter bir devlet olan Türkiye Cumhuriyeti'ni ve Türk milletini yaşatacak ve ülkemizi küresel güç hâline getirecek adımları atacak millî, ahlaki ve tarihî bir birlikteliktir. Türk milletinin, İslam dünyasının ve hatta bütün mazlumların umudu, Türkiye'de ve Cumhur İttifakı'ndadır. Gelecek, inanıyoruz ki Müslüman Türk milletinin ve Türkiye'nin olacaktır.

Bu düşüncelerle, görüşülmekte olan Bütçe ve Kesin Hesap Kanunu Teklifi'ni desteklediğimizi yeniden belirtiyor, yüce Meclisi ve büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi söz sırası, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına ilk konuşmacı olarak Eş Genel Başkan ve İstanbul Milletvekili Sayın Pervin Buldan'da.

Buyurun Sayın Buldan. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

HDP GRUBU ADINA PERVİN BULDAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama geçmeden önce Genel Kurulu ve bizleri izleyen değerli halkımızı sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Buradan, cezaevlerinde hukuksuzca tutulan sevgili Figen Yüksekdağ'a, Selahattin Demirtaş'a, Sebahat Tuncel'e, İdris Baluken'e, Gültan Kışanak'a ve ismini sayamadığım tüm arkadaşlarıma kucak dolusu selamlarımı gönderiyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, bütçe hakkı, toplumu kuşatan ekonomik politikaların oluşturulmasına ve denetimin yapılmasına ilişkin söz söyleme ve talep sunma hakkıdır. Bu hak, 1215 tarihli Magna Carta yani Büyük Özgürlükler Sözleşmesi'yle elde edilen en önemli toplumsal kazanımlardan biridir. Fakat 2017 referandumuyla birlikte, halkın bütçe hakkının saraya devredildiği bir süreci yaşıyoruz. Bugün, burada, halkın Meclisinde, halka ait olmayan ama halkın vergilerinden oluşan, Parlamente'nin bir virgülüne dahi dokunamadığı AKP iktidarının bütçesini görüşüyoruz.

Bu bütçe, hukuksuzluğu, yoksulluğu, işsizliği, eşitsizliği, adaletsizliği derinleştiren bir bütçedir; bu bütçe, geçim derdinde olan milyonları değil, seçim derdinde olan ve sadece kendi bekasını düşünen AKP'nin iktidar çıkarını koruyan bir bütçedir. Bu nedenle, diyoruz ki saray iktidarı sebeptir, yaşanan tüm bu ekonomik, siyasal krizler ise bir sonuçtur.

Bugün yaşamakta olduğumuz durum, tam da tekçi sistemin çoklu krizidir. Kurduğunuz sistemde, çoğulculuğun yerine tekçiliği, demokrasinin yerine faşizmi, hukuk devleti yerine polis devletini, özgürlüklerin yerine yasakları, hakikatin yerine yalanı, barışın yerine çatışmayı, ekmeğin yerine mermiyi, seçilmişlerin yerine kayyumunu, parlamente'nin yerine vesayeti, çözümün yerine inkârı ve çözümsüzlüğü koydunuz.

İktidara geldiğinizde "Vesayetle mücadele edeceğiz." demiştiniz, şimdi vesayetin yeni sahibi siz oldunuz. Bu vesayet sisteminde, yurttaşla barışık bir iktidardan hiç kimse söz edemez. Toplumun hemen hemen tüm kesimleriyle kavgalısınız; kadınlarla kavgalısınız, İstanbul Sözleşmesi'yle kavgalısınız; ekoloji mücadelesi verenlerle, hekimlerle, barolarla, odalarla kavgalısınız; maden işçileriyle, köylüyle, çiftçiyle, üreticiyle kavgalısınız, komşu ülkelerle kavgalısınız. Kurduğunuz sistemde sizden olanlar dışında hiç kimse, Kürt de, Alevi de, Arap da, Ermeni de, Süryani de, Ezidi de, Rum da, Roman da, Çerkez de, Laz da güvende değil. Ülkeyi öyle bir hâle getirdiniz ki geçmişte devlet içerisinde gizli olarak örgütlenen Susurluk benzeri hukuk dışı yapılar, iktidarınızda artık kendisini gizleme gereği bile duymamaktadır. Bu yapılar, sizden aldığı cesaretle neredeyse siyasete müdahale edecek güce kavuştular. Bunların ittifakınızın âdeta kayyumunu gibi rol oynaması, kurduğunuz sistemin bir sonucudur. Demokrasiye ve hukukun üstünlüğüne dayanmayan bir rejimin paydaşları; darbeciler olur, mafyalar, çeteler olur. Demokrasinin olmadığı yerde karanlık dehlizler olur.

Roboski katliamının üzerinden tam dokuz yıl geçti. "Roboski, Ankara'nın karanlık dehlizlerinde kaybolmayacak." demiştiniz. Bu sözünüzün üzerinden dokuz yıl geçti ve Roboski hâlâ havada kaldı. Görüyoruz ki şimdi bu karanlık dehlizlerle ittifak hâlindeyiz.

Adalet Bakanı "Adalet yerini bulsun, kıyamet kopsun. Hâkimler karar verirken önündeki dosyaya baksın." diyor. Bu sözler, yargınızın hukuka değil, iktidarın iki dudağı arasına bakarak karar verdiğinin açık bir itirafıdır. Kararların adalet sarayından değil, Beştepe sarayından çıktığının çok gerçek bir kanıtıdır.

Demirtaş, Yüksekdağ ve Kavalı başta olmak üzere on binlerce insanı, siyasetçiyi, belediye eş başkanlarını, gazetecileri tutuklattıran, hukuk değildir, onlara "terörist" diyen engizisyon zihniyetidir. Bu ülkede, Meclisi bombalayan darbecilerle bir dönem

ittifak yapanların, yine Suriye'yi ve Türkiye'yi kan gölüne çeviren barbar İŞİD'e göz kırpanların muhalif siyasetçilere "terörist" demesi, hakikaten manidardır. Arkadaşlarımız hakkındaki felekeler cemaat savcılarının, tutuklama talimatı ise iktidarınızındır. Ortaklığınız, siyasi davalarda aynen devam etmektedir. Nitekim eski bir vekiliniz de "Aynı FETÖ yöntemlerini uygulamaya başladık." itirafında bulundu. Gerçeği söyledi diye hemen disipline verdiniz ama hakikati disiplinle ihraç edemezsiniz.

Bakın, partimizin önceki MYK'sine aynı yargınız tarafından bir kumpas düzenlendi. Damat savcınız; saraya gitti, talimat aldı ve düğmeye bastı, ardından Yargıtay üyesi yapılarak ödüllendirildi; tam organize işler arkadaşlar! Şimdi, aynı yargıya bakıyoruz, insanları helikopterlerden atanları, işkence ve yargısız infaz yapanları, taciz ve tecavüzde bulunan güvenlik görevlilerini ise açıkça korumaktadırlar. Van'da Osman Şiban ve Servet Turgut'u öldürme amacıyla helikopterden atan, Turgut'un ölümüne neden olan failer, günlerdir yargı önüne çıkarılmadı çünkü iktidarınızın himayesindedirler. Kemal Kurkut'u Diyarbakır'da katleden polis, beraat ettirildi; adalet bir kez daha kurşunlandı değerli arkadaşlar. Bu kararın anlamı şudur: Kürt'ü vurmak serbest, nasıl olsa arkalarında "Mevzuata takılmayın." diyen bir iktidarın olduğunu biliyorlar. Hakkârî'de 61 yaşındaki Şerali Dereli ve 16 yaşındaki çocuk Özcan Erbaş, askerlerce öldürüldüler. Emrinizdeki güvenlik güçleri, Hakkârî'yi âdeta Filistin'e çevirdiler. (HDP sıralarından alkışlar) Cinayetler durmuyor çünkü halka silah doğrultanlar, sizin sayenizde yargılanmayacaklarını çok iyi biliyorlar.

Roboski, Soma, Suruç, Ankara ve Çorlu katliamlarındaki adalet çılgınlıklarını duymazsınız ama ne zaman ki dolar 8,5 olur, işte o zaman hukuk aklınıza gelir. Biz biliyoruz, sizin hukuk anlayışınız; insanlığın hukuku değil, doların hukukudur.

Böylesi bir süreçte iktidarınız, reform söylemini ortaya attı. Son yargı paketinizin sonuçları ortadadır. Mafyayı, kadın katillerini, kadına, çocuğa tecavüz edenleri serbest bırakarak onların yeniden suç işlemesine olanak tanıyan bir reform yaptınız. Yeni reformunuzun da bundan farklı olmayacağı, gün gibi ortadadır. Yargınız, mafya düzenini eleştirdiği için bir insanı mafyaya hakaretten tutuklattı; işte, iktidarın reform zihniyeti, tam da budur.

İktidarınızın talimatıyla son yirmi günde çoğunluğunu partililerimizin oluşturduğu 983 kişi hukuksuzca gözaltına alındı. Van'da polisleriniz, bir gece yarısı parti binamıza düşman mevizisine girer gibi girdi, "Biz geldik." diye bir de not bıraktılar. Bir İŞİD hücrelerine böyle girildiğine hiç tanık olmadık. Bunu yapanlar, cesareti sizin Kürt düşmanlığı politikalarınızdan almaktadır. (HDP sıralarından alkışlar)

Türkiye'nin 3'üncü büyük partisi olan HDP'yi, yine HDK'yi, DTK'yi, demokratik kurumları ve sivilleri her gün hedef alan, işkence yapan, "Gladio" gibi insan öldürmeyi metot hâline getirenler şunu iyi bilsinler: Sirtınızı yasladığınız bu iktidar gidicidir. Üstelik sizi de yüzüstü bırakacaklar. O zaman adaletten kaçamayacaksınız ve yaptıklarınızın hesabını adalet önünde, teker teker vereceksiniz. Bu iktidar da tüm bu hukuksuzluklarının hesabını mutlaka ama mutlaka bir gün adalet önünde verecek ve hiçbir şey karanlıkta kalmayacaktır. (HDP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekili arkadaşlarımız, hukuk ve kural tanımayan bir rejimin sonucu olarak, Türkiye, en büyük krizlerle karşı karşıyadır. AKP iktidarı "Başkanlıkla her sorunu çözeceğiz." dedi. Çözümü bir yana bırakalım, kendileri en büyük sorun hâline geldi. "Kriz yok." dediniz, "En kötüsünü geride bıraktık." dediniz ve "Türkiye şaha kalkıyor." dediniz ama sonuç ortada; büyük kriz ve çöküş var değerli arkadaşlar; yönetemiyorsunuz ve götüremiyorsunuz. İktidarınızın ömrünü uzatabilmek için sürekli kriz ve çatışma siyaseti izliyorsunuz ancak bu da sizi kurtarmaya yetmeyecektir.

Libya'dan Suriye'ye, Irak'tan Akdeniz'e, Ege'den Azerbaycan'a kadar uzanan hatta sürekli çatışmacı bir politika izlediniz. Türkiye'de İŞİD yapıları üzerinden söz sahibi olmaya çalıştınız. Sizi daha 2011 yılında HDP olarak buradan uyardık; Kuzey Suriye halklarıyla doğru diyalog kurun, barışçıl bir politika geliştirin, böylece hem Suriye'de hem Türkiye'de demokratik çözümün yolu açılır dedik ama uyarılarımızı dikkate almadınız, Kürt halkının kararlılığını ve gücünü hesaba katmadınız, gidip çetelere yatırım yaptınız. Sonuç: Şam'da şah yapmaya gittiniz ama Kobani'de halk size "mat" dedi. (HDP sıralarından alkışlar) İŞİD vezirleriniz işe yaramadı. Suriye satrancını kaybettiniz.

Roja'nın intikamını almak için her gün HDP'ye operasyon üzerine operasyon yapıyorsunuz. HDP'nin gücünü kıramayacağınızı, demokratik siyasetten vazgeçebileceğinizi sanıyorsunuz ama çok büyük yanılıyorsunuz, bizim demokratik mücadele geleneğimizi tasfiye etmek isteyen onlarca hükümet buradan geldi, geçti ve gitti. Hepsisi birer birer silinip gittiler fakat biz daha da büyüdük, daha da güçlendik. Artık ne cezaevlerine ne de alanlara sığıyoruz. Ne tutuklandıkça tükeniyoruz ne de işkenceyle, baskıyla sınıyoruz. Her türlü zor yöntemle geldiniz fakat halk selinin önüne geçemediniz, geçemeyeceksiniz. Siz de geçicisiniz ama biz yine de burada olmaya devam edeceğiz. (HDP sıralarından alkışlar) Ve biz olduğumuz sürece ne barışın sesi susacak ne hakikatin üstü örtülebilecek; ne kadınsız bir siyasete ne de eşitsiz bir yaşama izin vereceğiz. Gerçeğin dili, adaletin savunucusu, özgür bir yaşamın kurucu gücü olmaya devam edeceğiz ve bunu mutlaka ama mutlaka başaracağız.

Evet, sayın milletvekilleri, bu iktidar her sıkıştığında üç yola başvurur: Sahte reform, doğal gaz müjdesi ve Avrupa Birliği üyeliği. Avrupa Birliği yeniden aklınıza geldi, "Geleceğimizi orada görüyoruz." demeye başladınız. Sizin bir geleceğiniz yok ki. Şimdi buradan soruyoruz: Avrupa Birliği kriterlerini yerine getirmek için bugüne değin ne yaptınız? Örneğin, Brüksel'de seçilmişlerin yerine kayyum atanıyor mu? İsviçre'de muhalif siyasetçiler tutuklanıyor mu? Danimarka'da insanlar helikopterden atılıyor mu? İtalya'da sınırda insanlar savaş uçaklarıyla vuruluyor mu? Strazburg'da yargı, siyasilerin talimatıyla mı karar veriyor? Bunların hepsi sizde var. Avrupa Birliği kriterlerinin yerine saray kriterlerini koydunuz; bu hâlinizle, üyeliği bırakalım, Avrupa Birliğinin kıyısından bile geçemezsiniz. Bugüne değin söz verip de Avrupa Birliğinin gereklerini yerine getirmeyen sizden önceki iktidarlara şu an neredeyse sizin de gideceğiniz yer orası olacaktır. Hukuk devletinin, demokrasinin, düşünce özgürlüğünün olmadığı; bir "tweet" atanın dahi tutuklandığı bir ülkenin uluslararası alanda saygınlığı olmaz değerli arkadaşlar.

Demokrasinin olmadığı yerde ekonomik istikrar da olmaz. Demokrasiyi çöktürdüğümüz için bugün ekonomi de çökmüş durumdadır. İktidarınız boyunca hiçbir katma değer üretmediniz. Fabrikaları sattınız, ülkenin kaynaklarını, topraklarını sattınız; tarımı ve hayvancılığı bitirdiniz. On sekiz yıllık iktidar karneniz açtığınız değil, sattığınız fabrikalarla doludur. İnsanların yoksullaşmasının, işsizlikle, açlıkla boğuşmasının nedeni, sizin bu politikalarınızdır.

Çok uzağa gitmeye gerek yok, şöyle Kızılay'a inin, bir bakın, gözlerinde umut olan tek bir insanımıza rastlayamazsınız çünkü siz umudu bitirdiniz. İnsanlar, artık hayal bile kuramaz oldu; insanların hayallerini de ellerinden aldınız. Bugün milyonlarca insanı açlık sınırının altındaki bir asgari ücrete, yüz binlerce KHK'liyi açlığa mahkûm ettiniz. İnsanların işini, ekmeğini elinden aldınız. Üniversite mezunu milyonlarca gencin geleceğini çaldınız.

"Her üniversite mezunu, iş bulacak diye bir şey yok." diyerek yoksul ailelerin binbir emekle okuttuğu gençleri işsiz bıraktınız, çaresizliği sürüklediniz. Kamuya alımlarda liyakati değil, torpili tek kriter yaptınız. İşe alımları parti teşkilatlarınıza, cemaatlara, tarikatlara bağladınız. Teşkilatlarınızı âdeta İŞKUR'a çevirdiniz. Çalışanları, emeklileri, esnafı, üreticileri perişan ettiniz, emeklilik bekleyen EYT'lileri mezarda emekliliğe mahkûm ettiniz.

Gidin, bir marketlere bakın sevgili milletvekilleri, en fazla alınan ürün soğandır, patatestir, bulgurdur, makarnadır; insanları kasapların yanından dahi geçemez, evine bir kilo et alamaz hâle getirdiniz. İktidarınızı, çevrenizi, yandaşlarınızı zenginleştirirken halkı ise daha fazla fakirleştirdiniz. İnsanlar kirasını, elektrik, su faturasını dahi ödeyemezken siz halkın kaynaklarını kışlık, yazlık, uçan saraylarınıza harcadınız. Halkın vergilerini savaşta, çatışmalarda heba ettiniz. Milyonlarca insan açlık sınırının altında yaşam mücadelesi verirken sarayınızın bir günlük harcaması tam 8,6 milyon liradır, 4 bine yakın asgari

ücretlinin bir aylık alın terini bir günde sarayınızda harcıyorsunuz. Halk, ekmeği zar zor alırken siz ise 1,5 milyon asgari ücretlinin bir aylık maaşı olan 3,3 milyar lirayı Katar'dan aldığınız uçağa ödediniz. İnsanlar nasıl geçinirse geçinsin; yeter ki sizin itibarınız sarsılmasın, yeter ki "Katar-satar" ittifakınız baki kalsın.

"Ekonomi büyüdü, millî gelir arttı." diyorsunuz. Ekonomi büyüdüyse asgari ücret niye hâlen 2.300 liradır, niye 4 bin lira değildir, buradan soruyoruz? Ya büyüme rakamlarınız gerçek dışı ya da büyüyen kısmı siz, kendiniz alıyorsunuz; küçülen kısmı ise işçiye, emekçiye reva görüyorsunuz.

Bir tünel inşaatındaki 19 bin liralık iş için yandaş şirketinize, Cengize 17 milyon lira ödediniz. İşçiye, emekçiye gelince "Kaynak yok." dersiniz ama söz konusu yandaşlarınız olduğunda "Dükkan sizin." dersiniz. (HDP sıralarından alkışlar) Açık söylüyorum: Sarayın israfları bir sebeptir; açlık sınırındaki, açlık sınırının altındaki asgari ücret ise bir sonuçtur değerli arkadaşlar. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminiz, müsrif bir sistemdir ve yoksullaşmanın en büyük sebebidir.

Pandemi felaketinde bile halkı kendi kaderiyle baş başa bıraktınız. Bütün dünyada yönetimler, kendi halkına mali yardım yaptı, destek verdi; siz ise yardım yapacağınıza halka IBAN verip para topladınız. (HDP sıralarından alkışlar) Bir de insanları kredilerle borçlandırdınız. Virüsü dahi fırsat olarak kullandınız. Neresinden bakarsanız bakın bu durum utanç vericidir. Salgında bile insan yaşamını değil, rantınızı, yandaş şirketlerinizi düşündünüz. Bir maske dahi dağıtamazken Kanal İstanbul ihalesini yaptınız. Evet, polis devleti olmaktan üstünüze yok ama iş sosyal devlet olmaya geldiğinde insanlara "Başınızın çaresine bakın." diyen bir devleti ve iktidarı gördük.

Salgının boyutlarını dahi gizlediniz. Covid yüzünden neredeyse cenaze kalkmayan hane kalmadı. Her gün on binlerce insan bu hastalığın pençesine düşüyor, acil kapılarında boş sedye arıyor, tedavi olabilmek için hastanelerin önünde ümitsizce boş yatak bekliyor. Salgının bu ağır tahribatı yaşatmasının nedeni, sizin gerçeği sürekli saklamanızdır. Gerçeği ortaya çıkaran Tabipler Birliğini, hekimleri, bilim insanlarını hedef aldınız, "terörist" ilan ettiniz. Siz virüsle değil, hakikatle savaştınız.

Elbette bu salgın geçecek ama yaptıklarınız, halka çektiydikleriniz asla unutulmayacak. Giden canlar, her gün "Tükendik." diyen ve can veren hekimlerin çığlığı asla unutulmayacak. "İşe gitmezsem açlıktan ölürüm." diyen insanların çaresizliği asla unutulmayacak. "Beni virüs değil, sizin bu düzeniniz öldürür." diyen yurttaşın sesi asla hafızalardan silinmeyecek. (HDP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bugün gerek Orta Doğu gerekse Türkiye ölçeğinde ulus devlet siyasetindeki en önemli kırılma noktası, Kürt sorunudur. Cumhurbaşkanı, bir kez daha "Kürt sorunu yoktur, biz çözdük." diyerek inkâr siyasetinin diline sarıldı. Gören gözler, duyan kulaklar için bir kez daha söylemek isteriz ki: Kürt sorunu vardır, tarihsel bir sorundur. Kürt sorunu; yakılan yıkılan köylerdir, göç ettirilen milyonlardır, inşa edilen cezaevleridir, yasaklı Kürtçedir, Meclis tutanaklarına yazılan "x"lerdir, her yere sinmiş işkencedir, Roboski'dir, Kemal Kurkut cinayetine verilen beraattir; Tahir Elçi'nin yerdeki bedeni, Ceylan Önkol ve Uğur Kaymaz'ın asılı kalan bakışlarıdır. Kürt sorunu, tahrip edilen mezarlardır. Kürt sorunu, Kürt halkının inkâr politikalarına olan yüz yıllık bir itirazdır. Kürt sorunu, Kürtlerin kendi öz kimliklerini eşit ve özgürce yaşayamamasıdır. Kürt halkı, iktidar eliyle büyütülen Kürt düşmanlığı nedeniyle bugün Türkiye'de kendisini güvende hissetmemekte ve birlikte yaşam iradesinde her gün kırılma yaşamaktadır. Devlet aklının bu gerçeği iyi görmesi gerekiyor. Kürt sorunu, sadece Kürtlerin ve HDP'nin bir sorunu da değildir; başta devlet olmak üzere, tüm siyasi partilerin, Parlametonun, yurttaşların, sivil toplumun ortak sorunudur.

Bugün demokratik Kürt siyaseti, çözümsüzlük nedeniyle âdetâ Gordion düğümüne dönüştürülen Kürt sorununun acil çözümü için önemli bir irade ortaya koymaktadır. Bu irade, demokratik uzlaşa, özgür siyaset ve evrensel hukuk temelinde demokratik siyasetin geliştirilmesi ve evrensel hukuk içinde demokratik anayasal ittifak hattını benimsemesidir. 2013-2015 yılları arasında yürütülen diyalog ve görüşme süreci, yeni bir demokratik paradigmanın oluşabilmesi adına tarihî önemdeydi ancak AKP, başkanlık hevesleri uğruna bu süreci heba etti; milyonların barış talebi yerine tek adamın başkanlığını tercih etti.

Bu vesileyle, çözümün gerçek yeri olan bu Mecliste Sayın Öcalan'ın 7 Ağustos 2019'da kamuoyuyla paylaştığı mesajını kayıtlara geçirmek istiyorum: "Gelin, Kürt sorununu çözelim. 'Bir haftada çatışma durumunu, ihtimalini ortadan kaldırırm.' diyorum. Ben çözerim, kendime güveniyorum, çözüm için hazırım ancak devlet de devlet akli da gereğini yapmalıdır." Bu çözüm iradesine cevabınız, İmralı'da hukuk dışı tecridi ağırlaştırmak ve kayyum darbesine başvurmak oldu. Kürt sorununu tecrit ile kayyum makası arasına sıkıştırarak kesmek istediğinizi bir kez daha gördük. Tarihî deneyimler de göstermektedir ki Kürt sorununu çözmezseniz Kürt sorunu sizi çözer ve çözüyor da aslında.

Burada özellikle devlet aklına seslenmek istiyorum: Tecrit hukuksuzluğundan, karanlığından bir an önce vazgeçin. Bugün tecridin son bulması için cezaevlerinde binlerce tutuklu yeniden açlık grevine başladı; bu hukuksuzluk son bulsun artık değerli arkadaşlar.

İmralı'nın kapılarını diyalog ve müzakereye açmaz iseniz Moskova'nın, Washington'un, Avrupa'nın, uluslararası güçlerin kapısında beklemeye, Katar sermayesine muhtaç kalmaya devam edersiniz. (HDP sıralarından alkışlar) Uluslararası alanda sizin üzerinizdeki tecrit de kalkmaz. Tecritle Kürt halkının demokratik ilerleyişini durduramayacağınız gerçeğini artık kabul etmeniz gerekir.

Bugün Kürt halkı, yaşadığı tüm topraklarda radikal değişimin demokratik öncü gücüdür; barış ve özgürlük gücüdür; bu nedenle dünyanın saygın halkları arasındadır. Siz 1925'lerin, 38'lerin, 80'lerin, 90'ların karanlık ruhunu yeniden diriltmeye çalışırken Kürt halkı ise kendi zamanını yarattığı yeni bir yüzyılı yaşamaktadır. Tarihin bu akışını kırmaya ve değiştirmeye asla gücünüz yetmeyecektir. Çözümünden kaçtıkça çözülmekten de kurtulamayacaksınız.

Şunu net olarak ifade edeyim: Kürt sorunu, önce iktidarınızı çözecek ve iktidar değişimini yaratacaktır, ardından çözümün yolu açılacaktır. Toplumsal ittifakla, demokrasi ittifakıyla, sivil toplum ittifakıyla Kürt sorunu ve demokrasi sorunları birlikte eş zamanlı çözülecektir. Dün olduğu gibi bugün de yarın da çözümün yana ve hazır olan HDP, anayasal demokratik çözümün öncüsü ve yürütücüsü olmaya devam edecektir. HDP var oldukça çözümün yolu da her zaman açık olacaktır.

Sevgili kadın milletvekili arkadaşlarım, bütçeler, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini azaltmada ve kadınların güçlendirilmesine yönelik politikaların geliştirilmesinde önemli araçlardan biridir. Bütçelerin toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetmemesi eşitsizliği daha da derinleştirmektedir. Bu bütçe, ekonomik kriz ve pandemi sürecinde kadınların durumunu gözetken ve iyileştirmeye çalışan değil, aksine kadınlar için daha fazla emek sömürüsü, daha fazla yoksulluk, daha fazla yoksunluk öngörmektedir. Bizler, kadınların işsizlikle, açlıkla, yoksullukla yüz yüze bırakılmasını, kadın emeğinin sömürülmesini, eş başkanlıkla yönetilen belediyelerimize kayyum atanarak kadınların çok daha ağır sorunlarla baş başa bırakılmasını asla kabul etmiyoruz. Eş başkanlık bizim için yaşamdır, biz yaşamdan vazgeçmiyoruz. (HDP sıralarından alkışlar)

Bir kez daha buradan belirtmek isteriz: Kamu kaynaklarının toplumsal cinsiyete duyarlı dağıtılması ve kamu hizmetlerinin kadınlara özgü sorunlara etkin çözüm geliştirecek şekilde yeniden planlanması için mücadelemiz devam edecektir. Biz, işçinin, emekçinin, kadınların alın terinden, sofrasından çalınan kaynaklarla savaşa bütçe yaratılmasına karşı sesimizi yükseltmeye devam edeceğiz. Kadınları şiddetten koruyacak, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini azaltacak İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı Kanun'un etkin uygulanması için tüm demokratik zeminlerde mücadelemizi yükseltmeye devam edeceğiz. Buradan bütün kadınlara söz veriyoruz. (HDP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Buldan, buyurun.

PERVİN BULDAN (Devamla) – Değerli halkımız, değerli milletvekilleri; içinden geçmekte olduğumuz bu karanlık süreç, hiç kimseyi, asla umutsuzluğa ve karamsarlığa düşürmemelidir. Yurttaşlarımız, bu iktidarın yarattığı ağır maliyeti ödemek, acı reçeteye katlanmak zorunda değildir. Hesabı ödemesi gereken halklar değil, bu iktidardır. Bu çöküşten çıkışın yolu elbette ki vardır, o da radikal, demokratik değişimdir. 82 milyonun geleceğini tek adamın geleceğine bağlayan bu sistemin neden olduğu krizlerden kurtulmak ancak ve ancak iktidar değişimiyle mümkündür. HDP fikriyatı 7 Haziranda ve 31 Martta bu değişimin yolunu açmıştır. Asıl mesele, halkı, bu çöküşten büyük zarar görmeden kurtarabilmektir. Bunun için, yeniyi ve ortak geleceği hep birlikte kurmak zorundayız.

Bakınız, 100'üncü yılında, halk egemenliğinin temsil edildiği yer olan parlamenter sistemin iradesi ve denetim yetkileri büyük oranda bu iktidar eliyle ortadan kaldırılmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

PERVİN BULDAN (Devamla) – Bir sonraki hedeflerinin 2023'te, 100'üncü yılında cumhuriyetin tasfiye sürecini tamamlamak olduğu ortadadır. En nihayetinde, bu tek adam sistemini, demokratikleşmeyen, çoğulculuğa kapalı cumhuriyetin tekçi yapısının doğurduğu unutulmamalıdır.

Değerli arkadaşlar, sevgili milletvekili arkadaşlarımız; bunun için, biz erken seçim çağrımızı bir kez daha buradan yapıyoruz ve tekrarlıyoruz: "Erken seçim." diyoruz ve "Halka gidelim." diyoruz. (HDP sıralarından alkışlar) Demokrasi için siyaset yürütenlerin de sokaktaki bir yurttaş kadar cesur, kararlı ve net olması gerektiğini buradan bir kez daha vurgulamak isterim.

Evet, sözlerimi bitirirken özellikle şunu ifade ederek bitirmek isterim: Bu ülkenin kadim halklarını, inançlarını, kadınları, gençleri faşizmle karşı karşıya yaşatanların karşısında bizim, halklara...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

PERVİN BULDAN (Devamla) – ...demokrasi ve özgürlük baharını yaşatacak gücümüz de var, basiretimiz de var, inancımız da var, kararlılığımız da var.

Güzel ve aydınlık günlere olan inancımızla hepinizi bir kez daha sevgiyle saygıyla selamlıyor ve teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bostancı, buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkanım, Sayın Buldan yaptığı konuşmada ağır eleştirilerin yanı sıra "Kürt düşmanı politikalarınız." türünden birtakım ifadelerle sataşmalarda da bulunmuştur. Uygun görürseniz yerimden cevap vereyim.

BAŞKAN – Şöyle yapalım Sayın Bostancı: HDP Grubu adına konuşmalar tamamlansın...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Hayhay.

BAŞKAN - Halkların Demokratik Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı Eş Genel Başkan ve Mardin Milletvekili Sayın Mithat Sancar.

Buyurun Sayın Sancar. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

HDP GRUBU ADINA MİTHAT SANCAR (Mardin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri ve bizleri izleyen sevgili halkımız; hepinizi sevgiyle, hürmetle selamlıyorum.

Bugün burada sorunlarının bir çoğunu çözmüş bir ülkenin demokratik ve çoğulcu parlamentosunun çatısı altında konuşmayı ve olumlu bir tabloda eksikleri dile getirmeyi arzu ederdim ama maalesef durum bu değil. Daha önce bir konuşmamda söyledim, 100'üncü yılında bu Meclis en zayıf dönemini yaşıyor ve demokrasi adına her gün yeni kayıplar yaşıyoruz, özgürlükler adına her gün yeni tahribatlarla karşı karşıya kalıyoruz.

Evet, çok sorunumuz var. Sorunlarımızın pek çoğunun köklerinin eskilerde olduğunu da biliyoruz ama bu döneme özgü yeni boyutlar kazanmış önemli sorun alanlarını da mutlaka vurgulamak zorundayız, vurgulayacağız. Bu yolculukta, yüz yıllık Meclis yolculuğunda ve yüz yıla yaklaşan cumhuriyet tarihinde yaşadığımız köklü sorunların başlıcalarını saymaya kalksam bile uzun bir liste oluşturur. Ben yine de bazılarını burada dikkatinize sunmak istiyorum: Evet, en başta Kürt sorunu elbette, Alevi sorunu, hukukun üstünlüğü ve adaletsizlik meseleleri, devletin içine çetelerin çöreklenmesi, değişen vesayet odakları, toplumsal ayrışma ve kutuplaşma, ırkçılık ve ayrımcılık, toplumsal cinsiyet eşitliği sorunu, derin emek sömürsü, yoksulluk ve eşitsizlik, rant, talan, savaş politikaları, doğanın ve çevrenin tahribatı. Bu sorunlar 2021'e girerken katmerlenerek âdeta toplumu rehin alır hâle gelmiştir. İktidardaki otoriter yönetimle beraber, tüm bu siyasal, toplumsal ve ekonomik sorunlar derin bir krize dönüşerek halkımızı nefessiz bırakmıştır. İktidar koalisyonu, bu sorun alanlarını ve krizleri ya yok saymakta ya da daha büyük krizlerle unutturmaya, daha büyük krizlerle üstünü örtmeye çalışmaktadır. Oysa, biliyoruz ki gece, dünyayı gizler ama kâinatı ortaya çıkarır.

Değerli milletvekilleri, sevgili halkımız; sorunların birçoğunun süreklilik arz ettiğini söyledim. Bütçe konuşmaları yıl sonlarına denk geliyor; yıl sonları, muhasebe imkânı veren zaman dilimleridir. Elbette, bir yılın muhasebesini yapacağız öncelikle ama bir yıla yetinmemiz zaten sorunları açıklamamıza, çözüm önerilerini sağlıklı bir biçimde ortaya koymamıza yetmez, daha gerilere de gitmeliyiz. Süreklilik arz eden en önemli soruların başında yurttaşlık anlayışı gelmektedir. Yurttaşlık anlayışında, yüz yıllık anlayışın temelinde, görev vurgusu ve eşitsizlik yatar. Bunu da Mehmet Emin'in 1926 yılındaki "Malumat-ı Vataniyye"sinde yer alan şu sözlerde gayet veciz bir ifadeyle okuruz: "Vatandaşların hakları, bu hakları mükellef oldukları vazifelerin ifası için vardır." diyor. Kamusal bir makbul davranışlar bütünü gerektiren, bağlılık ve itaat diline yaslanan makbul yurttaş tasavvurudur bu. Maalesef, bir dönemin hiç kimsesi sayılanların gün gelip de muktedit olduklarında aynı libasın içine hevesle, hatta hırsla girmelerinin bugün en hazin örneklerinden birini yaşıyoruz. O nedenle de sorunlar giderek ağırlaşmakta, derinleşmekte ve çıkmaza doğru bir gidişin yolu her geçen gün daha fazla döşenmekte. Mesela Kürt sorunu; Cumhurbaşkanı, partili Cumhurbaşkanı, geçen gün "Bu ülkede Kürt sorunu yoktur, Kürt sorununu çözdük." demişti. "Kürt sorunu vardır." dediği, "Benim sorunumdur." dediği zamanları biliyoruz. "Çözdük." dediği nedir diye şöyle merak edip bakıyoruz. Mesela, çatısı altında konuştuğumuz Meclisin tutanaklarında şimdi ben Kürtçe konuşsam tutanaklarda "bilinmeyen bir dil" olarak yer alır.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Arapça konuşsanız da yazacak.

MİTHAT SANCAR (Devamla) – Neden "bilinmeyen bir dil" olarak yer alacağını açıklasa Sayın Muş sataşacağına çok daha iyi olur. (HDP sıralarından alkışlar) Peki, neden? Arapça konuşsam Arapça olarak girecek biliyorum, daha önce gördüm. Bu, sorunu katmerleştiriyor Sayın Muş. Size cevap vermek istemezdim ama sataşmamanız daha iyi olur sanırım. Bir daha da sataşmaya cevap vermeyeceğim. İngilizce konuşsam İngilizce girecek ama Kürtçe girmiyor. Bundan daha açık kanıt var mıdır Kürt sorununun varlığına ve bu iktidarın Kürt sorununda geldiği yeri daha açık gösteren ne olabilir?

Değerli arkadaşlar, yine, aynı Cumhurbaşkanı bundan beş sene önce tam da bu kürsüde "Kürdistan" kavramını kullanabiliyordu, şimdi, bu sözü kullandığınızda hakkınızda dava açılıyor, Mecliste de disiplin cezası veriliyor. Bırakın "Kürdistan"

kelimesini, bütçe tartışmalarında izledim, Kürt illeri, Kürt coğrafyası sözlerini bile kabul etmeyen, bu ifadelerle bile tahammül etmeyen iktidar milletvekilleri var. Bu, inkarcılık değil mi, inkâra dönüş değil mi? Kürt sorunu bir inkâr sorunu değil mi?

Değerli milletvekilleri, başka örnekler de var, mesela ders kitaplarından “Kürt” kelimesi siliniyor. İyi de “Kürt” kelimesini ders kitaplarından sildiğinizde hayattan Kürtleri silmiş oluyorsunuz, Kürt sorununu da bir hakikat olmaktan çıkarmış oluyorsunuz, sadece sorunları daha fazla derinleştirmiş oluyorsunuz. Evet, yasaklanan Kürtçe tiyatro oyunlarından Kürtçe konuştuğu için saldırıya uğrayan vatandaşlara kadar örnekleri artırmak mümkün ama sanırım bu kadarı yeter.

Peki, çözüm için vazgeçilmez önemde olan yerel demokrasi bu ülkede yerleşti de mi Kürt sorunu çözüldü? Hayır, tam tersini yaptı bu iktidar. Yerel demokrasiyi yerleştirmek bir yana, mevcut kırıntılarını bile tasfiye etti ve bunları kayyum politikalarıyla yaptı.

Bugün “özerklik” kelimesi büyük bir suç, büyük bir günah olarak kabul ediliyor. Eğer savcılar gerekli görürse ve talimat alırlarsa sadece bu sözcüğü kullandığınız için dava açıyorlar. Oysa, Türkiye devletinin kurucu normu olan 1921 Anayasası “muhtariyet” ilkesi üzerine inşa edilmişti. Yüz yıl sonra geldiğimiz yeri, evet, halkımızın dikkatine sunarım. Sadece o mu? “Özerklik” kelimesi dediğimizde hoplayıp zıplayanlar, bu devletin Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’na taraf olduğunu bilmiyorlar mı? Bu şart özerkliği bir hak sayıyor ve diyor ki: “Yerel idarelerin güçlendirilmesi, özerkliklerinin savunulması yerinden yönetim ve demokrasi ilkelerine dayanan bir Avrupa’nın kurulmasının temel şartıdır.” Buna özerklik demeyin, yerel demokrasi başlığı altında yerinden yönetim ilkesini güçlendirme olarak kabul edin ve tartışalım. Bu ülkede çözümün imkânı olarak, hem Kürt sorununda hem demokrasi sorununda çözümün imkânı olarak yerel demokrasiyi mutlaka gündemimize alalım çünkü bu mesele sadece Kürt belediyelerine kayyum atama meselesinden ibaret kalmıyor; İstanbul Büyükşehir Belediyesine, Ankara, İzmir Büyükşehir Belediyelerine, muhalefetin elindeki diğer belediyelere sürekli müdahale biçiminde de karşımıza çıkıyor, onların yetkilerini gasbetme hazırlıklarıyla ve icraatlarıyla karşımıza çıkıyor. Dolayısıyla yerel demokrasi, evet, Kürt sorununun çözümünde çok anahtar bir öneme sahip ama Türkiye’nin demokrasi sorununun çözümünde de böyledir. Esasen hep söylüyoruz; Türkiye’nin Kürt sorunu da demokrasi sorunu da iç içedir ve bunları ancak ikisini birlikte bir demokratik cumhuriyet biçiminde, formunda çözebiliriz.

Değerli milletvekilleri, sevgili halkımız; kısacası bu iktidar, içeride yasaklarla, kayyumlarla, hapislerle, işkencelerle, ölümlerle Kürt’e yönelik her türlü baskıyı artırırken dışarıda da Kürtlerin en ufak kazanım elde etmemesi için her yola başvurmakta; işte, Suriye politikası. Kürt sorunu ve Kürt sorununa bu temelde yaklaşım iktidarların çözülmesinin en önemli sebebidir, geçtiğimiz kırk yıl bunun örnekleriyle doludur. Kürt sorununa böyle yaklaşırsanız, demokrasi sorununda da sınıfta kalırsınız ve mutlaka çözülürsünüz. Şu an, bu iktidarın da yaşamakta olduğu durum budur değerli milletvekilleri.

Anayasa’yı değiştirme hedefi ve sözüyle iktidara geldi AKP, şimdi, 12 Eylül cunta anayasasının bile gerisine düştü; bugün, Anayasa tartışmasını bile suç sayar hâle geldi. Halkımızın on yıllardır özlemini duyduğu demokrasiyi vadederek kitlelerin desteğini kazandı, tek parti döneminin ve darbe yönetimlerinin dahi gerisine düşen uygulamaların ve düzenlemelerin mimarına dönüştü. Bir zamanlar “adil düzen” şiarını dillerinden düşürmeyenler, şimdi, tepeden tırnağa adaletsiz bir düzen yarattılar ve bununla da övünüyorlar. Türkiye, tarihinin en büyük kayırma ve sermaye transferi rejimini inşa etti; kamu kaynaklarının aktarıldığı 5 yandaş şirket eliyle dünyada en çok devlet ihalesinin peşkeş çekildiği bir talan siyasetinin merkezine dönüştü. Bu mu adil düzen? Adil düzenden bugüne, gele gele bu noktaya gelmiş olmak bir muhasebe gerektirmez mi, bir yüzleşme ihtiyacı doğurmaz mı? Doğurmazsa, bunu hep birlikte, bu toplumun bu ihtiyacı hisseden bütün kesimleriyle birlikte bizlerin yapması gerekecek. Bu gidişatı durdurmak bizlere düşecek.

Türkiye, “adil düzen” şiarından OECD ülkeleri arasında gelir eşitsizliğinin en yoğun olduğu ilk 5 ülke arasında yerini sabitledi. Uluslararası Şeffaflık Derneği verilerine göre 2001 yılında ülkedeki yoksulların toplam sermayeye sahiplik oranı yüzde 33’ken, 2018 yılında bu oran yüzde 18’e geriledi. Geriye kalan yüzde 82’lik sermaye de bir avuç zengine tahsis edildi.

Gitgide artan güvenlik ve savaş politikaları, her yıl hazırlanan bütçenin halkın refahına ve özgürlüğüne değil, iktidarın devamını, bekasını güvence altına almaya yönelik ceberut bir güvenlik aygıtına dönüştürmeye harcanmıştır. Bu ülkenin geleceği bu politikalarla ipotek altına alınmıştır. Bir ülkenin geleceği, çocukları ve gençleridir. Bugün liyakat yerine biat işliyor. Kayırma, torpil ve benzeri uygulamalarla gençler hayattan bezdiriliyor ve umutlarını artık bu ülkede aramaktan vazgeçer hâle getiriliyor. Evet, ülkede gençlerin en çok rağbet ettiği “rap” sanatçıları bile şarkılarını özgürce söyleyebilmek için yurt dışına çıkmak zorunda kalıyor.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, her geçen gün derinleşen bu siyasi, toplumsal ve ekonomik sorunların bunalım döngüsüne terk edilmiş durumda. Birbiriyle bağlantılı bu çoklu krizlerin esas kaynağı da siyaset alanıdır. Bugün bunların kılıfı Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi olmuştur. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi, ülkede olağanüstü hâli kalıcı hâle getirmenin de diğer adıdır; keyfiliğin adıdır, demokrasiyi tasfiye etmenin adıdır, otoriterliğin adıdır, yandaşlara rant aktarmanın adıdır ve ülkeyi felakete sürüklemenin de en önemli sebeplerindendir. (HDP sıralarından alkışlar)

Yeni hükûmet sisteminin uygulamaya geçmesiyle Türkiye çok ağır bir ekonomik buhranın içine adım adım girdi. Oysa 2017 referandumundan önce yapılan kampanyalarda iktidar sözcüleri, Türkiye’yi uçuracak bir sistem olarak tanıtıyorlardı bu yeni düzenlemeyi. Tam tersi oldu ve Türkiye, tarihinin en ağır ekonomik bunalımına sürüklendi değerli arkadaşlar. Türkiye’nin bugün karşımıza getirilen bütçesinde güvenlik harcamalarına ayrılan pay yüzde 17, neyle açıklıyorlar bunu: Güvenlik ihtiyacıyla. Oysa bütün bunların gerçek bir güvenlik tartışmasıyla bir ilgisi yok değerli milletvekilleri. İktidarın amacı esas itibarıyla bir iç çatışma ihtimaline binaen silahlı güç tahkimatıdır, bunun mutlaka dikkatle takip edilmesini öneririm bütün demokrasi güçlerine. Türkiye’nin gerçek güvenliğini arayan bir Hükûmet ne yapar? Düşman sayısını, çatışma ihtimallerini, savaş risklerini azaltır. Oysa bu iktidarın politikaları hatta varoluşu hem içeride hem dışarıda çatışma dinamiklerini alabildiğine yükseltmek üzerine kurulu ve bu sonuçları doğurmaktadır. Dışarıdaki her güç ve içerideki her yurttaş potansiyel düşman olarak kodlanmaktadır. Bu paranoyanın şekillendirdiği iç siyaset hem toplumda daimî güvensizlik hâlini besliyor hem de devlet bu hâle yaslanarak iç güvenlik ve savunmaya daha çok kaynak, daha çok insan tahsis etmeyi, savunma ve güvenlik bütçelerini şişirmeyi meşrulaştırıyor.

Evet, Eisenhower’ın 1965’teki ünlü veda konuşmasında söylediği bir söz var ya da kullandığı sözler var, bunları hatırlatmak isterim. “Kendisi bunun peşinde koşsun koşmasın; askerî, sınıai kompleksin hükûmet kurullarında meşruiyet dışı etki edilmesinden sakınmalız.” diyor. “Sadece uyanık ve bilgili bir yurttaşlar topluluğu, muazzam sınıai ve askerî savunma makinesini barışçı yöntem ve hedeflerimizle uyum içinde işletmeye mecbur edilebilir.” Eisenhower’ın bunları söyleme nedenlerini sorgulayabiliriz -yeri değil- kendisinin izlediği politikaların yarattığı sonuçları da elbette burada tartışabiliriz -yeri değil- ama bu makinenin başında olan bir kişi olarak savaş-barış ve demokrasi-diktatörlük dengesinin böyle durumlarda ne kadar pamuk ipliğine bağlı hâle geldiğini ısrarla vurguluyorsa bunu mutlaka ciddiye almalıyız. Türkiye’de bugün yaşanan, bu durumdur; o nedenle sürekli olarak yeni savaş alanları aranıyor, içeride gerilim yükseltiliyor çünkü yaratılan askerî, sınıai kompleksin ayakta tutulması lazım ve bu ayakta tutma işi ancak, güvenlikçi, savaşçı, kutuplaştırıcı, düşman yaratıcı politikalarla mümkündür.

Biz, kamu güvenliğinin bu şekilde kullanılmasına karşı “insani güvenlik” terimini, kavramını, doktrinini öneriyoruz. İnsani güvenlik ne demektir diye uzun uzun anlatmayacağım -sürem azalıyor- ama bu kavram, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı

(UNDP) tarafından 1994'te yayınlanan İnsani Gelişme Raporu'nda ayrıntılı olarak tanımlanmıştı, insani güvenliği sayıyor; ekonomik güvenlik, gıda güvenliği, sağlık güvenliği, çevre güvenliği, kişisel güvenlik, toplum güvenliği, siyasal güvenlik... Bunların hepsinin alt açıklamaları var. Eğer, bunları takip ederseniz, politikalarınıza bunları esas alırsanız artık, içeride düşman arama, dışarıda da yeni çatışma alanları yaratma ihtiyacınız da, imkânınız da kalmaz. Bizim, halkımıza, bu ülkeye önerdiğimiz, vadettiğimiz güvenlik anlayışı tam da budur; bunun sosyal devletle ve diğer alanlarla, insan haklarıyla, çevreyle ve doğayla ilgisi var, ilişkisi var. Bunları artık burada anlatmamın imkânı yok, süre sınırlı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve sevgili halkımız; bu bütçe, savaşa, yandaşa ve saraya bütçedir, halka değil.

Yapılan tercihlere baktığınızda, bunların hepsi bilinçli birer seçim olarak karşınıza çıkar. Mesela, güvenliğe ayrılan, ranta, yandaşa, israfa ayrılan kaynaklar eğer değiştirilirse neler yapılabilir, başlıklar hâlinde sayayım: Yüz binlerce öğretmenin ataması yapılabilir; milyonlarca EYT'linin sorunları giderilebilir; milyonlarca KYK borçlusu gencin borçları silinebilir; milyonlarca işsiz vatandaşımıza pandemi döneminde 2.500 TL doğrudan gelir desteği verilebilir; asgari ücretin vergiden muaf net 4 bin TL yapılması sağlanabilir; her gün yükselen mazot ve girdi fiyatlarıyla beli bükülen çiftçilere bütçeden yapılan destekler 2 katına çıkarılabilir; elektrik, su, doğal gaz, internet ihtiyaç sınırına kadar ücretsiz hâle getirilebilir; her geçen gün daha da büyüyen kredi borçlarıyla yaşamak zorunda bırakılan ve pandemi nedeniyle iş yerleri yeniden kapatılan yüz binlerce esnafın doğrudan gelir destekleriyle desteklenmesi mümkün hâle gelir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bakanlıklara tahsis edilen kaynaklar bu ülkenin kaynaklarıdır, bu halkın kaynaklarıdır. Neden bakanlıklara kaynak tahsis edilir? Mesela, İçişleri Bakanlığına niye para verilir? Güvenliğimizi ve özgürlüklerimizi sağlasın diye, değil mi? Oysa muhalefet liderlerinin bile güvenliğinin olmadığını biliyoruz ve bunlara bulanana, verilen cevap sürekli olarak yalanlamadan, soyut yalanlamadan ibarettir. Tehditler her gün havada uçuyor. Bugün, bu iktidarın İçişleri bütçesi gayrimeşru işler peşinde koşanlarla iç içe bir ilişkinin harcama kalemleri olarak kullanılıyor mu? Bu sorumuza cevap istiyoruz. Neden verilir İçişleri Bakanlığına? "Suçları önlesin diye." dedik ama işkenceler almış başını gidiyor. İşkenceye sıfır toleranstan -biraz önce Sevgili Eş Genel Başkanım örneklerini saydı- sayısız işkence olayına geldik ve bunlar sürekli Bakan eliyle, Bakan ağzıyla aklanmaya çalışılıyor.

Cinsel saldırı suçlarına bile kamu görevlileri karıştığı anda, güvenlik görevlileri karıştığı anda üstü örtülen büyük ayıplar hâlinde karşımızda duruyor. Gercüş'ten daha dün öyle barbarca, öyle vahşice cinsel saldırı haberleri geliyor ki valiliklerin yaptığı şey şablon hâlinde yalanlama; oysa asıl yapılması gereken, bunları sonuna kadar takip etme, sorgulama ve aydınlatmadır değerli milletvekilleri.

Sağlık Bakanlığına niye bütçe ayrılır? Halkın sağlığını korusun diye. Ama verileri yanlış aktararak, halkı kandırarak, sağlık tedbirlerinin alınmasını gerçekleştirmek yerine engelleyerek bizatihi halkın sağlığını tehlikeye atan bir Bakanlığa niye halkın parasını verelim? Sağlıkçıları korumayan, sağlıkçıların emeklerine saygı duymayan, sağlıkçıları ve örgütlerini tehdit eden bir anlayışa neden Sağlık Bakanlığı bütçesi veriyoruz ki?

Bizim yönetiminde olacağımız bir ülkede bu kaynaklar tam tersine tahsis edilecektir. Burada izlediğimiz şey, bir tersine dünya okuludur, biz bu dünya okulunu ayakları üzerine oturtacağız. Bu, bizim, halkımıza vaadimizdir, sözümüzdür değerli arkadaşlar. (HDP sıralarından alkışlar)

Bakın, bu salgınla mücadelede bile yanlış veri aktarımı "ulusal çıkar"la, "ulusal güvenlik"le açıklanıyor. Buradan bütün demokrasi güçlerine dostça bir uyarı yapmak istiyorum: Bu iktidar ne zaman "kamu güvenliği" ne zaman "ulusal güvenlik, ulusal çıkar" kavramlarını kullanırsa orada durun, durun ve sorgulayın çünkü bunun ardından biraz önce saydığım sayısız antidemokratik uygulama, sayısız hak ihlali uygulaması çıkacaktır, sayısız zarar ve tahribat görülecektir. O nedenle, lütfen, artık iktidarın kamu güvenliği, ulusal güvenlik masallarının, kandırmacalarının arkasına dizilmeyelim. Tam tersine "ulusal çıkar" dediğiniz şey bir kişi tarafından belirlenmez, demokratik parlamentolarda, kamuoyunda tartışılarak ortaya konulur; demokrasinin en temel gereklerinden biri budur. Eskiden Millî Güvenlik Kurulu "ulusal çıkarı" ve "millî güvenliği" tanımlıyor diye şikâyet edenler, buna itiraz edenler bugün tek kişiye bırakmışlardır bu tanımları. Bizlere düşen, evet, bu toplumun ortak çıkarlarını demokratik zeminde ve kanallarda tartışarak mutabakatla ortaya çıkarmaktır, iktidarın ulusal güvenlik ve ulusal çıkar masallarının arkasına takılmak değildir değerli milletvekilleri.

Son olarak, hanı birçok örnek var ama 2 bakanlığı daha anarak örnekleri tamamlayayım. Mesela Kültür Bakanlığına niye bütçe verilir, kaynak verilir? "Kültür Bakanlığı kültürü korusun, kültür varlıklarını korusun, bu ülkede yaşayan kültürlerin eşit bir şekilde gelişmesini sağlasın." diye kaynak aktarılmalıdır, oysa tam tersi yapılıyor; asimilasyon ve inkâr politikalarına ayrılan harcamalar olarak karşımıza çıkıyor bu kaynaklar yani bizim cebimizden. Kürt'ün, Alevi'nin cebinden, diğer halkların mensuplarının cebinden çıkan vergilerle bu insanların kültürlerini yok etme politikaları güdüyor. Böyle şey olabilir mi? Olmamalıdır. Demokratik cumhuriyet hedefimizdir, demokratik cumhuriyette bunların hiçbir olmayacaktır. Kültür Bakanlığı kültürü desteklesin, kültür kurumlarını, sanat kurumlarını desteklesin istiyoruz ama şu pandemide kapanan tiyatroların ve sanat kurumlarının haddi hesabı yok değerli milletvekilleri. Mesela dün, Ankara Sanat Tiyatrosu, tamı tamına 6 Aralık 1963'te taşındığı binadan çıkmak zorunda kaldı. Elli sekiz yıl o binada hizmet verdi; bir kuşağın değil kuşakların ve bir şehrin hafızası, bir ülkenin yüz akı kurumu artık o binayı kullanamıyor çünkü borçlarını ödeyemiyor.

AST'ın ne demek olduğunu uzun uzun anlatmayacağım, benim hikâyemde de önemli bir yeri var. 80'de üniversiteye geldik, tiyatroyla orada tanıştık; Rana Cabbar'ları orada tanıdık, pek çok güzel oyunu orada izledik. "Sakıncalı Piyade" bunlardan biri, "Güneyli Bayan" bir diğeri. Sayısız oyuncunun ilk sahne alışını burada gördük ve bu tiyatro bu iktidar döneminde şimdi o binadan, elli sekiz yıl faaliyet gösterdiği binadan ayrılıyor. Buradan AST emekçilerine bir selam ve dayanışma mesajı yollamak görevimizdir değerli arkadaşlar. (HDP sıralarından alkışlar)

Diyanet İşleri Başkanlığına niye bütçe ayrılıyor? Çünkü isteriz ki Diyanet İşleri Başkanlığı inançlara eşit yaklaşsın, inançlara eşit hizmet götürsün; olması gereken bu, demokratik cumhuriyeti kurduğumuzda olacak olan da bu ama şimdi yapılan bu değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Sancar.

MİTHAT SANCAR (Devamla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu ülkede sayıları milyonları bulan Alevilerin inançları yıllardır baskı altında; ayrımcı politikalara, ırkçı politikalara maruz kalıyorlar. Her gün veya dönem dönem Alevilerin evlerinin işaretlenmesi olağan vaka sayılıyor, kendilerinin ibadet yeri olarak kabul ettikleri cemevlerine herhangi bir statü verilmiyor. Ayrıca, statü verilmediği gibi inkâr ediliyor varlıkları ve üstelik bu kurumlara saldırı da çok normal sayılıyor, oraya güvenlik kuvvetleri baskın yapabiliyorlar. Böyle bir şeyi bizim kuracağımız demokratik cumhuriyette yaşamayacağız değerli halkımız.

Evet, sonlara gelirken ihtiyacımız olan şeyin demokratik cumhuriyet olduğunu tekrarlayalım, eğer cumhuriyetin yüz yıldır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MİTHAT SANCAR (Devamla) - ...süre gelen sorunları, yanlış uygulamaları ve eksiklikleriyle yüzleşmeyi becerebilirsek bu iktidarı, cumhuriyete ve demokrasiye en büyük tahribatı veren bu iktidarı halkın gücüyle seçimlerde değiştirmemiz de mümkün olacaktır. Eğer bunu başaramazsak, cumhuriyeti demokrasiyle buluşturamazsak inanın, zaten kırıntısı bile kalmamış demokrasiden artık hiç söz etmeyeceğiz, belki en geç 2023'te cumhuriyetten de eser kalmayacak.

Şimdi, bunun için de bir yüzleşmeye ihtiyacımız var. Bu yüzleşmeyi anlatabilmek için bir film ve bir hikâye aktaracağım sizlere. Eğer Sayın Başkan anında bağlarsa böylece iki dakikada tamamlamış olacağım...

BAŞKAN – Artı 2 vermiştim.

MİTHAT SANCAR (Devamla) –...kesilmeden anlatma imkânı bulacağım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

MİTHAT SANCAR (Devamla) – Tamam.

Film, Luis Bunuel'in Türkçede "Yok Edici Melek" diye bilinen filmi. Bir grup zengin ve ünlü insan bir akşam yemeği daveti için sosyetenin bir arkadaşlarının evinde toplanırlar. Gösterişli yemekleri sona erdiğinde evden ayrılma vakti gelmiştir ancak nedense bir şekilde hiç kimse evden ayrılamamaktadır sayıları 20'yi bulan bu konuklardan. Geceyi evde geçirmek için her biri farklı bahaneler üretirler, aslında hiç kimsenin mantıklı bir nedeni de yoktur. Evet, sonunda geceyi evde geçirdiler ama ertesi gün de aynı durum yaşanır, çıkmaya kimse yanaşmıyor, çıkabileceğini düşünmüyor, bir tür kolektif nevroza tutulmuşlardır. Aslında çıkmalarına bir engel yok ama çıkamıyorlar. Bu kısır döngü kırılmıyor. Evdekilerin durumu bir süre sonra...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MİTHAT SANCAR (Devamla) – Sayın Başkan bitirmek üzereyim.

BAŞKAN – Peki.

MİTHAT SANCAR (Devamla) – Zaten filmin hepsini anlatmayacağım, onu izleyecektir değerli milletvekilleri muhakkak.

Evdekilerin durumu bir süre sonra dış dünya tarafından da fark ediliyor ama kimse evin bahçesine girip yardım edemiyor. Mantıklı bir sebep yok ama içerideler. Bir süre sonra şartlar ağırlaşır ve birbirlerini yemeye başlarlar. Ölüm, intihar, kavgalar içinde bir pislik dolu zaman akışı başlar. Evet, büyük bir çürüme ve büyük yaralar. Dışarı çıkıyorlar bir süre sonra, sanıyorlar ki bu iş bitti ama aynı grup kiliseye gidiyor ve aynı olayı kilisede de yaşıyor.

Niye anlattım bunu değerli milletvekilleri? Türkiye, kendi yarattığı kolektif nevrozlar yüzünden sıkıştırıldığı bu cenderenin dışına çıkamıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MİTHAT SANCAR (Devamla) – Son bir dakika Sayın Başkan, kesin olarak son bir dakika.

BAŞKAN – Beşinci dakika oluyor, bitirelim lütfen.

MİTHAT SANCAR (Devamla) – Bu kısır döngü bu iktidar döneminde bu çarklardan oluşan bir pervaneye dönüştü, artık toplumu öğütmeye başladı.

Şimdi, kolektif nevrozun bir yansıması bölünme paranoyasıydı; bir dönem komünizm tehdidi, başka dönem şeriat tehlikesi, şimdi her yer terörist, her taraf hain dolu. Böyle bir ülke şu "Yok Edici Melek" in akıbetini yaşamaktan kurtulamaz. Bizlerin yapması gereken bu kısır döngüyü, bu mahvedici döngüyü kırmaktır.

Evet, bizler bu ülkenin demokrasiden, barıştan, emekten, adaletten, eşitlikten, özgürlükten ve doğadan yana tüm insanlarını ve kesimlerini yeni bir başlangıç yapmak ve onurlu bir yaşam kurmak için yan yana gelmeye ve birlikte yürümeye çağırıyoruz. Bu davet bizim. (HDP sıralarından ayakta alkışlar)

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un, tutanakların Türkçe tutulduğuna, hatip başka bir dilde konuştuğunda "Bu bölümde/bölmelerde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime/kelimeler ifade edildi." diye not düşüldüğüne ilişkin konuşması

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, Sayın Sancar'ın burada Meclis Başkanlığımız ve Tutanak Hizmetleriyle ilgili bir ifadesi oldu. Bir bilgi yanlışlığı olduğunu düşünüyorum, bunu düzeltmek istiyorum.

Öncelikle, prensip olarak, gerek Genel Kurulda ve gerekse komisyonlarda tutanaklar Türkçe olarak tutuluyor. Türkçe dışında bir dil kullanıldığı zaman -Kürtçe olabilir, İngilizce, Arapça olabilir, Fransızca olabilir- hangi dil olursa olsun "bilinmeyen bir dil" ifadesi yazılmıyor. Buna dair onlarca soru önergesi oldu, hepsine aynı cevabı veriyoruz ama bu da vesile oldu, bunu açıklamak isterim. "Bilinmeyen dil" ifadesi hiçbir dil için yazılmıyor, burada Türkçe dışında bir dil kullanıldığında onun yerine -Tutanak Yazım Rehberi var- dipnot olarak "Bu bölümde/bölmelerde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime/kelimeler ifade edildi." diye not düşülüyor. Dolayısıyla, hiçbir dil için "bilinmeyen dil" ifadesi kullanılmıyor. Bunu böylece bu vesileyle düzeltilmiş olayım. On iki yıldır Mecliste uygulamamız böyle.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – O zaman, tek cümleyle ben de bir açıklama yapayım.

BAŞKAN – Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

5.- Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Evet "bilinmeyen dil" ifadesinin tutanaklarda olduğu bilgisi var bende, eğer yanılıyorsam düzelteyim.

BAŞKAN – Yok.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Ama "(x)" işareti ya da "anlaşılamayan bir dilde..."

BAŞKAN – Yok, hayır, hiçbirini yok.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Var.

PERVİN BULDAN (İstanbul) – Var.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Var.

BAŞKAN – Hiçbiri.

PERVİN BULDAN (İstanbul) – Var, örneklerini gösteririz size.

BAŞKAN – Hayır.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Bunun örneklerine sonra bakalım. Bu tartışmayı burada bağlamak imkânsız ama yaşadığım bir örneği anlatayım...

BAŞKAN – Hayır, 2008'den itibaren, tutanaklarımızda -komisyon ve Genel Kurulda- söylediğim şekilde ifade kullanılıyor "Türkçe olmayan kelimeler..." diye.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sayın Başkan, benim yaşadığım bir tecrübeyi paylaşayım: Bir konuşmamda Arapça bir pasaj da yer aldı. Sonra tutanakları aldım, o Arapça pasaj Türkçe harflerle aynen tutanağa geçmişti. Kürtçe konuşulduğunda aynı şey yapılmıyor, o nedenle biraz önce o örneği verdim.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un, tutanakların önce ham olarak tutulduğuna, daha sonra nihai şeklinin verildiğine ve resmîleştirilmesine, (x)'in dipnot için kullanıldığına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın Sancar, malumunuz, tutanaklar önce ham olarak tutuluyor, daha sonra nihai şekli veriliyor ve resmîleşiyor. Belki ham tutanaklarda arkadaşlarımız not almış olabilir -bunu ifade edeyim- ama resmî tutanaklarda, onaylanmış tutanaklarda “Bilinmeyen dil” ifadesi yok. Türkçe dışında bütün diller için kullanılan şey “Türkçe dışında kelimeler kullanılmıştır.” şeklinde bir nottur. (x) de yok. (x)'i şuradan karıştırıyorsunuz herhâlde; dipnot yazılacağı için dipnota atıf yapmak üzere kullanılan bir işaret var orada, bu bölümle ilgili dipnota atıf yapmak için kullanılan işaret.

Teşekkür ederim.

Evet, Sayın Bostancı...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İstanbul Milletvekili Pervin Buldan'ın 230 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 231 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkanım, çok teşekkürler.

Çok kısa bir arızım olacak. Sayın Buldan'ın bizim için, herhâlde Meclis için de yabancı olmayan, âdeta anonim diyebileceğim konuşmasına baştan sona kadar itiraz ediyoruz ve hiçbir şekilde katılmıyoruz. Buna dair çok gerekçelerimiz var. Gerçekten bütün bunları çok detaylı bir şekilde anlatmak isterim ama şu kadarını söyleyeyim: “Kürt'e vurmak serbest, Kürt düşmanı politikalarınız.” bunlar çok tekrar ediliyor. Bunlar hem doğru değil, hem de bu ülke için emin olun, hem de parçası olduğumuz coğrafya için doğru bir strateji ve siyaset değil.

PERVİN BULDAN (İstanbul) – Az bile söyledim.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Meseleyi bir insan hakları meselesi olarak takdim etseniz ve o şekilde dile getirseniz, öyle bir siyaset üzerinde yürüseniz şüphesiz sesinizi daha çok insan duyabilir ama etnik kimlik temelli bu dil...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Affederseniz.

Benim gördüğüm kadarıyla, kesinlikle etnik kimlikle de çok bağlantılı değil, bunun arkasında siyasal bir anlatı var aslında. Çünkü HDP, Türkiye partisi olduğunu söylüyor ama dilinize baktığımızda size oy veren Türkleri Türk saymıyorsunuz, dilinize baktığımızda diğer partilerde bulunan Kürtleri de Kürt saymıyorsunuz. Emin olun, netice olarak çıkan anlam bu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Meseleyi insan hakları bağlamında dile getirmek hem bu coğrafya için hem de modern dünya için bence daha doğru bir yaklaşım olur. Ama niçin böyle konuşuyorsunuz? Bunun analizi çok ayrı; çok ayrı girmek lazım fakat böyle abartılı ideolojik bir dilin puslu gözlüğü emin olun olayları çözümlemenize imkân vermez.

PERVİN BULDAN (İstanbul) – İdeolojik bir konuşma değil, hepsi gerçekler Sayın Bostancı; yaşananları anlattık.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Arkadaşlarımız, efendim, birtakım problemler, bakın...

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen karşılıklı konuşmayalım.

PERVİN BULDAN (İstanbul) – Yaşananları anlattık.

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Bostancı.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – İtiraz ettiğiniz kimi problemler olabilir ama emin olun, Türkiye, kırk yıldır PKK'yla mücadele ediyor. Bir kere sizden Kürt meselesinin en aslî problemi olan bu teröre ilişkin bir itiraz duymadık, gerçekten duymadık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Çünkü demokratik siyasetin yanında olan, bütün varlığıyla yüzünü halka dönmüş olan bir siyaset terörü merkezi, çekirdeği yapmış bir örgütün dili ve tavrından alabildiğine uzak olmalıdır diye düşünürüm, emin olun öyle. Arkadaşlarımız daha detayını verecektir.

BAŞKAN – Tabii, vakit var.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Altay, talebiniz mi var?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yok efendim.

BAŞKAN – Yok.

Sayın Oluç, buyurun.

7.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Ankara Milletvekili Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bostancı'nın itirazlarını dinledik tabii ki. Zaten, Eş Genel Başkanımız Sayın Buldan'ın konuşmasına katılmasını beklemedik; yoksa şu anda farklı yerlerde olurduk, sorunun çözümü açısından farklı yerlerde olurduk.

Şimdi, Sayın Bostancı, tabii, bu polemiği burada sürdürmemiz ve bitirmemiz mümkün değil ama ben de kayıtlara geçmesi için birkaç noktaya değinmek istiyorum. Maalesef, umumi müfettişlikten Şark Islahat Planı'na kadar, OHAL ve faili meçhuller döneminden bugünkü, sizin kayyumlar rejiminize kadar Kürt sorunu vardır, çözülmemiştir ve “Kürt sorunu artık yoktur, ben çözdüm.” diyenler aslında sorunu inkâr etmektedirler ve bir asimilasyon politikası uygulamaktadırlar; esas itibarıyla budur.

Şimdi, tarihsel bir dönemden söz ediyoruz; mesele sadece bugünle ilgili değildir siz de gayet iyi biliyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Evet efendim.

Yani mesela, çağdaş demokrasinin olduğu bir ülkede yaşasaydık, evrensel insan haklarının ve özgürlüklerinin kullanılabilirdiği bir ülkede yaşıyor olsaydık, hukukun üstünlüğünün olduğu bir ülkede yaşıyor olsaydık mesele insan hakları açısından ele alınabilirdi, o konudaki söylediğiniz doğru fakat öyle bir ülkede yaşamıyoruz ve maalesef, nedense sizin bu insan hakları ihlalleri diye gördüğünüz ki o da doğru, yaşananların tamamı Kürt yurttaşlarımızın başına geliyor. Sayılan örnekler yani ulu

orta insanların vurulması, gençlerin vurulması, çocukların vurulması, işkence, kötü muamele ve bütün bunların cezasızlık politikasıyla karşı karşıya kalması, bize yönelik yapılan bütün operasyonlar, gözaltılar, tutuklamalar... Ve kayyumlar rejimi ilan ettiniz, aslında seçme ve seçilme hakkını ortadan kaldırdınız bölge insanının. Bütün bunlara baktığımızda, bu durumla karşı karşıya kaldığımızı unutmamak gerekiyor.

Bir de son bir şeyi hatırlatacağım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Son bir cümle efendim, izin verirsiniz.

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şöyle bir şeyi hatırlatmak istiyorum size, keşke o zaman da çıkıp yüksek sesle bu lafları söylemiş olsaydınız: G20 Liderler Zirvesi yapıldı Osaka’da, ardından Trump bir basın toplantısı yaptı. Soru sordular Trump’a ve o sorunun cevabında şöyle bir şey dedi: “Başkan Erdoğan bir çetin ceviz ama ben onunla geçinebiliyorum. Belki bu kötü bir şey ama bence bu çok iyi bir şey çünkü işin açıkçası, herkesin bildiği gibi Kürtlerle bir problemi var. Sınırdan 65 bin kişilik bir ordusu vardı ve IŞİD’e karşı bize yardım eden Kürtleri haritadan silecekti. Onu aradım ve bunu yapmamasını rica ettim -sanırım Kürtler onun veya Türkiye’nin doğal düşmanı- ve o bunu yapmadı.” diye devam ediyor. Efendim, şimdi şunun için bunu söylüyorum: Trump bu sözleri söylediği zaman “Kürtler bizim doğal düşmanımız değil, canımız ciğerimiz.” açıklamasını biz iktidardan duymadık maalesef, duymadık. (HDP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Cumhuriyet Halk Partisi...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkanım, herhangi bir açıklamaya gerek yok. Zaten iktidarın varlığı Trump’ı tekzip eden, iktidarın varlığı ve sosyal grubu Trump’ı tekzip eden...

BAŞKAN – Trump gitti, tamam. (CHP ve HDP sıralarından gülüşmeler)

Bir dakika...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Beni üzen, Sayın Saruhan Oluç’un Trump’tan, Amerikan stratejisi çerçevesinde Orta Doğu’ya bakan ve çözümlmeleri orada anlam kazanan Sayın Trump’tan dipnot vermesidir. Beni üzen budur.

Teşekkür ederim.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230) (Devam)

2.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/280), 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2019 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2019 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 190 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2019 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2019 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1322) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 231) (Devam)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Genel Başkan ve İzmir Milletvekili Sayın Kemal Kılıçdaroğlu konuşacaktır.

Buyurun Sayın Kılıçdaroğlu. (CHP sıralarından ayakta alkışlar, İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz altmış dakikadır.

CHP GRUBU ADINA KEMAL KILIÇDAROĞLU (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi en içten sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Bizleri televizyonları başında izleyen sevgili vatandaşlar, sosyal medya hesaplarında bizi izleyen sevgili gençler, radyolarının başında bizleri dinleyen saygıdeğer vatandaşlarımız; hepinize Cumhuriyet Halk Partisi adına sevgilerimi, saygılarımı ve muhabbetlerimi gönderiyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, Covid-19 salgınından söz edildi, başarıdan söz edildi. Başarı kime ait? Sağlıkçılara ait. Sağlıkçılar görevi nerede yapıyor? Hastanelerde yapıyor. Sağlıkçılar kim? Cumhuriyetin yetiştirdiği, en başarılı öğrencilerin gittiği tıp fakültelerinden mezun olanlar. Başarı var mı? Başarı var. Yirmi dört saat çalıştılar mı? Yirmi dört saat çalıştılar; çocuklarını bile görmediler, aileleriyle bile rahatlıkla gidip görüşemediler, konuşamadılar. Peki, sağlıkçıların başarısını ne yaptık? Hep beraber alkışladık. Onlar başarılıydı.

Peki, sağlıkçıların önüne hastaları gönderen kimdi, önlemi almayan kimdi? Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına yanlış bilgileri veren kimdi, eksik bilgileri veren kimdi? Defalarca söyledim: Ya, bir devlet, saygın bir devlet vatandaşına yalan söylemez. Doğru bilgiler vermediniz. Israr ettiler, Türk Tabipleri Birliği söyledi “Ölüm sayısı çok daha fazla.” diye; Türk Tabipleri Birliğini neredeyse linç edecektiniz. Ne oldu? Kim doğruyu söyledi? Türk Tabipleri Birliği.

Hangi noktaya geldik? Salgını önlemek için önlem alması gereken siyaset kurumu, hastayı iyileştirmesi için çalışan da sağlık kurumu. Sağlık kurumu üstüne düşeni yaptı; siyaset kurumu, serbest bıraktı. Neden önlem almadınız? Hangi gerekçeyle önlem almadınız? Hangi gerekçeyle mitingler düzenlediniz? Hangi gerekçeyle vatandaşları toplayıp kalmalarına çay attınız? Hangi gerekçeyle salgın bu kadar bu boyutlara ulaştı ve hangi haklı gerekçeyle Avrupa’da 1’inci olduk? (CHP sıralarından alkışlar) Hangi gerekçeyle? Bana birisinin, bir Allah’ın kulunun çıkıp söylemesi lazım; hangi gerekçeyle?

Doktorların, sağlık çalışanlarının başarısını kendinize mal etmeyin. Onlar kim ne derse desin bu ülkenin aydınlık insanlarıdır. Onlar günün yirmi dört saatinde çalıştılar. Biz onlara dedik ki... (AK PARTİ sıralarından “AK PARTİ hizmet anlayışı” sesi) Sağlıkçıların hiçbirisi AK PARTİ’li değildir, sağlıkçıların tamamı devlet memurudur. (AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bir dakika... Bir dakika arkadaşlar... Bir dakika...

İçlerinde her partiye oy veren insanımız vardır ama yapmamız gereken, bütün sağlıkçıları alkışlamaktır. Yirmi dört saat çalıştılar, çıktık, dedik ki: “Sağlıkçılara siyaset kurumu olarak birer aylık maaş verelim, birer aylık ikramiye verelim.” Vermediniz, birer aylık ikramiye vermediniz. Geçen, Zoom üzerinden bir yoğun bakım hemşiresiyle, sağlık çalışanlarıyla konuştum; geçen ay yoğun bakım hemşiresinin banka hesabına yatan ek para kaç lira biliyor musunuz? 7 lira, 7 lira arkadaşlar. Bu kadar adaletsizliğin acaba farkında mısınız? Ya, bir vicdani kanaatinizi ölçün ya! Bir yoğun bakım hemşiresiyle bir konuşun. Ne yaptılar? Bunların banka hesabına ne kadar para yattı? Bu bile yapılmadı arkadaşlar; üzgünüm. Gerçeği görmek istemiyorsunuz. Gerçek bu, acı ama gerçek bu değerli arkadaşlarım. Dünyada en kötü yönetilen 4’üncü ülkeyiz; ben demiyorum, bütün dünya söylüyor. Siyaset kurumu, siz önlem aldınız da biz karşı mı çıktık?

Bakın, Covid-19 olayı çıktığında hiçbir zaman, bir buçuk iki ay asla iktidarı eleştirmedik. Nelerin yapılması gerekiyorsa

onları saydık, tek tek “Şunu yapın, şunu yapın.” diye. Çünkü sorun bir parti sorunu değil, sorun Türkiye sorunu, sorun dünyanın sorunu. Bir bakmanız lazım, şu soruyu Hükûmete sordunuz mu: Acaba Covid-19 dolayısıyla Hükûmetin stratejisi neydi? Stratejinin şöyle olması lazım: Sağlık dolayısıyla salgını önleyecek önlemler alınacak; ekonomik sorun çıkacak, ekonomik sorunu giderecek önlemler alınacak; işsizlik sorunu çıkacak, işsizliği önleyecek önlemler alınacak. Bu stratejiyi uyguladılar mı? Uygulamadılar. Yol da gösterdik, dedik ki: “Bakın, bunu öğrenmek istiyorsanız Ekonomik ve Sosyal Konseyi toplayın, o insanların her biri bu sorunla karşılaştılar, onlardan sorunu dinleyin, onlardan çözümü de dinleyin. Sonra siyaset kurumu olarak siz yaparsınız veya yapmazsınız ama sorunu yaşayanı bir dinleyin.” Dinlemediniz arkadaşlar, dinlemediniz. TOBB’un Başkanını, bilmem neyin başkanını çağırırdınız. Doktor var mı orada? Doktoru yok. Çiftçisi var mı? Çiftçisi yok. Esnafı var mı? Esnafı yok. Nasıl olacak peki, bu sorun nasıl çözülecek?

Değerli arkadaşlar, “156 ülkeye yardım yaptık, 9 uluslararası kuruluşa yardım sağladık.” Ya, şu soruyu sormadınız mı Allah aşkına kendinize? 5 tane maskeyi dağıtmak için iktidar aylarca kendi içinde tartıştı, 5 maske ya! Biz dağıtmak istedik “Vay, Cumhuriyet Halk Partili belediyeler nasıl dağıtır! Engel olalım.” Siz Covid’le mücadele edeceğinize bizim Cumhuriyet Halk Partili belediyelerle mücadele etmeye başladınız. Ya, akıl alacak şey değil. Emin olun akıl alacak şey değil. (CHP sıralarından alkışlar) Kaldı ki Cumhuriyet Halk Partili belediyeler sadece CHP’lilere yardım yapsa ben de kızarım, sizin de kızma hakkınız var; herkese eşit, söyledik, “Herkese eşit davranacaksınız.” bunu söyledik. Cumhuriyet Halk Partili belediyeler yardım kampanyası açtılar, banka hesaplarına el koydunuz. Eskişehir Büyükşehir Belediyesinin yıllardır devam ettiği aşevi hesabı var, ya o hesapta biriken paralara bile el koydunuz. Bir Allah’ın kulu, vicdan sahibi bir Allah’ın kulu çıkıp da “Ya, bu yanlış.” demedi mi? Niye demediniz, niye söylemiyorsunuz? Ya, bu insanlığa aykırı bir şeydir. O aşevinden yıllardır yoksullara, ihtiyaç sahibi ailelere yemek götürülüyor ya, “Bu hesaba el koymayın.” demediniz, diyemediniz.

Değerli arkadaşlarım, ben bu toplantıda bütçeden fazla sormayacağım. Bu bütçe ne bütçesi Allah aşkına, ne bütçesi bu bütçe? Yirmi yedi buçuk yıl Maliye Bakanlığında çalışan birisi olarak ifade edeyim, benim bildiğim bütçe, Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanır, arkasından oturulur, Maliye Bakanı bir basın toplantısı yapar, bütün ekonomi kurmayları orada olur, ekonomi, köşe yazarları orada olur, sivil toplum örgütleri orada olur ve bu bütçenin Türkiye için neler getirdiği Maliye Bakanı tarafından anlatılır ve hepimiz de öğreniriz. Bu bütçeyle ilgili ne yapıldı? Ne yapıldı? Böyle bir toplantı mı yapıldı, Maliye Bakanı bir açıklama mı yaptı?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Kabine sisteminde değiliz.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Kim Maliye Bakanı Allah aşkına, kim? Niye açıklama yapmıyor, neden yapmıyor? Bütçe hangi bütçe arkadaşlar, hangi bütçe?

Bakın, değerli arkadaşlar, işçiye ne getiriyor bu bütçe? Çiftçiye ne getiriyor? Emekliye ne getiriyor? Bu bütçe faiz bütçesidir, bu bütçe açık ve net söylüyorum haramzadelerin bütçesidir, haramzadelere hizmet edenlerin bütçesidir. (CHP sıralarından alkışlar) Bakın, bir daha söylüyorum, inanarak söylüyorum, inanarak, bu bütçe haramzadelere hizmet bütçesidir.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Temiz bir dile davet eder misiniz Sayın Başkan, böyle bir üslup olur mu?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Geleceğim, gazilere de geleceğim.

Değerli arkadaşlarım, bakın, niye tek bir Hükûmet kuruldu yani bir kişiye bağlı, bütün yetkiler bir kişiye bağlandı? Her şey çok hızlı olacak diye, öyle değil mi? Her şey çok hızlı olacaktı. Orta vadeli program, kanuna göre zamanında yayınlandı mı? Yayınlanmadı. Soruyor musunuz “Niye yayınlanmadı?” diye. Kim engel oldu? Orta vadeli mali plan zamanında yayınlandı mı? Kanuna göre zamanında yayınlanmadı. Sordunuz mu niye zamanında yayınlanmadı? Kim engel oldu? Hangi güç engel oldu? Tek başinasınız, başka bir şey yok. Ya, yasanın gereğini bile yerine getiremiyorlar. Aynı şekilde Bütçe Çağırısı ve Eki Hazırlama Rehberi, Yatırım Genelgesi ve Yatırım Programı Hazırlama Genelgesi, bu da zamanında yayınlanmadı. Bütçenin ekleri bütçe verildikten sonra Meclise geldi. Bütçenin ekleri... “Bütçe gece yarısı verildi.” deniyor ama biz o gece bekledik “Bütçe verilecek mi?” “Hayır.” Pazar günü Anadolu Ajansı biraz utangaç bir mesajla dünyaya duyurdu “2021 bütçesi verilmiştir.” diye. Kim engel oluyor? Yani bunlar hizmet ettiler de biz mi engel olduk? Yani bunlar zamanında yayınlamadılar da biz mi engel olduk “Bunlar zamanında yayınlamadılar.” diye. Bunlar sizin çıkardığınız yasalara uymuyorlar, evet, siz görüyorsunuz, biliyorum, bunlar da biliyorlar, uymuyorlar ama siz yine elinizi kaldırıyorsunuz. Kendi vicdanınıza bu olayı sorgulamak zorundasınız. (CHP sıralarından alkışlar) Tarih size yüklediği bir sorum var, bir görev var, kendi vicdanınız var! Ya, arkadaş kanun çıkardık ya! Kanuna uyun. “Kanuna uymam.” diyor. Niçin? “Benim Mecliste kurşun askerlerim var, zaten ne dersem onlar ellerini kaldırıyorlar.” diyor. Öyle mi? Aynen öyle. (AK PARTİ sıralarından “Ayıp ediyorsun.” sesleri)

İnşallah öyle değildir, inşallah öyle değildir. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – CHP milletvekilleriyle bizi karıştırmayın!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakınız Sayın Başkan, Sayın Oktay şöyle bir cümleyle başladı. “Millî iradenin tecellîgâhı olan Türkiye Büyük Millet Meclisi.”

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ağlayarak vekil gönderdiniz.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Peki, güzel, millî iradenin tecellîgâhı olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygıdeğer milletvekillerinin soru önergelerine Anayasa’ya göre on beş gün içinde cevap verilmesi gerekiyor mu? Gerekıyor. 13.606 soru önergesine bırakın on beş gün içindeyi, bir buçuk-iki yıldır cevap verilmiyor ya. Hangi Meclisi savunuyoruz biz? On beş gün içinde cevap veren Meclisi ve yürütme organını savunuyoruz biz. Niye itiraz etmiyorsunuz? Çünkü siz soru önergesi vermiyorsunuz. E, biz gerçekleri öğrenmek istiyoruz, soru önergesi veriyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Sizin şunu söylemeniz lazım: Ey Hükûmet! Sana oy verdik, geldin seçildin, neden soru önergelerine on beş gün içinde cevap vermezsin? Ve Sayın Başkana da bir sözüm var, Sayın Başkan da yürütme organını uyarmak zorundadır, neden on beş gün içinde milletvekilinin soru önergesine cevap vermiyorsun diye.

Değerli arkadaşlarım, bakınız, yürütme organı buna uymuyor, Anayasa’ya yürütme organı uymuyor. Siz, kalkıp da Anayasa’ya uymayan, Parlatmentonun saygınlığına gölge düşüren, milletvekilinin soru önergesine cevap vermeye değmez diyen bir yürütme organını kabul ediyorsunuz ses çıkarmayarak; biz bunu kabul etmiyoruz. Hangi yürütme organı olursa olsun anayasanın gereğini yapmak zorundadır. Bu yapılmıyor değerli arkadaşlarım.

Plan ve Bütçe Komisyonu... Kanun çıkarmışız, beraber oturmuşuz bir kanun çıkarmışız. Merkez Bankası gelecek Plan ve Bütçe Komisyonuna yılın belli dönemlerinde açıklama yapacak, Sosyal Güvenlik Kurumu, Sayıştay, Hazine ve Maliye Bakanı. Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanun’a göre Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı, Doğal Afet Sigortaları Kurumu Başkanı, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Başkanı, Sigortacılık ve Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu, TÜİK ve Türkiye Varlık Fonu gelecek Türkiye Büyük Millet Meclisine bilgi verecek. Verdi mi? O zaman siz bu kanunlara niye “evet” dediniz? Kendi vicdanınıza sorun. Bunlar gelmiyorlar, zamanında bilgi vermiyorlar, canlarının istediği zaman geliyorlar, bakın canlarının istediği zaman. Gelmiyorlar... E, peki kanuna uymamak suçsa, bunlar uymuyorlar, ne yapacağız şimdi, hayır ne yapacağız şimdi? Bu Parlamento, neydi, millî iradenin tecellîgâhıydı. E, millî iradeyi takmıyor bunlar; takmıyorum diyor ben seni, gelmeyeceğim diyor. Ne demek bu arkadaşlar ya?

Bakın, değerli arkadaşlar, geçen hafta burada bir araştırma önergesi tartışıldı 128 milyar dolar kime satıldı diye. 1 dolardan bahsetmiyorum, 1 milyar dolardan da bahsetmiyorum, 50 milyar dolardan da bahsetmiyorum, 128 milyar dolar, dolar düşerken kimlere satıldı? Buna "hayır" dediniz. Niye hayır dediniz? Evde çocuklarınız bu soruyu sorarsa vicdan sahibi olarak ne cevap vereceksiniz Allah aşkına? Ya, 128 milyar dolar kime satıldı ya? Ya, bunu bilelim. Şimdi 128 milyar doları çiftçi mi aldı, emekli mi aldı, köylü mü aldı, sokakta simit satan mı aldı, çaycı mı aldı, kuaför mü aldı? Kim aldı 128 milyar doları? Ya, bu soru havada. Millî iradenin tecellîgâhı olan bu kurum "Bunu araştırmayın, malı götürene de dokunmayın" dediği andan itibaren buranın saygınlığı törpülenir arkadaşlar.

Değerli arkadaşlar tüyü bitmemiş yetimin hakkına sahip çıkmak zorundayız, adalet istiyorsak, tüyü bitmemiş yetimin hakkına. Tüyü bitmemiş yetimin hakkına sahip çıkmayı bir tarafa bıraktınız, dolar lortlarının arkasında kale gibi durmaya başladınız. (CHP sıralarından alkışlar) Ya, kabul edilir mi bu, kabul edilir mi bu?

Değerli arkadaşlar, bu önerge tartışılırken geçmişte Merkez Bankasında Başkanlık yapan saygıdeğer bir milletvekilimizin kürsüdeki veya medyaya yansıyan ifadesi: "Otuz beş yıl Merkez Bankasında çalıştım, eksi bir rezervle hiç karşılaşmadım." Eksi 47 milyar dolar, eksi, Merkez Bankasının kasası eksi 47 milyar dolar. Eksi 47 milyar dolara bu düzen nasıl geldi arkadaşlar? Kim getirdi? Kim bu ülkeyi yönetiyor? 1 lira değil, 5 lira değil, 100 lira değil, eksi 47 milyar dolar yani bizim çocuklarımızın ve torunlarımızın ödeyeceği bir para. 128 milyar doları araştıralım, "Araştırmayın." 47 milyar dolar eksimiz var, "Araştırmayın." Neyi araştıracağız millî iradenin tecellîgâhı olan bu kurum? Neyi araştıracağız? O zaman arkadaşlar, "Kanaryalar ne kadar yaşar?" diye bir önerge verin, belki arkadaşlar buna "evet" derler, biz de kanaryaları öğrenmiş oluruz, ne olduğunu. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın değerli arkadaşlarım, "Biz yerli ve millîyiz." diyorsunuz, güzel. Yerli olduğunuzdan hiçbir tereddüdüm yok ama millî olduğunuz konusunda endişelerim var. Sayacağım, tek tek sayacağım. Bakın, bir ülkenin millîliği nereden anlaşılır? Parasıyla. Türk lirası. Osmanlı gittiğinde, kendi topraklarına bir ülkeyi kattığında, Osmanlının sikkesini basardı. Niçin? "Burası bana aittir." derdi. Öyle mi? Öyle. Güzel. Şu anda Türkiye Cumhuriyeti'nin bankalarında mevduatın kaç dolar üzerinden? Yüzde 56,3'ü. Türkiye Cumhuriyeti'nin bankalarında var olan mevduatın yüzde 56,3'ü Amerikan doları. Bu nasıl millîlik ya? Bu nasıl bir politika ki ülkeyi bu hâle getiriyor? Niçin? Vatandaş güvenmiyor, "Paramı, tasarrufumu dolar olarak tutacağım." diyor, "Türk lirası erir." diyor. Bakın değerli arkadaşlarım, Türk lirasını kim itibarsızlaştırdı, bu hâle kim getirdi? On sekiz yıldır bu ülkeyi yönetenler Türk lirasını bu kadar, bu kadar kötü bir pozisyonla karşı karşıya getirdiler mi? E, getirdiler. Bakın, bir şey daha söyleyeyim: Bu dediğim, banka mevduat parası, hiç değilse para orada duruyor.

Döviz geliri olmayan şirketlerin döviz üzerinden borçlanmasına imkân sağladılar kararnameyle. Düşünün, döviz geliri yok ama "Döviz üzerinden borçlanabilirsin." diyor. Niye döviz üzerinden borçlanıyorsunuz? Türk lirası yok mu bu ülkede? Yasaklanmıştı bu. Rahmetli Ecevit'in hükûmeti döneminde yasaklanmıştı. Döviz geliri olmayan şirketler, döviz üzerinden borçlanamazlar. Döviz gelirin varsa borçlan ama döviz gelirin yoksa döviz üzerinden borçlanma. Türkiye'yi batırıyorsun çünkü. Ne yaptılar? Kaldırdılar bunu, şimdi döviz üzerinden borçlanabiliyorsunuz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – İstanbul Belediyesi de borçlandı.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Açtınız yolu tabii, İstanbul Belediyesi de... Bakın, döviz üzerinden borçlanmayı ben...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Yakalandın.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Yurt içinde, yurt içinde vatandaşların döviz üzerinden borçlanmasından söz ediyorum, yurt içinde. Bir şey daha, bir şey daha, hiç meraklanmayın arkadaşlar, bir şey daha. Kendi vatandaşlarından yani Türkiye Cumhuriyeti devletinin Hükûmeti kendi vatandaşlarından, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından dolar üzerinden borçlandı. Ne diyeceksiniz? Buyurun, söyleyin bakayım, kendi vatandaşı, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı. Devlet, Türkiye Cumhuriyeti devleti, borçlanma dolar üzerinden. Niçin? O vatandaş sana borç vermiyor, "Dolar olursa borç veririm." diyor. Bu güvensizliği yaratan kim, kim bu güvensizliği yaratan?

Değerli arkadaşlarım, Türk lirasını itibarsız hâle getiren on sekiz yıldır bu ülkeyi yönetenlerdir. (CHP sıralarından alkışlar) Sağa sola kaçmaya gerek yok, sağa sola kaçmaya gerek yok. İktisat okuyan arkadaşlarım, Gresham Kanunu diye bir kanunu bilirler herhâlde "Kötü para iyi parayı kovar." diye. Herkes iyi parayı tutar, kötü parayı elinden çıkarmaya çalışır. Şu anda Türk lirası kötü para ama döviz iyi para, herkes döviz tutuyor, bankalardaki mevduatın yüzde 56'sı böyle. Siz acaba lğdır'daki İhsan Salman'ı duyduunuz mu hiç? Unuttunuz değil mi? Ama bu kardeşiniz unutmadı. Ne yaptı Sevgili Salman? Berber, Salman, berber. "250 dolar kim gider bozdurursa ben onu üç sefer bedava tıraş yapacağım." dedi. Bakın, o daha milliyetçi, o daha vatansever. (CHP sıralarından alkışlar) Siz onun hakkına bile sahip çıkmadınız, onun hakkına bile.

Değerli arkadaşlarım, yılbaşından bu yana dolar karşısında Türk lirası yüzde 23,6; avro karşısında Türk lirası yüzde 29,7 oranında değer kaybetti. Ne anlama geliyor bu, anlatayım size. Şu anda İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında Türkiye'yi taşıyan 30 büyük şirket var. Bunların, Akbank, İş Bankası, Garanti Bankası, Halkbank, OYAK Çimento, Ereğli Demir ve Çelik, Koç Holding, Sabancı Holding, Doğan Holding, TÜPRAŞ, PETKİM, Türk Telekom, Turkcell, Türk Hava Yolları gibi 30 şirketin 2017'deki toplam piyasa değeri 150 milyar dolardı, 150 milyar dolar. Bugünkü değeri ne bunların? 60 milyar dolar. 150 milyar dolar, bugünkü değeri 60 milyar dolar. Kim bu hâle getirdi? Kim getirdi bu hâle? 2018'de ülkenin dolar olarak millî geliri 892 milyar dolardı, 2018'de. Şimdi, ülkenin millî geliri 736 milyar dolar; iki yılda eriyen millî gelir 156 milyar dolar. 156 milyar doları kim aldı, kim götürdü? Millettin cebinden kim çekip kime verdi, hiç merak ettiniz mi? Buraya gelip Alice Harikalar Diyarı'nda masalını dinlediniz, arada bir de alkışladınız, heyecan yoktu onu ben de görüyordum. Bu ülke on sekiz yılda bu hâle geldiğinde... Ya, oy verdi bu millet, milletnin burnundan getirdiniz.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Niye oy verdi?

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Siz getiriyorsunuz ya!

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Size niye vermedi?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Oyu geri alacak, meraklanmayın; verdiği oyu geri alacak, göreceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Göreceksiniz, Allah'ın izniyle... Bakın, bir daha söylüyorum: Allah'ın izniyle göreceksiniz, ilk seçimde bu milletin nasıl tipiş tipiş yolcu edeceğini göreceksiniz. (CHP sıralarından ayakta alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Muharrem İnce mi siz mi?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Kime çalışıyor? Kime çalışıyor? (AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Dinleyin arkadaşlar, zamanımız azaldı. (AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Lütfen... Böyle bir usulümüz yok.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Arkadaşlar, lütfen...

On sekiz yılda, on sekiz yılda bütçeden yapılan faiz ödemesi ne kadar? 492 milyar dolar; on sekiz yılda bütçeden

yapılan faiz ödemesi 492 milyar dolar. Her gün kaç milyon dolar ödüyoruz? Her gün 75 milyon 573 bin 63 dolar faiz ödüyor Türkiye, her saatte 3 milyon 148 bin 878 lira faiz ödüyor. Bana söyler misiniz... Ben bu bütçe, haramzadelere hizmet eden bütçedir derken işte bunu kastediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, oy verdiniz, güzel. İkinci bir bütçe oluşturdular: Türkiye Varlık Fonu. Yani Türkiye'nin varlıklarının bir kısmı orada ama sizin bilginiz var mı? Hayır. Siz denetliyor musunuz? Hayır. Millî iradenin tecelligâhı olan bu Meclis denetliyor mu? Hayır. Niçin? Mademki varlık orada, madem Türkiye Varlık Fonu orada; neden... Nereye gidiyor bu paralar?

Değerli arkadaşlarım, 177 milyarın denetlenmesi lazım, denetlenecek -yoksa raporları ben de okuyorum- denetlenmesi lazım. Türkiye Büyük Millet Meclisi adına bütçe nasıl denetleniyorsa ikinci büyük bütçe olarak bunun da denetlenmesi lazım, 177 milyar liralık bir değer var orada.

Rakam vereyim: Kısa vadeli borçları neydi biliyor musunuz 2017'de? 26 milyar liraydı. 2019'da Türkiye Varlık Fonunun kısa vadeli borçları ne oldu? 26 milyar liradan 951 milyar liraya çıktı. Hiç vicdanınızda sorguladınız mı ya? Nereye gidiyor bu para? Aldılar bu parayı, borçlandılar da nereye gitti bu para? Uzun vadeli borçlar 32 milyar liraydı, 271 milyar liraya çıktı. Hiç sorguladınız mı ya? Bu kadar fakir fukara var, pazar artıklarından beslenen aileler var, çöp konteynerlerinden beslenen aileler var; nereye gidiyor bu para, nereye gidiyor? Nereye gidiyor Allah aşkına, nereye gidiyor?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yandaşa!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakın, Borsa İstanbul da bunun içinde, Türkiye Varlık Fonunun içinde. Yüzde 10'unu Katarlılara sattılar. Sorduk kaçta sattınız diye, 200 milyon dolara... Niye 200 milyon dolara? Borsa İstanbulun kârlılık oranı ne? Yüzde 52. Yüzde 52 kârlı yani on beş yirmi ay sonra çıkaracak parayı. Böyle ballı bir satış olur mu? Gene iyi satmış, 1 liraya da satabilirdi çünkü tek yetkili var ve İhale Kanunu'na tabi değil. Katar'ın nesi oluyor, Katar'ın kralı mı oluyor?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Emiri.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Katar Emiri nasıl bedava uçak veriyse o da Borsa İstanbulun yüzde 10'unu bedava verebilirdi, hiçbir engel yok. Nasıl bir düzen oluşturduğunuzun farkında mısınız siz?

Kamu-özel iş birliği projeleri... Ya arkadaşlar, sizin Saygıdeğer Genel Başkanınız çıkıp milletin önüne bir değil, yüz değil, binlerce kez "Ey Kılıçdaroğlu, buradan, buradan, milletin cebinden beş kuruş para çıkmayacak." demedi mi? Dedi. E şimdi bakın bütçeye, milletin cebinden milyarlar çıkıyor. Bana söyler misiniz, bir genel başkan konuşurken veriye dayanması lazım, bilgiye dayanması lazım, neden böyle bir laf etti?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Niye dayanmıyorsunuz?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ben dayanıyorum. Söylediğim her cümle doğrudur bakın, söylediğim her cümle doğrudur.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Terbiyesizlik yapmayın!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bir dakika arkadaşlar, bir dakika, bir dakika, Özgür Bey, bir dakika...

Ama sorun şurada: Aklını kiraya verenler gerçekleri göremezler. Bir daha söylüyorum: Aklını kiraya verenler gerçekleri göremezler. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Bakınız "Yerli ve millîyiz." diyordunuz değil mi? Gayri millî bir ittifak var. Bakın bir daha söylüyorum: Gayri millî bir ittifak var. Neden? Ya arkadaş, ihaleyi yapıyor musun? Evet. Yapan kim? Türkiye Cumhuriyeti devleti yani Türkiye Cumhuriyeti. İhaleyi alan kim? Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları. Peki, ihalenin konusu nerede yapılıyor? Türkiye Cumhuriyeti devletinde yapılıyor. Niye Türk lirası değil de Amerikan doları, neden? Hadi farz edelim Amerikan dolarını kabul ettik; ihtilaf çıktı, Türk mahkemeleri değil, Londra mahkemeleri... Bu mudur Allah aşkına sizin yerliliğiniz? Sizin millîliğiniz bu mudur Allah aşkına ya? (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Bakınız, sadece dolar vermiyorsunuz, bu insanlara "beşli çete" diyoruz, bunlara sadece dolar vermiyorsunuz, bunlara aynı zamanda Türk lirası eridikçe kur farkı veriyorsunuz. 2014-2019, kaç lira kur farkı ödendi? Ben söylemeyeyim. Sayıştay raporu: 61 milyar 719 milyon 322 bin lira kur farkı ödendi. Çiftçiye ne verdiniz? Esnafa "Dükkânı kapat." dediniz, kahveciye "Dükkânı kapat." dediniz, kâğıt oynamasını bile yasakladınız. Ne verdiniz Allah aşkına? Kahveciye ne verdiniz? Esnafa ne verdiniz?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – 500 milyar...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Borç verdiniz, borç; borç verdiniz, borç! Sonra da gırtlığına bineceksiniz "Borcunu ver." diye. (CHP sıralarından alkışlar)

Ama buradan, bu kürsüden bütün vatandaşlarıma sesleniyorum: Allah'ın izniyle iktidar olacağız. Allah'ın izniyle, göreceksiniz, bu soygun düzenine son vereceğiz. Beşli çetenin bizim torunlarımızı dahi sömürecek olan bütün bu yatırımlarını kamulaştıracamız ve alacağız. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, sürekli alkışlar)

Bir dakika arkadaşlar... Sürem azalıyor. Teşekkürler.

"Çiftçiye ne verdiniz?" dedim, esnafa ne verdiniz? 1 lira bedava bir şey verdiniz mi? 1 kuruş verdiniz mi? Vermediniz. Manava verdiniz mi? Vermediniz. Kime ne verdiniz?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – 500 milyar...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Katar'a verdiniz.

ZİVER ÖZDEMİR (Batman) – Fakir fukaraya verdik.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Aynen, "500 milyar." Ne oldu biliyor musunuz? Teşekkür ederim, bana hatırlattınız. Maçların yayınlanma hakkını, Katar firması girdi, 500 milyon dolara aldı, "500 milyon dolara ben yayınlayacağım." dedi. Dolar aldı başına gitti, "Ben anlaşmaya uymuyorum, parayı da ödemiyorum." dedi. Ee, mahkemeler var. "Arkamda saray var, ödemeyeceğim." diyor. Ne yaptı Bakan? 90 milyon dolar indirdi bir kişiye.

Bakın, binlerce esnafa 1 kuruş para vermediniz, 1 kuruş para; bir Katarlı firmaya sadece bir seferde 90 milyon dolar indirim yaptınız, 90 milyon dolar! Ya, Allah aşkına, bir vicdan sorgulaması yapmayacak mısınız ya? 90 milyon dolar ya! Bir kişiye veriyorsunuz, vermesi gereken bir kişiye veriyorsunuz. Anlaşma var, vermesi gerekiyor; "Vermeyeceğim." diyor. Sadece bu mu? Hayır. Bir şey daha yaptılar. Dolar üzerinden ya, ona da "Katar firması, yemezler, dolar artıyor, nereye gidecek belli değil, bunu Türk lirasına çevirin ve sabitleyin." dedi. Yaptılar. 5,80 üzerinden sabitlediler ve Türk lirasına çevirdiler. Bana söyler misiniz Allah aşkına ya, Allah aşkına bana söyler misiniz ya? Bir firmaya bunu yaptırıyorsunuz, işçiye "Sana ayda 1.168 lira para vereceğim, günde 39 lira, krallar gibi yaşa." diyorsunuz. Bu mudur adalet ya? Bu mudur insanlık ya? Bu mudur vicdan, nedir Allah aşkına?

Değerli arkadaşlarım, çiftçinin malına göz koydunuz. Kanun çıkardık değil mi hep beraber? Tarım Kanunu 21'inci madde: "Her yıl bütçeden millî gelirin en az yüzde 1'i oranında çiftçiye destek verilir." Verilebilir değil, verilir diyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Veriliyor.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Veriliyor.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Verilmiyor arkadaşlar. Cahillik farklı bir şey ben bilmem, cahillik farklı bir şey. Cahille tartışmak da doğru değil. (CHP sıralarından alkışlar) Ama ben size...

Türkiye'nin millî geliri var, açarsınız TÜİK'in rakamlarını, yüzde 1'lere bakarsınız, çiftçinin şu anda bu iktidarlardan beklediği 211 milyar lira alacağı var. Hiçbir zaman olmadı. Millî geliri her yıl artan oranda verseydiniz. Ya, bir sefer bu bütçeden bile habersizsin sevgili kardeşim, bu bütçeden bile habersizsin. Bu bütçede konulan teşvik geçen yılın aynısı, yüzde 1 bile artmadı. Ya, bilmeden nasıl konuşuyorsunuz, ben buna da hayret ediyorum. Ama ben eminim hemen, derhâl asker gibi el kaldıracaksın, ben bundan eminim. (CHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Asker gibi alkışlıyorlar sizi bu eller.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Çiftçinin mallarına, traktörüne, ineklerine haciz uyguluyorsunuz. Ya, arkadaşlar İcra İflas Kanunu var ya. Çiftçinin geçinebileceği mallarına el konur mu? El koydunuz. Çiftçi bu durumda, esnaf bu durumda, çöplerden kâğıt toplayan vatandaşa bu durumda, perişan vaziyette, pazar artıklarından geçinenler var ama -sizden bazıları, özür dilerim, sizden derken sizi kastetmiyorum bu tarafı kast ediyorum- onların bazıları ve onların bazı adamları bir maaş yetmiyor, iki maaş yetmiyor, üç maaş yetmiyor, dört maaş yetmiyor, beş maaş alıyor. Ya, bu kadar işsizlik varken bir kişinin dört maaş, beş maaş üstelik büyük paralar almasını sizin vicdanınız kabul ediyor mu ya? Ahlak kabul eder mi bunu ya? Vicdan kabul eder mi bunu ya? Kim kabul eder bunu ya? (CHP sıralarından alkışlar)

Tank Palet Fabrikası... Getirdik, evet. Tank Palet Fabrikası bu ülkenin namusudur. Bana söyler misiniz, dünyanın hangi ülkesi kendi tank palet fabrikasını bir orduya teslim etmiştir? Efendim “Değeri 20 milyar değilmiş de, 250 milyon dolarmış da, Kılıçdaroğlu 20 milyar doları acaba hiç telaffuz etti mi?” Az önce söyledim, “128 milyar doları kimlere sattınız?” diye. 20 milyar dolar değil 1 dolar dahi olsa, 1 dolar dahi olsa bu memleketin namusudur ya! Bu memleketin bütün sırları orada. Katar, hadi, tank yapsa diyeceğim ki; Katar tank yapıyor dolayısıyla biz buradan yararlanacağız. Ethem Sancak'ın hangi tank yapma işi var ya, Allah aşkına, bana söyler misiniz, bana söyler misiniz? (CHP sıralarından alkışlar)

Erdoğan şunu söylüyor -haklıya haklı- “Fabrikanın Katarlı yatırımcılara satışı gibi bir durum kesinlikle söz konusu değil.” Doğru, bu doğru çünkü bedava verildi. Satışı olsa para alacaklar karşıdan. 1 lira bile, 1 dolar bile, 1 sent bile, 1 kuruş bile alınmadı; bedava verildi. O nedenle biz “Tank Palet Fabrikası peşkeş çekildi.” diyoruz. Değerli arkadaşlar, “Bu, bir özelleştirme değildir.” diyor Erdoğan. Ya kendi imzaladığı kararnameyi okumadı büyük bir ihtimal, dört beş yerde Özelleştirme Kanunu'ndan, özelleştirmeden söz eder ya. Ya nasıl olur da bir kişi imzaladığı kararnamenin içeriğini okumaz; bakar ya içinde, bunda ne yazıyor. Katar sevdası gözlerini kararttı, öyle anlaşıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Bir şey daha söylüyor: “Her şeyi vesikalarla ortaya koyduğumuz hâlde hâlâ bunu konuşuyor.” Hangi vesikayı ortaya koydu? Ben görmedim, sizin gördüğünüz bir vesika varsa lütfedip bize verirseniz biz de çok seviniriz. İkinci kararnameyi gizledi, onu da ben çıkardım ortaya, beraber çıkardık. İkinci kararnameyi niye gizliyorsunuz? Hangi gerekçeyle gizliyorsunuz? Orada, Tank Palette çalışan işçiler ne diyorlardı? “Tank Palet vatandır, vatan satılmaz.” diyorlardı. O işçilerin tamamının gözlerinden öpüyorum, Palet Fabrikasına ve vatanlarına sahip çıktıkları için. (CHP sıralarından alkışlar)

Hadi onu da geçelim, onu da geçelim. 9 Kasım 2018, Savunma Sanayii Başkanlığı bir “tweet” atıyor: Efendim “250 ALTAY ana muharebe tankının seri üretimiyle birlikte ömür boyu lojistik devri... Lojistik ömür devri... Lojistik desteğiyle...”

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Baştan başlayalım olmadı.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Hayır.

TSTM kurulumu ve işletilmesini kapsıyor yaptıkları anlaşma. “...ilk ALTAY tankı on sekiz ay sonra Kara Kuvvetleri Komutanlığına teslim edilecek. Hayırlı olsun.” Nerede tank?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – On sekiz ay? İki yıl geçti.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Nerede tank? On sekiz ay sonra teslim edilecek.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Akülü tank üretiyorlar, akülü.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ya, bari bir oyuncak tank alsalar, bari bir oyuncak tank alsalar. (CHP sıralarından alkışlar) Nerede bu tank? Bedava verdin, on sekiz ay sonra tankın olacaktı; bedava verdin, fabrika gitti, bir de tank yok. Yirmi beş yıllığına bedava verdin, yirmi beş yıllığına. Şunu soruyorum, Hükûmete soruyorum: Şimdi, Ethem Sancak dükkânlardan mal topluyor, topladığı malları bir faturaya yazıyor, altına yüzde 25 kâr koyuyor, “Bunu bana ödeyeceksiniz.” diyor. Açıklasınlar. Ben faturaları biliyorum, faturaları gördüm, faturaların bir örneği de bende. Neden? Dışarıdan mal alıyor, üretim yapıyor da, üretim yapmıyor, veriyor oraya, yüzde 25 kârını alıyor, “Ben bununla tank yapacağım.” diyor. Hangi tank? Nerede bu tank?

SALİH CORA (Trabzon) – Sen tanka çık, biz tank yapacağız.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bunlar yani bunlar, ya, 15 Temmuz şehit ve gazilerinin paralarına el koymadılar mı? El koymadılar mı?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hayır.

ZÜLFÜ DEMİRBAG (Elâzığ) - Ne alakası var!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Biz olmasaydık o paralar yok olacak mıydı? Yok olacaktı.

Daha garip bir şey anlatayım: Beşiktaş'taki terör saldırısında 40'ı polis, 47 vatandaşımız şehit oldu; orada da bağış kampanyası açıldı, 52 milyon lira para toplandı. Çocuğu şehit olan birisine kaç lira aylık bağlandı, bilen var mı? Bilmiyorsunuz. Niye bilmiyorsunuz? Sorun. Niye sormuyorsunuz?

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Ne münasebet ya?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Hanımefendi, hatırlatayım: 121 lira 96 kuruş. Arzu ederseniz banka makbuzunu size veririm. Şimdi, siz vicdani olarak, terörde şehit olan bir polisin babasına 121 lira 96 kuruş aylık bağlanmasına “doğru” diyorsanız yerinizde kalın, “doğru” demiyorsanız görevinizden ayrılın. (CHP sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar) Vereceğim, vereceğim, makbuzu vereceğim size.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) - Yanlış rakam veriyorsunuz.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Hiç kimsenin bu ülkede can ve mal güvenliği yok. Bir daha söylüyorum: Bu ülkede hiç kimsenin can ve mal güvenliği yok. Adaletle olan güven sarsılmış vaziyette. Katarlılara Borsa İstanbulu satarken masada kim vardı? Kim vardı masada, hiç merak ettiniz mi ya? Orada bir iş adamı vardı. O adam, o iş adamı 17-25'ten sonra Pensilvanya'ya gitti; 17-25'ten sonra Zaman gazetesinin yüzde 10'unu satın aldı; o iş adamı Bank Asyaya para yatırdı. Ya, Bank Asyanın önünden geçen adamları hapse attınız da bu adam nasıl oluyor da o protokol masasında oturuyor, devletin protokol masasında oturuyor? (CHP sıralarından alkışlar) Ya, askerî öğrencileri yakalayıp hapse attınız, nasıl oluyor da bu adamı başınızın üstünde taşıyorsunuz? MİT'in raporlarını görmediniz mi, MASAK'ın raporlarını görmediniz mi?

Bakınız, neden orada, onu da söyleyeyim. Bu FETÖ iddianamesi, çatı iddianamesi, orada da geçiyor ama kimse buna dokunamıyor, kimse dokunamaz. Neden? Avukatları Sayın Erdoğan'ın avukatları.

Bakın, Antalya Bilim Üniversitesi; hepsini kapattılar, bu üniversiteyi kapatmadılar. Başkanı kim? Fettah Tamince. Başkan Vekili kim? Ahmet Özel, Cumhurbaşkanı'nın Avukatı. Üye Ahmet Kürşat Köhle, Cumhurbaşkanı'nın Avukatı; Mustafa Doğan İnal, Tefik Günel, Cumhurbaşkanı'nın avukatları bunlar, devlet protokolünde yer alıyor bunlar. Niye dokunamıyorlar buna? Kimse dokunamaz, kimse dokunamaz.

Değerli arkadaşlarım, bir şey daha, bakın, burayı iyi dinlemenizi isterim. Türkiye'de bir Fransız şirketinden bizim vatandaşların alacakları var, dava açılıyor ve kazanılıyor ama bütün alacaklılar dava açsa şirket zor duruma düşecek. İlk yaptıkları iş ne? Cumhurbaşkanının avukatlarını bulmak. Buluyorlar, oturuyorlar, 2 hâkimi de çağırıyorlar, mahkemede değil, dışarıda, Fransız yetkili, onun avukatı, Cumhurbaşkanının avukatı ve ayrıca 2 kişi. Bakın, Cumhurbaşkanının avukatı karşısında oturan hâkime şunu söylüyor: "Gerekçeli karar yayımlanmadan görelim, düzeltelim." Mahkemede demiyor bunu, hâkime söylüyor bunu. Kim söylüyor? Cumhurbaşkanının avukatı söylüyor.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Yalanlandı.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hemen de yalan...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Yalanlama değil, ses kaydı var, ses kaydı var arkadaşlar. Sizin dünyadan haberiniz yok, sizin gözleriniz görmüyor gerçekleri. (CHP sıralarından alkışlar) Adalet kurumunun içini çürüttünüz ya! İçini çürüttünüz adalet kurumunun!

Anayasa Mahkemesi kararlarını ben mi uygulamıyorum Allah aşkına? Anayasa Mahkemesi kararlarını kim uygulamıyor? Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararını kim uygulamıyor, ben mi uygulamıyorum? Biriniz çıkıp da "Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanması gerekir." dediniz mi? Diyemezsiniz, onu ancak biz söyleriz. (CHP sıralarından alkışlar) Biz devleti severiz ama sizlerin sorunu var. Devletin yapısıyla ilgili sorunuz var.

"Basın hürdür, sansür edilemez." Bakın, adalet kurumunu en çok perişan eden uygulamalardan birisi Basın İlan Kurumu ve RTÜK. Ne yaptı bunlar Allah aşkına? Basın İlan Kurumu, doğru haber yazdı diye gazeteleri cezalandırıyor; bir ay, üç ay, beş ay bunlara Basın İlan Kurumu ilan vermeyecek diye... Niye ilan vermiyor? Haber yanlış mı? Haber doğru. Fahrettin Altun pergola yaptı mı? Yaptı. İzin aldı mı? Almadı. Biz onun pergola yapmasına karşı değiliz. Bakın, yapabilir, o da bir vatandaş; gider, başvurur, dilekçesini verir ve "Cumhurbaşkanlığının İletişim Başkanlığıdır." denir, kolaylık da gösterilir; gider, orada pergolasını yapar ama bir ülkenin Cumhurbaşkanının danışmanı, basın danışmanı "Ben yasaları dinlemem, ben kimseden izin almam, ne demek izin almak? Pergolayı yaparım, hiç kimse de sesini çıkaramaz." dediği andan itibaren, o zaman "Orada dur." diyeceğiz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ayıp bir şey ama ya!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Yıkamak zorunda kaldı, yıkmak zorunda kaldı. Peki, ayıp olan ne? Ayıp olan, bu haberi, doğru haberi yapan gazeteye ceza vermek; ayıp olan budur. Bu mudur demokrasi?

RTÜK aynı şekilde değerli arkadaşlarım. Bakın, Basın İlan Kurumu aracılığıyla devlet soyuluyor.

Sayın Oktay, Basın İlan Kurumu aracılığıyla Türkiye Cumhuriyeti devleti soyuluyor. Öyle gazeteler var ki; tirajı yok, bayilerde de yok. Bakıyorsunuz, 50 bin satış. 50 bin satış üzerinden Basın İlan Kurumundan ilan alıyor. Hazır para, hazır para. 5 tane gazete çıkar, 50 bin diye ver, yeter ki arkada Hükümet olsun.

Sayın Oktay, eğer bu ülkeyi seviyorsanız, eğer bu ülkede adaletsizliğe karşıysanız derhâl -Basın İlan Kurumu aracılığıyla mı olur, siz mi yaparsınız- gazetelerin tirajları objektif bir kurum tarafından denetlensin, para ona göre verilsin ya; devlet soyulur mu ya? "Güneş" diye bir gazete vardı, hatırlarsınız. 150 bin tirajı vardı, kapattılar. 150 bin tirajlı gazete kapanır mı? Kapanmaz. E, demek ki bir şey var burada.

Değerli arkadaşlarım, bakın, bankalar sadece belli gazetelere ilan veriyor, kamu bankaları. Siz hiç sormuyor musunuz ya, bu kamu bankaları neden sadece belli gazetelere veriyor? Niye? Tirajına göre alır, tirajına göre verir; en çok satan gazeteyle en çok ilanı verir, kimse buna itiraz etmez. Türkcell nereye ilan veriyor? Sadece bunlara, sadece o televizyonlara, başkalarına asla veremez. Bu mudur adalet ya? Bu mudur hak? Bu mudur hukuk? Buna niye itiraz etmiyorsunuz?

Bakın değerli arkadaşlarım, Kuzey Irak'ta, Süleymaniye kentinde 1'i binbaşı, 11 askerin başına çuval geçirildi. Biz itiraz ettik, "Amerika Birleşik Devletleri'ne nota verin." dedik. Erdoğan itiraz etti, "Siz müzik notasından mı söz ediyorsunuz? Yani böyle bir devlete nota verilir mi?" Verilmedi. Şimdi, ben size soruyorum: Askerin başına çuval geçirildi, nota verilmedi ama Rıza Zarrab için iki ayrı nota verildi. Neden, neden arkadaşlar? (CHP sıralarından alkışlar) Rıza Zarrab ordudan daha mı değerliydi? Hayır, ben de biliyorum, ordudan asla değerli değil ama "Rıza Zarrab konuşursa ne olacak hâlimiz!"

Değerli arkadaşlarım, on sekiz yıldır bu memleketi kim yönetiyor, on sekiz yıldır kim yönetiyor? İstedığınız kanunu çıkardılar, istediğiniz kanunu; istediğiniz kararname çıktı, istediğiniz bürokrati atadınız, istediğiniz kurumu değiştirdiniz, istediğiniz kurumun kanununu değiştirdiniz. On sekiz yılın sonunda neden bu hâle geldik, neden bu hâle geldik? Biliyorum, fırsat bulsanız şunu diyeceksiniz: "Efendim, CHP yüzünden oldu. Biz çok güzel kanun çıkaracaktık, onlar engel oldu." Bu nereden çıktı ya? (CHP sıralarından alkışlar)

Devlet, anonim şirket gibi yönetilmez. Anonim şirket iflas ederse kapanır ama devletler iflas etmezler. Ama Erdoğan ne diyordu: "Devleti bir anonim şirket gibi yönetmemiz lazım." Buyurun, anonim şirket gibi yönettiniz, devletin geldiği nokta budur.

İşsizlik... Bütün kötülüklerin anasıdır işsizlik değerli arkadaşlarım, işsizlik bütün kötülüklerin anasıdır. Baba, anne, üniversiteyi bitiren çocuk, hepsi işsiz. Ne baba oğlunun yüzüne bakabiliyor ne oğul babanın yüzüne bakabiliyor. Şu Meclisin duvarlarının dibinde insanlar gelip kendilerini yakıyorlar. Şu Meclisin çatısına çıkıp insanlar intihar etmek istediler. On sekiz yılda ne yaptınız arkadaşlar?

Bir iktidarın ekonomi başarısının ölçüsü nedir, onu da söyleyeyim: Bir iktidarın ekonomideki başarısının temel ölçüsü, yarattığı istihdamla ölçülür. Eğer istihdam yaratmıyorsanız ekonomide sadece belli çevrelere, belli kişilere çalışıyorsunuz demektir. Bugün Türkiye'de 10 milyonun üstünde işsiz varsa bu on sekiz yıllık iktidar Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için değil, bir avuç kişi için çalışmıştır. Ya, koskoca Türkiye Cumhuriyeti devletini Londra'daki bir avuç tefeciye hizmet eder hâle getirdiniz. Bunlar getirdi, ben size bir şey demiyorum. Sizin suçunuz sadece şu, onu da söyleyeyim: Her getirdiklerine sorgulamadan el kaldırmak. Ya, bir de sorgulayın "Bu yanlış." deyin kardeşim, "Bunu düzeltin." deyin kardeşim.

Değerli arkadaşlarım, bugüne kadar 16 istihdam paketi açıkladılar, 16; toplam paket 22. Her paketten sonra işsiz arttı, her paketten sonra işsiz arttı, her paketten sonra... Biz de paketten yorulduk ya, takip edemiyoruz. Bilmiyorlar, ne yapacaklarını bilmiyorlar. Allah aşkına, söyler misiniz, ekonomi böyle mi yönetilir ya? Devletin en temel kurumlarını kapattınız -bir arkadaşımız söyledi- Devlet Planlama Teşkilatını, Maliye Teftiş Kurulunu, Hesap Uzmanları Kurulunu.

Değerli milletvekilleri, bakın, ben hesap uzmanıyken biz giderdik üniversitelere, hocalara derdik ki: "Hocam, en çalışkan öğrenciler hangileri?" Gider, o öğrencilere yalvarırdık "Gel, bizim sınava gir." diye. Biz, Teftiş Kurulu aramızda çekişirdik "En çalışkan öğrenciyi biz alıyoruz." diye. Devlet Planlama Teşkilatı en nitelikli öğrencileri alırdı, mastırını, doktorasını yapan. Bu kurumları kapattınız. Devlette liyakat yok. Zaten tek adam rejiminde liyakat olmaz. Neden? Bir kişi karar veriyor, alttakine gerek yok ki, gerek yok.

Bakın, değerli arkadaşlarım, Akdeniz'de bir gemimizi bastılar. Onlar açıklama yapmasa, Avrupa Birliğinin yetkilisi açıklama yapmasa gerçeği öğrenemeyeceğiz. Diyorlar ki: "Biz gemide arama yapacağız, Türkiye Cumhuriyeti devleti izin verir mi?" Dört saat geçiyor, cevap veren yok, dört saat. Bunun üzerine Roma Büyükelçisi "Bir saat daha bekleyin, belki cevap alabiliriz." diyor. Beşinci saat geçiyor, gene cevap yok. Niye yok? Çünkü kimse Erdoğan'a ulaşamıyor. Ya, bu ülkenin Dışişleri Bakanı yok mu? Bu ülkenin kaç Dışişleri Bakanı var? İbrahim Kalın mı Dışişleri Bakanı, Hulusi Akar mı Dışişleri Bakanı, yoksa

Mevlüt Çavuşoğlu mu Dışişleri Bakanı? Kim Dışişleri Bakanı? Beş saat arkadaşlar. Sonra, ertesi gün bizim Dışişleri açıklama yapıyor: "Efendim, sabah böyle oldu. 17.45'te gemiye indiler; kınadık." Siz de kınadınız, hepimiz kınadık zaten. Beş saat ne oldu bu Türkiye'de, beş saati ne oldu, hiç sordunuz mu? Beş saatte ne oldu?

Değerli arkadaşlarım, 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı 2.517 lira, açlık sınırı; yoksulluk demiyorum, açlık sınırı 2.517 lira. Bugün asgari ücret 2.324 lira. Gelin şu kararı alalım -bir temenni kararı- hep beraber alalım: Asgari ücret 3.100 lira olsun ve vergiden muaf olsun, işverene de yük olmasın, işçi hakkını alsın, 3.100 lira. (CHP sıralarından alkışlar) Bakın, 5 yerden maaş alanlar 3.100 lira almıyor her bir yerden, her bir yerden en az 10 bin lira alıyorlar. Ya, işsize bari 3.100 lira olsun asgari ücret, vergiden de muaf olsun; vergiden muaf olduğu zaman işverene de yük gelmeyecek, mesele bitmiş olacak. Gelin bunu yapalım, onlar yapmadı yani iktidar yapmadı, Parlamento yapsın; asgari ücretlileri savunalım. Asgari ücret ortalama ücret oldu. Felaket bir pozisyon değerli arkadaşlarım.

Dolayısıyla bütçeyi tefecilere teslim etmeyelim de bütçeyi hak sahiplerine teslim edelim; işçiye, emekliye, köylüye, memura -bütün bunlara- üretene, sanayiye, alın teri dökene, bunlara hizmet edelim. Londra'daki tefeciler faizi, bizim istediğimiz faizi bize dikte ettiriyorlar, farkında mısınız? Türkiye Varlık Fonu 3 kez ihaleye çıktı, uluslararası ihaleye. Eylülde çıktı, kimse para vermedi. Bir daha çıktı, kimse para vermedi. Üçüncü sefer çıktı, kimse para vermedi. Çünkü onların istediği faiz yüksek. "Şu faizi verersen sana veririm." dediler, dikte ettirdiler.

Bakın, değerli arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti devletin aldığı 2,5 milyar dolarlık faizin daha düşüğünü bizim belediyelerimiz alıyor, daha düşüğünü.

HASAN TURAN (İstanbul) – Hazine garantisinde mi?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Hazine garantisi değil arkadaşlar, öbüründe devlet garanti, devlet alıyor arkadaşlar. Eğer faizi Türkiye Cumhuriyeti devletin hazinesinden daha düşük faize alıyorsa bize duyulan güvenin boyutunu düşüneceksin arkadaş, düşüneceksin. (CHP sıralarından alkışlar) İzmir Belediyesi kamu bankalarından daha düşük faize uluslararası piyasalardan yatırım için para buluyorsa bize olan güveni düşüneceksin. Evet, düşüneceksin bize olan güveni.

Buradan ifade edeyim; hiç kimse umutsuzluğa kapılmasın değerli arkadaşlarım. Türkiye büyük ülkedir, Türkiye bütün sorunlarını aşabilecek kadrolara da sahiptir, yetkinliğe de sahiptir. (CHP sıralarından alkışlar) Hepimiz hep beraber alın terinden yana olacağız, emekten yana olacağız, işçiden yana olacağız, çiftçiden yana olacağız.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Kadınlardan yana olacak mısınız?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – O pazar artıklarından beslenen ailelerin, çöp konteynerlerinden beslenen ailelerin ayıbını kaldırmak Allah'ın izniyle bize nasip olacak. (CHP sıralarından alkışlar)

İlk seçimlerde demokrasiyi getireceğiz, ilk seçimlerde adaleti getireceğiz, ilk seçimlerde liyakati getireceğiz, ilk seçimlerde alın terinin ne kadar değerli olduğunu bütün dünyaya anlatacağız, ilk seçimlerde Türkiye Cumhuriyeti devletini Londra'daki tefecilerden kurtaracağız; herkesin bunu bilmesi lazım. (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Aday olabilecek misin?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Aday ol, aday!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, hangi noktaya geldiniz? Benim aday olup olamayacağımı size kim söyledi? Kim söyledi? (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Ben ne istiyorum? Ben tek adam rejimi istemiyorum. Ben ülkesinde esnafın ensesinde boza pişiren bir yönetim istemiyorum. Ben parlamenter sistem istiyorum; demokratik, halkçı, parlamenter sistem istiyorum. Ben her kuruşun hesabını veren bir siyaset anlayışı istiyorum. Ben tehdit ediliğim zaman mal varlığımla "Aramazsanız, incelemesiniz, şerefsizsiniz." diyen bir siyaset istiyorum. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, ayakta alkışlar) Ben siyaseti zenginleşme aracı olarak gören bir kültürden gelmiyorum, ben siyaseti halka ve Hakk'a hizmet eden bir anlayıştan geliyorum. Ben hiçbir zaman, hiçbir yerde haram lokmaya el uzatmadım, kimsenin hakkını, hukukunu çiğnemedim. Her zaman, her yerde adaletten yana oldum, adaleti her yerde savundum.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Aday ol o zaman!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Hiçbir zaman gidip, benim varlığımla beni tehdit edenlerin arkasında selam durmadım. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, bugün, borç öderken borç alıyorsunuz. Borç ödemek için borç alıyorsunuz, borcun faizini ödemek için de borç alıyorsunuz. Evet, bu gerçekleri bilin. Hayat acı ama bu gerçekleri bilin. (AK PARTİ sıralarından "büyükşehirilere bak" sesi)

Hiç endişeniz olmasın. Arı gibi çalışıyor bütün belediyelerimiz, arı gibi çalışıyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Söyledim, hangi engeli çıkarırlarsa çıkarsınlar, asla şikâyet etmeyeceksiniz, asla. Vatandaşlar arasında hiçbir ayırım yapmayacaksınız. Önce "Sizin ihmal ettiğiniz yoksul mahallelerden başlayacaksınız." dedim, "Onlara hizmet götüreceksiniz." dedim, "Engel yok ama halka hizmet sonuna kadar var." dedim ve öyle yapıyorlar. (CHP sıralarından alkışlar) Şu Ankara'yı... Ya "Ankara'yı parsel parsel satan" diyen siz değil miydiniz? Siz değil miydiniz? (CHP sıralarından alkışlar) Parsel parsel satan adama hesap sordunuz mu? Arkasında duruyorsunuz ya! Ankara'yı parsel parsel satan adamın arkasında duruyorsunuz ya, nasıl olur ya bu? (CHP sıralarından alkışlar) Nasıl olur bu ya? Hangi ahlak, hangi din, hangi iman ya! Allah aşkına, söyler misiniz ya!

Değerli arkadaşlarım, daha ayıp var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıçdaroğlu, buyurun.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Ya, arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti devleti Millî Kurtuluş Savaşı'nı veren bir devlettir. (AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

Arkadaşlar, yok, hiç konuşmayın. Ne derlerse desinler, önemli değil, değil önemli.

Türkiye Cumhuriyeti devleti Millî Kurtuluş Savaşı'nı veren bir devlettir. Türkiye Cumhuriyeti devletine, rüşvet alan kişinin büyükelçi olarak atanması yakışır mı ya? (CHP sıralarından alkışlar) 2 kişi ya! Ya, rüşvet aldığı belli, rüşvet aldı çikolata kutularında. Öbürünün de rüşvet belgesini mahkemedeki dosyadan çıkarıp açıkladım. Büyükelçi atadınız ya! Arabasında Türk Bayrağı taşıyacak bu adam. Benim ağırıma gidiyor, sizin ağırınıza gitmiyor mu, sizin ağırınıza gitmiyor mu ya? (CHP sıralarından alkışlar) Onu da söyleyeyim: Sizin içinde son derece değerli insanlar var; bakın, eleştiriyorum ama son derece değerli insanlar var, Türkiye'yi en iyi temsil edecek insanlar var. Ya, bu insanlar varken neden rüşvetçiler büyükelçi olarak atanıyor, neden? Benim aklım bunu almıyor ama sizin bir gerekçeniz varsa çıkıp bu kürsüden söylersiniz "Şunun için, biz, rüşvetçileri büyükelçi olarak atıyoruz." biz de öğrenmiş oluruz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Hepinize en içten selamlar, saygılar sunuyorum değerli arkadaşlar. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, ayakta alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

Arkadaşlar, lütfen...
Sayın Beştaş, buyurun.
Arkadaşlar, söz vermeden konuşmayalım, lütfen...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

8.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önce Eş Genel Başkanımız Sayın Mithat Sancar'ın konuşmasındaki tespitlere bir itiraz gelmişti. Ben de yayımlanan tutanaklardan birkaç tane getirdim. 21 Şubat 2019 tarihli tutanakta, Mahmut Toğrul Vekilimizin konuşmasında Dünya Anadili Günü sebebiyle “x” olarak geçmiş, tutanakları sizinle paylaşacağım Başkan. Yine, 7/11/2019 tarihli görüşme tutanağında Erdal Aydemir'in Zazaca yapmış olduğu konuşmalar üç dört yerde “x” olarak geçmiş. Yine, benim, Dünya Anadili Günü'nü kutladığım bir konuşmamda Kürtçe Anadili Günü'nü kutlamışım, yine “x” olarak geçmiş.

Sayın Başkan, takdir edersiniz ki “x” sözlükte de bilinmeyen tarif etmek için kullanılır; bu, matematikte de öyledir, güncel yaşamda da öyledir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Burada anlaşılıyor ki “bilinmeyen dil” yazmak biraz zor ve zahmetli gelmiş, bunun yerine “x” kavramı tercih edilmiş. Açıkçası, Kürtçeye yönelik yasaklar, engellemeleri burada çok konuştuk, bundan sonra da konuşacağız ama şu anda ben bütün Meclisin huzurunda ve Türkiye'nin huzurunda kendi ana dilimde söylediklerimi söyleyeyim, bakalım tutanaklara nasıl geçecek? 83 milyon yurttaşın içinde yaklaşık 25 milyon yurttaşın ana dili Kürtçe “x” olarak geçiyor.

BAŞKAN – Doğru değil Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – “...”^(x) (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Beştaş... Sayın Beştaş... Söyledikleriniz...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bunu sadece yarın izleyelim.

BAŞKAN – Bakarsınız...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bakalım, nasıl geçiyor.

BAŞKAN – Yanlış söylüyorsunuz, söyledikleriniz yanlış; “x” dipnot işareti olarak konuluyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hayır.

BAŞKAN – Altında, sayfanın altında şunu yazıyor, ben gördüm: “Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir dille birtakım kelimeler ifade edildi.” diye yazıyor. Yukarıda “x” aşağıda dipnot işareti olarak “x” yazıyor.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Orada tek “x” var, burada çok “x” var.

BAŞKAN - Notun tamamına bakın, tutanağın tamamına bakın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Tutanağın tamamına bakıyorum.

BAŞKAN - Hayır, bende de var. İçişleri Bakanı konuşmuş, bir ifade kullanmış, “x” yazmışlar...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Küfretmiştir o.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Getirip size göstereyim.

BAŞKAN - ...ve dipnot olarak altında aynen yazıyor “Türkçe olmayan bir dille birtakım kelimeler ifade edildi.” diye.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Hayır, ben size göstereyim.

BAŞKAN – Evet. Yani “x” yazılmıyor; “x” dipnot işaretidir, alta, dipnotta açıklaması var.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Bostancı...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkanım, Sayın Genel Başkanı dinledik. Yerimden kısa bir açıklama için söz talep ettim uygun görürseniz.

BAŞKAN - Buyurun.

9.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İzmir Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nun 230 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 231 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Genel Başkan konuşma tarzı çerçevesinde diyaloga açık bir dil kullanınca herhâlde bizim arkadaşlar biraz da ona katılmak maksadıyla konuştular, yoksa biz, tabii, kendilerini dinleriz.

Sayın Genel Başkanı dinlerken Robert Musil'in “Genç Törless” kitabının girişini hatırladım. O girişte şöyle anlatıyordu: “Denizin derinliklerindeki karanlıklarda harikulade hazinelere sahip olduğumuzu zannederdik avuçlarımızda ama denizin üstüne yani aydınlığa çıktığımızda elimizdekilerin sadece cam kırıkları olduğunu gördük.” (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Şimdi, bunu niye hatırladım? Niye hatırladım?

Kıymetli arkadaşlar, Sayın Genel Başkan 5 Aralık Dünya Kadın Hakları Günü dolayısıyla bir konuşma yaptılar, ben de televizyondan kendilerini dinledim. Orada çok haklı olarak, Türkiye'deki nüfusun yarısının, hatta daha fazlasının kadın olduğunu ifade ettiler, cinsiyet kotasından bahsettiler ve Siyasi Partiler Yasası'nın değiştirilmesi gerektiğinden ve bu değişmeyi yapacak olan partilere de oy talep ettiler. Doğru değil mi efendim? Şunu biliyoruz, gerçekliği anlatıyorum: Bugün, Cumhuriyet Halk Partisinin milletvekilleri içerisinde kadın oranı yüzde 12'dir efendim, yüzde 12; AK PARTİ'de yüzde 18'dir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Siz bu söylediklerinizi -yani cinsiyet kotası- Siyasi Partiler Yasası değişikliği yapmaksızın, Mecliste kanun geçirmeksizin, esasen bahsettiğiniz hususları Cumhuriyet Halk Partisinde yapabilirsiniz.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, bütçelerde böyle bir usul yok. Birisinin konuşması üzerine...

BAŞKAN – Müsaade edin, ben yöneteyim.

ERHAN USTA (Samsun) – Böyle bir usul yok bütçelerde. Bütçenin bir geleneği var. Olur mu öyle, herkes çıksın konuşsun o zaman. Böyle bir şey olur mu?

BAŞKAN - Müsaade edin, müsaade edin.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sadece bir örnek olarak bundan bahsetme lüzumunu duydum çünkü her bir soru ayrı bir tartışma doğuracaktır muhakkak.

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.
BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun.

10.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben de çok uzatmak istemiyorum ama keşke Sayın Bostancı bula bula bunu bulmasaydı da -vicdanını takdir ederim- keşke Sayın Bostancı “Ya, oldu gitti, bu Katar’a ekstra peşkeş çekilen 90 milyon dolar içimi acıttı.” deseydi, onu beklerdim ya da 128 milyar doların kime peşkeş çekildiğini cevaplamasını isterdim ya da Merkez Bankasının nasıl eksi 47 milyar dolara batırıldığının gerekçesini kendince en azından anlatmasını isterdim ya da bu kadar yerlilikle, millilikle övündükten sonra bankalardaki tasarrufun yüzde 56’sı dolarsa şunu demesini beklerdim: “Bizim yerlilikten anladığımız Amerikan yerliliği yani Kızılderiilik.” demesini beklerdim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Müzakerelere devam edeceğiz.
Arkadaşlar, birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.02

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati:19.30

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP

KÂTİP ÜYELER: Enez KAPLAN(Tekirdağ), Mustafa AÇIKGÖZ(Nevşehir)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 24’üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230) (Devam)

2.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/280), 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2019 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2019 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 190 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2019 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2019 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1322) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 231) (Devam)

BAŞKAN - 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ilk konuşmacı Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Muş.

Buyurun Sayın Muş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçe, bir hükûmetin en somut performans ölçütüdür. 2003 ve 2019 döneminde, Meclisteki bütçe sunuşlarında, hükûmetlerimizin bütçe açığının millî gelire oranı hedeflerinin ortalaması yüzde 3,63’tü, aynı dönem içerisinde gerçekleşme oranı ise yüzde 2,42 oldu, hedeflenenin çok üzerinde bir performans gerçekleştirilmiştir. Bu ortalamayı yukarı çeken ise yüzde 12’lerden teslim aldığımız oranları 2006 yılına doğru kademe kademe düşürdüğümüz ilk üç yıldır. Küresel kriz sonrası dönemde yani 2010-2019 döneminde ise ortalama yüzde 1,72’lik bir bütçe açığı verilmiştir. Bizden önceki on yıllarda yani bu 90’lı yıllar dediğimiz dönemde ise ortalama yüzde 6,5’luk bir bütçe açığı söz konusudur.

Değerli milletvekilleri, 2021 yılı bütçe gelirleri 1 trilyon 101 milyar lira olarak öngörülmüştür. Gelirlerin 923 milyarının vergilerden, 178 milyarlık kısmının ise vergi dışı alanlardan elde edileceği planlanmaktadır. Bütçe giderleri ise 1 trilyon 346 milyar lira olarak öngörülmüştür. Yıl sonu 245 milyar lira bütçe açığı ve yüzde 4,3 bütçe açığına oranıyla, millî gelire oranıyla kapatılması hedeflenmektedir. Aynı şekilde 2022’de yüzde 3,9; 2023 yılında ise yüzde 3,5 bütçe açığı öngörülmektedir.

Sayın milletvekilleri, bakın, burada bütçe ve faiz giderleriyle ilgili konuya bir açıklık getirmek istiyorum. Bizden önce konuşan hatipler bazı noktalara vurgular yaptılar. Kemal Bey ayrıldı sanırım, bunları kendisinin de duymasını isterdim.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Biz duyarız.

MEHMET MUŞ (Devamla) – AK PARTİ iktidarından önce, 100 liralık bir bütçenin 43 lirasını sadece faize veriyorduk yani böyle bir Türkiye devralmıştık, 43 lirası faize gidiyordu ve bu rakam bu dönemlerde yüzde 9-10’lara kadar düşmüş vaziyette. Yani 100 liralık gelirin 10 lirası faize ayrılıyor. Peki, aradaki 35 lira nereye gitti? Sağlığa, eğitime, millî savunmaya, sosyal yardımlara veya sayamayacağımız bilumum hizmetlere gitti. Bu tablo, faiz-hizmet dengesinde AK PARTİ iktidarlarında resmin millete hizmet lehine nasıl döndüğünün açık bir göstergesidir.

Son yıllarda Ana Muhalefet Partisi Lideri Sayın Kemal Kılıçdaroğlu grup toplantılarında, az önce de burada defaaten Londra’daki tefecilerden bahsetmiştir -kendi ifadesidir bu, bize ait bir ifade değil- “Londra’daki tefecilere şu kadar faiz ödediler...” Burada bir faiz hesaplaması da kendisi yapmıştır. Şimdi, sizlere bir rakam vereyim: Sayın Kılıçdaroğlu’nun özediği tablo olsaydı eğer, yani 100 liralık gelirin 43 lirası faize gitmiş olsaydı nasıl bir tablo olurdu? Sonra takdiri sizlere bırakmak istiyorum. Eğer 2021 yılının bütçesinde, bahsettiğim gibi, faiz giderlerinin oranı yüzde 43’te kalsaydı bugün planlanandan 400 milyar daha fazla biz faiz ödüyor olacaktık. Bu, faizleri düşürmeyle beraber milletimizin kasasında kalmıştır.

Şimdi, burada döviz noktasında bir hesaplama yaptı Kemal Bey. Eğer bu faiz oranları düşmemiş olsaydı -bakın, CHP Grubuna söylüyorum- 766 milyar dolar daha fazla faiz ödüyor olacaktık. Dolayısıyla, faizlerin aşağı çekilmesiyle beraber bu 766 milyarlık rakam milletimizin kasasında kalmıştır ve hizmet olarak millete gitmiştir. Yine, az önce bazı rakamlar verildi, borsadaki şirketlerin değerlerinden bahsedildi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ortada para yok!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Kasada para yok!

MEHMET MUŞ (Devamla) – Şimdi, borsadaki şirketlerin değerlerinden bahsedildi, bir mukayese yapalım: Amerika, değil mi? Dünyadaki rezerv para birimlerinden euro ve dolar var. Amerikan borsalarının değeri geçen sene 36 trilyon dolarken bu sene 16 trilyon dolara düşmüş, dolar olarak düşmüşler.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Çoktan çok gider.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Borsa İstanbulun değeri geçen sene 1,5 milyar dolardı, bu sene 2 milyar dolara çıktı ve bunun yüzde 10'u 200 milyon dolara satıldı. Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasından bu yüzde 10'luk hisse devralınmıştı. Bu devraldığımız rakam 200 milyon doların çok çok altında bir rakamdır, çok üstünde bir rakamla satılmıştır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaç para?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Kaç para diye soranlara: Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasıyla gizlilik sözleşmesi imzalandı. Onlar açıklamayı uygun bulsun, biz rakamı açıklayacağız. Onlardan sorabilirsiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yine, 2019 yılı kârı... Bakın, burada, Sayın Genel Başkan “On beş ayda bu parayı çıkartıyorlar; böyle yağlı iş nerede, böyle kârlı iş nerede?” Burada da hesap hatası var. Zaten hesaplar doğru olsa CHP bu tarafta otururdu, o tarafta değil. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

2019 kârı 1 milyar, bakın, 2019 kârı 1 milyar TL. 200 milyon dolara satılmış, yüzde 10'u, 1,6 milyar liraya satılmış yani kârından hesapladığınız zaman bunun geri dönüşü on beş, on altı yıla tekabül ediyor. Fakat burada verilen bilgiler... Ben düzeltmiş olayım, doğru bilgileri kamuoyuyla paylaşmış olayım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Onlar doğru bilgi.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Onların hepsi yalan.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, bakın, Kemal Bey burada şöyle bir ifade daha söyledi, dedi ki: “Biz bu sefer sizi göndereceğiz.” Biz bunu çok dinledik.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hadi gel, hodri meydan.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Seçim kararı alın, hemen...

MEHMET MUŞ (Devamla) – Cevabı... Bakın, cevabı ben vermiyorum. Arkadaşlar, sabırlı olun. Yenilen pehlivan güreşe doymazmış. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – En son siz yenildiniz.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Kemal Bey'e cevabı biz vermiyoruz, Kemal Bey'e cevabı Cumhurbaşkanı adayları veriyor, Muharrem İnce veriyor. Diyor ki: “Yenmiş de yenmiş. Çıkmışsın yenmiş. Yenmiş de yenmiş. Her seçimi yenmiş.” (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dolayısıyla akıbetimiz yine bu olacaktır. Bakın, kayıtlara geçsin, burada ana muhalefet liderinin doğal aday olması en normal şeydir çünkü büyük partidir.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Milletin karnı aç, karnı. Aç, karnı aç, onları anlat.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Burada özellikle sordu arkadaşlarımız “Geliyoruz, aday mısınız?” dedi, cevap yok. “Adayız.” dese kayıtlara geçecek. Ya, Engin Altay aday olsun bir şey demiyorum, aday çıkaramıyorlar.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sana ne kimin aday olacağından.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Dolayısıyla, Kemal Bey buyursun, çıksın karşımıza, 2023'e zaman da var, aday olsun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Karnı aç milletin, karnı.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, ne biliyorsun sen?

BAŞKAN – Sayın Altay, Grup Başkan Vekilisiniz siz, lütfen.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkanım, bakın, pandemi süreciyle alakalı, yine Genel Başkan burada ifadelerde bulundu: “Hükûmet bu işi yönetemiyor, Hükûmet şunu yapamıyor.” Bakın, değerli milletvekilleri, pandemi sürecinde Hükûmet üzerine düşeni yaptı. Dünya Sağlık Örgütüne göre de bu süreci en iyi yöneten ülkeler arasında geliyor Türkiye.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – En kötü 4 ülkeden biriyiz ya!

MEHMET MUŞ (Devamla) – Ya, arkadaşlar, bakın, İstanbul'da otobüsler pislikten mantar tuttu. Daha otobüsleri temizleyemiyorsunuz ya! Sizin temel göreviniz otobüsleri temizlemek, onları temizleyin önce. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Hayatında otobüse bindin mi?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bakın, insanlar balık istifi gibi gidiyor, garajdaki otobüsleri yola çıkarıp milletin hizmetine sunmaktan aciz bir yönetim var. (CHP sıralarından Gürültüler)

Dolayısıyla, insanların bir yerden başka bir yere gitmesini temin etmek sorumluluğu belediyelerdedir, daha bunu bile yapamıyor. “Merkezî hükûmet şunu yapsın, bunu yapsın...” Bırakın arkadaşlar merkezî hükûmeti, siz elinizdeki yerel yönetimlerde yapılması gerekenleri bir yapın.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sana merkezî hükûmet verilecek Beyefendi, duymadın galiba!

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bakın, bir diğerini daha söyleyeyim, bir şey daha söyleyip konuşmama devam edeceğim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Konuş!

MEHMET MUŞ (Devamla) – Burada şunu söyledi Sayın Genel Başkan, dedi ki bizim gruba dönerek: “Kurşun asker, her şeye “evet” diyorlar.”

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Aynen öyle.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, kurşun asker arıyorsanız önce kendi grubunuza bakacaksınız.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bizde kurşun asker yok.

MEHMET MUŞ (Devamla) – “Aykırı bir ses çıkarmanı kapının önüne koyarım.” dedi. Ağlaya ağlaya 20 milletvekilini kiralık verdiniz İYİ PARTİ'ye, ağlaya ağlaya. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Hani irade, hani irade? Bakın, kurşun asker... Bunlar belki çinko asker, kurşunu da geçtiler, çinko, çelik asker.

Sayın Başkan, bakın, bunlara şunu söylediler: “Eğer kabul etmezseniz listeye yazmayacağız, giderseniz sizi tekrar listeye koyacağız.” (CHP sıralarından gürültüler)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Hepsini alındı bunların, hepsi alındı.

BAŞKAN – Sayın Gürer, hatibi dinleyelim.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Yani liste sırası için iradeler kiraya verildi ve tekrar iade edildi. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Gürer...

MEHMET MUŞ (Devamla) – Evet, en çok Ömer Bey ağlıyordu. (CHP sıralarından gürültüler)

Sayın Başkan, bakın, Tank Paleti Fabrikası... Değerli arkadaşlar, bu Tank Palet Fabrikası değil, tank paleti üretiyor, palet. Şimdiye kadar tank üretti de biz mi görmedik bunu? Biz bu dönemde üreteceğiz bunu. Bakın, Türkiye'nin yöneldiği ve hayata geçirdiği, girdiği bu işletme yönetimi -şimdi İngilizce okuyorum, HDP'li arkadaşlar alıp baksınlar nasıl yazılmış diye- “...”^(x) yani kısa isimle.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Tank nerede? Tank yok. Fabrika nerede? Katar'da.

^(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

MEHMET MUŞ (Devamla) – İngiltere 1990 ve 2000’li yıllarda bütün askerî bakım onarım tesisinin işletme hakkını yirmi beş yıllığına devretmiş. Bunun ismi İngilizce olarak -tabii uluslararası bir çalışma modeli- fakat bunu muhalefet takip edemediği için meseleyi çarpıtmanın derdine düşmüş.

Şimdi, bakın, bu “Londra’daki tefeciler” tabiri -bakın, insan iddiasından vurulmuş- Kemal Bey bu Londra’daki tefecilere laf ediyor, fakat bunlar tefeciye CHP’li belediye -tabir bize ait değil, biz sizin gibi bakmıyoruz, biz uluslararası finans çevreleri olarak bakıyoruz, sizin gibi bakmıyoruz- İstanbul Büyükşehir Belediyesi 580 milyon dolar, nihai getiri kuponu, 6,6’yla borçlandı. (CHP sıralarından gürültüler)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Maliye Bakanınız niye alındı?

MEHMET MUŞ (Devamla) – 580 milyon dolar, Londra’daki tefecilerden CHP’nin belediyesi borç aldı. Şimdi, eğer bunlar tefeciye siz belediyenizi bu tefecilere niye gönderdiniz? Hem Londra’daki tefecilerden faiz almayı büyük bir başarı olarak gösteriyorsunuz... Bakın “İsteleme” diyor, Londra, tabii olduğu hukuk: İngiliz hukuku. Bakın, siz yönetime geliyorken “Borçlanmayacağız, İstanbul’un kaynakları İstanbul’a yeter...” Ama geldikten sonra 20 milyara yakın borçlanma yetkisi alındı, bunun bir kısmı borçlandı, en sonunda 580 milyon dolar Londra’daki tefecilerden alındı.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Türkiye’nin notunu düşüren sizsiniz, siz!

MEHMET MUŞ (Devamla) – Peki, Genel Başkan “tefeci” diyor, Belediye Başkanı kutlama töreni yapıyor, hem de tefecilerin eline düşmüş ve Belediyeyi peşkeş çekmiş.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Sizi gidi faizciler sizi!

MEHMET MUŞ (Devamla) – Diyor ki: “Çok düşük orana borçlandık.” (CHP sıralarından gürültüler) Niye biliyor musunuz? Belediyenin mali yapısı o kadar güçlü ki görür görmez atladı adamlar, o sizin başarınız değil, bizim başarımız, size cillop gibi bir belediye devretmişiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

Bakın, şimdi bu dediklerimi, değerli arkadaşlar, burada birisi not alsın, bunları Sayın Genel Başkanınıza iletin. Faik Öztrak ne diyor peki? Faik Öztrak diyor ki: “Borç alan, emir alır.” Bakın, şimdi, CHP Londra’daki tefecilerden emir alacak. O hâle düşürdü belediyeyi, ben demiyorum, Faik Öztrak diyor. Kemal Bey kendine has üslubuyla her zaman şöyle der: “Hemen o parayı iade edin kardeşim.” Hadi buyurun edin, hadi etsenize, hadi edin. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – At izi it izine karıştı...

MEHMET MUŞ (Devamla) – Hadi bakalım, Sayın Genel Başkanınız Kemal Bey, bu 580 milyon doları Londra’daki tefecilere iade ettirebilecek mi? (CHP sıralarından gürültüler) Göreceğiz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya, her şey iyi, güzel; Maliye Bakanı niye bıraktı görevi?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Belediye Başkanı, Kemal Bey’i mi dinleyecek yoksa Londra’daki tefecileri mi dinleyecek? (CHP sıralarından gürültüler) Eğer Kemal Bey bu 580 milyon doları iade ettirebilirse ben de bu kürsüye çıkacağım, kendisinden özür dileyeceğim, söylediklerimin hepsini geri alacağım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Her şey iyiye Maliye Bakanı niye bıraktı?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bakalım, Kemal Bey sözü Belediye Başkanına geçecek mi, geçmeyecek mi? Eğer bunu iade ettiremezse Kemal Bey’in burada söylediği bütün her şeyi alın, çöpe atın, hiçbir değeri yok.

HAŞİM TEOMAN SANCAR (Denizli) – Sen ne yapacaksın Belediyeyi, Berat’ı anlat, Berat’ı. Sen ne yapacaksın Belediyenin bütçesini?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Şimdi, Sayın Başkanım...(CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Sayın Başkan, orayı...

BAŞKAN - Takip ettim ben, onu da takip ettim. (CHP sıralarından gürültüler)

Ama ses duyulmuyor, bu kadar olmaz ki, lütfen. Her şeyin makul bir haddi var.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2020 yılında küresel ekonomi... (CHP sıralarından gürültüler)

Bu gerçeklerin acıtıcı bir özelliği vardır; bağırtır, gerçekler bağırtır arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

2020 yılında küresel ekonomi tam anlamıyla Covid-19 salgını etkisinde kalmıştır. Çin’de başlayan Covid-19 salgını bir müddet sonra tüm dünyaya yayılmıştır. 2020 yılında küresel ekonomi, 2008 krizinden daha derin bir krize girmiştir. 2009 yılında, küresel kriz döneminde, küresel ekonomi yalnızca yüzde 0,08 küçülürken IMF 2020 yılında küresel ekonominin yüzde 4,4 küçüleceğini tahmin etmektedir.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Millet ekmek istiyor, ekmek.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Aynı şekilde, 2020 yılı için, gelişmiş ekonomilerin yüzde 5,8; euro bölgesinin yüzde 8,3 ve gelişmekte olan ülkelerin yüzde 3,3 daralacağı öngörülmektedir.

Bundan yaklaşık iki yıl önce, 2018 Ağustos ayında, Türkiye ekonomisinin gerçekleriyle bağdaşmayan bir kur atağına maruz kaldık ve Türkiye, bu kur atakları sürecinden hızlı bir şekilde çıkmayı başardı. (CHP sıralarından gürültüler)

Bakın, 2019 yılında Türkiye’nin hane halkı borcu yüzde 14 olarak gerçekleşti, gelişmekte olan ülkelerde yüzde 41. Aynı şekilde, 2018’in birinci çeyreğinde 222 milyar dolar olan reel sektörün borcu bugün itibarıyla, iki buçuk senede 60 milyar dolar azalarak 163 milyar dolara düşmüştür. Türkiye ekonomisi 2019 yılının dördüncü çeyreğinde yüzde 6, 2020’nin ilk çeyreğinde ise yüzde 4,5 büyümeyi başarmıştır, ta ki bu Covid salgınına kadar. Dolayısıyla, değerli arkadaşlarım, Covid salgınından dolayı ikinci çeyrekte yüzde 9,9 küçülmüş, sonra üçüncü çeyrekte yüzde 6,7 büyümeye kaydedilmiştir.

HAŞİM TEOMAN SANCAR (Denizli) – Ya, bu Maliye Bakanı neden istifa...

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bakınız, IMF’ye göre, 2019 yılında yüzde 104 olan gelişmiş ülkelerin kamu borç yükünün bu sene yüzde 124’e çıkması bekleniyor. Aynı şekilde, 2019 yılında yüzde 52 olan gelişmekte olan ülkelerin kamu borç yükü ise yüzde 64’e çıkacak; Türkiye ise yüzde 41 seviyelerindedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bakınız, Türkiye bu yıl için 41 milyar dolar turizm hedefi planlıyordu, maalesef, 11 milyar dolarla kapattık; 30 milyar dolar orada açık verdik. Aynı şekilde, geçen sene 181 milyar dolar olan ihracatımız 190 milyar dolar olarak hedeflenmişti ama maalesef, bu da 166 milyar dolar gibi bir rakamla kapanacak; 24 milyar dolarlık bir kaybımız var. Dolayısıyla, bu pandemiden dolayı sadece bu 2 kalemde 54 milyar dolarlık bir kayıp verilmiş durumda. (CHP sıralarından gürültüler)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Neden Sağlık Bakanı verileri doğru vermediği için Türkiye’yi...

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamı süreye göre ayarladığım için bazı yerlerini atlamak durumunda kalıyorum.

Bilindiği üzere, ekonomi, hukuk ve demokrasi, tabiri caizse, birbiriyle at başı gitmesi gereken, birbirine paralel olan önemli unsurlardır.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hukuk ve demokrasi olmayınca ekonomi olmuyor mu?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bu minvalde, AK PARTİ iktidarları döneminde gerek hukuk gerekse temel hak ve hürriyetler konusunda önemli reformlar gerçekleştirildi.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Onlar olmayınca para da olmuyor.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Elbette, bugün, reformlar devam etmekte, edecektir. Hukukta, demokraside, temel hak ve hürriyetler alanında daha ne gibi reformlar yapabileceğimizi Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında hep beraber konuşacağız ve inanıyorum ki gereken adımlar atılacak.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yirmi yıl oldu!

MEHMET MUŞ (Devamla) – AK PARTİ Grubu olarak biz, hukuku ve demokrasiyi sadece ülkemizin ekonomik standardını yükseltmek ve yabancı sermayeyi çekmek amacıyla değil, vatandaşlarımızın hayat standartlarını arttırmak, hak ve hürriyetlerini güçlendirmek, refahını ve mutluluğunu arttırmak için istiyoruz ama üzülerken görmekteyiz ki özellikle bazı muhalefet çevreleri tarafından hukuk reformu tartışmaları terör yandaşlarının salıverilmesine indirgenmek istenmektedir.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bülent Arınç dâhil mi?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Mesela, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu terör hükümlüsü Demirtaş ve tutuklu Osman Kavala yargılamaları için “Göğüslerinde şeref madalyası olarak taşıyacaklar.” ifadesini kullanmaktadır.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bülent Arınç da dâhil mi?

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Bülent Arınç da dedi onu, Bülent Arınç.

MEHMET MUŞ (Devamla) - Hukuk reformundan terör destekçilerinin tahliye edilmesini anlamak, en hafif tabiriyle, aymazlıktan kaynaklanmaktadır. Sayın Kılıçdaroğlu’nun şeref madalyası taktığı Demirtaş, 7 Eylül 2015 tarihinde çukur eylemleri esnasında yaptığı bir açıklamada Türk Silahlı Kuvvetlerine karşı... (CHP sıralarından gürültüler)

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sussanıza kardeşim ya, ayıptır ya! Ne bağıryorsunuz? Biz böyle mi yaptık?

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Ayıp diye bir şey var ya!

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen ya, bu nedir! (AK PARTİ ve CHP sıralarından karşılıklı laf atmalar)

Sayın Muş bir dakika.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, konuşamıyorum ki zaten. Süreme ekleyin.

BAŞKAN - Arkadaşlar, anlamlı bir cümle duyamıyorum, gürültü bu, gürültü. Lütfen, Genel Kurulun huzurunu bozmayın. Bakın, bununla ilgili başka tedbirler almaya zorlamayın beni! Lütfen... Herkes bir birini itham ediyor, böyle bir şey yok. Kürsüdeki hatibe söz verdim, başka kimseye söz vermedim. Lütfen...

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri... (AK PARTİ ve CHP sıralarından karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Karşılıklı konuşacak olanlar çıksınlar, kuliste konuşsunlar aralarında.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri... (AK PARTİ ve CHP sıralarından karşılıklı laf atmalar)

Başkanım, bu...

BAŞKAN – Sayın Muş, bir dakika, sakinleşsin... Ben sürenize ekleyeceğim sizin.

Sayın Grup Başkan Vekilleri, lütfen kendi gruplarınıza... Biliyorsunuz, bu, İç Tüzük’e aykırı, uyarma cezası gerektiren bir durum, Genel Kurulun faaliyetini engelliyor konuşanlar.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, Genel Başkanımız...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Onlara söyleyin, onlara söyleyin!

BAŞKAN - Kim olursa, hangi partiden olursa olsun... Söylediğim hepiniz için geçerli.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, keşke Sayın Genel Başkanımız konuşurken de AK PARTİ’yi bir uyarsaydınız.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Biz böyle mi yaptık?

BAŞKAN – Ama böyle değildi ki, Sayın Genel Başkan konuşabildi. Kürsüde, konuşturamıyorsunuz. Lütfen...

Buyurun.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; mesela, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu terör hükümlüsü Demirtaş ve tutuklu Osman Kavala yargılamaları için “Göğüslerinde şeref madalyası olarak taşıyacaklar.” ifadesini kullanmaktadır. Hukuk reformundan terör destekçilerinin tahliye edilmesini anlamak, en hafif tabiriyle, aymazlıktan kaynaklanmaktadır.

Sayın Kılıçdaroğlu’nun şeref madalyası taktığı Demirtaş, 7 Eylül 2015 tarihinde, çukur eylemleri esnasında yaptığı bir açıklamada, Türk Silahlı Kuvvetlerine karşı PKK’dan yana olduğunu beyan ederek aynen şunları söylemiştir: “Halk karşısında bütün ordular çaresizdir; işte Tayyip Erdoğan’ın, sarayın ordusu ve polisi de yenildiler, yine yenilecekler.” Bakınız, değerli milletvekilleri, çukur eylemlerinde halk yok, PKK var. Demirtaş bunu bile bile güvenlik güçlerimize karşı PKK’yı desteklediğini açıklamaktadır. Bu ordu ne Tayyip Erdoğan’ın ne sarayın ordusudur; bu ordu Türk milletinin ordusudur, bu polis Türk milletinin polisidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ve o çukurları kazanlarla ilgili de gereğini zaten kahraman Mehmetçik’imiz yapmıştır. Çocuk katili PKK’yı terör örgütü olarak görmediğini her fırsatta ilan eden Demirtaş’ın bu teröre sahip çıkan sözlerini görmezden gelip aklamaya çalışarak neyi amaçlamaktasınız?

Sayın Kılıçdaroğlu’nun şeref madalyası taktığı bir diğer kişi olan Osman Kavala, 4 Ağustos 2015 tarihinde, İMC Televizyonu’nda aynen şunları söylüyor: “Bazı durumlarda bir muhalefet hareketinin de silahlı muhalefet hareketinin de siyaseti belirlemede rolü vardır.” Bakın “silahlı muhalefet” diyor. Her ne kadar bazıları PKK’yı İŞİD’le ve benzeri örgütlerle mukayese etseler de burada meşrulaştırma yapıyor. Şu anda PKK rasyonel siyaset yapma kapasitesine sahip bir örgüt, bunu da sözcüleri konuşmalarında ifade ediyorlar. Şimdi bakın, CHP Grubuna sesleniyorum: Bu methiyeler düzduğünüz Kavala “silahlı muhalefet” diyor. Demokrasilerde silahlı muhalefet olur mu? Silah işin içine girince bunun adı muhalefet olmaz, terör olur. (CHP sıralarından gürültüler) Şimdi soruyorum: Sayın Kılıçdaroğlu, hangi akılla, hangi vicdanla, hangi anlayışla bu terör sevicilere şeref madalyası takıyorsunuz? Unutulmasın ki bu ülkede şeref madalyasını hak edenler terörle mücadelede canını siper eden aziz şehitlerimiz ve gazilerimizdir.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Esnaf aç, esnaf aç.

MEHMET MUŞ (Devamla) - Sayın Başkan, yine üzülerken ifade etmek isterim ki Türkiye tarihinde ilk kez bir muhalefet partisi Genel Başkanı bir başka ülkenin devlet başkanından “demokrasi çağrısı” adı altında Türkiye’nin iç işlerine müdahale etmesi talebinde bulunmuştur.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) - Yalancısın!

MEHMET MUŞ (Devamla) - CHP’nin hem Genel Başkanı hem dış politika danışmanı, bu çağrıyla, seçilen Amerikan Başkanından Türkiye’nin iç işlerine müdahale etmesini istemiştir. Sandıktan, millettan umudunu kesen CHP...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Daha önce seçim kararı alsanız, seçim kararı alın hemen.

MEHMET MUŞ (Devamla) – ...ABD seçimi öncesi Türkiye’de muhalefeti destekleyerek iktidarı düşüreceğini söyleyen zihniyete yeşil ışık yakmaktadır.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yürek varsa alın seçim kararını, hemen.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bu, CHP açısından bir utançtır. Nitekim CHP içerisinde sağduyulu bir ses de “Demokrasi için yabancılardan çağrı beklemek züldür.” ifadesini kullanarak CHP yönetimine tepki koymuştur. İçinizden bir arkadaşınız söylüyor, o bile rahatsız olmuş.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Onu sizin için söyledi.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Amerika’dan Türkiye’nin iç işlerine müdahale etmesini isteyenlerin her fırsatta Kuvayımiliye ruhundan bahsetmesi ise büyük bir tezatır. Açıkça ifade edelim ki bu çağrı Kuvayımiliye’nin değil mandacı zihniyetin yansıması olur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Esasen CHP, Atatürk’ün “Yurtta barış, cihanda barış.” siyasetini bir yana bırakıp Türkiye kiminle dostsa ona düşman, kiminle düşmansa ona dost politikasına geçmiştir.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Dost kalmadı ki zaten.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Türkiye’nin hangi ülkeyle sorunu varsa o ülkenin tezlerini dile getiren bir anlayışla karşı karşıyayız.

Ermenistan işgaline karşı bizler Azerbaycanlı kardeşlerimize her türlü desteği vereceğimizi açıklarken CHP’nin dış politika danışmanı “Türkiye Azerbaycan’a Suriyeli cihatçıları gönderiyor.” tezviratını yaparak Ermenistan’ın tezlerini dile getirmiştir. Dünya bu iftira Ermenistan’dan önce CHP’den duymuştur.

Yine, Türkiye’nin Libya’da silah ambargosunu deldiği yalanını Türkiye düşmanlarından önce CHP dile getirmiştir. “Türk Silahlı Kuvvetleri Suriye’de küçük çocuklara silah eğitimi veriyor.” sözleriyle Türkiye’ye iftira atan da yine CHP olmuştur. Önce “Doğu Akdeniz’de Türkiye niye yok?” deyip, Türkiye Libya’yla anlaşma yapınca “Libya’da ne işimiz var?” deme çelişkisini gösteren yine CHP olmuştur. Keza geçtiğimiz günlerde...(CHP sıralarından gürültüler)

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hâlâ söylüyoruz, Libya’da ne işimiz var?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bakın, değerli arkadaşlar, Sayın Genel Başkanınız Yunan medyasına manşet oluyor. Ne diyor Yunan medyası, onu dinleyin ya, boş verin diğerlerini. Geçtiğimiz günlerde, yardım malzemesi taşıyan bir kargo gemisine - Türk kargo gemisi, Türk bayrağı var- Yunan bir askerin komuta ettiği Alman firkateyninin uluslararası hukuka aykırı şekilde yapmış olduğu baskını Sayın Kemal Kılıçdaroğlu meşru göstermeye çalışıyor. Beş saat zaman vermemişler... On saat de vermem arkadaş, izin vermeden o gemiye çıkamazsın! Çıkamazsın, uluslararası hukuk bunu söyler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Cevap vermeyince çıkabilirsin diye bir şey yok. Kendi ülkemize karşı yapılan bu korsanlığa hangi aklılla, hangi mantıkla sahip çıkıyorsunuz?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Çok ayıp, çok ayıp!

Biz o gemiyi herkesten önce tanıdık; çok ayıp yaptığın, çok ayıp!

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sizin Türkiye’yi suçlayan sözlerinizi Yunan basınının sevinçle verdiğini biliyor musunuz?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Arkadaş, biz herkesten önce tanıdık. Çok ayıp!

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bakın, Yunan basını, manşette ne diyor: Ben söylemiyorum, Yunanistan bu açıklamadan cesaret alıyor. “Türk muhalefeti Yunan komutanının Libya’ya giden gemide arama yapmasını haklı buldu.”

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sizin âcizliğinizden cesaret alıyor, ne açıklaması, âcizliğinizden cesaret alıyor.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bu üzücü bir şeydir. Ben, muhalefet adına üzülüyorum, ana muhalefet adına üzülüyorum. Ben ana muhalefet lideri olsam, benle alakalı Yunanistan’daki gazeteler bu manşeti atsa kendi grubumun yüzüne bakamam. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hâlinize üzülün, hâlinize.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Ne yazık ki böyle bir muhalefet anlayışı Türkiye’ye fayda sağlamaktan ziyade Türkiye’nin ayağına pranga olmaktadır.

Üzülerek görmekteyiz ki CHP âdeta Türkiye’nin başarılarından rahatsızlık duymaktadır. Mesela, Karadeniz’de Türkiye’nin en büyük doğal gaz rezervini bulduk. Bu keşfe millet olarak hep birlikte sevindik ama CHP Genel Başkanı, sanki bu ülkede hiç böyle bir gelişme olmamış gibi, en ufak bir yorum yapmadı, yapamadı.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Asgari ücret kaç lira?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Arkadaşlar, Ekim 2023’te seçimi siz kazanırsanız gazı siz getireceksiniz, bundan gurur duyun. Biz gazı alıp gitmeyeceğiz, orada duruyor. Buna mukabil, bazı CHP’li yöneticiler ise doğal gaz bulmanın ne kadar zararlı olduğunu anlatmaya çalıştı. Neredeyse doğal gaz bulduğumuz için özür dilememiz gerektiğini söyleyecek noktaya geldiler. Tabii, biz bunu şu zihniyete bağlıyoruz, ne demişti CHP’li bir yönetici: “Siz dünyanın en doğru işini yapmanız da biz alkışlayamayız.” Böyle bir muhalefet anlayışını kamuoyunun takdirine bırakıyoruz. (CHP sıralarından gürültüler)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi, milletimizle her türlü sorunun konuşulduğu, tartışıldığı, çözüme kavuşturulduğu kutlu bir çatıdır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Denk bütçeye gel!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bütçeden söz etsene birazcık!

MEHMET MUŞ (Devamla) – Siyaset gizli kapaklı pazarlıklarla yürütülen millete kapalı bir süreç değil, milletle birlikte yürütülen şeffaf bir süreçtir. Biz AK PARTİ olarak, Milliyetçi Hareket Partisiyle birlikte, 15 Temmuz sonrası oluşan millî birlik ve beraberlik ruhu çerçevesinde Cumhur İttifakı’nı oluşturduk. Ne yaptysak, hangi adımı attıysak milletimizin gözü önünde, şeffaf bir şekilde yaptık. Milletimizden gizli saklı hiçbir şeyimiz olmadı ama bugün üzülerek öğreniyoruz ki karşımızda millettan gizli saklı iş çeviren, kapalı kapılar ardında gizli pazarlıklarla siyasi mühendislik çalışmaları yürütenler bulunmaktaymış. Bunu İbrahim Kaboğlu açıklıyor, benim sözlerim değil. İbrahim Bey’e sorun. (CHP sıralarından gürültüler) Bakın, 2018 seçimleri öncesi, kamuoyundan gizli olarak, İbrahim Kaboğlu’nun açıklamaları... İYİ PARTİ, HDP, CHP ve Saadet Partisinin “yeni anayasa çalışması” adı altında anayasa değişikliği ittifak çalışması yaptığını öğrenmiş bulunmaktayız.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Berat Albayrak...

MEHMET MUŞ (Devamla) - CHP Milletvekili İbrahim Kaboğlu, 2018 yılının Ocak-Nisan ayları arasında, kamuoyundan gizli olarak, HDP’nin de dâhil olduğu bu çalışmaların yapıldığını açıkça ifade etmiştir. Bakın, demek ki bugün HDP’ye “terör örgütü” “PKK uzantısı” diyen Sayın Akşener, sırf, o gün, siyasi çıkar için “Kürt siyasi hareketinin siyasi temsilcisi” ifadesini kullanmış; tarihler aynı arkadaşlar.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Bütçeye gel, bütçeye. Esnaf soruyor, esnaf telefon açıyor.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Yine HDP’li Sırrı Süreyya Önder’in -bak bunların hiçbirisi benim ifadem değil, HDP’li Sırrı Süreyya Önder’in ifadeleri- açıklamalarından öğreniyoruz. Sayın Meral Akşener’in “PKK uzantısı” dediği HDP’den, İYİ PARTİ yerel seçimler öncesi... Sırrı Süreyya Önder aynen şunu diyor: “‘Şurada kiminle çalışalım? Nasıl çalışalım? Fikriniz ne?’ diyerek bize

aracilar gönderdiler.” diyor. İYİ PARTİ'nin yaptığına -bakın, bunlar milletten gizli yapıldı- ben siyasi yolsuzluk diyorum. Alenen, açık, çıkıp Anayasa çalışması yapabilirsiniz ama millete söyleyin, saklı gizli yapmanın manası yok. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bütçeyi anlat!

MEHMET MUŞ (Devamla) - İYİ PARTİ'ye oy veren seçmen HDP görüşmelerini bilmeden vermiştir. 2018 seçimlerinden önce bunları kamuoyuna açıklamadılar.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) - Kamu-özel işbirliği sözleşmelerini anlat, alenen bilelim.

MEHMET MUŞ (Devamla) - Kendisini milliyetçi olarak tanımlayan önemli sayıda bir seçmen, kırmızı çizgi olarak gördüğü HDP'yle görüşmelerin yapıldığını bilseydi belki de İYİ PARTİ'ye oy vermeyecekti. Bakın, nitekim, İYİ PARTİ'nin kurucularından 3 tane önemli isim var, Meral Akşener, Koray Aydın, Ümit Özdağ; Ümit Özdağ ayrıldı. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar...

MEHMET MUŞ (Devamla) – İYİ PARTİ'nin kurucularından Ümit Özdağ'ın açıklamalarından öğreniyoruz. İYİ PARTİ HDP'yle yapılan pazarlıklar neticesinde Anayasa'nın ilk 3 maddesini değiştirmeye hatta -Ümit Özdağ'ın açıklamaları bunlar- üniter yapıyı bozacak bazı adımlarda iş birliği yapmaya bile “evet” demiş.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Fitnecilik dinimizde yasaktır Sayın Muş. Meclis fitnecilik yapmaz.

MEHMET MUŞ (Devamla) - Daha önceki bütçe görüşmelerinde İYİ PARTİ-HDP iş birliğini ifade ettiğimde bir uyarıda bulunmuştum. O zaman bize o sıralardan hakaret ettiler ama bu, suçüstü yakalanma psikolojisiymiş. Bakın, İzmir'de... Herhangi bir milletvekilini, bir arkadaşımızı kastetmiyorum, “İzmir” dediğim için oradaki milletvekilleri alınmasın, bu genel bir söylem İYİ PARTİ'nin politikalarına yönelik.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Paraları ne yaptınız, paraları?

MEHMET MUŞ (Devamla) – İzmir'de HDP İl Başkanının “Biz destekliyoruz.” dediği Tunç Soyer'i Meral Akşener'in talimatıyla desteklemeyi içine sindirenler, elbette, bu, HDP'yle ortak anayasa işini içine sindirmiştir.

MAHİR POLAT (İzmir) – Tunç Soyer İzmir'in Büyükşehir Belediye Başkanı, kabul edeceksiniz!

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sıra geliyor size.

MAHİR POLAT (İzmir) – Kabul edeceksiniz! Kabul edeceksiniz!

MEHMET MUŞ (Devamla) – Keza, bu gizli anayasa çalışmasından anlıyoruz ki CHP, kırmızı çizgi olarak gördüğü Atatürk milliyetçiliğinden vazgeçmiş ve HDP için ilkelerini bir yana bırakmıştır. Yani koskoca Cumhuriyet Halk Partisi, açıkça “Atatürk” soyadının ifade edilmesinden bile rahatsızlık duyan İstanbul İl Başkanının çizgisine gelmiştir. Değerli milletvekilleri, bizim bir görevimiz de Atatürk'ü CHP istismarından korumaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; muhalefet partilerinin Türkiye bütçesine, yönetimine ve izlenen politikalara ilişkin eleştirilerini dikkatle dinledik fakat bu eleştirileri dinlerken gördük ki muhalefette söylem ve eylem birliği bulunmamaktadır yani muhalefetin inandırıcılık sorunu vardır. “Londra'daki tefeciler” diyor, “580 milyon doları gidip alıp geldiler.” (CHP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Muş, buyurun.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Muş, 128 milyar doları Berat Bey'e sordun mu arkadaşım?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, bunu niçin söylüyorsunuz? 2019 seçimlerinde milletimiz büyükşehir belediye başkanlıklarını CHP'ye vermiştir. Aradan iki seneye yakın süre geçti. CHP'nin burada, şu kürsüde ortaya koyduğu “liyakat” “şeffaflık” “yolsuzlukla mücadele” gibi ilkelerin kendi yönettikleri belediyelerde esamesi okunmuyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Okunmasa anasını ağılatırsınız yahu!

MEHMET MUŞ (Devamla) – CHP hep şunu diyordu: “Otuz sene önceye gidiyorsunuz, elli sene önceye gidiyorsunuz.” Bak, iki sene önceye gidiyorum çünkü ilk defa, bir alanda da olsa yönetime geldiniz.

HAŞİM TEOMAN SANCAR (Denizli) – “Ankara'yı parsel parsel sattınız.” diyen kim, CHP mi?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Mesela CHP'nin dilinden düşürmediği şu liyakat meselesine bir bakalım.

HAŞİM TEOMAN SANCAR (Denizli) – Evet, bak bakalım.

MEHMET MUŞ (Devamla) – CHP yönetimi İstanbul Belediye Başkanlığını devraldığı gibi, Sayın Kılıçdaroğlu'nun seçim öncesi “Namus ve şeref sözü veriyorum, hiçbir işiçi işten çıkarmayacağız.” sözünü unutarak 30 Haziran itibarıyla 11.706 kişiyi işten çıkarmıştır. Bunların içinde on-on beş yıllık çalışanlar vardır. (CHP sıralarından gürültüler)

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) - İşe gelmeden para alanlar var.

MEHMET MUŞ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, şimdi, burada Sayın Kılıçdaroğlu olmadığı için vekillerine soruyorum, verdiğiniz bu namus ve şeref sözünü unuttunuz mu?

AHMET KAYA (Trabzon) – Bankamatikçiler onlar.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Ekmeğiyle niye oynadınız? Sizin verdiğiniz sözler sadece seçim gününe kadar mı geçerli?

Seçim bitince verdiğiniz sözün süresi doluyor mu? Bu namus ve şeref sözü CHP sıralarında asılı bekliyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hortumları kestik hortumları!

MEHMET MUŞ (Devamla) - Yine, CHP İstanbul'a göreve geldikten hemen sonra İstanbul'un en başarılı kütüphane müdürünü mezarlıklar müdürlüğüne göndererek CHP'nin liyakattan ne anladığını göstermiştir. Bakınız, 11 bin kişiyi işten attılar. Aynı dönemde, 30 Haziran itibarıyla 18.102 kişiyi işe aldılar.

AHMET KAYA (Trabzon) – Bankamatik bunlar, çıkanlar bankamatik, bankamatik.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Madem ihtiyaç vardı bu insanları niye işten attınız? İhtiyaç vardı niye attınız? 18.102 kişi. Peki, CHP bunları nasıl aldı arkadaşlar? Liyakatla alacak ya. Bakın, elimde 16/9/2019 tarihli CHP'nin bir iç yazışması var.

AHMET KAYA (Trabzon) – Bankamatikler işten çıktı!

MEHMET MUŞ (Devamla) – İl Başkanlığı ilçelere gönderiyor, diyor ki “Büyükşehirde müracaat edenleri, onları büyükşehir gönderin ama...” Burada bir şey yok, doğru, gelirse adam ne yapacak büyükşehirle yönlendirecek. “Ama referans olmak istediklerinizin...” diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, sürem...

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MEHMET MUŞ (Devamla) – “Ancak referans olmak istediklerinizin altına referansınızı yapın, il sekreterliğine gönderin.” diyor. İşte, bunların liyakat sertifikası budur arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – AK PARTİ'ye üye olmayanları işe almıyorsunuz.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Moğultay’dan örnek verirdik. Adam Adalet Bakanı. “MHP’liler ile Refah Partilileri mi alacağım?” diyor. “Almam tabii örgütüne verdim kadroyu.” Otuz sene, kırk sene geçti üzerinden ama CHP’de değişen hiçbir şey yok. Gelir gelmez aynı şey, değişmez. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

Sayın Başkan, bakın, bir örnek daha vereyim. Örnek çok fakat süre kısıtlı olduğu için... Bakın, bir örnek daha vereyim. Miss Turkey güzellik yarışmasına katılan -katılabilir itirazımız yok- CHP’li gençlik kolları üyesi, moda tasarım mezunu, hemen CHP’li belediyeye, büyükşehre, kariyer danışmanı olarak atanıyor insan kaynaklarında. Ya, bari mesleğine bakın, işletme mezunu olsun, insan kaynakları mezunu, öyle atayın. Ama yok, partiden olsun atayalım, liyakatten anladıkları. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) CHP’nin, bak, il başkan yardımcıları...

BAŞKAN – Sayın Muş... Sayın Muş...

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sürem bitti.

BAŞKAN – Tamam, bir şey demiyorum.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bakın, Sayın Başkan, CHP’nin il başkan yardımcıları, bak, ilçe belediyeden dağıtılmış, bankamatik memuru, dağıtmışlar, maaşlarını alıyorlar. (CHP sıralarından gürültüler) Şimdi, bak, bunlar bankamatik memuru, hiçbir yalanlama gelmedi buna. Şimdi, her grup toplantısında... Bakın, Kemal Bey burada da söyledi, ben, söylediği sözlerle inanmak istiyorum ama inanamıyorum. Söyledikleriyle eylemleri başka. (CHP sıralarından gürültüler) Sayın Genel Başkan her grup toplantısında yetim hakkından söz ediyor. Soruyorum: Yetim hakkı nerede? Kul hakkı nerede? Yetim hakkı hassasiyetiniz nerede burada? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Adana Büyükşehir Belediye Başkanı ne demişti? “Ne demek? AK PARTİ’lileri mi alacağım? Almam tabii ki.” dedi. Değişen bir kafa yok. Peki, Kemal Bey’den bununla alakalı tek söz duyduunuz mu, şu anlattıklarımla alakalı tek bir tepki duyduunuz mu? (CHP sıralarından gürültüler)

Yolsuzluk ve şeffaflık meselesine gelince: İstanbul Büyükşehir Belediyesinin ihalelerinde kayırmacılık ve usulsüzlük hat safhada. Ben bir belediye üzerinden gidiyorum, zamanım yok. (CHP sıralarından gürültüler) Mesela, eşe dosta ihale yok.

AHMET KAYA (Trabzon) – Hâlâ İstanbul’u hazmedemediniz ya!

MEHMET MUŞ (Devamla) – Arkadaş, orayı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Muş...

MEHMET MUŞ (Devamla) – Merkezî hükûmette misiniz? Yok.

BAŞKAN – Sayın Muş, bir dakika...

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, hem burada durmak zorunda kaldım hem de yani herkese üç dakika, beş dakika verdiniz. Sizden istirham ediyorum. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Tamam, dikkate alıyorum.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Muş, 128 milyar doları kime sattınız?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Mesela, bakın, eşe dosta, eşe dosta...

BAŞKAN – Konuşmadığı için onları ekliyorum.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, mesela “Eşe dosta ihale yok.” diye seçim vaadinde bulunup Halk TV’nin patronuna maske ihalesi vermiş pazarlık usulüyle.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Emeklilikte yaşa takılanları anlat!

MEHMET MUŞ (Devamla) – Ya, şimdi, hepsi de CHP’li belediye.

BAŞKAN – Maskenizi çıkarmayın Sayın Gürer, lütfen.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Hani, eşe dosta ihale yoktu, niye Halk TV’nin patronuna verdiniz? İstanbul, Kadıköy, Bolu, İzmir, ben size dört tane sayayım. Yine, başka bir CHP yandaşına 7 kat pahalıya maske verilmiş. (CHP sıralarından gürültüler) Bir örnek, bakın, ikisi de büyükşehrin kendi şirketleri, pazarlık usulüyle veriyor; birini 44 kuruşa alıyor, öbürünü 2,89’a alıyor. Yirmi gün var arasında, ikisi de kendi belediyeniz. Yani kayırmacılık had safhada.

AHMET KAYA (Trabzon) – İktidar sensin, yap gereğini o zaman.

MEHMET MUŞ (Devamla) – CHP’li Yalova Belediye Başkanı 20 milyon liralık zimmet ve yolsuzluk davasında yargıya hesap veriyor.

Bakın, yine Kemal Kılıçdaroğlu’nun Menemen’i çok seviyorum... (CHP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Muş...

AHMET KAYA (Trabzon) – İftira atma, gereğini yap; iktidar sensin.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – İftira atmayacaksın Sayın Muş, iktidar sensin, gerekeni yap.

BAŞKAN – Tamam, sakın olun bir dakika.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, kendi sesimi duyamıyorum, biraz rahatlasınlar öyle söyleyeyim. Hazımsızlık olabiliyor.

BAŞKAN – Tamam, siz biraz bekleyin, bir sakinleşsin; ben sizin sürenizi tamamlayacağım.

AHMET KAYA (Trabzon) – Ya, iktidar siz değil misiniz kardeşim? Gereğini yapın.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Gereğini yap, gereğini!

BAŞKAN – Bir saniye...

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Beş dakika uzadı Sayın Başkan.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkanım, söylediklerim doğru değilse çıkıp konuşsunlar “Doğru değil.” desinler. Bende, dosyamda var hepsi.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Bütçeyi anlat sen, 128 milyar doları kime sattığını anlat!

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bağırma, oturun; yakalandınız, yakalandınız.

AHMET KAYA (Trabzon) – Elini tutan mı var? Git gereğini yap!

HAŞİM TEOMAN SANCAR (Denizli) – Yarım saatir İstanbul’u anlatıyorsun, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi yahu!

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, bakın, CHP’li Yalova Belediyesi 20 milyon liralık zimmet ve yolsuzluk davasında yargıya hesap veriyor.

HAŞİM TEOMAN SANCAR (Denizli) – İstanbul, İstanbul; yeter artık yahu!

MEHMET MUŞ (Devamla) – Yine, bakın, Kılıçdaroğlu’nun aday gösterirken -ben buraya döneyim- “Menemen’i çok seviyorum, onun için Başkanımızı Menemen’e emanet ediyorum.” dediği CHP’li Menemen Belediye Başkanı on sekiz ayda 50 milyon liralık yolsuzluk iddiasıyla tutuklandı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HAŞİM TEOMAN SANCAR (Denizli) – Ayıp yahu!

MEHMET MUŞ (Devamla) – Arkadaşlar, lütfen Sayın Genel Başkanla söyleyin, bundan sonra bizim hiçbir ilçemizi sevmesin, hiçbir belediye başkanınızı ilçemize emanet etmesin; emanet ettiği 50 milyon götürüyor. (CHP sıralarından gürültüler)

Bakın, gazete manşeti: “Menemen’i yemişler.” Arkadaşlar, Menemen’i yiyip bitirmişler. Bakın, Kemal Bey... (Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Mehmet Bey, biz Menemen Belediye Başkanını görevden aldık.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Muş, ben hepsini hesapladım, son bir süre veriyorum, tamamlayalım lütfen.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, bakın, en az beş dakika oradan kestiler.

BAŞKAN – Beş değil yedi oldu.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Mithat Bey’e beş dakika verdiniz. Sizden istirham ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi yedinci dakikayı veriyorum, ben onları, kesmeleri dikkate aldım.

Tamamlayalım lütfen.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Muş, 128 milyar doları kime sattığını anlat, detaylı anlat. Hadi oraya gel, elli dakikadır seni bekliyoruz.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, bakın, ben sözüm kesildiği için burada bile meramımı izah ediyorum.

BAŞKAN – Tamam, siz konuşun, dikkate alıyorum.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Şimdi, bakın, arkadaşlar, Beylikdüzü Belediyesinde bir etkinlik yapılıyor kâğıt üzerinde, yazarçizerler davet edilmiş. Yani bakın, bir dönem hayalî ihracat vardı, hayalî ihracat; CHP buna benzer şekilde yolsuzluk literatürüne hayalî etkinlik yolsuzluğunu soktu, ilklerin partisi CHP. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

CHP seçimden önce “derman belediyeciliği” diyordu, seçimden sonra bu iş vurgun belediyeciliğine döndü.

Bakın, Kemal Bey’in bir hayali vardı, dedi ki: “Ben -2019 seçimlerinden önce İstanbul Belediye Başkan adayydı- aile sigortası yapacağım, ihtiyaç sahibi her aileye 600 lira vereceğim.” Güzel, çok güzel bir proje. Şimdi İstanbul Belediyesi sizde, haydi, bu 600 lirayı verin. 2009’daki 600 lira bugünkü rakamlarla 1.818 lira.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Onu bile anlamamışsın.

MEHMET MUŞ (Devamla) - Haydi, siz 1.818 lira vermeyin, 1.500 lira verin. Belediye Başkanınıza göre de 475 bin ailenin ihtiyacı var, buyurun dağıtın, haydi dağıtın arkadaşlar. Niçin dağıtmıyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Muş, lütfen...

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkanım, bakın, istirham ediyorum...

BAŞKAN – Haklısınız, tamam, yeterince uzattım...

MEHMET MUŞ (Devamla) - Siz bana beş dakika verin, ben bitirip gideyim.

BAŞKAN - Son bir dakika, ben hesaba kattım onları.

MEHMET MUŞ (Devamla) - Konuşturuyorlar ki.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, bakın, sözün özü, bir belediyenin bütçesini doğru düzgün yönetemeyenler, paçalarından yolsuzluk ve kayırmacılık akan bir anlayış Türkiye’yi yönetemez. (CHP sıralarından gürültüler)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Ankara’yı parsel parsel satanlar... Hadi oradan!

MEHMET MUŞ (Devamla) - Milletin size yetki verdiği belediyelerde ne yaptınız? CHP’li İstanbul Belediyesinde AK PARTİ’nin bitirdiği projeleri açmaktan, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanıyla Belediyeyi borç batağına saptamak için borç aramaktan, CHP’li İzmir Belediye Başkanıyla “İzmir’e ayrı bayrak, ayrı para.” gibi bölücü söylemlerde bulunup “Çav Bella” eşliğinde dans ederek hendekteki PKK sempatizanlarına selam göndermekten başka ne yaptınız? İki sene geçti, elinde şu musluktan başka açılan bir eser yok. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

Bakın, çeşmeyi restore eden de bizim, musluğu taktılar sadece. Ha, bu arada musluğa bakın, musluk da çalışmıyor olabilir!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET MUŞ (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kendisi gibi düşünmeyen sanatçılara hakaret eden, kendisine oy vermeyen öğretmenleri aşağılayan... (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, siz sözünü kestikçe, konuşturmadıkça ben süre ekliyorum konuşsun diye. Lütfen... Böyle bir şey yok! Hayır! Gürültüyle konuşturmamak yok, hayır. (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sen işine bak Sayın Başarır, işine! Lütfen... İşine bak! (CHP sıralarından gürültüler)

Arkadaşlar, konuşacak, konuşacak...

Buyurunuz Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Kendisi gibi düşünmeyen sanatçılara hakaret eden, kendisine oy vermeyen öğretmenleri aşağılayan, iktidara gelirse bazı gazetelere el koyacağını söyleyen, AK PARTİ’ye oy vermenin haram olduğunu iddia eden, Türk ordusuna “satılmış” diyen bir anlayış bize demokrasi dersi veremez arkadaş! (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Sayın Başkan, güvenliğin olmadığı yerde ekonomik kalkınma olmaz, huzur ve refah olmaz, gelişme kaydedilmez. Bunun için terörle mücadele çok büyük önem arz ediyor. Hükümetimizin son yıllarda terörle mücadele konusunda sergilediği kararlı tutum sayesinde bu yolda büyük başarılar elde edildi. Tabii, devletimiz, sadece teröristle değil, teröriste yardım yataklık eden, onlara siyasi sözcülük edenlerle de mücadele ediyor. Esasen teröre destek veren belediye başkanlarının görevden alınması da terörün finansmanını kurutmak, kaynaklarını yok etmek için atılmış önemli bir adımdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Muş, selamlayalım lütfen.

İki dakika... Tamam.

Selamlayalım, tamamlayalım, bitirelim.

Son bir dakika veriyorum.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Esasen teröre destek veren belediye başkanlarının görevden alınması da terörün finansmanını kurutmak, kaynaklarını yok etmek için atılmış önemli bir adımdır. Belediye imkânlarını terör örgütüne sunan, dağa militan devşiren, terör örgütü yandaşlarını belediyede istihdam eden, “eş başkanlık” adı altında paralel belediye yönetimi kuran belediye başkanları, PKK’nın terör eylemlerinden sorumludur. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, ben duyamıyorum hatibi. Bunları sayacağız süreye, öyle mi! Asla böyle bir şey olamaz!

MEHMET MUŞ (Devamla) – Kayyum görevlendirmelerine karşı çıkanlar, ya terör örgütünün siyasi sözcüleri ya da onlarla iş birliği yapan siyasi partilerdir. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Duyulmuyor, sade bir gürültü, makine çalışması gibi bir ses...

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bunlar, çocuğunu dağa kaçıranlara tepki gösteren Diyarbakır Annelerini linç etmeye çalışanlardır. Bunlar Diyarbakır'da görevden alınan terör yandaşı belediye başkanlarının yanına koşup orada evladı için haykıran annelere kör, sağır, dilsiz kalanlardır. Öyle ki, bu anneler, Türkiye düşmanı HDP ve...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sensin Türkiye düşmanı, sen!

MEHMET MUŞ (Devamla) – ...onun milletvekillerine dönerek "Sizin çocuğunuz özel okullarda, bizim çocuklarımız ya cezaevinde ya da toprağın altında." diyerek haykırmaktadır. Anneler terör baronlarına "Artık yeter!" demektedir. (HDP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, toparlıyorum. (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Ağzından çamur akıyor, çamur!

BAŞKAN – Sayın Muş, tamamladım, lütfen.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan... (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Tamam, haklısınız ama kafi yani o kadar. Hayır, tamam.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, tamamlayacağım zaten. (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Anladım da yani o kadar olmaz ki lütfen.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Devletimizin iki eli bu teröre destek veren...

BAŞKAN – Sayın Muş, selamlayın lütfen.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, inanın en az on dakikamı bu gürültüden kestiler, en az on dakikamı.

BAŞKAN – Takip ediyorum ben, haksızlığa fırsat vermek istemedim ama lütfen, tamam.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkanım, toparlıyorum. Sayın Başkanım, konuşmamın başında birkaç dakika vermenizi istirham ediyorum dedim. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – On dakikayı geçti Sayın Muş, lütfen, tamam.

MEHMET MUŞ (Devamla) – On dakikamı kestiler.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Kürsüyü işgal mi ediyorsun? Kürsü işgali yapıyorsun, milletin kürsüsünü işgal edemezsin!

BAŞKAN – Mikrofonu açmıyorum.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, peki.

Arkadaşlar, burası sizinle alakalı değil, sizin de zorunuza gidebilir ama biliyorum. (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Lütfen Genel Kurulu selamlayalım, bitirelim Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Ya arkadaşlar, PKK'ya iki kelam edeceğim, niye susturmaya çalışıyorsunuz, bırakın da söyleyeyim meramımı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ya ben anlamıyorum ki, hadi burası rahatsız oluyor, siz niye oluyorsunuz? (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Git ağzını yıka!

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, bakın, toparlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Muş, lütfen, selamlayalım Genel Kurulu, tamam.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Selamlıyorum, toparlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bakın, az önce bir şey söylendi, PKK tarafından HDP binasından dağa götürülen...

BAŞKAN – Sayın Muş, tamamlayalım lütfen.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Toparlıyorum.

Tüm bunları görmezden gelip anne karnındaki çocukları katledenlere, canlı bombalara üzülenler ardından çocuk haklarından bahsedemez. Terörle arasına mesafe koymayanlar, şiddeti araç olarak kullananlar ve onlarla seçim kazanmak için iş birliği yapanları bu millet unutmayacaktır.

BAŞKAN – Sayın Muş...

MEHMET MUŞ (Devamla) – Devletimiz büyük, milletimiz azizdir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Büyük ve güçlü Türkiye, çıktığı bu yolda olumlu adımlar atarak ilerlemektedir.

BAŞKAN – Sayın Muş, süreniz doldu. Lütfen...

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bu duygularla sözlerime son verirken Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bravo, bravo!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – "Bittikten sonra." diyeceksiniz herhâlde.

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Altay, bir saniye... AK PARTİ Grubu konuşmaları tamamlandıktan sonra söz vereceğim sataşmalara.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Tamamlanmaz ki bu gidişle.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Geniş bir söz talep ediyorum.

BAŞKAN – Öyle yapmıştık, öyle yapacağız.

Sayın Oluç, aynı şekilde.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, biz bütçeyle ilgili bir şey duymadık.

BAŞKAN – Kim konuştu bütçeyle ilgili Sayın Aydoğan, ben diğerlerinde de duymadım daha önceden.

ERHAN USTA (Samsun) – Nasıl söyleyebilirsiniz bunu Sayın Başkan, adaletiniz bu mu sizin?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şimdi Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı Genel Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş.

Buyurun Sayın Kurtulmuş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; "Bismillah, her hayrın başıdır." diyerek sözlerime başlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2021 yılı bütçemizin hayırlı ve uğurlu olmasını, bu bütçe müzakerelerinde ortaya konulan fikirlerin önümüzdeki yıl da yapılacak faaliyetlerde ışık tutmasını temenni ediyorum.

Bilindiği gibi bütçelerin iki tane yönü vardır. Bir tanesi, o bütçenin milletin imkânlarıyla kaynaklarının nereye kullanıldığı, ne şekilde kullanıldığı, nasıl harcadığıyla ilgili tartışmalardır; bütçelerin ikinci alanıysa, bu bütçe görüşmeleri vesilesiyle siyasi tartışmalara ama böyle bağırarak değil, akılla, izanla siyasi tartışmalara zemin hazırlamasıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu

vesileyle ben bu bütçenin de önümüzdeki yıl ve önümüzdeki dönemlere ilişkin siyasi tartışmalarımıza hayırlı bir zemin hazırlamasını temenni ediyorum. Hepimiz -daha önceki konuşmacılar da ifade etti- insanlık tarihinin en önemli geçiş noktalarından birini yaşıyoruz. 2020'yi sadece bizler değil, torunlarımız ve sonraki nesiller de dünyanın en büyük değişimlere gebe olduğu bir dönemin başlangıcı olarak hatırlayacak. Pandemi dolayısıyla ortaya çıkan bu değişiklik süreci içerisinde toplumsal hayatın her alanında çok köklü değişikliklere şahit olduk, şahit olmaya devam edeceğiz. Eğitimden sağlık hizmetlerine, çalışma şartlarından üretim ve tedarik yöntemlerine kadar birçok şey değişecek. Bundan da daha köklü olarak özellikle küresel ölçekte yeni bir finansal ve küresel siyasal mimarinin tohumlarının da bu yıldan itibaren atılmaya başlayacağını açıklıkla söyleyebiliriz.

Dolayısıyla, bizim gibi büyük ülkelerin, iddiası olan ülkelerin meclislerine düşen, önümüzdeki yıllara ilişkin genel millî hedefler üzerinde odaklanmak ve bunları tartışmaktır. İçinde bulunduğumuz coğrafya yine daha evvel hatırlatıldı, Doğu Akdeniz, Balkanlar, Kafkaslar. Bu coğrafya, Anadolu, Mezopotamya coğrafyası tarih boyunca en büyük değişimlerin, dönüşümlerin olduğu coğrafyadır. Burada bulunmanın çok büyük bedelleri olduğunu milletçe ödemiş olan bir ülkeyiz. Bu bölgede yeni güç denklemlerinin kurulduğu bir dönemde Türkiye bu güç denklemlerinin kurulmasında hayati rol oynayacak ülkelerden biridir. Onun için bizim gibi ülkelerde, Türkiye'nin bütçesini konuşurken sadece bazı parasal büyüklüklerini değil, Türkiye'nin önündeki hedefleri de konuşmamız gerekiyor. Ben bu çerçevede hepimizin -siyasi fikirlerimiz farklı olabilir, bakış açılarımız farklı olabilir- ama hepimizin ortak hedefimizin yeniden güçlü büyük Türkiye'yi kurmak olduğunun altını çizmek istiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bundan sonra, konuşmamın geri kalan kısmına gireceğim ancak müsaade ederseniz -keşke kendisi de burada olsaydı- sataşmak maksadıyla söylemiyorum ama bazı konuların açıklığa kavuşması bakımından birkaç tane temel hususun burada altını çizmek isterim. Sayın Genel Başkanın konuşmasında birkaç tane -teferruatı arkadaşlar konuşular, konuşacaklar- bunlardan bir tanesi hakikaten rencide eden bir şey "kurşun asker" tanımlamasıdır. Ben, hiçbir Cumhuriyet Halk Partili arkadaşımı kurşun asker olarak itham etmem. AK PARTİ Grubundaki hiçbir arkadaşımız da kurşun asker değildir; akıllı sahibi, insaf sahibi, vicdan sahibi, ızan sahibi vatansever insanlardır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AHMET KAYA (Trabzon) – Kendileri dedi "kurşun askeriz" diye.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Ben duyduğumu... Sizden rivayetle konuşmuyorum.

Bir başka önemli konu, altını çizerek ifade edeceğim konu, devletin yapısı üzerinde, AK PARTİ Grubuna dönerek "Devletin yapısı üzerinde şüpheleriniz..." Tam cümlesini söyleyeyim: "...sorunlarınız vardır." cümlesidir. AK PARTİ'nin devletin yapısıyla ilgili hiçbir sorunu yoktur. AK PARTİ, Türkiye Cumhuriyet devletini yöneten siyasi kadronun merkezindedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Üçüncüsü: "Demokrasiyi ilk seçimde getireceğiz." Aynen cümlesini söylüyorum. Demokrasi, Osmanlı'nın son döneminde, o günün şartları içerisinde hatta tek parti döneminde, o günün şartları içerisinde gelmiştir ama 1950 seçimlerinden sonra demokrasi bu ülkeye gelmiş ve bedeli ödenmiş en hakiki demokrasidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 1950 seçimlerinde halkın helal oylarıyla seçilen Başbakanın idam sehpalarına götürülmesine rağmen şehit Başbakanın arkasından ağlayan bu millet demokrasiye sonuna kadar sahip çıkmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 12 Eylülde binlerce vatan evladı "Bir sağdan, bir soldan." diyerek ortadan kaldırılırken 12 Eylül yönetimine rağmen bu millet demokrasisine sahip çıkmıştır. 28 Şubatta seçilmiş Hükümet Alicengiz oyunları ile indirilip tanklarla, paletlerle demokrasiye ayar verilirken bu millet demokrasiye her yerde de bu Mecliste de sahip çıkmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ayrıca, bu millet demokrasiye bu çatı altında 15 Temmuz gecesi her birinin katkısıyla sahip çıkmış, az ileride Kızılay Meydanı'nda sahip çıkmış, Genelkurmay Meydanı'nda sahip çıkmış, kanlarıyla bedelini ödemiş, dünyanın en kutsal demokrasisidir. Demokrasi bu millete gelmiş, demokrasiyi millet içselleştirmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bir başka önemli konu...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Beş sene geriye sarar mısınız?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, söyleyeceğiniz varsa söylersiniz, Grup Başkan Vekiliniz orada. Bunlara itiraz etmeyeceğinizi zannediyorum.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 2015 yılında bunları söylemiyordunuz!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Şimdi, aynen şu cümleyi de okuyayım, diyor ki: "Türk ticaret gemisi durdurulduğu zaman -Sayın Kılıçdaroğlu- gerçeği AB makamlarının açıklamasından sonra öğrendik."

Arkadaşlar, biz gerçeği AB'nin, ABD'nin makamlarının açıklamasından değil, Türkiye Cumhuriyeti devletinin makamlarının açıklamasından öğreniyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Son olarak, erken seçim... Her muhalefet partisi erken seçim ister. Demokraside bu da önemli bir şeydir ancak Türkiye'de erken seçimin rasyonel şartları ve siyasi şartları yoktur. AK PARTİ ve Milliyetçi Hareket Partisinin oluşturduğu Cumhur İttifakı millî konularda kararlılıkla yoluna devam etmektedir. İnşallah 2023'te yapılacak seçimlerde de Recep Tayyip Erdoğan bu milletin helal oylarıyla yeniden Cumhurbaşkanı seçilecek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bugün yalnız bir şey duyduğum Sayın Kılıçdaroğlu'ndan, 2023 seçimlerine aday olabileceği sinyalini verdi. Eğer Sayın Kılıçdaroğlu 2023 seçimlerinde aday olur ya da Cumhuriyet Halk Partisinden bir arkadaş aday olursa dostlarıyla birlikte de iktidar olursa ağzımızı açıp bir şey söylersek namerdiz. Biz demokrasiye sonuna kadar saygılıyız, demokrasinin de en iyi şekilde işlemesinden yanayız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ancak Türkiye demokrasisinde seçilmişlere saygı duymak da demokrasiye inanmak kadar zaruri bir şeydir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kayyumlar niye var, kayyumlar?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, bu açıklamaları yapmak zaruretindeydim.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kayyumlar ortada, kayyumlara bak.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Şimdi, gelelim konumuza: Corona salgını dolayısıyla çok zor bir dönemden geçiyoruz. Dünyada 2020 yılında 4 trilyon dolarlık ciddi bir harcama yapıldı. Ayrıca, hükümetlerin birtakım destekleri, ekonomik kaybı 4 trilyon dolar... Hükümet destekleriyle birlikte bu rakam 15 trilyon dolara çıktı. Eğer 2021 yılında bu devam ederse dünya ekonomisinin 5,6 trilyon dolar daha bir şekilde maalesef daralacağı görülüyor. Türkiye olarak şüphesiz bundan biz de payımıza düşeni aldık. Türkiye, bu ortamda üzerine düşenleri yaparak, sağlık sistemimiz en güçlü şekilde çalışarak -bunu tartışmak bile istemem- hem sağlık personelimizin gücü hem sağlık sistemimizin gücü hem de vaktinde aldığımız tedbirlerle sağlıktaki başarıdan başarıya geçtik. Dünya Sağlık Örgütü'nün ve dünyadaki bazı sağlık dergilerinin çoğunda Türkiye'yi öven makalelere hepimiz şahit olduk.

Ayrıca, ekonomide tezgâhı dağıtırmamak için üzerimize düşen her türlü sorumluluğu yerine getirdik. Vakit kalmadığı için detayına girmek istemiyorum ama şunu ifade etmek isterim ki tedarik zincirini kırdırmamak bu süreçteki en önemli başarılarımızdan biriydi.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – "Harun gibi gelip Karun gibi gitmeyi" duysak ya sizden. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

HALİL ETYEMEZ (Konya) – Ya, bir sus ya! Yeter artık ya! Ayıp ya!

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Arkadaşlar, siz de söylediniz ama ya!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bir dakika dur, onun da dersini vereyim. Ben “Harun gibi gelip Karun gibi gitmeyeceğim.” sözünü 2008 yılındaki Saadet Partisi Genel Kurulunda Genel Başkan olarak seçtiğim zaman şey yaptım.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kimin için söyledin?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Hayatım... Ben söyledim.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kimin için söyledin?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Kendime söz verdim ve bugüne kadar da Harun olarak yoluma devam ediyorum.

(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kimin için söyledin?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Hâlâ babamın seksen yıllık apartmanında oturuyorum.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Türkiye dinliyor. Sizin şahsınıza yönelik değildi o.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bütün Türkiye...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Türkiye dinliyor.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – O zaman ben kendi söylediğimle yükümlüyüm. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Teşekkür ederim. Yanlış bir şey mi söylemişim? Doğru bir şey söyledim.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yok, çok doğru bir şey söylediniz. O söylediğinizden dolayı kutlarım sizi.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bunu hayatımla da sürdürmeye devam ediyorum, ölene kadar da sürdüreceğim, çocuklarıma da en büyük mirasım bu olacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Şahsınızla ilgili değildi o, kaynağına gelin, kaynağına.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tebrik ediyorum.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Siz devam edin Başkanım.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, 2020 yılını üçüncü çeyrekte yakaladığımız büyük gelişmeyle birlikte inşallah pozitif bir büyümeyle -küçük de olsa- atlatacağız. 2021'in birinci dönemi ve 2022'nin ikinci döneminde dünya ekonomisiyle birlikte Türkiye ekonomisinde de çok önemli gelişmeler, pozitif gelişmeler olacaktır.

Bütçelerde açık olduğunu biliyoruz. Yüzde 4,5 civarında bir bütçe açığımız var. Bu, Maastricht Kriterleri yüzde 3, onun biraz üstündedir ama diğer ülkelerle kıyaslandığında fevkalade önemli bir durumdayız. Ayrıca G-20; bütün gelişmiş ülkelerdeki bütçe açıkları bakımından da Türkiye, makul bir seviyede bu bütçesini sürdürüyor.

Değerli kardeşlerim, Dünya Bankası tahminlerine göre de, gelişmekte olan ülke ekonomileri toplam gayrisafi yurt içi hasılasının altmış yıl aradan sonra ilk defa bu kadar büyük bir daralma yaşadığı dönemi görüyoruz. Evet, bu süreçte tezgâhı dağıttırmadık. Vatandaşlarımıza ekonomik olarak da destek çıkmak için Türkiye Cumhuriyeti'nin hazinesinden 600 milyar lira çıkmıştır. Bu anlamda Türkiye, 2021 yılının ortalarından itibaren gerçekten güçlü bir şekilde kalkınmaya devam edecek, fiyat istikrarını ve finansal istikrarı sağlayarak reel ekonomiyi, reel sektörü canlı tutmaya devam edecektir. Yani her zaman vurguladığımız gibi, tezgâhı dağıttırmayacağız.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bütün bu Covid salgını sürecinde ayrıca Türkiye'deki yatırım sevdamızdan da vazgeçmedik. Onlarca hastane, onlarca elektrik santrali, milyarlarca dolarlık savunma sanayisi yatırımı, sayısız köprüler, binlerce kilometrelilik yol, milletimizin hizmetine bu süre içerisinde açılmıştır.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Parası yandaşlara mı?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bu anlamda Türkiye'deki yatırımları, kamu yatırımlarını da sürdürmeye devam edeceğiz. Önümüzdeki dönemde her zamankinden daha çok dayanışmacı, her zamankinden daha çok rasyonel adımlar atmak mecburiyetindeyiz. Bu çerçevede özellikle ekonomide güveni artıracak tedbirlerin alınması, ekonomi yönetimimizin önemli kaldıraçlarından birisi olacaktır. Yatırımcılarımızın sıkıntılarının farkındayız, vatandaşlarımızın sıkıntılarının ve güçlüklerinin farkındayız. Bunların üstesinden gelebilmek için bu rasyonel politikalarımızı inşallah uygulamaya koyacağız.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de özellikle AK PARTİ iktidarlarının on sekiz yıllık geçmişine baktığımız zaman, Türkiye ne zaman bir sıkıntıyla karşı karşıya kaldığında büyük reformlar uygulamaya konulmuş ve böylece Türkiye'nin sıkıntıları aşılmıştır. 2021 yılı da ülkemiz için hem iktisadi hem de siyasi ve hukuki anlamda reformlar yılı olacaktır. Sadece geçmiş şöyle bir hatırlatmak isterim: 2002 yılının ekonomik ve siyasi krizlerinden AK PARTİ reformlarla çıkmıştır. 2007'de darbe hazırlıkları içerisinde olanların, parti kapatma davasıyla başlattıkları süreçten de millete yaslanarak ve reform süreçlerini gerçekleştirerek AK PARTİ çıkmasını becermiştir. 2008 ve 2009 finansal krizlerinde de çeşitli dönemlerde ortaya konulan kur ve finansal ataklarla oluşturulmaya çalışılan kriz senaryolarından da ve en sonuncusu 15 Temmuz darbe girişiminden de hep üstesinden gelinmiş, buradan, milletin desteği, AK PARTİ hükümetinin reform iradesiyle bu ülke çıkmayı başarmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, önümüzdeki yıl, 2021 yılı, AK PARTİ'nin bu reformcu yönünün bir kere daha müşahade edileceği yıl olacaktır. AK PARTİ'nin reform niyeti sağlam, kalıcı, güçlü ve ciddidir. Bundan hiç kimsenin şüphesi olmasın. İki Değerli Bakanımız Hazine ve Maliye Bakanımız ve Adalet Bakanımız, ilgili bütün paydaşlarla önümüzdeki döneme ilişkin reform süreçlerini detaylı bir şekilde istişare ediyor. Bunlar inşallah olgunlaştırıldıktan sonra buraya, siyaset kurumuna gelecek ve siyaset kurumu son şeklini vererek Türkiye yeni reformlarıyla tanışacaktır. Ben sadece burada bu reformların ana çerçevesini, genel çerçevesini sizlerle paylaşmak isterim.

Bunları da müsaadenizle madde madde saymak istiyorum:

1) Rekabete dayalı sosyal politika eksenli pazar ekonomisinin kuralları, bu reform sürecinde esas alınacaktır.
2) Rekabetçi piyasaları olumsuz etkileyen bütün şartların en açık bir şekilde konuşulduğu, STK'lerle, iş dünyasıyla, yabancı-yerli yatırımcılarla ve diğer bütün ilgili paydaşlarla yapılan istişareler neticesinde ortak tecrübeyle bu reform sürecine karar vereceğiz.

3) Reformlarla şeffaflığı, öngörülebilirliği ve hesap verilebilirliği daha fazla güçlendireceğiz.

4) Ekonomi alanındaki yapısal dönüşümün ve reform çalışmalarımızın temel önceliği ise millî üretim odaklı bir kalkınma stratejisidir. Üretim odaklı reformlarla büyümeyi artıracak, ithalata bağımlılığı azaltıp cari açığı düşürecek tedbirleri bu sürecin içerisinde en etkin şekilde uygulayacağız.

5) Salgın, dünyanın birçok ekonomisinde çalışma hayatının pratiklerini, üretim tekniklerini ve süreçlerini, tüketici davranışlarını ve hatta bizatihi iktisadi zihniyeti dahi değiştiriyor. Bu süreçlerin doğal bir sonucu olarak teknolojik, sosyal ve iktisadi değişim ve dönüşüm süreçleri, ülkemizin de gündeminde en belirgin yerini alacaktır. Biz, bu alanlarda değişim ve dönüşümü, bu dönemin en önemli sinerji kaynaklarından biri olarak kabul edeceğiz.

6) Reformlarımızda eş zamanlı hareket etmek, temel çerçevemiz olacaktır yani Türkiye'de hem AK PARTİ'nin on sekiz yıllık pratiği hem yetmiş yıllık çok partili siyasi hayat bize gösterdi ki ekonomik, siyasi ve hukuki reformlar eş zamanlı olarak

yürütülürse başarılı oluyor.

Bu çerçevede, AK PARTİ, bu 6 temel ilkeyle çerçevesini oluşturduğu yeni reform sürecinde inşallah yoluna devam edecektir.

Sözlerimin başında bir şey söyledim, büyük milletlerin büyük hedefleri olmak zorundadır. Büyük milletlerin çok büyük sınamalarla karşı karşıya kaldığı, tarih boyunca da çok kere görülmüş bir gerçektir. Evet, bölgemiz değişiyor, dünya değişiyor; böyle bir değişim, her tarafı, her şeyi etkiliyor ve Türkiye de bu değişim sürecinin içerisinde. Allah'ın izniyle, milletin iradesiyle çok güzel bir momentum yakalamıştır ve bu momentumu yakalayarak güçlü ve büyük Türkiye hedefine doğru yürümeye devam edecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Dünyanın tarihî bir yeniden yapılanma sürecine girdiği bu ortamda, ülkemizin sahip olduğu bütün imkân ve fırsatları en iyi şekilde değerlendireceğiz. 2021 bütçesi, bu anlamda, yeniden, güçlü ve büyük Türkiye ideali etrafında ülkemizin imkân ve fırsatlarının en iyi değerlendirilmeye çalışıldığı bir bütçe olmuştur. Yaşadığımız bu yeni dönem, bizim açımızdansa Türkiye'nin önlenemeyen yükselişi olarak adlandırabileceğimiz yeni bir dönemin başlangıcıdır. Bunun için, Türkiye'nin bu güçlü yükselişinden rahatsız olan bazı çevreler olur mu, olur; bazı siyasetler olur mu, olur; bazı ülkeler olur mu, olur; vardır ve olmaya da devam edecektir. Ancak Türkiye, bütün bu çetrefilli ve netameli konularla uğraşmakta hiçbir şekilde geri adım atmadan, bu sorunlarda millî menfaatlerimizi önceleyerek hiçbir şekilde vazgeçmeden, milletimizin ve Hükümetimizin kararlı duruşuyla, basiretli politikalarla sorunları aşmaktadır ve aşmaya devam edecektir Allah'ın izniyle. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, Türkiye'nin önlenemeyen yükselişi nedir dersanız birkaç tane örnek vermeme müsaade edin. Türkiye, millî sanayimizde, özellikle millî savunma sanayimizde yatırımlarının katlanarak arttığı bir döneme girmiştir. Benden evvel değerli arkadaşlarımız bunları açık açık söylediler. Tek tek saymıyorum ama herhâlde her bir milletvekili arkadaşımızın göğsünü kabartan bir sonuçla karşı karşıya olduğumuz çok açıktır. Türkiye'de millî savunma sanayisinde yerlilik oranı yaklaşık yüzde 70'ler seviyesine gelmiştir, Allah'a çok şükür. Bunu daha ileriye götüreceğiz ve inşallah Türkiye bundan çok daha güçlü bir noktaya gelecek.

Burada parantez açarak şunu da çok açıkça ifade etmeme müsaade edin: S-400 tartışması yapıyoruz değil mi - tartışmaya girmeyeceğiz- F-35 tartışması yapıyoruz değil mi? O tartışmaların şöyle bir perde arkasına giderek "Niye bu tartışmalar yapılıyor?" diye onu şöyle bir irdelese iyi olmaz mı? Biliyorlar ki Türkiye bu istikamette yoluna devam ederse yakın bir zamanda kendi hava savunma sistemini kuracak, Türkiye yakın bir zamanda kendi millî muharip uçağını yapacak. Türkiye'nin önlenemeyen yükselişi budur.

Doğu Akdeniz konuşuldu. Doğu Akdeniz'de arama faaliyetlerimize devam edeceğiz, kim ne derse desin. Hatırlayın -o fotoğrafı ben hiç unutmuyorum, o fotoğrafı hatta evlerimize de asalım- Oruç Reis Gemisi gidiyor, etrafında Türk fırkateynleri, üstünde Türk helikopterleri, onların üstünde de Türk uçakları uçuyor. Biz orada NAVTEX ilan edip Oruç Reis'i arama faaliyetlerine göndermeden az evvel de Avrupa Birliği başta olmak üzere birçok mihraklardan "Sakin ha, buralarda arama yapmayın, ilişkilerimiz bozulur." diye uyarılar geliyor mu? Geliyordu. Kim takar onların uyarılarını! (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Türkiye, millî hedefleri istikametinde yürüyüşüne Allah'ın izniyle devam ediyor. Türkiye, Karadeniz'de de petrol arayacak, doğal gaz arayacak. Türkiye, Akdeniz'de de petrol ve doğal gaz arayacak ve inşallah bunlardan olumlu sonuç alacağız.

Kıbrıs ve Libya politikalarımızda da tavizsiz ve kararlı bir şekilde yürümeye devam ediyoruz. Az evvel yine ifade edildi - Sevilla haritası üzerinde çok çalıştık, ezberledik o haritayı- Sevilla haritası Avrupa Birliğinin her ne kadar resmî görüşü olarak kabul edilmese de Türkiye'ye mavi vatanda Sevr'i dayatan, Türkiye'nin neredeyse -Cumhurbaşkanımızın tabiriyle- "kendi kara sularında balık bile avlamasına müsaade etmeyecek" büyük bir dayatma haritasıydı. Meşru Libya Hükûmetiyle anlaşma yaparak bu haritanın ortaya koyduğu kısıtlamaları kırdık ve Türkiye, Doğu Akdeniz'de münhasır ekonomik bölge ilan ederek yoluna devam ediyor.

Değerli kardeşlerim, biz Birleşmiş Milletlerin meşru kıldığı hükûmetle ilişkilerimizi sürdürürken bazılarının da Hafter yönetimine destek verdiğini ne yazık ki acı bir şekilde müşahade ettik, bundan da büyük bir üzüntü duyduk.

Değerli kardeşlerim, Kıbrıs politikamızdan da asla taviz vermeyeceğiz. Kıbrıs'ta kapalı Maraş'ın açılması öncesinde de aynı şey oldu. Yunanlar arklarına aldıkları Fransa'nın da desteğiyle, bazı ülkelerden birtakım sözcülerin sözleriyle "Sakin ha, Maraş'ı açmayın." dediler ama Maraş'ın açıldığı gün Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan, Kuzey Kıbrıs Cumhurbaşkanımız Sayın Ersin Tatar, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli, bakanlarımız ve bizler, hep beraber önce Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'mizin kuruluş yıl dönümünü kutladık, arkasından Maraş'a giderek onu da Türklerin ziyaretine açtık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yağmurlu bir gündü, herhâlde unutamayacağımız büyük bir sağanak altında çok keyifli bir günü hep beraber idrak ettik.

Değerli kardeşlerim, gelelim Türkiye'nin bir başka önlenemeyen yükselişine, ha, eski Türkiye olsaydı bunlarla ilgili herhangi bir söz söylendiği zaman, "Sakin ha burnunuzu çıkarmayın." dendiği zaman, bırakın burnumuzu hiçbir şekilde kendimizi de oraya çıkarmazdık. "Durun şu köşede sıranızı bekleyin." dendiği zaman tek ayak üstünde sırada bekletildik, şimdi o devirler geride kaldı. Türkiye bu istikamette yürüyüşüne devam ediyor.

Değerli kardeşlerim, Karabağ'da, oradaki büyük zaferi de anmadan geçmemiz asla mümkün değildir. Öncelikle, Azerbaycanlı kardeşlerimizi bu tarihî zaferi dolayısıyla bir kere daha tebrik ediyoruz. Hükümetimiz, milletimiz, Türkiye Büyük Millet Meclisimiz, milletimizin bütün fertleri Karabağ'daki bu muhteşem zafer dolayısıyla Azerbaycanlı kardeşlerini yürekten tebrik ediyor. Karabağ meselesinde de uluslararası camiayı hem Azerbaycan'ın hem Türkiye'nin aleyhine kışkırtmak isteyenlere karşı yolumuzdan hiç dönmedik. Sayın İlham Aliyev'in Başkanlığında Azerbaycan, çok etkin bir mücadeleyle bir buçuk ayda, yirmi dokuz yıllık rüyayı gerçekleştirdi ve Karabağ, Azerbaycan'ın toprakları oldu. Karabağ, Azerbaycan'dır ve kıyamete kadar da Azerbaycan olarak kalacaktır! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli kardeşlerim, Türkiye'nin önlenemeyen yükselişinin bir başka göstergesi ise Ayasofya Cami-i Kebir'inin ibadete açılmasıdır. Arşivlerimizde duruyor, Avrupa'dan kimler neler demiş, Amerika'dan kimler neler demiş, içeriden ve dışarıdan kimler ne demiş, hepsi arşivlerimizde duruyor. "Sakin ha açmayın, sakın ha burayı bir şekilde cami yapmayın." sözlerine rağmen Türkiye Cumhuriyeti devleti kararlılıkla yolunda yürüdü. Yüksek yargının kararı ardından Cumhurbaşkanımız Tayyip Erdoğan, hükûmet kararnamesiyle, Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle Ayasofya Camisi'ni asli hürriyetine dönüştürdü ve cami olarak açılışını hep beraber gerçekleştirdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Danıştay kararı ne oldu?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Eğer vaktim olsa Türkiye'nin önlenemeyen yükselişine sekiz-on tane daha örnek veririm, isterseniz dışarıda da bunları konuşabiliriz. Ayasofya Camisi kıyamete kadar Müslüman milletimizin ibadethanesi olarak açık kalacaktır, açık kalmaya devam edecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; bu ilkel ve kararlı duruşumuzu güçlü, büyük Türkiye hedefi istikametinde sürdürürken bundan sonra da karışılacağımız süreçlerde bazı temel ilkelerimizden asla taviz vermeyeceğiz. Bölgesel ve küresel sorunlarla mücadele ederken, meydan okumalara karşı Türkiye'nin tezlerini uluslararası alanda ifade ederken

6 tane temel ilkeden asla vazgeçmeyeceğiz.

1) Rasyonel hareket edeceğiz ama asla millî menfaatlerimizden vazgeçmeden yolumuza devam edeceğiz.

2) Biz milletlerin bağımsızlığı ve devletlerin egemenliği koşuluyla bütün devletlerle ve bütün uluslararası kuruluşlarla eşit haklara sahip olarak müzakereye hazırız ancak Türkiye'ye "Size şunu veremedik, bunu verelim." diyenlerin, Türkiye'ye birtakım farklı statüler teklif edenlerin Türkiye'den alacağı cevap çok açıktır. Biz eşit ortak olarak herkesle konuşuruz, egemen olarak bu ülkenin egemenliğini koruyarak her müzakereye açığız ama hiçbir şekilde Türkiye'nin başka, ayrıcalıklı, ayrımcı bir muameleye tabi tutulmasına asla rıza göstermez, asla o şekilde hareket etmeyiz.

3) Biz hakkaniyet sahibi bir milletin çocuklarıyız. Türkiye Cumhuriyeti devleti diye konuştuğumuz şey, nevezuhur bir devlet değildir. Gazi Meclisin gölgesi altında konuşuyoruz. Nice gazilerimizin, büyük şehitlerimizin kanlarıyla sulanmış bir cumhuriyeti sıfırdan, hem de yoktan kurmuş olan bir milletiz ama biz, aynı zamanda Selçuklunun torunlarıyız, biz aynı zamanda Osmanlının torunlarıyız, büyük bir devlet birikiminin sahibiyiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Onun için şu kuralı da bütün muhataplarımız artık öğrendiler, bir kere daha Türkiye Büyük Millet Meclisinden bu kuralı ilan ediyorum: Biz, ne kimsenin hakkını yeriz ne de kimseye hakkımızı yediririz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Şimdi, Avrupa'da falanca siyasetçiler konuşuyor, beyler alışmış, emperyalizm zamanından kalma dürtülerle konuşuyorlar. Milletlerin petrollerinin üstüne çökmeye alışmışlar, milletlerin altınlarının, zenginliklerinin üstüne çökmeye alışmışlar hatta Afrika'nın kara derili insanlarını, yüz elli milyon Afrikalıyı köleleştirerek Amerika'ya, Avrupa'ya satmaya alışmışlar. Böyle yürüyor bu işler zannediyorlar. Bizim onların emperyal görüşlerinde olduğu gibi ne kimsenin bir karış toprağında gözümüz vardır...

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Afrin! Afrin!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Ne kimsenin bir gram altınında gözümüz vardır ne kimsenin bir gram petrolünde gözümüz vardır.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Afrin! Afrin!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Afrin! Afrin!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, kimsenin hakkını yemeyeceğimiz gibi kimsenin de bizim hakkımızı, ülkemizin hakkını yemesine müsaade etmeyiz.

4) Tek taraflı ve çok taraflı anlaşmalarda önceliğimiz, karşılıklı iş birliği ve müzakereye ve rızaya açık yöntemlerdir. Bu rızaya ve müzakereye açık yöntemleri politikamızın ana eksenine koyuyoruz yani her hâl ve şart altında diploması masasını açık tutuyoruz. Onun için sadece son üç-dört yılda yaşadığımız büyük sorunların hepsinin çözülmesindeki temel becerilerimizden biri, sahadaki gücümüz kadar masayı da hiçbir zaman dağıtmayan masadaki gücümüzdür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Sayın Başkan son bir-iki cümlem.

BAŞKAN – Buyurun.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – 5) Dış politikamızın ve devletlerle münasebetimizin kurallarından bahsediyorum. Mazlum ve mağdur milletlerin sözcüsü ve öncüsü olmaya devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Çünkü biliyoruz ki Türkiye, sadece Türkiye'den ibaret değildir. Türkiye'de her gelişmeyi gözü gibi koruyarak izleyen yüz milyonlarca dostumuzun olduğunu biliyoruz ve inşallah, mazlum ve mağdur milletlerin hepsinin sözcüsü, öncüsü olmaya devam edeceğiz.

Son olarak da şu kuralı bir kez daha paylaşmak istiyorum: Hakkaniyete dayalı, daha adil, daha özgür yeni bir dünyanın kurulmasının kapıları sonuna kadar açılmıştır. Covid tehdidiyle birlikte dünyada zengin, fakir demeden; şu ülke, bu ülke demeden herkesi kontrolü altına alan bu salgının yeni, dayanışmacı, adil ve hakkaniyetçi bir zemini hazırlayacağından zerre miktar şüphemiz yoktur. Onun için, bu süreçte hakkaniyete ve adalete dayalı sözleri olanların sözünün geçerli olacağı bir döneme giriyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Türkiye, bu anlamda "dünya 5'ten büyüktür" demeye devam edecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Zalimlerin, despotların, emperyalistlerin, neoemperyal güçlerin kurmaya çalışacağı yeni bir dünya düzeni bundan sonra artık o kadar kolay olmayacaktır. Hep beraber, dünyanın bütün mazlum ve mağdur milletleriyle birlikte bu bölgenin, bu coğrafyanın ve bu coğrafyada dünyada kurulan bu denklemin güçlü bir yıldızı olarak Türkiye'nin sözü geçecektir, Türkiye'nin de sözü geçecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Onun için, değerli kardeşlerim "güçlü ve büyük Türkiye" idealimizden hiçbir şekilde vazgeçmeden, 2021 bütçemizi bir vesile ittihaz ederek –"güçlülük"ten kastımız da sadece bu "sert güç" dedikleri değil-devlet-millet kaynaşmasını sağlayarak, milletimizin daha ileri demokratik seviyelere gelmesini temin ederek, ekonomide çok daha güçlü bir yapılanmaya geçerek ve uluslararası ilişkilerde de Türkiye'yi her alanda daha güçlü kılarak yolumuza devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – İsteseler de istemeseler de, kurulmakta olan yeni dünyanın yıldız ülkelerinden biri Türkiye'dir. Ne mutlu sizlere ki bu Türkiye'nin Türkiye Büyük Millet Meclisinin üyeleri olarak bu çatı altında görev yapıyorsunuz. Hepinize selam ve sevgilerimi sunuyorum; Allah'a emanet ediyorum, hayırlı günler diliyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Altay, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hem şahsıma sataştı her 2 hatip hem grubumuza sataştılar. Yerimden ya da kürsüden - takdiri zatîalinizin olmak üzere- söz istiyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun, kürsüden... (CHP sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Yeni bir sataşmaya mahal vermeyelim lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Kesinlikle efendim, müsterih olunuz.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un 230 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 231 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasında CHP'ye sataşması nedeniyle konuşması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan. Sizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna bir sözüm var: Mehmet Muş'u anlamıyorsunuz, Mehmet Muş'u çok hırpaladınız yani sataşma bir ritüeldir ama çok yordunuz. Arkadaşlar, Mehmet Muş, burada kendini muhalefete hazırlıyor, anlamadınız mı? (CHP sıralarından alkışlar) Kendini muhalefete hazırlıyor. Burada Sayın Muş'un, partisinin savunduğu yürütmenin bütçesini savunduğunu görmedik ki baştan sona Kemal Kılıçdaroğlu ile Ekrem İmamoğlu arasında gitti geldi, gitti geldi, maşallah. Tabii, bu

da şundan, anlayışlı olalım arkadaşlar, Sayın Genel Başkanımızın bugün bütçede yaptığı konuşma Mehmet Bey'in muvazenesini bozmuş, normaldir. (CHP sıralarından alkışlar) Bunu böyle karşılayacağız bir. Mehmet Muş kürsü işgaline kadar gitti, genelde kürsü işgalini muhalefet yapar, o ayrı.

2002 öncesi eleştirilere cevap vermeyeceğim sevgili kardeşim çünkü sizden önce Türkiye'yi yöneten koalisyonun içinde Sayın Devlet Bahçeli de vardı, onlar uygun görürlerse sizden önceki dönemle ilgili eleştirilere cevap verirler, biz yoktuk. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – 90'ları söyledim, karıştırmayın.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Yalnız, Sayın Kurtulmuş, Kıbrıs konuşulursa Kıbrıs'la ilgili hamaset yapılırsa bu, hepimizin tüylerini ürpertir; güzeldir, iyidir de bir Fazıl Küçük demek lazım, bir Rauf Denktaş demek lazım, bir Necmettin Erbakan demek lazım, bir Bülent Ecevit demek lazım. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Bunu da sizin takdirinize bırakıyorum.

Menemen Belediye Başkanını biz bu tutuklamadan önce ihraç ettik, bunu bilin. Yalova Belediye Başkanı, bu usulsüzlüğü yapan kişiyle ilgili suç duyurusunu kendisi yaptı,

İBB'de şunları işten çıkardılar, doğru: Bankamatik memurlarını, AK PARTİ il ve ilçe başkanlıklarına tahsis edilmiş çalışanları ve araçları tasfiye ve tahliye ettiler; bunu da doğru yapmışlar. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Altay, tamamlayın lütfen.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Ben de Mehmet Muş gibi kürsüyü işgal edeceğim.

BAŞKAN – Hayır ama bu sefer size bağırın yok, siz konuşuyorsunuz.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Değerli arkadaşlar, Yunan basını, gemi hikâyesini gerçekten böyle ustaca istismar etmeniz, siyaseti epey öğrendiğinizi ve profesyonelleştiğinizi gösteriyor. Sayın Genel Başkanımızın üzüldüğü, bizim üzüldüğümüz şudur: Altı saat boyunca, beş saat boyunca Türkiye'den hiçbir yetkilinin "Arayamazsın o gemiyi." diyememesidir. (CHP sıralarından alkışlar) Niye diyemediniz, onu söyleyeyim, şunun için diyemediniz: Her şeye Sayın Erdoğan karar verdiği için. Bu konuda Dışişleri Bakanının, diğer sayın bakanların bir yetkisi yok. Erdoğan'a sorulmadan cevap verilemeyeceği için böyle bir kepezelik yaşandı. Ve ben, o gemiye helikopter indiği gün "Ha İzmir Konak Meydanı'na bir yabancı devletin askerî helikopteri inmiş ha o gemiye inmiştir; aynı hadsizliktir, Türkiye, gereğini yapmalıdır." dedim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Öyle konuşursan yarın kendini Yunan televizyonlarında...

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bırak sen, bırak!

BAŞKAN – Sayın Özkan... Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (Devamla) – Orada oturup laf atacağına... Fransa'da Macron'un Yüce Peygamber'imize ve Türkiye Cumhurbaşkanına yaptığı hadsizliğe bile cevap vermediniz siz, hiçbiriniz, hiçbiriniz vermediniz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Altay, teşekkür ederim.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Şimdi, Demirtaş meselesine gelince...

HALİL ETYEMEZ (Konya) – Kürsüyü işgal ediyor.

BAŞKAN – Sayın Altay... (CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ALTAY (Devamla) – Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak hiç PKK'yla ilişki içinde olmadık. HDP burada, biz Selahattin Demirtaş'ın hakkında kesinleşmiş bir hüküm olmadığı için cezaevinde tutulmaması gerektiğini söyledik, bundan sonra da söylemeye devam edeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar) Ama biz şunu da yapmadık: Biz seçim kazanmak için Abdullah Öcalan'a elçi gönderip ondan mektup alıp kardeşini TRT'ye çıkarıp sonra HDP seçmenine dönüp "Bu Öcalan'ı niye dinlemiyorsunuz?" demedik. (CHP sıralarından alkışlar) PKK'yla ilişki içine girmiş bir parti aranıyorsa bence önce AK PARTİ'ye bakılacak, bence oraya bakılacak.

BAŞKAN – Sayın Altay, lütfen... (CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ALTAY (Devamla) – Başkanım, şöyle bitireyim: Bir Anayasa hikâyesi var... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, sataşmadan kürsüde iki dakika veriyoruz, ilave süre vermiyoruz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başkanım, şunu söyleyeyim...

BAŞKAN – Bir dakika verdim, bir dakika verdim. (CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ALTAY (Devamla) – "Şimdi, efendim, HDP, İYİ PARTİ, CHP oturmuş Anayasa çalışması yapmış." Ben bu partinin yedi senedir Grup Başkan Vekiliyim, yedi senem bitti; benim böyle bir çalışmadan haberim yok. (AK PARTİ sıralarından "Yuh!" sesi)

ENGİN ALTAY (Devamla) – Yuh sana! (AK PARTİ sıralarından "İbrahim Kaboğlu..." sesleri)

Dur, dur, göstereceğim, bak, göstereceğim.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

HALİL ETYEMEZ (Konya) – Korsan sunum yapıyor.

ENGİN ALTAY (Devamla) – 26'ncı Dönem Parlamentosu, CHP, AK PARTİ, HDP, MHP, Anayasa Uzlaşma Komisyonu yapıldı; açık, gizli.

24'üncü Dönemde gene bir Komisyon kuruldu, uzun da çalıştı. Sayın Başkanım, zatinaliniz de varsınız. AK PARTİ'den Ahmet İyimaya, Mustafa Şentop, Mehmet Ali Şahin; CHP'den Süheyl Batum, Rıza Türmen, Atilla Kart; MHP'den Tunca Toskay, Oktay Öztürk, Faruk Bal; Barış ve Demokrasi Partisinden -o zamanki BDP, şimdiki HDP- Ayla Akat, Altan Tan, Sırrı Süreyya Önder vardı. Bu çalışma hem de iki-üç sene sürdü.

Şimdi, tutturmuşsunuz, bir "Anayasa, Anayasa..." Böyle bir şey yok, yapılan çalışmalar burada, 26'ncı Dönem, 24'üncü Dönem. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Altay, lütfen Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (Devamla) – Başkanım, son cümlem -çok şey var ama- şu olsun, efendim, ne demişsiniz: "Türk Silahlı Kuvvetlerine, ordumuza 'satılmış' diyenlerden ordu sevgisi, orduya destek noktasında demokrasi dersi alamayız, almayacağız." Ben de o zaman derim ki: "Sayın Öcalan aldığı kellelerin bedelini ödüyor." diyenlerden bizim alacağımız ders hiç olmaz. Ordu sevgisini onlardan öğrenemeyiz! (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Çarpıtma, çarpıtma!

ENGİN ALTAY (Devamla) – 36 askerimizin ölümünde dahil olan Rusya'nın kapısına, Putin'in kapısına gidip bekleyenlerden öğreneceğimiz devlet terbiyesi de olamaz. 11 askerın başına çuval geçirildiğinde "Nota verin." dediğimiz zaman "Müzik notası mı!" diyenlerden alacağımız ordu sevgisi de olamaz. FETÖ terör örgütüyle birlik olup Türk Silahlı Kuvvetlerine kumpas kuranlardan alacağımız, öğreneceğimiz ordu sevgisi de olmaz. Süleyman Şah Türbesi'ni kaçırarlardan öğreneceğimiz millîlik ve yerlilik zaten olmaz ve Genelkurmay Başkanırken karargâhında derdest edilen, boğazına kemer geçirilen, sonra da Millî Savunma Bakanı olanlardan alacağımız ordu sevgisi de zaten olmaz. (CHP sıralarından alkışlar) Ben isterdim ki AK PARTİ çıkıp

burada "Benim bütçemde EYT'linin sorununu çözmek var. Benim bütçemde işsiz kalan garsonun, aşçının, kominin sorununu çözmek var. Benim bütçemde çiftçi var, işçi var, iş arayan işsiz var. Benim bütçemde öğrenci var." deseydi.

BAŞKAN – Sayın Altay...

HALİL ETYEMEZ (Konya) – Sayın Başkan, kürsüyü işgal ediyor.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Diyemezsiniz çünkü bütçenizde 5'li çeteye ve Katar'a peşkeş var. Devleti çürütmüşsün "Otobüs kirli." diyorsun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Altay, lütfen...

ENGİN ALTAY (Devamla) – Son cümlem Başkanım.

AK PARTİ 2008'den sonra tefessüh etti, mutasyon geçirdi ve 2008'den sonra devleti parti devleti yaptınız; yetmedi, devleti aile devleti yaptınız; şimdi o da yetmedi, devleti eş dost devleti yaptınız; bu ayıp da size yeter.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

HALİL ETYEMEZ (Konya) – Kürsüyü işgal ettin, işgal!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Dervişoğlu, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

11.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un 230 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 231 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum efendim.

Ben de biraz müsahahanızı istirham edeceğim düşüncelerimi açıklarken çünkü fazlaca birikti. Ben çok uzatmadan, işgale de sebep olmadan yerimden konuşmak istiyorum mümkünse.

BAŞKAN – Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Şimdi, biz bütçeye İYİ PARTİ olarak hazırlandık dolayısıyla hatiplerimiz bütçeyi incelediler. Biz umar ve dilerdik ki bütçeyle ilgili eleştirilerimize dair açıklamalar yapılsın AK PARTİ sözcüleri tarafından, Sayın Muş'tan da bunu beklerdim.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – İthamlara cevap vermesin mi?

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bizim herhangi bir ithamımız yok yani itham arıyorsanız, 1 milyar 400 milyon dolara yapılmış olan Osmangazi Köprüsü'nü 13 milyar 900 milyon dolara nasıl çıkardınız da milletin hakkını ve hukukunu yağmalattınız, onu sorduk, o sorunun cevabını alamadık ki. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bu bütçenin vizyonu yok dedik, bu bütçenin hedefi yok dedik, onun da cevabını alamadık. Sayın Muş -benim çok değerli mevkidaşım- kürsüye gelir gelmez Cumhuriyet Halk Partisi sıralarına dönerek "İYİ PARTİ'ye 20 milletvekili sattınız..."

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Kiralık dedim, sattınız demedim.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - Evet, siz, kırk türlü film, fırladık çeviriyordunuz İYİ PARTİ'yi seçime sokmamak için, Cumhuriyet Halk Partisi tarihî bir demokrasi dersi verdi ve İYİ PARTİ de seçime katılmak suretiyle sizin tek başına iktidar olmanızı engelledi. Bunun sizi bu denli rahatsız ettiğini elbette ki biliyoruz. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

Anayasa tartışmaları meselesini gündeme getirdiniz. Kamuoyunda da tartışılıyor. Doğrusunu isterseniz, biz bunun arkasındaki kirli el kime aittir diye araştırıyorduk, kendinizi ifşa ettiniz. Teessüf ederim! (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Müsaadenizle efendim.

İbrahim Kaboğlu başta olmak üzere Sayın Kemal Kılıçdaroğlu, Sayın Meral Akşener, HDP'nin 2 Eş Başkanı, Temel Karamollaoğlu müşterek bir anayasa çalışması yapılmadığını defaatle ifade ettiler. Ayrıca, böyle bir çalışmaya da ihtiyaç yok. "Bu, Cumhurbaşkanlığı seçiminin 2'nci turunda kullanılmak üzere hazırlandı." diye bir iddia var. Cumhurbaşkanlığının 1'inci turu ile 2'nci turu arasında on beş günlük bir zaman dilimi var. Yani dediğiniz senaryo esas itibarıyla o işe sığmıyor, mızrak da kılıfa uymuyor.

Sayın Başkanım, bir Sırrı Süreyya Önder meselesi var. Kimseyi itham etmek, ilzam etmek niyetinde değilim, iftiradan da azami ölçüde uzak dururum. Sayın Sırrı Süreyya Önder Bey, sanki yerel seçimlerden önce HDP ile biz oturmuşuz, birtakım anlaşmalar yapmışız -Cumhuriyet Halk Partisi yapmış daha doğrusu- gizli kapaklı anlaşmalar, o anlaşmaların artık aleni yapılması yolunda birtakım beyanlarda bulundu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bunu da bize değil Sırrı Süreyya Önder Bey'e sorun. Onu İmralı'ya gönderen sizdiniz, Abdullah Öcalan'ın mesajını Nevruz'da da sizin iktidarınız okuttu. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, ben, her defasında bu yaraları kaşımayın da sizleri mahcup etmeyelim diye uğraşıyorum. Oturduğum koltuğun bana yüklediği sorumlulukla da azami ölçüde kullandığım dile özen göstermeye gayret sarf ediyorum. Bu bakımdan aynı hassasiyeti de sizlerden istirham ediyorum.

Zamanı daha fazla almayacağım, bütçenin kapanış konuşmasını büyük bir ihtimalle partimi temsilen ben yapacağım, Sayın Kurtulmuş'un açıklamalarına o zaman cevap vereceğim.

Müsahahanız için çok teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum efendim. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Oluç...

12.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un 230 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 231 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Muş'un konuşması beklenmeyen bir konuşma değildi doğrusu, geçen sene de bütçede aynı konuşmayı yapmıştı.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Geçen sene ben konuşmadım.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Ben de o zaman aynı konuşmaya aşağı yukarı aynı cevabı vermiştim, birkaç şey

söylemek istiyorum.

Bütçe üzerine söyleyecek lafınız olmadığı için, yani bir başka Hazine ve Maliye Bakanıyla bütçe hazırlıklarına başlayıp başka bir Hazine ve Maliye Bakanıyla devam ettiğiniz için, ekonominiz duvara tosladığı için bütçe üzerine söyleyecek lafınız yok. Ne yapıyorsunuz? Eski hikâyelere sardırıyorsunuz.

Bir: Selahattin Demirtaş hakkında kesinleşmiş bir mahkeme hükmü yoktur, bunu iddia etmek yalandır, hukukçularınıza sorun. Selahattin Demirtaş hakkında -tekrar söylüyorum- kesinleşmiş bir mahkeme hükmü yoktur. Hakkında 4 tane tahliye kararı verilmiştir, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi "Salınsın." diye karar vermiştir, hiçbir uygulanmamıştır ve sahte bir şekilde düzen kurularak tekrar tutuklu hâle getirilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Selahattin Demirtaş, Kürt halkının yiğit evladıdır, Türkiye demokrasi güçlerinin göz bebeğidir ve demokrasi kahramanıdır. (HDP sıralarından alkışlar) Bunu da böylelikle bilin. Sizin de siyasi rehinenizdir, korktuğunuz insandır, budur.

İki: Şimdi, efendim, niye aynı şeyi tekrar tekrar konuşuyoruz. Biz, gizli bir şey yapmadık, açık seçik yerel seçimlerde bir seçim taktiği uyguladık. Ben o zaman Grup Başkan Vekili olarak, 31 Marttan önce, burada, oturduğum yerden, kürsüden bu seçim taktiğimizi açıkladım, savundum ve bunu yapacağız dedim. 31 Marttan sonra 23 Hazirana giderken size "Hodri meydan." dedim, şahit olanlarınız var burada, sizler de buradaydınız. Biz, meşru, demokratik bir parti olarak bir seçim taktiği uyguladık. Sadece İzmir'de değil, İstanbul'da, Antalya'da, Kocaeli'de, Aydın'da, Adana'da, Mersin'de, Yalova'da, her yerde bu seçim taktiğini uyguladık ve açık açık yaptık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Göğsümüzü gere gere biz, bir siyasi parti olarak nasıl davranacağımızı açıkladık, gizli hiçbir şey yok. Kamuoyunun önünde de, burada da bunları konuştuk. Dolayısıyla, siz kaybınızdan dolayı o kadar hâlâ canınız yanmış ki, bu demokratik ve meşru seçim taktiğini gizli bir şey gibi anlatıyorsunuz burada. Yok öyle bir şey.

Üçüncüsü: Teröre destek veren belediye başkanları hikâyeniz; belediyenin kaynaklarını halka ve belediyeye değil, başka yerlere kullanan belediyeler hikâyeniz; ya, külliye yalan, külliye. Hiçbir belediye başkanı hakkında ve belediye hakkında hazırlanmış böyle bir rapor yok, İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin hazırladığı böyle bir rapor yok, bu şekilde verilmiş herhangi bir mahkeme kararı yok, yalan söyleyerek bunları sürdürüyorsunuz. (HDP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Derdiniz ne? Derdiniz, 31 Mart seçimlerinde gümbür gümbür kaybettiğiniz belediyeleri, seçmen iradesini, halkın iradesini, Kürt halkının iradesini gasbederek elde etmekte. İşte onu yaptınız siz kayyum atayarak. O yolsuzlukçu, o yolsuzluk yapan, hırsızlık yapan, o nedenle görevden almak zorunda kaldığınız kayyumları halkın iradesini gasbetmek için atadınız. Siz kayyumseversiniz, siz demokrasiye düşmansınız, halkın iradesine, sandık iradesine, sandık hukukuna düşmansınız. (HDP sıralarından alkışlar) Mesele budur esas itibarıyla. Bir de kalkmış, bize "Türkiye düşmanı." diyorsunuz. Ne Türkiye düşmanı!

Efendim, eş başkanlık paralel yönetimi. Paralel yönetimi siz bilirsiniz, paralel devlet yapısını siz bilirsiniz. O yapıyla on iki sene bu ülkeyi yönettiniz ve felaketten felakete siz sürüklediniz. Bizim eş başkanlarımız, kadın eş başkanlarımız bileklerinin hakkıyla seçimlere girip 1'inci sırada seçilmiş olan belediye meclis üyeleridir, gayriresmî hiçbir şey yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Oluç, tamamlayalım.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Toparlıyorum efendim.

Eş başkanlık hukukidir, eş başkanlık politiktir, hakkımızdır, eşit yönetim demektir, paralel yönetim değil.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Kanuni değildir.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Tekrar söylüyorum: Paralel yapıları siz, bizden çok iyi bilirsiniz.

Son olarak bir cümle efendim: Anayasa tartışmaları. 2011'de bu Mecliste -HDP'nin öncülü olan partinin katıldığı- iki sene boyunca Anayasa tartışması yapıldı. Adalet ve Kalkınma Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, bizler, Cumhuriyet Halk Partisi bu tartışmalarda yer aldık. 67 maddede anlaşıldı. Eğer, siz masayı devirmeseydiniz o 67 madde bu Meclis Genel Kuruluna gelecekti. Size şunu söyleyeyim ben: Türkiye'nin yeni, demokratik, sivil, özgürlükçü ve eşitlikçi bir anayasaya ihtiyacı var. Bunu illaki yapacağız ve bu anayasa yapılırken 20 milyon insanın iradesini temsil eden Halkların Demokratik Partisini bu çalışmanın dışında hiçbir güç tutamaz ve tutamayacaktır. Bunu da net olarak vurgulamış olayım.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Muş...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım, yerimden pek kısa bir söz talebim var.

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Aynı şeyi söyleyecek, aynı şeyi.

BAŞKAN – Öyle mi? İçinden geçenleri biliyorsunuz yani. İyi, çok iyi. Anlat bakalım o zaman.

13.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Bütün partiler kendi fikirlerini topluma veriyorlar. Burada kimse kimseyi, bir siyasi partiyi ikna etmek için uğraşmıyor. Ortaya atılan iddialar vardır, onların cevapları verilmiştir.

Benim burada ifade ettiğim şudur: Tabii ki -Sayın Altay fotoğraf gösterdi- Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında bir araya gelinip Anayasa yapılabilir, bunda bir şey yok. Bunun saklı gizli yapılmasına itiraz var. Bunu da ben söylemiyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İftira atmayın diyorum, iftira atıyorsunuz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bakın, Sayın Altay, ben yorum yapmayacağım. Bakın arkadaşlar, Komisyon Başkanı İbrahim Kaboğlu; o zaman ihraç edin İbrahim Kaboğlu'nu. İbrahim Kaboğlu, bakın, ben onun ifadelerini söylüyorum, burada benim yorumum yok, bizim partiden birisinin açıklaması yok, adam bu Komisyonun Başkanı. Bakın, CHP Genel Başkanı İbrahim Bey'i görevlendirdiğini söylüyor zaten. Ben burada kimseyle bir polemige girmek istemiyorum, kimseyi itham etmeye çalışmıyorum. İbrahim Bey'in açıklamaları şunlar:

"Bizlerin yürüttüğü..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – “...kamuoyunun bilgisinden ve gözetiminden uzak Anayasa çalışmaları esasen bu partiyi de kapsama alacak bir biçimde yönetildi -orada HDP’yi kastediyor- ki bunlar zannediyorum önümüzdeki haftalarda kamuoyuyla paylaşılacak metinler. Bu bakımdan önemlidir. Dolayısıyla HDP’nin olması çok önemli şeydi, gerekliydi.”

Sayın Başkanım, yine söylüyorum: İYİ PARTİ gidip HDP’yle beraber oturur, kamuoyunun önünde Anayasa hazırlayabilir. Buna bir itirazımız yok, bunu yapabilir. Buradaki itirazımız bunun saklı, gizli yapılması. Bakın, Mecliste bütün partiler bir araya geldik, doğru...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Siz iki parti dayatacaksınız bize.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – ...oturduk, anlaşılan maddeler vardı. Sonra biz dedik ki: Bu anlaşılan maddeleri gelin geçirelim, yavaşlayanlar oldu ama bu hep açıktı. Başka bir şey daha söyleniyor: Çözüm süreci.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya, sizin “Demokrat Türkiye” dediğiniz bu mu arkadaşım?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, dinleyin.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ya, dinle ya!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Her şey vatandaşın gözü önünde, kameraların gözü önünde; toplumdan saklı, gizli bir şey yapılmıyor. Yani burada hangi metni ortaya koyacaksınız hazırladığınız ortak metni buyurun getirin Parlemantoya tartışalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayalım lütfen.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bizim buna bir itirazımız yok. İtirazımız bunun saklı, gizli olmasına ve İbrahim Kaboğlu’nun açıklamaları... Ben burada kimseyle başka bir tartışmaya girmeyeceğim.

Bir de ne konuşacağımıza kusura bakmayın ama siz karar veremezseniz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tabii, tabii, bizim de.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Hangi kanunla alakalı konuşuyorsunuz? Aklına gelen istediğini konuşuyor, biz sizin istediğinizi konuşacağız, kusura bakmayın, istediğimizi konuşuruz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Konuş.

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şu kadar ki kayıtlara geçsin diye...

BAŞKAN – Geçsin.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Toplumdan gizli şehir hastanelerini yaptın, parasını biz ödüyoruz onların.

BAŞKAN – Grup Başkan Vekiliniz konuşsun müsaadeniz olursa.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Haklısınız Başkanım, çok haklısınız.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

14.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yani “Anayasa sadece Mecliste konuşulur.” mu demek istedi Mehmet Muş?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Açık yapın.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Anayasa her yerde konuşulur.

Bu bahse konu mevzu, bir vakfın çeşitli insanlara yaptığı bir davetle bir Anayasa’yla ilgili bir sohbettir. Bunu büyütüp buradan Millet İttifakı’nda gedik açmayı hayal etmek, vallahi kusura bakmayın ama siyaseten ahmaklıktır.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Tam anlayamadım ben.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Buradan dolayı Millet İttifakı’nda bir gedik açma şansı, fırsatı ve imkânı yok Sayın Muş. Hiç onunla uğraşma, buradan size ekmek çıkmaz ama ben tekrar şunu söylemek istiyorum: Bu tartışmayı da böyle bitirelim, sene 2010, asgari ücret 518 lira, Cumhurbaşkanlığı harcamaları 108 milyon, makul. Sene 2019, asgari ücret 2.300 lira, Cumhurbaşkanlığının harcamaları yani Cumhurbaşkanlığının maliyeti 3 milyar 919 milyon.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Başbakanlık da var.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yani şuraya geleceğim Mehmet Muş, sen şuna cevap ver, iktisatçısın.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Tamam, söyle.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – 2010-2019 Cumhurbaşkanlığı bütçesi 36 kat artmış, asgari ücret 4 kat artmış. Bu, Allah’tan reva mı? Gel, çık bunun hesabını ver. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Milletin sırtında.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım, tek bir cümleyle kapatıyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Cevabını ver. Son konuşmayı da sen yapmak zorunda değilsin.

BAŞKAN – Sayın Muş...

15.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım, ben uzatmayacağım, zaten Cumhurbaşkanı Yardımcımız cevap verecektir.

Bakın, sistem değiştiği için Cumhurbaşkanlığı ile Başbakanlık birimleri birleştirildi, ikisinin bütçesi birleştirildi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hesapla, gene hesapla.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Başbakanlıktaki birimlerin pek çoğu Cumhurbaşkanlığında. Şimdi, dolayısıyla yürütmenin merkezi Cumhurbaşkanlığı olmuş, ona göre yeni birimler ihdas edilmiş.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, 4 milyar, 4 milyar...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, ya, bir hesap yapıyorken elma ile armudu mukayese etmeye benziyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Kardeşim, burada bakanlıklar yok, sadece sarayın bütçesi bu.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Gözünüzü seveyim ya, ben iktisatçıyım, ben bunu anlatıyorum topluma, ikisi birleştirilmiş.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sadece sarayın bütçesi 36 kat, asgari ücret 4 kat artmış, Allah’tan korkun ya!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – İkisi birleştirilmiş; fırlamasının, yükselmesinin sebebi bu, başka bir şey değil.

Teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tabii, tabii, irade milletteydi.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Millet anlıyor bizi, millet anlıyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230) (Devam)

2.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/280), 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2019 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2019 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 190 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2019 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2019 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1322) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 231) (Devam)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi, söz sırası, şahsı adına lehte olmak üzere Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı ve Ankara Milletvekili Sayın Mustafa Destici'ye aittir.

Sayın Destici, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri ve değerli vatandaşlarım; öncelikle sizleri saygıyla ve muhabbetle selamlıyorum.

Öncelikle, söz hakkımla ilgili açılış bölümünde bir itiraz yapıldı. Evvela şunu ifade etmek isterim ki: Mecliste temsil edilen her siyasi partinin yeri ve zamanı geldiğinde, özellikle bütçe gibi önemli görüşmelerde konuşmalarını arzu ettiğimi, desteklediğimi ifade etmek istiyorum. Lakin bu bir İç Tüzük meselesi. Buradan teklif ediyorum, daha önce de bu kürsüden teklif ettim; gelin, İç Tüzük'ü değiştirelim. Bakın, bir saattir Grup Başkan Vekillerinin birbirlerine güzellemelerini dinliyoruz. Bu süreyi Mecliste temsil edilen diğer partilere versek herhâlde demokrasi adına daha önemli bir katkı sağlamış oluruz diye düşünüyorum. Lakin burada şunu da hatırlatmak isterim: Grubu bulunan siyasi partiler nasıl farklı görülüyorsa bir de seçime katılmaya hak kazanan partiler ve sadece kuruluşu yapılmış partiler var. Türkiye'de şu anda 102 parti var ama seçime katılan, hak kazanmış sadece 15 siyasi parti var. Mecliste de seçime girmeye hak kazanmış siyasi partilerin bu anlamda değerlendirilmesini arzu ediyorum. Lakin terör örgütünün siyasi uzantılığında inat eden HDP'nin kendi terör örgütünün sözcülüğünü yaptığı, yetmezmiş gibi, başka terör örgütlerinin sözcülerini de Meclise taşıyarak, paravan partiler kurarak, onları da normal siyasi parti gibi gösterip, bizimle eşitlemeye kalkıp söz hakkı talebini de maraza çıkarmak olarak değerlendiriyorum. Bunu da açık yüreklilikle buradan ifade ediyorum.

Biraz önce HDP Grup Başkan Vekilinin 2 itirafını dinledik, 2 açıklamasını dinledik. Bir: Selahattin Demirtaş'ın henüz ceza almadığını söyledi. Bu 2 şeye işaret ediyor, bir: Türkiye'de kendilerinin iddia ettiğinin aksine, tam demokratik özgür bir ortamın olduğunu gösteriyor çünkü ne demişti bu şahıs Doğubeyazıt mitinginde? "Burada Kürdistan kurulacak ve siz bunu göreceksiniz." Birisi gitse Almanya'da, Amerika'da dese ki: "Burada başka bir devlet kurulacak." Onu ne yaparlar? İki: Yerel seçimlerde iş birliği yaptığını ifşa ederek bundan sonra CHP, İYİ PARTİ ve Saadet Partisi sözcülerinin laflarını da boşa çıkardı. Beklentim şudur ki: Yakın zamanda gizli Anayasa görüşmelerini de ifşa edeceklerdir, bunu da beklediğimizi buradan ifade etmek istiyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Olmayan bir şeyi nasıl ifşa edecek?

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Yerel seçimlerde de iş birliği yapılmadığı söylenmişti.

Kendilerine şunu söylüyorum: Türkiye Cumhuriyeti devleti, İçişleri Bakanlığımız, kahraman ordumuz, güvenlik güçlerimiz nasıl terörü yok edecekse sizleri de kurtaracak çünkü sizler özgür değilsiniz, sizlerin vicdanları kelepçelenmiş vaziyette. İnşallah, Türkiye'de terör bittiğinde sizler de özgürleşeceksiniz ve hem Türkiye'nin partisi olacaksınız hem de milletin değerlerini sahipleneceksiniz; biz bunu bekliyoruz. Hiçbirinizle şahsi bir problemimiz yok, problemimiz devlet adına, millet adına, şehitlerimiz adına. Gelin bu inadinızdan, bu yanlışınızdan vazgeçin, terörü lanetleyin, PKK'yı lanetleyin; Türkiye'nin birliğine, beraberliğine, kardeşliğine katkı verin diyorum.

Bir başka husus: Türkiye'de Kürt sorunu yoktur, Türkiye'de terör sorunu vardır, teröristler sorunu vardır. Kürtler bizim kardeşimizdir. Kürt, Türkmen, Çerkez, Boşnak, Laz, Alevi, Sünni; biz hepimiz büyük bir milletiz, necip Türk milletinin birer evladız. Onun için bizim burada yapmamız gereken, asla bir... "Kürt meselesi" ya da "Kürt oyları" gibi, bu ayrılıkçı tabirleri reddettiğimi buradan ifade ediyorum. Bizim Kürt kardeşlerimiz bize sorun değildir, tam tersine bizim için bir kazanç ve bin yıllık kardeşliğimizin nişanesidir. İnanan, devletini, milletini seven herkes için de bu böyledir.

Kıymetli milletvekilleri, değerli vatandaşlarım; her bütçe gibi bu bütçe de bir tahminlemeden ibarettir ve 2021 sonu geldiğinde bütçenin tutup tutmadığını da orada göreceğiz. Bütçenin esas işlevi kaynakların ülke kalkınmasına harcanmasıdır. Gelirlerin millî geliri artırıcı yatırımlara ve geri dönüşü olan, katma değer sağlayan yerlere harcanmasıdır önemli olan. Bu hassasiyetle davranılmaması durumunda, bütçeler gereksiz kaynak israfından ve faiz giderlerini artırmaktan başka bir işe yaramaz. Milletin parasının harcanmasında kendi işletmemizin, kendi evimizin harcamalarındaki duyarlılığı göstererek hareket etmeliyiz, ki bu duyarlılığı beklediğimizi ifade etmek istiyorum.

Bütçedeki en önemli gelir kaynağının vergiler olduğunu görüyoruz. Burada bir, dolaylı vergiler var; bir de doğrudan vergiler var. Maalesef, yıllara sâri bir problemimizdir, bizde dolaylı vergiler doğrudan vergilerin katbekat fazlasıdır. Doğrudan vergiler acıtır, vatandaşlar bilir, hisseder; dolaylı vergilerde ise vatandaşımız vergi ödediğini pek anlamaz. Bütçedeki vergilemenin dolaylı vergilerden doğrudan vergilemeye kaydırılması ve bu dengenin sağlanmasını önemseyeceğimizi ve bu konuda çalışmaların acilen yapılmasını arzu ettiğimizi ifade ediyorum.

Bütçedeki program yapısı incelendiğinde, Millî Eğitim Bakanlığı ile eğitim hizmeti veren diğer kurum ve kuruluşlara, 2021 yılında 19,1 milyar lirası yatırım olmak üzere toplam 211,4 milyar TL kaynak ayrıldığını görüyoruz. Böylece 2021 bütçesinde de aslan payı eğitimin. Bir eğitimci olarak, bir öğretmen olarak bundan büyük bir memnuniyet duyduğumu ifade etmek istiyorum. Çünkü her şeyin başı eğitimidir, bir reform yapılacaksa da eğitimden başlanmalıdır. Burada da inşallah ücretli öğretmenlerimiz ve PİKTES öğretmenleri de kadroya kavuşarak, bu bütçeden kendilerine uygun olan payı almalarını beklediğimizi ifade etmek istiyorum.

Bütçede bir başka önemli pay, Sağlık Bakanlığına ayrılan paydır. Bu da çok doğrudur çünkü dünya pandemiyle mücadele etmektedir. Bizim ülkemiz de pandemiyle mücadelede başarılı bir süreç geçirmektedir. Maalesef bazı arkadaşların pandemi noktasında bu kadar başarıyı görmezden gelip, bir başarısızlık tablosu varmış gibi sunmaları da anlaşılmamaktadır. Doğruya doğru, yanlışla yanlış demek gerekir. Bakın, ABD'de 285 bin kişi hayatını kaybetmiştir, Rusya'da 43 bin kişi hayatını kaybetmiştir, Fransa'da 55 bin kişi hayatını kaybetmiştir -bunu sayabiliriz- dolayısıyla bütün Avrupa ülkelerindeki ve ABD'deki ölümler Türkiye'nin katbekat üstündedir. Türkiye'de isterdik ki hiçbir vatandaşımız ölmesin ama bu süper güç dediğimiz ülkelerle kıyaslandığında 100 binlerce daha aşağıdaysa bu ölümler, vaka sayıları, o zaman burada yine hizmeti geçenlere, başta sağlık çalışanlarımız olmak üzere teşekkür etmeliyiz. Ben Sağlık Bakanımıza da Bakanlık yetkililerimize de tabii ki sağlık çalışanlarımıza

ve bu süreçte tedbirlerin uygulanmasında emeği olan Emniyet görevlilerimize, kamu görevlilerimize de şükranlarımı sunuyorum.

Kıymetli vatandaşlarım, değerli milletvekilleri; pandemi sürecinin bize öğrettiği en önemli şey tarım ve hayvancılığın bir ülkenin ve milletin hayatını devam ettirebilmesi için en stratejik sektör olduğudur. "Aşa dökülen yağın zararı olmaz." derler Anadolu'da. İşte bu özdeyiş tam da tarım ve hayvancılık için söylenmiştir. Bazı yerdeki zararlar, kâr hanesine yazılır. Onun için tarıma, çiftçiye, hayvancılık yapana verilen desteğin hiçbir zaman zarar olarak görülmemesi gerekir.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Var mı destek?

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Var.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Nerede?

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Şimdi, bak, eğri oturalım doğru konuşalım. Bundan kırk sene önce hiç destek var mıydı? Ben çiftçilik yapan biriyim. Benim traktörüm var, ben traktörün üstünde çiftçilik yapıyorum; buğday yetiştiriyorum, arpa yetiştiriyorum, üzüm yetiştiriyorum, ceviz yetiştiriyorum. Kardeşim, şimdi bakın, yapılması gereken ne?

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Onun için mi çiftçilerin traktörlerine haciz geliyor.

BAŞKAN – Sayın Yalım, lütfen.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Yapılması gereken ne? Yapılması gereken şu: Mazotun üzerindeki ÖTV kaldırılmalı - bunu da söylüyorum, eksikler yok mu, eksikler var- gübrenin üzerindeki vergi kaldırılmalı.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Önerge verilmedi mi?

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Sulamada elektrik desteği verilmeli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Et Balık Kurumu vardı, Süt Endüstrisi Kurumu vardı, Zirai Donatım Kurumu vardı...

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Şimdi, bunları biliyorum, bunları her zaman söylüyoruz ve söylemeye devam edeceğiz ama yapılanı da takdir edelim, yapılanı da söyleyelim. Bir çiftçi olarak bunları söylüyorum.

Yine, bu bütçede OSB'lere, küçük sanayi sitelerine, TÜBİTAK'ın AR-GE çalışmalarına ve KÖYDES projelerine, SUKAP projelerine, yerel yönetimlere, mahallî idarelere ayrılan destekleri de doğru bulduğumuzu ve bunların yanında olduğumuzu ifade etmek istiyorum. Fakat bunlar yeterli mi? Yetmez. Önemli olan yapısal reformlardır, Türkiye'yi geleceğe hazırlamaktır. İşte, savunma sanayisindeki yatırımlar bugün meyvesini veriyor. Maden sektöründeki yatırımlar, sondaj gemileri alınması bugün netice veriyor ve Türkiye'nin en büyük dış ticaret açığı nereden kaynaklanıyor? Enerjiden. İnşallah bu sondaj gemilerimizin çalışmasıyla enerjiye eriştiğimizde -ki bunların sevindirici haberleri geldi- yarın bizim cari açık diye bir problemimiz de kalmayacak. Bizim yapmamız gereken iç cepheyi kuvvetlendirmek, birliğimizi beraberliğimizi sağlamaktır değerli arkadaşlar. Dışarıdan medet ummayacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen Sayın Destici.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Son cümle olarak Kıymetli Başkanım, Büyük Birlik Partisi olarak, ülkemiz insanlarının yarınlarına güven verecek, Türk milletinin güvenini sağlayacak ve ekonomik yaklaşımlara yön verecek ehliyetli ve liyakatli kadrolara sahibiz. Burada belirttiğimiz somut yaklaşımlara destek vermeye, elimizi taşın altına koymaya dün olduğu gibi bugün ve yarın da devam edeceğiz, yeter ki sorgulayıcı, yok saymayan, öz eleştiri yapan bir bakış açımız olduğu unutulmasın.

Bu duygu ve düşüncelerle 2021 bütçesinin hazırlanmasında ve sunulmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyor, vatansever ve milletperver milletvekillerimizi ve her şeyin en iyisine layık olan vatandaşlarımızı saygıyla ve muhabbetle selamlıyor, Genel Kurula saygılarımı arz ediyorum. (AK PARTİ sıralarında alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

16.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Ankara Milletvekili Mustafa Destici'nin 230 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 231 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Konuşmacıyı dinledik, konuşmasının bizim için hiçbir kıymetiharbiyesi yok, o yüzden cevap vermeyeceğiz. Bu, yeterli sanırım.

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Ben hiçbir zaman zaten sizi muhatap almam, teröristlerin sözlerini muhatap almadım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Terörist sizsiniz!

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Sizin Başkan Vekilinizin yönettiği toplantılara katılmadım, katılmam. Ya terörü lanetleyeceksiniz ya da...

MEHMET RUŞTU TIRYAKI (Batman) – Ne yapacağımızı sana mı soracağız!

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Devlete soracaksın, millete soracaksın!

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230) (Devam)

2.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/280), 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2019 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2019 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 190 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2019 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2019 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1322) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 231) (Devam)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şimdi, yürütme adına Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay konuşacaktır.

Arkadaşlar, Sayın Oktay'a söz verdim.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz altmış dakikadır.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

2021 bütçesinin temel misyonunu, dayanakları ve hedefleri hususunu gerek bütçe görüşmelerinin başlangıcından itibaren bizzat gerçekleştirdiğim konuşmalarda gerek Sayın Bakanlarımızın gerçekleştirdikleri sunumlarda detaylı ve kapsamlı şekilde ele aldık.

Şahsıma ayrılan sürede, bugün gün boyu Gazi Meclisimizin Genel Kurulunda yapılan konuşmalarda dile getirilen soru, eleştiri ve değerlendirmelere olabildiğince cevap vermeye çalışacağım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde bugüne kadar her şartta olduğu gibi salgın şartlarında da milletimize, devletimize yine dolu dolu hizmetlerle bir yıl geçirdik.

Normal şartlarda itiraz edilse bile, aslında bugün Sayın Kılıçdaroğlu'nun doğrudan kendi ifadesiyle de güzel bir şey duyduk, –şeyler farklı olabilir ama en azından yine Sayın Kılıçdaroğlu'nun ağızından- ben aynen ifade ediyorum... Sağlık kurumlarımız ve çalışanlarımız üzerinden olsa bile, yani dolaylı olsa bile yine de en azından sağlıktaki Covid-19'la mücadelemizi teyit etmiş olduğumu gördük yani bunu kabul ettiklerini de gördük.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hiç üstüne alma, hiç üstüne alma!

ORHAN SÜMER (Adana) – Kendi yorumunuz o, kendi yorumunuz o. Yok, size bir takdir yok.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bir defa da olsa bu önemli bir gelişmedir diye düşünüyoruz, bu önemli bir gelişme. (CHP sıralarından gürültüler) Hayır, bu kötü bir şey değil, bunu güzel bir şey olarak ifade ediyorum. Yani, bazen hakkı teslim etmek önemli.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sağlık çalışanlarının hakkını teslim ettik.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Milletimizin ve millî iradenin temsilcisi Meclisimizin desteğiyle tüm engelleri birer birer aşarak bugünlere geldik.

Bu yıl içinde hidroelektrik santrallerinden şehir hastanelerine, büyük otoyol projelerinden teknoloji merkezlerine pek çok yeni, dev eserin açılışını gerçekleştirdik. Bunların bazılarını Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerinde, bazılarını açılış konuşmamızda da yine ifade ettik.

Fatih sondaj gemimizin 405 milyar metreküplük doğal gaz rezervi keşfinin mutluluğunu yine 83 milyon olarak hep birlikte yaşadık.

Salgın döneminde dahi ekim ayı ihracatımızın cumhuriyet tarihimizin en yüksek rakamına ulaşmasıyla sanayi üretimi artışında dünya 2'ncisi oluşumuzla yine hep birlikte gurur duyduk.

Bir taraftan hep birlikte salgınla mücadele ederken yine, 156 farklı ülkenin ve 11 uluslararası kuruluşun imdadına Türkiye olarak biz yetiştik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dünyanın 141 farklı ülkesinde geçici süreyle bulunan 100 bini aşkın vatandaşımızı en hızlı şekilde yine, ülkemize biz getirdik. Bunun anlamı şuydu: "Ben bulunduğum ülkede yeterli hizmet alamıyorum. Bu ülkenin adı 'Amerika' da olsa 'İngiltere' de olsa 'İtalya' da olsa 'İspanya' da olsa 'Rusya' da olsa 'Çin' de olsa, ben yeterli hizmet almak için ülkeme gelmek istiyorum." diyen 100 bin insandı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bundan hep birlikte gurur duyalım.

MAHİR POLAT (İzmir) – İngiltere aşılamaya başlıyor yarın!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bunun yanında, yine, 67 farklı ülkeden 5.500 kişinin de ülkelerine dönebilmesini yine, biz sağladık.

Bu süreçte Sayın Cumhurbaşkanımız, dünya liderleriyle her şeyin kapalı olduğu bir ortamda -bu da dâhil, hatta en yoğun dönem de olmak üzere- çok sayıda yine, telefon ve telekonferans görüşmeleri yaparak bölgemizdeki ve küresel düzeydeki meselelere Türkiye'nin kararlı duruşunu bizzat kendisi yansıttı ve yine, Dışişlerimiz de başta olmak üzere, ilgili kurumlarımız başta olmak üzere, bizler başta olmak üzere her fırsatta da bunu birincil elden muhataplarımıza yansıttık. Bu, bazen son derece farklı yerlerde durduğumuz konularla ilgiliydi, bazen hemfikir olduğumuz konularla ilgiliydi ama her ikisi arasındaki tüm konularla alakalıydı bu duruş.

Özellikle, Suriye, Doğu Akdeniz, Libya ve Azerbaycan'la ilgili konularda ülkemiz söz sahibi oldu ve diplomasi kanalları da etkin bir şekilde kullanıldı. Yani hem sahada hem masada güçlü bir Türkiye'yi yansıttık; bundan da yine, hep birlikte gurur duyalım.

Bölgemizde yeni çatışmalar ve insani trajedilerin yaşanmaması için elimizden geleni yapacağımızı ve sınırlarımızın güvenliği konusunda da asla ve asla geri adım atmayacağımızı Hükümet olarak her platformda açıkça dile getirdik ve bunun gereğini de yaptık. Doğu Akdeniz ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'yle ilgili meselelerde Türkiye'nin dışlandığı ve Kıbrıs Türklerinin hak ve çıkarlarını gözetmeyen hiçbir senaryonun hayata geçme ihtimali olmadığını bütün dünyaya ilan ettik; bundan da gurur duyalım. Başarılarımızın arkasında milletimizin sergilediği sağlam birlik ve beraberlik ile Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle en iyi şekilde işleyen devletimizin tüm kurumlarıyla ahenk içerisinde çalışması vardır.

Dünyanın içinden geçtiği bu kritik dönemde üstlenmiş olduğumuz tarihi sorumluluğun farkındayız ve atılması gereken adımların bilincindeyiz. Geleceğimize daha güvenle bakacağımız, daha müreffeh bir Türkiye için durmadan, duraksamadan ahenk içinde çalışmaya devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; büyük önem attığımız ve her zaman en yüksek seviyeye getirmek için çabaladığımız iktisadi büyümemiz Covid-19 gibi küresel bir salgın döneminde dahi yine negatife düşmemiştir; hatta hız kesmemiştir. Yılın 3'üncü çeyreğinde ekonomik faaliyette başlayan canlılık yine YEP hedefi olan yüzde 0,3 oranındaki büyüme oranının aşılabileceğine de işaret etmektedir.

Covid-19 salgınına yönelik önlemlerin hafifletildiği haziran ayından itibaren sanayi üretiminde yüksek artışlar kaydedilmiştir. Toplam sanayi üretim endeksi 3'üncü çeyrekte bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 8,4 oranında artış göstermiştir. Salgına rağmen nisan ayında 8 milyar 971 milyon dolar olan ihracatımız hemen her ay artış göstermiş ve ekim ayında da bu yükseliş sürerek 17 milyar 329 milyon dolar seviyesine ulaşmıştır. Böylece ihracatımız salgın öncesi seviyelerini de aşarak 2020 yılının en yüksek ihracat değerine ulaşmıştır.

Ayrıca, gün içinde yapılan değerlendirmelerde yine Türkiye'nin geçmişten bugüne gelişmekte olan ülkelere benzer bir büyüme performansı gösterdiği söylenmiştir. Evet, belirtildiği üzere, Türkiye, 1986-2002 yılları arasında da 2002-2019 yılları arasında da gelişmekte olan ülkelerle uyumlu bir büyüme performansı göstermiştir fakat arada şöyle bir fark var: 1986-2002 arasındaki büyüme ortalaması yüzde 66,6 enflasyonla yaşanmışken AK PARTİ döneminde benzer performans ortalama yüzde 10 civarında bir enflasyonla hayata geçirilmiştir; AK PARTİ farkı da buradadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iktidara geldiğimiz günden itibaren bir taraftan ekonomimizi güçlendirmek üzere önemli mesafeler alırken yine bir taraftan da büyük güçlükleri geride bırakmayı başardık. Ülkemiz, 2023 hedeflerinin açıklanmasından sonra Gezi olayları, Suriye sorunu, 17-25 Aralık yargıda darbe girişimi, çeşitli terör saldırıları, 15 Temmuz menfur darbe girişimi, ülkemizin yükselişini engellemeye yönelik dış politika gerginlikleri gibi ekonomiye yönelik belirsizlikleri artıran pek çok iç ve dış gelişmeyle karşı karşıya kalmıştır ve bunu birçok defa da aslında tekraren vurguladık.

Bu nedenle On Birinci Kalkınma Planı'nda uzun dönemli hedeflerin belirli oranlarda revize edilmesi gerekmiştir. Küresel şokların en belirginini olan Covid-19 salgınının başladığı dönemde vatandaşımızın salgından ekonomik ve sosyal anlamda en az şekilde etkilenmesine dair tedbirleri yine hızla alarak hayata geçirdik; yine bunun detaylarını çok farklı ortamlarda da burada da Plan ve Bütçe Komisyonunda da detaylı şekilde ifade ettik.

Bu tarz şoklar 2023 hedeflerine ulaşılması yönünde engel teşkil ediyor gibi görünse de plan hedeflerinin ulaşılmasına yönelik ekonomimizin uzun vadeli perspektifi On Birinci Kalkınma Planı, orta vadeli program ve yıllık programlar başta olmak üzere tüm üst politika dokümanlarında açık bir şekilde yer almaktadır. Bu çerçevede hazırladığımız program ve bütçelerimizle gönübirlik değil bilinçli, öngörülü ve kararlı bir biçimde ekonomi politikalarımıza da yine yön veriyoruz.

Satın alma gücü paritesi cinsinden 2002 yılında kişi başına millî gelirin AB ortalamasına oranla sırasıyla yüzde 38,2, 2019 yılında da yine bu değerler yüzde 61,2 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranların 2020 yılında yüzde 65,2'ye yükseleceği, YEP döneminde yakınsama sürecinin hızlanması ve satın alma gücü paritesi cinsinden millî gelirimiz ile kişi başına millî gelirimizin dönem sonunda AB ortalamasına oranının yüzde 67,7 olması öngörülmektedir. Aynı yakınsama göstergesi Amerika Birleşik Devletleri'ne göre hesaplandığında 2019 yılındaki yüzde 43,9 oranından dönem sonunda sırasıyla yüzde 47,1'e yükseleceği öngörülmektedir.

Benzer biçimde gün içinde yapılan yine değerlendirmelerde 2010 referandumundan bu yana ülkemizin fakirleştiği yönünde de eleştiriler vardı. Gelir dağılımındaki adaletsizliği ölçen Gini katsayısı 2010 yılındaki 0,402 seviyesinden 2019 yılında 0,395'e gerilemiştir. Eş değer hane halkı kullanılabilir fert medyan gelirin yüzde 60'ı baz alınarak TÜİK tarafından hesaplanan görece, görelî yoksulluk 2010'da yüzde 23,8 iken bu oran 2019'da yüzde 21,3'e gerilemiştir. En yüksek gelire sahip yüzde 20'lik nüfus kesiminin gelirinin en düşük gelire sahip yüzde 20'lik nüfus kesiminin gelire oranı 2010 yılında 8 iken bu katsayı 2019 yılında 7,4'e gerilemiştir. Bu göstergeler yöneltilen mesnetsiz eleştirileri boşa çıkartmakta, gelir dağılımının aslında söylendiği şekilde geriye gitmediğini de ifade etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekonomi politikalarında güven ve kredibilitiyi artırmak üzere para ve maliye politikaları arasındaki eş güdümü daha da güçlendiriyor, ekonomi yönetiminde kurumsal kapasitenin artırılması ve kuralların etkili bir biçimde işletilmesi için gerekli altyapıyı sağlamlaştıırıyoruz. Ayrıca, ekonomi politikalarını ilgili tüm tarafların katkısını alarak istişareye dayalı ve daha katılımcı bir anlayışla oluşturuyoruz. Nitekim, Bakanlarımız son haftalarda sivil toplum kuruluşlarıyla istişare toplantıları gerçekleştirmekteler, önümüzdeki günlerde de yine benzeri toplantıları toplumun çeşitli kesimlerini temsil eden diğer sivil toplum kuruluşlarıyla gerçekleştirmeye devam edeceğiz.

Enflasyonla mücadeleyi önceliklendirerek makro ekonomik istikrarı güçlendirmeye yönelik politikalarımızla enflasyonu düşük, tek haneli seviyelere kalıcı olarak indirmekte kararlı olduğumuzu ifade etmiştik, bir kez daha ifade etmek istiyorum. Merkez Bankamız bu yönde gerekli adımları atarak kararlı duruşunu göstermiştir. Önümüzdeki dönemde de Merkez Bankası, fiyat istikrarına yönelik olarak gerekli bütün araçları yine bağımsız şekilde kullanmaya devam edecektir. Fiyat istikrarının sağlanmasına destek olmak üzere mali disiplini güçlendirecek kamu finansmanının kalitesini artıracak, kamu eliyle yöneltilen ve yönlendirilen fiyatlarda olabildiğince temkinli davranmaya dikkat edeceğiz. Bu adımlarımızı yapısal reformlarla destekleyeceğiz, yapısal sorunlara bütüncül bir yaklaşımla eğilerek daha etkili sonuçlar almayı başacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; adalet hizmetlerinde altyapı, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı, yargıda dijitalleşme ve dinamik mevzuat değişiklikleri gibi alanlarda önemli reformlara da imza attık. Geçtiğimiz süreçte Anayasa ve başta temel yasalar olmak üzere, gerçekleştirilen değişikliklerle sistemimize birçok yenilik kazandırılmıştır. Kişisel verilerin korunması, çocuk haklarının anayasal koruma altına alınması, sendikal özgürlüklerin geliştirilmesi, kamu görevlilerine toplu sözleşme yapma hakkının verilmesi, bilgi edinme ve bireysel başvuru hakkı gibi sosyal ve demokratik haklara odaklı yenilikler anayasal bir zeminde hayata geçirilmiştir. Yeni mevzuat çalışmalarıyla, altyapı yatırımlarıyla, kurumlarımızın yapısal ve teknolojik dönüşümüyle, artan yargı mensubu ve personel sayısıyla, sürekli eğitim perspektifiyle ve güçlenen mahkemeler teşkilatıyla büyük bir dönüşümü gerçekleştireyoruz. Yine, hâlen bu geliştirme sürecinin de içinden geçiyoruz.

Hâkim, savcı ve personel sayısını yüzde 177 oranında artırarak yargıda insan kaynağı kapasitesini güçlendirdik. Mahkeme sayısını adli yargıda yüzde 83, idari yargıda yüzde 38 artırarak mahkemelerle ilgili teşkilatımızı yaygınlaştırdık. Burada altını çizerek belirtmek isterim ki yargı yetkisinin kullanımı ancak ve ancak yargıya aittir. Yargı hiçbir kişi, kurum veya merciden emir, talimat, tavsiye ya da telkin almaz ve böyle bir şey de asla ve asla yoktur. Yargının kurumsal varlığı, hukuk devleti ve hukukun üstünlüğünü gerçekleştirmenin, korumanın da güvencesidir, böyle olmaya da devam edecektir. Uyuşmazlıkların ara buluculuk ve uzlaştırma yollarıyla mahkeme süreci öncesinde kısa sürede, daha az masrafla ve dostane yöntemle çözülmesini de yine bizler sağladık.

1 Ocak 2019 tarihinde yürürlüğe giren Türk Ticaret Kanunu değişikliğiyle bazı ticari uyuşmazlıklarda dava açılmadan önce ara bulucuya başvurulmuş olmasını yine dava şartı hâline getirdik. Bu kapsamda ara bulucuya giden dosyaların yüzde 54'ü hızlı şekilde çözüme kavuştu. İddianamenin iadesi veya kabulü, kamu davasının açılmasının ertelenmesi, hükmün açıklanmasının geri bırakılması ve uzlaşma gibi yeni hukuk müesseselerini getirerek iş yükünün azalmasını ve vatandaşlarımızın hukuki güvencesinin güçlendirilmesini sağladık.

Bu yıl içinde, yargıda mağdur odaklı uygulamaların geliştirilmesi için Mağdur Hakları Daire Başkanlığını yine müstakil bir birim olarak yeniden yapılandırdık. Adli süreçlerde, kadınların ve çocukların örselenmeden ifade ve beyanlarının alınabilmesini sağlamak için özel adli görüşme odaları kurduk. Vatandaşlarımızın hukuki güvenliği için büyük önem taşıyan ve gelenekselleşmiş uygulamalarla bugüne kadar gelen noterlik işlemlerini de kolaylaştırdık.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yargı Reformu Stratejisi'nde vizyonumuzu "güven veren ve erişilebilir bir adalet sistemi" olarak belirlemiştik. Bu doğrultuda, ihtiyaçlara göre gerekli reformları gerçekleştirmeye devam ediyoruz. Yüce Meclisimizde kabul edilen birinci reform paketiyle hak ve özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesine yönelik birçok düzenleme 24 Ekim 2019 tarihinde hayata geçmişti. 15 Nisan 2020'de ikinci düzenleme; üçüncü olarak ise 28 Temmuz 2020 tarihinde, hukuk yargılamalarında adalete erişimi güçlendiren düzenleme yürürlüğe girmişti.

Tüm bu değişikliklerle amacımız, adalet reformunda yol haritamız olan Yargı Reformu Strateji Belgesi'ndeki hedeflerin birer birer hayata geçirilmesidir. Bu kapsamda, Yargı Reformu Stratejisi İzleme ve Değerlendirme Kurulunu oluşturduk ve bu Kurulla uygulamayı izleyip aksamalara da yine çözüm getireceğiz.

İnsan haklarına ve hukukun üstünlüğüne dayalı bir sistemin tesisi ve muhafazası her zaman temel hedefimiz olmuştur. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğindeki hükümetlerimizin reform çizgisinin temel motivasyonu "hukukun üstünlüğü" anlayışıdır. Hâlihazırda Adalet Bakanlığımız, İnsan Hakları Eylem Planı üzerindeki çalışmalarını da sürdürmektedir. Geniş bir istişare sürecinden sonra, insan hakları konusunda yol haritamız olacak eylem planının taslağı oluşturulmuştur. Buna ilave olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Merkez Bankası başta olmak üzere ekonomik hayatın tüm paydaşlarıyla bir araya gelmekte ve insan hakları eylem planı taslağı ve mevzuat ihtiyaçları gözden geçirilmektedir. Bu çerçevede, yatırım ortamı, mülkiyet hakkı, sözleşme serbestisi gibi konularda adalet sistemine ilişkin yeni politikalar belirlenecektir.

Toplumun tüm kesimlerinin yaklaşımlarının dikkate alındığı yeni bir reform sürecini başlatmış bulunmaktayız. Önümüzdeki aylarda hukuk devleti ilkesini güçlendirme, öngörülebilir, kolay erişilebilen, hızlı ve etkin işleyen yargı sistemi yönünde yeni adımlar atacağız. Milletimizin beklentilerine ve ihtiyaçlarına cevap verecek düzenlemeleri titiz bir çalışmanın ardından birer birer hayata geçirmekte de kararlıyız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; "Kadın katillerini, kadına ve çocuğa karşı suç işleyenleri dışarı bırakınız. Sizin yargı reformunuz budur." diyerek asimilasyondan, Kürt düşmanı politikalarından, insani güvenlikten bahsedildi. Kürtçe konuşmanın dahi yasak olduğu günlerden Kürtçenin okullarda öğretildiği, Kürdoloji bölümlerinin açıldığı günlere geldik. Türkiye'de faaliyet gösteren tüm yayın organları bugün Kürtçe yayın yapma hakkına sahiptir. Devlet televizyonu TRT de Kürtçe yayın yapan basın organlarından birisidir. Temel hak ve hürriyetler anlamında Kürt kökenli vatandaşlarımız için önemli adımlar atıldığı bir gerçektir. Mahkemelerde başka dilde savunma hakkının kapsamı genişletildi ve seçimlerde Türkçeden başka dillerde propaganda yapmayı engelleyen hükümler kaldırıldı, bizler kaldırdık, bundan da hep birlikte gurur duyalım. Bugün, 83 milyon vatandaşımız hayatın her alanında dili, dini ya da etnik kökeni sebebiyle ayrımcılığa uğramadan yaşamını sürdürmektedir, sürdürebilmektedir.

Kadın katillerine, kadına ve çocuğa karşı suç işleyenlere, istismarda bulunanlara gelince; sizler bunları iyi tanırırsınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dağa kaçırılan çocuğuna kavuşmak isteyen Diyarbakır annesini evinde diri diri yakmak isteyenleri sizler iyi tanırırsınız. Mağdur olan bu kadınlarımızı, çocuklarımızı size veya hiç kimseye kurban etmeyeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İnsani güvenlik mi dediniz? Sonuna kadar insanlarımızın güvenliğini ve haklarını koruyacağız; hangi etnik kökenden, nereden olursa olsun, hangi inanç kökeninden olursa olsun. Türkiye, tarih boyunca da bunu yapmıştır, kendisine yakışan da budur, bugün de bunu yapmaktadır, gelecekte de bunu yapacaktır.

Demokrasinin de insanlığın da en büyük düşmanı terördür. Terörle, katillerle mücadelemizi. Kürtlerle mücadele gibi yansıtmak tek kelimeyle art niyetlilik, insafsızlıktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Tüm Kürt vatandaşlarımızın temsilcisi gibi konuşmanız gerçeği çarpıtmaktır ve asla doğru değildir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) PKK'nın Suriye'deki kolu PYD/YPG'nin temsilci gibi konuşmak, İmralı'nın sözcüsü gibi konuşmakla Kürt vatandaşlarımızın, Kürt kardeşlerimizin adına konuştuklarını iddia edenler onların temsilcisi değildir. Kürt vatandaşlarımızın, Kürt kardeşlerimizin temsilcisi biziz, hep birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisidir, Türkiye Cumhuriyeti devletidir, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Suriye'de de, Irak'ta da Kürt kardeşlerimizle omuz omuza teröre karşı mücadele eden de biziz.

HABİP EKSİK (İğdir) – Kuzey Irak'taki referandumda kapıları kapatıp aç bırakan da sizsiniz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – DEAŞ'la sahada göğüs göğüse çarpışan, mücadele eden tek ülke biziz, Türkiye Cumhuriyeti'dir.

HABİP EKSİK (İğdir) – Kobani'yi IŞİD'e vermek isteyen de sizsiniz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Türk, Kürt, Çerkez, Laz ayırt etmeden herkesi insan olarak kucaklayan biziz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) O dediğin yerde, o gün de dün de bugün de ben oradaydım; ben seni görmedim orada, çocuklara, kadınlara, kimsesizlere, yetimlere yardım ederken seni görmedim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ben oradaydım, haftalarca orada kaldım, aylarca orada kaldım, hiçbirinizi görmedim. Yaradan'dan ötürü severiz insanı biz, insan olduğu için severiz biz insanı. Ülkemizle, milletimizle, coğrafyamızla, değerlerimizle barışık olmak kadar güzel bir şey yok; bu duyguyu buyurun hep birlikte tadalım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sanayide "millî teknoloji, güçlü sanayi" vizyonumuzla, katma değerli üretimle büyümeyi teşvik edecek politikalarımıza hız kazandırıyoruz. "Türkiye'nin otomobili 2022 yılının son çeyreğinde seri üretim bandından inecek." dedik, bunu başlangıçtaki konuşmamızda da yine ifade ettim. Bu proje, bir araba üretmekten çok daha geniş bir bakış açısına sahip olması nedeniyle büyük önem arz etmekte. Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı'yla yerleşme çalışmalarına yine hız veriyor, uçtan uca destek mekanizmasını geliştirerek yüksek teknolojlü ürünlerin ülkemizde üretilmesini destekliyoruz.

Yine, biraz önce ifade ettiğim araçla ilgili "Sadece bir araç üretmenin çok ötesindedir." derken, bunu defalarca da aslında ifade ettik; sadece savunma sanayisi alanında değil diğer sektörlerimizde de artık, aslında otomasyon, bilişim ve yine otomotiv sanayisinde bugüne kadar var olan elektrik ve elektronik sektörlerinin lokomotif hâline gelecek yüksek teknolojlü üretimin ve yüksek teknolojinin geliştirilmesine çok ciddi şekilde ayak olacak bir projedir bu. Savunma sanayisi alanının dışına çıktığımız ve fazla değil aslında, üç beş yıl sonrasında da bunun etkilerini göreceğimiz çok güçlü bir ikinci ayakla yolumuza devam ediyor olacağız orada. Aslında, yine, bu proje bir sonraki süreçte de yani uçan araçların dünyada konuşulduğu ortamda da Türkiye'yi lider ülke konumuna getirecek bu alandaki altyapıyı oluşturacak bir projedir.

Bölgesel Kalkınma Fonu, Teknoloji ve İnovasyon Fonu ile Bilişim Vadisi Girişim Sermayesi Fonu'nu kurarak ülkemizin sanayi ve teknoloji alanındaki yatırımlarına ihtiyaç duyduğu finansmanı sağlıyoruz. Avrupa Birliğiyle yürüttüğümüz Rekabetçi Sektörler Programı kapsamında 260 milyon avroluk kaynağı projelerin kullanımına sunarak ülkemizin rekabet gücünü artıracak yatırımları destekliyoruz. Buna ilaveten, girişimcilerimize sermaye sağlamayı hedefleyen 80 milyon avro bütçeli Türkiye Gelecek Fonu'na ilişkin finansman anlaşmasının 19 Haziran 2020'de Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmesiyle bu girişim sermayesi fonunu 2021 yılında ülkemizin, girişimcilerin kullanımına açıyoruz. 2021 yılında organize sanayi bölgeleri ve sanayi siteleri için kullanacağımız bütçe yüzde 400, TÜBİTAK'ın AR-GE bütçesi yüzde 100 artacaktır. Kalkınmanın itici gücü olan sanayi sektörünün gücüne güç katmak ve rekabeti artırmak için çalışmaya tüm gücümüzle devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yenilikçi çevre ve şehircilik politikalarıyla kentsel dönüşüm projelerinden sosyal konut projelerine, çevre dostu yeşil koridorlardan millet bahçelerine şehirlerimizi donatıyoruz. TOKİ aracılığıyla 2020 yılında yatırım bedeli 44 milyar lira olan 115.581 sosyal konutun daha temelini attık. Son iki yılda 102.500 binayı yapı denetiminden geçirdik. Bu yıl ne yazık ki ülkemizin dört bir yanında gerçekleşen doğal afetler yüreğimizi yaktı. Başta İzmir, Elâzığ, Malatya ve Giresun olmak üzere doğal afetlerden etkilenen şehirlerimizin yanında olduk, vatandaşlarımızın yaralarını en hızlı şekilde sardık. Afetten etkilenen bölgelere bu yıl toplam 165 milyon lira kaynak sağladık. 3.034 afet konutunun yapımını tamamladık, 20.858 adet konutun da yapım süreci devam etmektedir.

Bildiğiniz gibi, İzmir, ekim ayı içerisinde 6,6 büyüklüğünde bir depremle sarsıldı ve 116 vatandaşımızı bu depremde kaybettik. Tekrar, hepsine Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum. Depremin hemen ardından, arama kurtarma ekiplerimiz, ilgili kurumlarımız ve gönüllü ekipler gece gündüz demeden, büyük fedakârlıkla çalışarak 107 vatandaşımızı enkazdan kurtarmış ve afetten etkilenen vatandaşlarımızın yaralarını sarmıştır. Deprem, sel ve diğer doğal afetlerde hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza yine bir kez daha Allah'tan rahmet ve yakınlarına da başsağlığı diliyorum. İzmir'de depremden ağır hasar almış ya da yıkılmış binaların yüzde 30'unun 1990-2000 yılları arasında, yüzde 70'inin ise 90 öncesi yapılmış yapılar olduğunu görüyoruz. 2000 yılından sonra yapılan binalarda yıkım ya da hasar tespit edilmemiştir. Bu, 99 depremi sonrası aldığımız tedbirlerin ve uyguladığımız yapı denetim çalışmalarımızın aslında ne kadar isabetli olduğunu da göstermektedir. Deprem sonrasında İzmir'imizin de tarihinin en büyük kentsel dönüşüm seferberliğini başlattık. Bu kapsamda, ilk etapta 5 bin konut için projemizi hazırladık, bunun yanında vatandaşlarımıza sağladığımız kira ve taşınma yardımları kesintisiz olarak da devam etmektedir.

81 ilde 81 milyon metrekare hedefiyle yola çıktığımız millet bahçeleri projelerimizle şehirlerimizi yeşille, doğayla buluşturmaya da devam ediyoruz. 77 ilde büyüklüğü 50 milyon metrekareyi bulan 272 millet bahçesini hayata geçiriyoruz. Bugüne kadar 22 ilde 6 milyon metrekare büyüklüğünde 35 millet bahçesinin açılışlarını gerçekleştirdik ve vatandaşımızın hizmetine açtık.

237 millet bahçesinin de yapım, projelendirme ve yer çalışmaları devam etmektedir. 2023 yılına kadar da diğer millet bahçelerimizi açarak 81 ilde 81 milyon metrekaare millet bahçemizi milletimizin kullanımına sunmuş olacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamu-özel iş birliği modelinin, özel sektörün, projeleri kısa vadede etkin şekilde gerçekleştirerek yatırım maliyetlerini düşürmesi nedeniyle tercih edilen bir kamu finansman modeli olduğunu defalarca ifade ettik. Tecrübelerimiz her yeni projeye yansıtılmakta ve her proje daha önceliklere göre kamu açısından daha az maliyetli ve daha faydalı hâle dönüştürülmektedir, örneğin Avrasya Tüneli. Sabah, İstanbul Havalimanı'nı örnek vermiştim. Avrasya Tüneli'nde projenin yatırım bedeli yaklaşık 1,3 milyar dolar olup sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren öngörülenden sekiz ay daha erken olarak yaklaşık dört yıl gibi bir sürede inşaatı tamamlanmış ve 2016 yılının sonunda hizmete açılmıştır. Proje, vatandaşlarımızın ihtiyaçlarına doğrudan cevap vermiş ve İstanbulluların Anadolu ve Avrupa arasında kaybettikleri zamanın büyük bir bölümünü telafi etmiştir. Avrasya Tüneli Projesi'nde garanti sayılarına ulaşılmasının ardından geçişler üzerinden hasılat paylaşımı mekanizması ile kamu, devlet pay alacaktır.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Garantilere ulaşılmadı ki nereden ulaşıldı garantilere? Hangi yap-işlet-devrette garantilere ulaşıldı Sayın Oktay?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Bu payın, sözleşme süresi boyunca 4,8 milyar TL'ye ulaşması beklenmektedir. Ayrıca, ödenecek garanti tutarlarının da düşülmesiyle, sözleşme dönemi boyunca yaklaşık 3 milyar lira net gelir elde edilmesi beklenmektedir. Proje, sözleşme dönemi sonunda devletimize devredilecektir, bunu da her defasında tekrar ediyoruz. Hatta yeniden işletme hakkı devriyle gelir getirebilecek ya da sözleşme süresi bittiğinde tercih edilirse devletimiz de işletebilecektir. Bunun yanı sıra Avrasya Tüneli'nin her işletme yılı sonunda ekonomiye olan katkısı, köprülere olan en direkt faydası da hesaba katılarak hesaplanmaktadır. Avrasya Tüneli hem direkt kendi kullanıcısının hem de 15 Temmuz ve Fatih Sultan Mehmet Köprülerini kullanan diğer kullanıcıların trafiğini rahatlatmak suretiyle yine dolaylı fayda sağlamaktadır. Açılışından bugüne kadar 98 milyon saat zaman tasarrufu, 1,3 milyar araç kilometre azalması, 60 bin ton emisyon azalımı, 150 bin ton yakıt tasarrufuyla ülkemize ekonomik katkısı toplam 5,23 milyar TL olmuştur. Diğer taraftan, Gebze-Orhangazi-İzmir Otoyolu Projesi... Yine KÖİ modeliyle yapılmış, ileri derecede mühendislik gerektiren dünyanın en büyük 4'üncü asma köprüsünün projeye dâhil edilmesi seyahat süresini kısaltmış, hizmet konforunu artırmış ve vatandaşlarımızın hizmetine sunulmuştur.

İstanbul-İzmir arasındaki yollara yönelik proje tamamlanmıştır ve İzmir-İstanbul arasındaki mesafe yaklaşık üç buçuk saate indirilmiştir. İzmir-Bursa-İstanbul arasındaki illerimiz bu hizmetten faydalanmaktadır, yararlanmaktadır. Projemiz, 382 kilometre otoyol ve köprüden oluşmakta olup bağlantı yollarıyla beraber toplam 426 kilometredir. Toplamda 4 kesim otoyol ve 1 köprü bulunmaktadır. Yapım maliyeti yaklaşık 6,3 milyar dolar olan projenin Osmangazi Köprüsü kısmı sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren yaklaşık üç yıl dört ay içerisinde tamamlanmıştır. Tamamı ise yaklaşık altı yıl dört ayda hizmete girmiştir. Proje 2036 yılında kamuya, devlete devredilecektir.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Kaça mal olacak Sayın Başkan?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Osmangazi Köprüsü erken açılarak vatandaşın hizmetine sunulmuştur fakat iddia edildiği gibi erken açıldığı için kamunun 2 milyar dolardan fazla bir ödemeye katlandığı bilgisi doğru değildir. Osmangazi Köprüsü için verilen günlük garanti sayısı çift yön için 40 bin araçtır. Erken açılan gün sayısı 1.354 ve hiç araç geçmese bile yani sıfır araç geçse bile ancak bu rakama ulaşılabilir. Trafik geçişlerinin de hesaba katılmasıyla iddia edilen 2 milyar doların çok çok daha altında bir ödeme gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla hesap tamamen yanlıştır.

ERHAN USTA (Samsun) – Söyler misiniz ne kadar?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – İstanbul-İzmir Otoyolu Projesi'nin Osmangazi Köprüsü dâhil toplam yatırım maliyeti 10,8 milyar dolar olup bu maliyete yapım maliyeti, görevli şirket tarafından karşılanan kamulaştırma bedeli, yapım dönemi finansman maliyeti, otoyol ve Osmangazi Köprüsü'nün tüm işletme dönemi süresi boyunca bakımı ve işletilmesi maliyetleri, ağır bakım maliyetleri ve işletme dönemi finansman maliyetleri dâhildir. Dolayısıyla, bu kadar büyük bir projeye sadece yapım maliyeti gözüyle bakmak en kibar tabiriyle haksızlık yapmaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Hâlihazırda toplam 4 kesim otoyolun trafik gerçekleştirmelerine bakıldığında salgın döneminde bile, verilen garanti sayılarının üzerine çıkıldığı görülmektedir. Kesimler ve köprü arasında gelir paylaşımı olduğundan otoyoldan elde edilen fazla gelirin köprü garanti ödemelerini daha da düşüreceği öngörülmektedir.

Geleneksel finansmanla yapılan otoyol projeleri yedi ila yirmi yıl gibi sürelerde bitirilirken, Gebze-Orhangazi-İzmir Otoyolu gibi çok büyük bir proje kısa sürede tamamlanmış ve ülkemizin rekabet gücüne katkı sağlayarak ekonomik fayda getirmiştir. Projemizin zamandan ve akaryakıttan tasarruf sağlamasıyla 2023 yılında yaklaşık 4,2 milyar lira tasarruf sağlaması hedeflenmektedir. Bu büyüklükteki bir proje özel sektörle beraber çalışılarak devletin üzerinde kısa dönemde bir yük olmaktan çıkarılmıştır. Ayrıca, proje işletme süresinden sonra her türlü bakımı yapılmış olarak kamuya devredilecek ve bütçeye katkı sağlamaya devam edecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Kılıçdaroğlu, yüce Meclisimizin kabulüne sunduğumuz bütçemize "Haramzadelerin bütçesi" dedi.

MAHİR POLAT (İzmir) – Az bile demiş.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu bütçe, Birleşmiş Milletler İnsani Gelişmişlik Endeksi'nde en yüksek insani gelişmişlik sınıfına çıkardığımız milletimizin bütçesidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu bütçe, Dünya Bankası üst orta gelirler grubuna yükselttiğimiz halkımızın bütçesidir. Bu bütçe, satın alma paritesine göre 2009 yılında 15.457 dolar olan kişi başına geliri 2019 yılında 28.424 dolarla ikiye katlayan insanımızın bütçesidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu bütçe, Türkiye'ye karşı ortaya konulan tüm engellemelere rağmen küresel kriz sonrasında 2010-2019 döneminde ortalama yüzde 5,8 oranında büyüyen ekonomimizde çiftimizin, esnafımızın, işçimizin, memurumuzun artan vergileriyle oluşturduğumuz milletimizin anasının ak sütü gibi helal bir bütçedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

2002 yılında krizlerle yorgun bırakılmış, yoksul insanların ülkesi olarak anılan güzel ülkemizde, iktidarı devraldığımızda faiz ödemelerinin bütçe harcamaları içerisindeki payı yüzde 43,2 iken 2020 yılında bu oran yüzde 11,3 seviyesindedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu bütçeye "faiz bütçesi, haramzadelerin bütçesi" diyenler bu topraklara tek bir çivi çakmamış, bu ülkenin insanını yıllarca hor görmüş ve bu yüzden de bu milletimiz tarafından ebediyen muhalefetle görevlendirilmiş, muhalefete mahkûm edilmiş olanlardır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ben sizi dinledim, ben hiç sesimi çıkarmadan sizi dinledim arkadaşlar.

AHMET KAYA (Trabzon) – Sata sata bitiremediniz onları, sata sata.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu nedenle geçtiğimiz on yedi yılda olduğu gibi, bu yıl da milletimiz bütçeyi yapma yetkisini bize vermiştir.

Türkiye'nin 2002 yılından 2020 yılına kadar geçen on sekiz yıllık dönemde yine her alanda daha kötüye gittiği ifade

edildi. Arkadaşlar, belki orada bu dili kullandım, Sayın Genel Başkanın kullandığı dil -dikkat ederseniz- daha ağırdı.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Siz kullanamazsınız.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Siz seçilmişse laf edemezsiniz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – “İlk seçimde nasıl tıptış tıptış yolcu edileceğinizi göreceksiniz.” ifadesini kullandı.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen sükûneti muhafaza edelim.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Biz on sekiz yıldır her seçimden sonra nasıl tıptış tıptış gidildiğini çok gördük. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ama bu vesileyle de CHP'nin Cumhurbaşkanı adayı da belli oldu bugün, hayırlı olsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) “Türkiye'nin 2002 yılından 2020 yılına kadar geçen on sekiz yıllık dönemde her alanda daha kötüye gittiği” ifade edildi. Biz de zaten Türkiye'nin on sekiz yılda nereden nereye geldiğini hep rakamlarla anlatıyoruz. Ama bizim ülkemizin gelişmişliğiyle ilgili sözlerimizin asıl şahidi rakamların ötesinde hayatın pratikleridir. Şimdi, sizlere soruyorum arkadaşlar: Eğitimde, Türkiye okul ve öğretmen sayısından teknolojik altyapıya kadar on sekiz yıl öncesinin Türkiye'si midir?

ORHAN SÜMER (Adana) – Ya, bir nesil yok oldu o eğitimle, bir nesil yok oldu. Neden bahsediyorsun? (CHP sıralarından gürültüler)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Türkiye, hastane ve sağlık çalışanı sayısından, genel sağlık sigortasının kapsayıcılığı ve hizmet kalitesine kadar on sekiz yıl öncesinin Türkiye'si midir? (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

Ulaşımında Türkiye, kara yolundan hava yoluna, demir yoluna kadar her alanda on sekiz yıl öncesinin Türkiye'si midir? (CHP sıralarından gürültüler)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Merkez Bankası da aynı mı on sekiz yıl öncesiyse?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Enerjide Türkiye, hidroelektrikten güneş enerjisine, iletim ve dağıtım hatlarına kadar on sekiz yıl öncesinin Türkiye'si midir? (CHP sıralarından gürültüler)

Adalette Türkiye FETÖ unsurlarının yol açtığı tahribata ve FETÖ'cülerin tasfiyesiyle oluşan sıkıntıya rağmen, hizmet kalitesinde on sekiz yıl öncesinin Türkiye'si midir?

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – FETÖ'yü yargıya siz yerleştirdiniz. Siz açmadınız mı önünü?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Askerî imkânları ve hareket kabiliyeti bakımından Türkiye, sınırlarının güvenliği ve sınır ötesi operasyonlarıyla on sekiz yıl öncesinin Türkiye'si midir? (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

Sosyal yardımlarda Türkiye, ihtiyaç sahibi her vatandaşına el uzatabilen, destek veren sistemiyle on sekiz yıl öncesinin Türkiye'si midir?

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Kredi verdiniz kredi.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Engellilerden şehit yakınları ve gazilere, korunmaya muhtaç çocuklardan yaşlılara kadar dezavantajlı kesimlere verilen hizmetler bakımından Türkiye on sekiz yıl öncesinin Türkiye'si midir? Elinizi vicdanınıza koyun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ya, bunu bize niye soruyorsunuz? Biz, on sekiz yıl önce iktidar mıydık? İktidarın Başbakan Yardımcısına sorun o zaman.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Tarımda Türkiye, verilen geniş destek yelpazesi ve sürekli modernize olan makine altyapısıyla on sekiz yıl öncesinin Türkiye'si midir? (CHP sıralarından gürültüler)

Bunları rakamlarıyla da ifade ettik, siz de görüyorsunuz. Sanayide ve teknolojiye dünyanın yıldızı, yükselen üretim merkezlerinden biri olarak Türkiye, on sekiz yıl öncesinin Türkiye'si midir? Cevaplar son derece net aslında.

ERHAN USTA (Samsun) – Rakamla konuşun.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Diplomaside Türkiye, dünyanın en yaygın diploması ağı ve müzahir olduğu her meseledeki ağırlığıyla on sekiz yıl öncesinin Türkiye'si midir?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Fuat Bey, on sekiz yıl öncesinin hesabını o dönemin iktidarına sorun, bize sormayın.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu listeyi olabildiği kadar uzatmak mümkün, uzatabiliriz bu listeyi.

BAŞKAN – Arkadaşlar, özel görüşecek olanlar dışarıda görüşsünler.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sıkıntılarımız yok mu, sıkıntılarımız yok mu? Elbette var. Ama bu sıkıntıları konuşmak ve çözüm yollarını aramak başkadır, on sekiz yıldır bu ülkede hiçbir şey yapılmadığını iddia etmek başkadır. Biz yaklaşık on yıl önce 2023 hedeflerimizi ortaya koyarken dünyanın ve bölgemizin içinde bulunduğu şartları şöyle bir düşünün, bir de özellikle son yedi yıldır kesintisiz yaşadığımız saldırıları ve bunların yol açtığı siyasi ve ekonomik maliyetleri bir düşünün. Dünyayı ve bölgemizi yeniden dizayn etmek isteyenler tüm güçleri ve imkânlarıyla üzerimize gelirken, üzerimize saldırırken biz bir adım dahi gerilemek yerine hep daha da ileriye gittik, dimdik durduk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu tarihî mücadele sürecinde önceliklerin değişmesi, eldeki kaynakların kullanımındaki planlamanın değişmesi, öngörülemeyen maliyetlerin karşılanması gibi pek çok sebep tabii ki bizi bazı hedeflerimizin gerisinde bırakmış olabilir ama bu demek değil ki 2023 hedeflerimizden vazgeçtik, asla. İlk günkü heyecan ve kararlılıkla 2023 hedeflerimize bağlıyız. Bu ihracatı 500 milyar dolara ulaştıracağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu millî geliri kişi başına 25 bin dolar da değil, onun ötesine de taşıyacağız, 23'tür, daha ötesidir. Sadece değişen şartlara ve uğradığımız saldırıların yol açtığı yeni durumlara göre hareket ediyoruz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Söz mü 500 milyar Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Büyük ve güçlü Türkiye'nin inşası her türlü siyasi hesabın üzerinde millî bir hedeftir.

ERHAN USTA (Samsun) – Elli yıl daha yetki istiyor.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında yer alan tüm siyasi partilerin, tüm siyasi partilerimizin ve milletvekillerimizin en az bizim kadar bu hedefe sahip çıkma sorumluluğu vardır, bunu da arzu ederiz.

Sizleri 2023 hedeflerimizi karalamaya değil, bu hedeflere sahip çıkmaya davet ediyorum. Milletimizin huzuruna çıktığımızda vereceğimiz en büyük hesabın büyük ve güçlü Türkiye için ne yaptığımız veya ne yapmadığımız olacağını da unutmamalıyız.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Sayın Cumhurbaşkanı, kapalı olan esnafa ne vereceksiniz acaba? Bir kelam da onlara edecek misiniz? Ne vereceksiniz esnafa?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bazı sorular vardı yine ben kalan sürede de müsaadenizle o sorulara da yine cevap vermek istiyorum.

“15 Temmuz şehit ve gazilerinin parasına neden el konuldu?” şeklinde bir soru. Arkadaşlar Allah’tan korkun ya.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) - Ne zaman ödeyeceksiniz?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Şehitlerimiz ve gazilerimiz bizim üzerine titrediğimiz kardeşlerimizdir.

MAHİR POLAT (İzmir) - Para nerede, para?

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Hani nerede?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Türkiye Şehit Yakınları ve Gaziler Dayanışma Vakfının kuruluş işlemleri 13 Temmuz 2019’da Resmî Gazete’de yayınlanmıştır.

MAHİR POLAT (İzmir) - Ya, 2015’ten 2019’a dört sene...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Cumhurbaşkanımız tarafından belirlenen mütevelli heyeti 26 Aralık 2019’da Resmî Gazete’de yayınlanarak vakıf faaliyetine başlamıştır. Önceden de toplanan bu miktarın vakıf aracılığıyla kullanılacağını ifade etmiştik.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Para nerede?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - 15 Temmuz hain darbe girişimi sonrasında düzenlenen, 15 Temmuz Dayanışma Kampanyası kapsamında toplanan meblağ nemasıyla birlikte 338 milyon 933 bin 650,97 TL olarak vakfımızın banka kullanımında, banka hesabına yatırılmıştır.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Ya, millet onu şehit yakınlarına verdi, vakıfa vermedi ki.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Paranın, vakfımız kuruluş amaçları doğrultusunda kullanımına da yönetim kurulu karar vermeye yetkilidir.

ÖZKAN YALIM (Uşak) - Rakam üzerinde var ama realitede yok.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - 15 Temmuz şehit yakınlarımızı ve gazilerimizi desteklemek amacıyla 15 Temmuz Dayanışma Kampanyası’yla ilgili burada toplanan yardımlar her ay buradan biner TL ödeme yapılmaktadır ve bu tamamlana kadar da devam edecektir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Paralar şehit yakınlarının, hepsini verin. Niye vermiyorsunuz?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Bir başka soru, “Beşiktaş’taki terör saldırısı...”

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Niye vermiyorsunuz?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Bizim derdimiz sürdürülebilir bir destektir. Hiçbir zaman bizim derdimiz şov yapmak olmamıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Şehitlerimizin, şehit yakınlarımızın ve gazilerimizin yanında olmuşuzdur, onlar da bunu çok çok iyi bilirler.

Yine bir başka soru vardı “Beşiktaş’taki terör saldırısında 40’ı polis 47 vatandaşımız şehit oldu, orada da bağış kampanyası açıldı, 52 milyon lira para toplandı. Çocuğu şehit olan birisine kaç lira aylık bağlandı bilen var mı?” şeklinde.

ÖZKAN YALIM (Uşak) - Evet...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Terör eylemi sonucu şehit olan bir polis memurumuzun babasına 121,96 TL aylık bağlanması söz konusu değildir arkadaşlar. Nereden alıyorsunuz bu rakamları bilmiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Kendisi söyledi, kendisi; şehidin babası!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Rakamları Türkiye Cumhuriyeti devletinden alın lütfen, başka yerlerden rakam almayın. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler) Yönünüzü Türkiye Cumhuriyeti devletine dönün.

MAHİR POLAT (İzmir) - Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, paralar ne oldu?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Terör eylemi sonucunda şehit olan bir kamu görevlisinin hak sahiplerine, görevdeki emsalinin almakta olduğu aylıktan az olmamak üzere aylık bağlanmaktadır.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Ne kadar?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) - Şehitlerin yakınları için topladığınız para nerede?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Buna göre, şehit polis memurlarının hak sahiplerine bağlanabilecek en düşük aylık tutarı 6.150 TL’dir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Her birine mi bu?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Anne ve babaya bağlanacak aylığın tutarı, hak sahibi sayısına göre değişkenlik göstermektedir.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Topladığınız para nerede?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Örneğin, bir eş 2 çocuğu bulunmakta iken şehit olan bir polis memurunun eş ve çocuklarına toplamda 6.150 TL aylık bağlanırken ayrıca anne ve babasına ise 1.240 TL aylık bağlanmaktadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) - Vakfı niye kurdunuz Sayın Cumhurbaşkanı Vekili?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Bir başka soru Covid-19 döneminde salgınla mücadeleyi gerçekleştiren sağlık çalışanlarına destekte bulunulmadığıyla ilgiliydi.

AHMET KAYA (Trabzon) - Esnaf destek bekliyor!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Ya, burada da insafa davet ediyorum sizi. Salgın döneminde Sağlık Bakanlığı ve üniversite hastaneleri personeline ilave ek ödeme yapılmasına imkân sağlanmıştır. Bu kapsamda, bütçeden 5,1 milyar TL ödeme yapılmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Kime yapıldı? Sağlık çalışanları almadıklarını söylüyorlar, kime verdiniz?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) - Kim aldı onu?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Hâlâ da bütçe imkânlarımız çerçevesinde tüm çalışanlarımıza daha iyi neler yapabiliriz, ne yapabiliriz, ne verebiliriz çalışmasını sürdürüyoruz.

“Kamu harcamaları denetlenebilme midir?” çerçevesinde bir soru vardı. Yine, Sayıştay Kanunu AK PARTİ döneminde çıkarıldı arkadaşlar. Daha önce çok yetersiz olan denetime ilişkin bu yasayla Sayıştaya geniş denetim yetkisi verildi. Bu noktada, 34 genel bütçeli idare, 99’u YÖK ve üniversiteler olmak üzere 136 özel bütçeli idare ve şirketi, 9 düzenleyici ve denetleyici kurum, 2 sosyal güvenlik kurumu, 13 yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, 25 il özel idaresi, 30 büyükşehir belediyesi, 10 büyükşehir belediyesine bağlı idareler, 20 il belediyesi, 138 ilçe belediyesi, 7 mahallî idare birliği ile şirket, 8 diğer kamu idaresi olmak üzere toplam 432 kamu idaresinin kamu harcamaları denetlenmiştir.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) - Varlık Fonu, Varlık Fonu!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Bilindiği üzere, kamu idarelerinin hesap ve işlemleri üzerinde yapılan inceleme sonucunda 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu’nun 71’inci maddesinde tanımlanan bir

kamu zararının ortaya çıkması hâlinde de söz konusu zarar yargılamaya esas rapora konu edilmekte ve hesap mahkemesi olan Sayıştay dairelerince hükme bağlanmaktadır.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayıştayın hangi tespitini uyguluyorsunuz ki!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bir başka soru vardı “Gelir kaybına uğrayan vatandaşlara hiçbir katkı yapılmadı, bütçeden yalnızca 8 milyar TL’lik bir para yardımı yapıldı.” şeklinde, Covid-19’la ilgili. Bunu aslında ben sabah da ve Plan ve Bütçe Komisyonunda da çok detaylı olarak verdiğimi hatırlıyorum. Belki tam vermemiş olabiliriz, bir kez daha tekrarlayayım. Tüm dünya gibi ülkemizi de etkisi altına alan Covid-19 salgınıyla mücadelede uyguladığımız politikalarla vatandaşlarımızın yanında olmaya devam ediyoruz. Bu kapsamda, istihdamı korumak için sözleşme feshi kısıtlanmış, şartlarını esnettiğimiz kısa çalışma ödeneği kapsamında 21,8 milyar lira...

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Sayın Yardımcım, peki, işverene, esnafa ne veriyorsunuz, ne vereceksiniz?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...işverenleri tarafından ücretsiz izne çıkarılan çalışanlarımıza sağlanan nakdî ücret desteği kapsamında 5,1 milyar lira, işsizlik ödeneği olarak 4,2 milyar lira ödeme yapılmıştır. Salgının etkilerini atlatarak normal çalışma düzenine dönen iş yerlerimize 1,7 milyar TL prim desteği sağlanmıştır. Salgın döneminde hayata geçirilen sosyal destek programı kapsamında hane başı bin TL olmak üzere 6,3 milyar TL destek verilmiştir. Açıkladığım için daha fazla devam etmek istemiyorum. Süreyi diğer sorulara kullanayım arzusundaayım.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Sizinle bir esnaf ziyareti yapalım biz Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yine, “on beş yılda çiftçinin ekim alanı yüzde 15 azalmıştır. Bütçede buna ilişkin bir şey bulunmamaktadır.” şeklinde bir eleştiri vardı. Sabah da izah ettim aslında yine, “Tarım sektörümüz 2002 yılından bugüne, o günden bugüne önemli gelişme ve büyüme göstermiştir.” diye. 2002 yılında nadasa ayrılan tarım alanı 5,1 milyon hektar iken -rakamlarla konuşuyorum- 2019 yılında bu rakam 3,4 milyon hektar olarak gerçekleşmiştir.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bütün alanları inşaata verdiniz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yani geçen süre içinde yapılan çalışmalar sonucu 1,7 milyon hektar nadas alanı tarımsal üretime kazandırılmıştır. Ayrıca, tarım alanlarını koruma altına da aldığımızı ifade etmek istiyorum. Bu kapsamda ülkemiz genelinde bugüne kadar -kasım ayı sonu itibarıyla- toplam alanı 8 milyon 470 bin hektar olan 315 adet büyük tarımsal ova sit alanı olarak koruma altına alınmıştır havza olarak.

Yine, devam ediyor tarımla ilgili eleştiriler “İktidarınız döneminde tarım ve hayvancılık bitirilmiştir.” diye. Rakamlara bakalım: 2002 yılında 97 milyon ton olan bitkisel üretimimiz yüzde 18 artışla 2018 yılında 115 milyon tona, yüzde 8 artışla 2020 yılında ise 124 milyon tona çıkarılmıştır.

ERHAN USTA (Samsun) – Parası ne kadar? Hasılatı ne kadar? Para etmiyor.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Hayvan üreticisi de hayvanların yemine veriyor çünkü aldığı süt, yediği yemi karşılıyor.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sertifikalı tohum üretimimiz 2000 yılında 145 bin ton iken bugün 8 kat artışla 1 milyon 143 bin tona çıkmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Oktay, buyurun.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yürütülen etkin çalışmalar ve sağlanan desteklerle tohum üretiminde buğdayda 6 kat, arpada 40 kat, mısırdaki 3 kat, çeltikte 7 kat ve sebze tohumu üretiminde ise yüzde 69 artış gerçekleşmiştir. 2002 yılında 17 milyon dolar olan tohum ihracatımız 2019 yılında yüzde 763 artışla 149 milyon dolara -yani 72 bin ton- yükselmiştir. Bugün 88 ülkeye tohumluk ihracatı yapıyoruz.

Yine, tarımla ilgili, “Tarım Kanunu uyarınca çiftçiye verilmesi gereken destekler neden verilmemektedir? Çiftçinin 211 milyar lira alacağı mı bulunmaktadır? Tarım destekleri gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 1’inin altına inmiştir.” şeklinde...

2002 yılında yine rakamlarla, 1,8 milyar olan destekleme bütçesini 2019 yılında 17,4 milyar liraya, 2020 yılında ise yüzde 36 artışla 22 milyar liraya yükselttik. 2020 yılında toplam bütçenin yüzde 55’ini tarımsal desteklere ayırdık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYHAN BARUT (Adana) – Hangi dünyada yaşıyorsun sen?

BAŞKAN – Sayın Oktay, buyurun.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – 2003-2020 Kasım döneminde reel olarak toplam 311 milyar TL ödeme yaptık. 2017 yılında uygulamaya giren havza bazlı destekleme modeli kapsamında ülkemiz için stratejik öneme sahip insan sağlığı, beslenmesi, hayvan beslenmesi ve bölgesel önemi olan 21 ürün en uygun yetiştirildiği havzalarda, bu alanlarda yine destekleme kapsamına alınmıştır.

2021 bütçesi bir önceki yıla göre yüzde 27,8 artarak 51,5 milyar lira olmuştur.

Devam ediyor aslında, vaktim kalmadığı için şey yapacağım ama şunu söyleyeyim: OECD 2019 Yılı Raporu’na göre ülkemizin destek oranı yüzde 1’in altına değil yüzde 1’in üstüne çıkmıştır, yüzde 1,3’tür. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

Cumhurbaşkanlığı bütçesindeki artışları sordunuz, Cumhurbaşkanlığı bütçesi görüşülürken detayıyla bunu konuşalım isterseniz, şimdi vakit olmadığı için; yoksa cevabı elimde. Cevaben de yine vereceğim.

ERHAN USTA (Samsun) – 22 milyar ne kadar artırdınız, bize onu söyleyin!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yine, Sayın Kılıçdaroğlu’nun rüşvetçi büyükelçilerle alakalı ithamı vardı. (CHP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Oktay, tamamlayalım lütfen.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – “Rüşvetçi büyükelçiler” ithamı çok büyük talihsizliktir. Dışişlerimiz ve bütün büyükelçilerimiz adına bu ithamı kategorik olarak reddediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İddianıza dair elinizde ne varsa cumhuriyet savcılıklarına gitmenizi, şayet gitmediğiniz takdirde de suç işlediğinizi de sizlere bir kez daha hatırlatmak istiyorum.

Yine, yönetim kurulu üyelikleri ile ilgili, bürokrasidekilerin beş maaş aldıklarına dair bir eleştiri vardı, itham vardı. Böyle bir şey yok arkadaşlar.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Nasıl yok ya?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu bizden önce böyleydi, biz bunu durdurduk.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Söylediklerinize kendiniz inanmıyorsunuz ya!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Kaç tane yönetim kurulu üyesi olursa olsun, sadece bir tanesinden huzur hakkı alabilir, başka hiçbirinden huzur hakkı alamaz. Bunu düzenleyen de biz olduk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

“Akdeniz’deki gemilerimize baskın düzenlendi, AB gemide arama yapacağına ilişkin bir açıklama yapmasına rağmen

neden beş saat Dışişleri Bakanlığında ses çıkmadı?" Ya, arkadaşlar, Allah aşkına, Türkiye Cumhuriyeti devletine ve kurumlarına yönünüzü dönün, bizden isteyin açıklamaları ve verdiğimiz açıklamalara da itibar edin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Sizden istedik zaten açıklamayı.

BAŞKAN – Sayın Oktay...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yani AB'nin açıklamalarına, Amerika'nın açıklamalarına, bir başkanın açıklamalarına itibar etmek size niye bu kadar cazip geliyor? Uluslararası hukuktaki temel kural, bir ülkenin açık denizde seyreden ticaret gemisine o ülkenin açık rızası olmadan çıkılmamasıdır. Bu, kural. Ülkemizin taraf olduğu 2005 Denizde Seyir Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Hakkında Uluslararası Sözleşme Protokolü'nde açıkça zikredilmektedir. Bu sözleşmede geçen "dört saat" uygulaması sadece bunu kabul ettiğini Uluslararası Denizcilik Örgütüne bildiren ülkeler için geçerlidir. Türkiye'nin böyle bir bildirimi yoktur. Kaldı ki, ülkemiz, "Roseline-A" isimli bu ticaret gemimize yasadışı çıkılmasından önce AB yetkililerine itirazımızı da, rızamızın olmadığını da yazılı olarak bildirmiştir. Açıklamaları, gelişmeleri bir kez daha ifade ediyorum; lütfen, Türkiye Cumhuriyeti devletinin ve Hükümetinin kurumlarından takip edin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yaşanan hadise AB ve ilgili ülkeler olarak Almanya, İtalya ve Yunanistan nezdinde protesto edilmiş, konuya ilişkin birer mektup Birleşmiş Milletler, NATO, IMO'ya ve AB'ye de iletilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Oktay...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yine, şunu da ifade etmek isterim: Merak etmeyin arkadaşlar, Türkiye her yer, durum ve şartta dik durmuştur, dik durur. Türk milletinin menfaatini hassasiyetle korumuştur, korumaya da devam edecektir. Milletimiz de bunu çok net olarak bilir, çok iyi bilir.

Tank Paletle ilgili sorular vardı, süremiz kalmadı. Bunu, defalarca açıkladık, yine açıklayabilirim söz verirsенiz, süre verirsенiz Sayın Başkan. (CHP sıralarından gürültüler)

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Yalan rüzgârı izlemek istemiyoruz artık.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Defalarca açıkladık ama yani kulaklar var, duymayınca ne yapalım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu düşüncelerle 2021 yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2019 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin ülkemize ve milletimize bir kez daha hayırlı olmasını diliyorum.

Görüş ve eleştirileriyle 2020 yılı bütçemizin oluşmasına katkıda bulunan, yine, başta Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı ve üyeleri olmak üzere tüm milletvekillerimize, sizlere ve yine bütçenin hazırlanmasında yoğun emeği geçen herkese yürekten teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan ve tüm üyelere, siz sayın vekillerimize yürekten bir kez daha teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Beştaş buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

17.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 230 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 231 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Hatibi dinledim, Sayın Cumhurbaşkanî Yardımcısını. Doğrusu hakikatler ne kadar ters yüz edilebilir, ne kadar çarpıtılabilir, bir kere daha böyle garip bir şekilde izledim, onu söyleyeyim. Birkaç sözü vardı; Kürdoloji açmışlar, Kürt kökenli vatandaşları temsil ediyorlarmış, mahkemelerde başka dilde savunma hakkı getirilmiş, vesaire, vesaire, vesaire... Kürtlerin temsilcisi AK PARTİ'ymiş, biz Kürtleri temsil etmiyormuşuz. Neresinden tutalım, bilmiyorum.

Daha biraz önce tutanaklara "x" mi yazılıyor, "Türkçe olmayan bir dil" mi yazılıyor diye tartıştık. Sonra Sayın Meclis Başkanı, teşekkür ediyorum, gönderdi tutanakları. Tutanakların içinde "x" en sonunda, dipnot olarak "Türkçe olmayan dil..." Ya, buraya Kürtçe yazılacak, Kürtçe!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Buraya Kürtçe yazılmıyınca kadar bizim dilimiz inkâr ediliyor. Ya, bizim ana dilimiz Kürtçe. Yani bu Mecliste dilimizi yazdıramıyoruz, Kürtçe iki cümle yazdıramıyoruz. Tabii ki kuralları biliyoruz, tabii ki Anayasa'yı biliyoruz ama Anadil Günü'nü bile kendi dilimizde kutlayamayan bir dönem de yaşıyoruz. Sadece dile ilişkin birkaç dehşet verici durumu söyleyeyim: İstanbul Havalimanı'nda... Sadece halkımıza anlatıyorum bunu çünkü iktidar partisinin bunları dinlemediğini ve aynı ezberleri tekrar ettiğini gayet iyi biliyorum.

İstanbul Havalimanı'nda 35 farklı noktada 36 dilde ve 80 lehçede anlık çeviri hizmeti başladı. Asgari 25 milyon Kürt o uçaklarda yolculuk yapıyor, onlar için bir çeviri hizmeti yok. Şimdi, neresinden tutayım?

"Kürdoloji" diyor. Ben yakından izliyorum, Kürdolojinin... Üniversitenin adını bile "Yaşayan Diller Enstitüsü" koydular.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yaşayan Diller Enstitüsü... Kürt dili, Kürtçe yok. Kürtçe için açılmış, Kürt dili yok. Kürtçe tez yazımı yasaklandı, tez yazımı. Buna "Kürdoloji" diyorlar.

"TRT Kurdî" diyorlar, TRT Kurdî'de Kürtçe Türklük propagandası yapılıyor. İzleyin lütfen; alt yazılar var, sizler göreceksiniz; kimlikten, dilden uzaklaştırmak için her şey yapılıyor.

Kayyumlar -hani, o gasbeden kayyumlar var ya, gaspla gelenler- gelir gelmez hemen iki dilli tabelaları kaldırıyorlar. Kürtçe kalkıyor ama İngilizce asıyorlar garip bir şekilde; Siirt'te Arapça asıyorlar. Batman'da, Diyarbakır'da İngilizler yaşıyor ama Kürtler yaşamıyor(!) Garip bir şey. Şimdi, Sayın Başkan, buna ilişkin yüzlerce, binlerce örnek verebiliriz.

Bir kere, şunu bu kürsüden defalarca ifade ettik: Ben nasıl Sayın Fuat Oktay'a "Türk kökenli hatip" demiyorsam lütfen biz Kürtlere de "Kürt kökenli" demesinler. Ya, Kürt'üz yani niye "köken" diyorsunuz? (HDP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Biz bu "köken" kavramını... Bir anlaşılm: Biz onlara "Türk kökenli" demiyoruz.

“Türk’üm” diye kabul ediyorsa Türk’tür, “Arap’ım” diyorsa Arap’tır, “Kürt’üm” diyorsa Kürt’tür. Yani, burada iktidar partisi grubu içinde de var, ille “köken”i yapıştırmak zorundalar mı? Bu da başka bir inkâr şekli.

Şimdi, bir mesele daha var: Kürtçeyi yasaklayanlar şimdi “Kürtleri temsil ediyoruz.” diyor. Biz 6,5 milyon oy alıyoruz, Kürtleri temsil etmiyoruz ama onlar Kürt’e düşmanlık yaparak Kürtleri temsil ediyorlarmış(!) Ya, daha dün Afrin’de -hani “Hiçbir yerde gözümüz yok; petrolde, şurada burada gözümüz yok.” diyorlar ya- 90 bin ton zeytinyağının Türkiye aracılığıyla satıldığını, hatta Ticaret Bakanlığı verilerine işlediğini bizzat Tarım Bakanı ifade etti. Şimdi anlatacak bir hikâyesi kalmadı iktidarın, hakikaten kalmadı. Ezberlenen sözlerle “Kürt düşmanı değiliz.” diyorlar ama adımlar Kürt düşmanı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Toparlayacağım.

Ya, Hakkâri’de daha bir hafta önce Özcan Erbaş 16 yaşında öldürüldü, Şerali Dereli; yüzlerce isim sayayım. Ya, tek bir Kürt’ün katiline bir gün ceza verilmedi, bir gün ceza verilmedi ve hepsine bir bahaneyle cezasızlık politikası uygulanıyor.

Evet, diyorlar ki “İŞİD’le mücadele ediyoruz.” Yani bütün dünya biliyor İŞİD’le mücadele edilmediğini, İŞİD’in sözcülüğünün yapıldığını gayet iyi biliyorlar. Bağdadi burnumuzun dibinde Türkiye’den gizli bir şekilde operasyonla öldürüldü ve uluslararası alanda “Türkiye’den gizli yaptık, yoksa engellenirdi.” Dedi, Trump bile söyledi bunu. Yani bunu biz değil, bunu dünya konuşuyor.

Son olarak şunu söyleyeceğim Sayın Başkan: Evet, biz kimin sözcüsü olduğumuzu gayet iyi biliyoruz. Biz oy aldığımız milyonların sözcüsüyüz. (HDP sıralarından alkışlar) Hiçbir ayırım yapmadan Türk’ü de, Kürt’ü de, Laz’ı da, Çerkez’i de, Arap’ı da, Pomak’ı da –demin dediler hepsini sayamıyorsunuz- Gürcü’yü de, hepsini eşit görüyoruz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - ...eşit yurttaş olarak görüyoruz, kimsenin kimseden üstün olmadığına inanıyoruz ve bizim sözcülüğümüz, demokratik siyasetimiz bu ülkede bütün ezberleri yerle bir etmiştir. O yüzden karşımızda sürekli aynı dille, aynı üslupla cevap veriliyor. Evet, iktidar partisinin kimin sözcüsü olduğunu biliyoruz, ülkeyi soyanların, parsel parsel satanların sözcülüğü yapılıyor, evet. (HDP sıralarından alkışlar) Evet, bu sözcülüğü gayet iyi biliyoruz, savaşın ve yıkımın sözcülüğü yapılıyor. Lütfen, bize karşı konuşurken karşılarında bir siyasi parti olduğunu ve arkasında milyonlarca yurttaşın olduğunu bir an için akıllarından çıkarmasınlar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun.

18.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay’ın 230 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 231 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, vallahi bence siz Allah’tan korkun, şunun için: Bir, biz “Şehit paralarını cebinize attınız, iç ettiniz.” demedik ki. “Bu paraları niye hak sahiplerine ödemiyorsunuz?” diyoruz, siz diyorsunuz ki “Biz onlara ayda bin lira harçlık veriyoruz, gerisini biz kullanıyoruz, faiz, repo.”

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Öyle demedi ya, nereden çıkarıyorsunuz?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya nerede para? Para nerede kardeşim? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Bitmedi, efendim “Şahsen zimmetinize geçirdiniz.” demedi Genel Başkanım. Paraları hak sahiplerine veremez misiniz ya, niye vermiyorsunuz ya? Kim yardım ettiyse -bir sürü arkadaşımız da etti- herkes... Bu hak sahiplerine ulaşılsın. Siz onu bir vakıfta toplayın da Hazineye aktarır, aktarmazsınız ben onu bilmem. Allah’tan korkuyorsanız, milletten utanıyorsanız, toplanan paraları hak sahiplerine dağıtın kardeşim, bunu diyoruz, bir.

Şimdi Allah’tan kork Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı. Bu bir banka dekontu. Sayın Genel Başkanımızın kürsüde iddia ettiği 121 lira 90 kuruş doğrudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi bu dekontta 192 lira yatmış hesaba çünkü zam gelmiş. Beşiktaş’taki terör saldırısında, yasalarımıza göre, güvenlik görevlisi olmamakla birlikte orada, terör saldırısında öldürüldüğü için yasalarımıza göre de aziz milletimizin vicdanına göre de şehit sayılan, benim de yakinen tanıdığım Berkay Akbaş’ın babasına gönderilen para, bağladığınız maaş 192 lira 59 kuruş. Ayıp ya, vallahi ayıp! Bu devlet bu kadar aciz olacak ve siz burada hamaset yapacaksınız Türkiye şaha kalktı diye.

Üç, değerli arkadaşlar, bütün şehit yakınlarına -güvenlik görevlisi değilse- terör şehitlerine giden para bu. 121 lirayla başlamış, bunu da söyleyeyim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bir ayıp daha, bir Allah’tan korkmanıza gerekçe daha: Covid’le mücadelede Sayın Genel Başkanımız, sağlıkçıların devletten gerekli maddi manevi desteği göremediğini söyledi. Bir ambulans şoförüne ek performans ücreti olarak 7 lira 40 kuruş ödeyen devlet olmaz kardeşim, olmaz olsun öyle devlet, 7 lira ödeyen devlet olmaz olsun. (CHP sıralarından alkışlar) Devlet bizim, devleti güçlü istiyoruz; şefkatli kolunu, yüzünü istiyoruz. Bir acil servis doktoruna Covid’le mücadeleden dolayı 32 lira ödeyen bir devlet, büyük devlet olamaz, büyük devlet olamaz. Ödediğiniz rakamlar bunlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hemen bitiriyorum.

Rüşvetçi büyükelçi... Eğer 17-25’ten sonra bu 4 bakanı bakanlıktan ve siyasetten tahliye ve tasfiye etmeseydiniz, arkalarında dursaydınız, “Bunlar namuslu adamlardır.” deseydiniz, biz bugün o iddiaların peşinde belki duramayacaktık ama siz de 17-25 Aralıktan sonra çarşaf çarşaf saçılan “tape” kayıtlarının doğru olduğunu biliyordunuz, onları biraz arkaya sakladınız, dinlendirdiniz, kıyamadınız, sonra büyükelçi olarak atamak gibi bir utancın altına imza attınız. Eğer rüşvetçi değillerse niye tahliye ettiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Son olarak, 17-25 Aralıktan sonra Pensilvanya’ya elçiler, ara bulucular göndermeseydiniz, size belki bugün bunları söyleme hakkını kendimizde bulamazdık ama şu anda FETÖ’den sanık Mehmet Dişli içeride, kardeşi Şaban büyükelçi. Şimdi, suçların şahsiliği prensibi elbette var ama işinize gelince var, işinize gelince var.

Onun için Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, bugün Sayın Mehmet Muş’un kendini muhalefete alıştırması gibi, siz de geleceği ümitsiz bir bütçe sunumu yaptınız. İkna edici değildiniz. Sunduğunuz bütçede halk yok, işçi yok; işinden edilmiş, işe gidemeyen garson, komi, bulaşıkçı yok; servis şoförü yok, köylü yok, sanatçı yok, velhasıl millet yok. Bu bütçe millet için yapılmamış; Katar için ve beşli çete için yapılmış.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)
BAŞKAN – Sayın Bostancı...

19.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İstanbul Milletvekili Engin Altay ve Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkürler.

Engin Bey'in bahsettiği konulara ilişkin muhakkak Fuat Bey gereken cevabı verecektir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hangisine?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Tabii, şu son cümleleriniz hep malum bir tirada benziyor Engin Bey. Bunlar kürsüden de söylendi, biliyorsunuz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hangisi?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Son cümlelerinize ilişkin olarak ifade ediyorum. Onlar sürekli söyleniyor. Siz orada söylüyorsunuz, yerinde arkadaşlar söylüyorlar; eksik olmuyor, merak etmeyin.

ORHAN SÜMER (Adana) – A Haber de on seneyi döndürüyor döndürüyor, veriyor.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Şimdi, bu Nazilerin bir propaganda kişisi vardır, bu işleri organize eden, antropolog Goebbels "Sürekli aynı tekrar üzerinden giderek insanların beynini yıkamak lazım." der.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tekrarın gücü diye bir şey var. Tekrarın gücü önemli.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Derler ki: "İnsanlar ahmak mı, aptal mı, aynı şeylerin tekrar edilmesine niye inansınlar?" "Niye inanmasınlar? İki bin yıldır 'credo'ya inanmıyorlar mı? Dolayısıyla biz de tekrar ede ede bunları inandıracağız." der.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Bu bir propaganda kuralı. Bunun çeşitli örneklerini görüyoruz.

Şimdi, Sayın Daniş biraz önce konuşurken Kürt meselesine ilişkin bizim bildiğimiz, her zaman aşına olduğumuz, hiç yabancı olmadığı, sürekli anonim bir şekilde tekrar edilen bir dil üzerinden eleştirilerini sıraladı "Kürt düşmanlığı" dedi, malum sözleri söyledi; biz bunları reddediyoruz.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Aynada kendinizi görmekten bu kadar korkmayın.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Bunlar Türkiye'nin gerçekleriyle doğru, uyumlu, Türkiye'nin siyasal hakikatine tekabül eden durumlar değil ama siz sürekli tekrar ederek bir politik ve toplumsal algı oluşturmak isterseniz hep aynı tırat üzerinden gidersiniz. Burada başka örneklerini de görüyoruz.

Şu İŞİD meselesi... Türkiye, İŞİD'i bir terör örgütü olarak tanımlamış ve ona karşı mücadele ediyor ve emin olun, Suriye topraklarında numaradan, sahtekâr bir şekilde İŞİD'le terör mücadelesi veriyormuş gibi davrananlar asla bu işi yapmıyorlar, ne yaptıklarını siz de gayet iyi bilirsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Ama Türkiye İŞİD'le mücadele etti, ama siz Türkiye'nin bu mücadelesini görmek yerine hep aynı tırat, hep aynı propaganda ilkesi üzerinden gidiyorsunuz. "Bağdadi burnunuzun ucundaydı, orada yakalandı." dediniz. Sayın Daniş, Bağdadi kimin burnunun içinden geçerek oraya geldi? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hadi bizim burnumuzun ucundaydı, kimin burnunun içinden geçti? Hangi topraklardan geçti? Orada kimler vardı? Onları da söylemeniz gerekir. Kim onları getirdi? Dolayısıyla orada YPG yok muydu? Onların egemen olduğu bir toprak yok muydu orada, silahlı militanlarıyla etkili oldukları? Ve orada YPG'nin ittifak ettiği birtakım küresel güçler yok muydu? Demek ki "burnunuzun ucu" demek yerine kimin burnunun içinden geçtiğine dair de bir muhakeme, bir analiz olmalı. Kim getiriyor bunları?

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu...

20.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 230 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 231 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ben sadece şu konuyu belirtmek istiyorum: Bu, Osmangazi Köprüsü'nün erken açılmasıyla ilgili bizim söylediğimiz şey, 2 milyar doları geçen kısım devletin kasasından çıkan değil, biz bunu bu şekilde söylemedik; söylediğimiz şey, erken bitiş için toplam olarak ödenen bedel -ama vatandaşın cebinden çıktı, ama milletin kasasından çıktı- toplam bedel, bunu kastetmiştik. O nedenle de Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, esasında bu şekilde bir açıklamaydı, bizim bilgimizi de doğrulamış oldu.

Teşekkür ederim.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Grup Başkan Vekiliniz söyledi sonra İsmail Bey.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, madde 60'a göre söz istiyorum.

BAŞKAN – 60'a göre hiç vermedim ama Sayın Usta, bugün. Talepler var da 60'a göre söz vermedim ben bugün.

ERHAN USTA (Samsun) – Ben istirham ediyorum ama.

BAŞKAN – Sadece Grup Başkan Vekillerine veriyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, bizim tarımla ilgili eleştirilerimize cevap veriyormuş gibi yaptı ama aslında hiçbir şey söylemedi.

BAŞKAN – Ama yani sizi ismen zikretmedi yani o zaman 69 olur, satışma.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, ben satışmadan istemiyorum zaten. Milletvekilleri her zaman madde 60'a göre söz isteyebilir Değerli Başkanım.

BAŞKAN – Şüphesiz, isteyebilir de bir de uygulamamız var burada yani o, teorik olarak öyle, evet. Yani burada 600 vekil söz isteyebilir tabii, mutlaka.

ERHAN USTA (Samsun) – Onlara da verin.

BAŞKAN – Tamam ama 60'a göre bugün hiç söz vermedim, genel olarak da böyle bir teamülümüz yok bütçe görüşmelerinde.

ERHAN USTA (Samsun) – Zaten bütün teamüllerin dışına çıkıldı Sayın Başkanım, bir dakikadır söz istiyorum.

BAŞKAN – Ben o zaman diğer bütün arkadaşlara vermek durumunda kalırım.

ERHAN USTA (Samsun) – Diğerlerine de verin.

BAŞKAN – Hayır, ben sadece Grup Başkan Vekillerinin talepleri veya onların gösterdiği kişilere veririm.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkanım, bir milletvekili söz istiyorsa nezaketen de verilir yani.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, İç Tüzük'ü nasıl çiğneyebilirsiniz? İç Tüzük'te milletvekillinin madde 60'a göre söz istemeye hakkı var.

BAŞKAN – Var ama otomatik olarak verilmiyor herhâlde söz, değil mi?

ERHAN USTA (Samsun) – Otomatik olarak veriliyor, olur mu öyle şey!

BAŞKAN – Öyle değil, isterseniz bakalım.

ERHAN USTA (Samsun) – Açın lütfen.

BAŞKAN – Siz de açın, benimki açık burada.

ERHAN USTA (Samsun) – Grup Başkan Vekilliği yaptık burada, biz de biliyoruz İç Tüzük'ü.

BAŞKAN – Öyledir.

ERHAN USTA (Samsun) – Olur mu ya!

BAŞKAN – Sayın Oktay, buyurunuz.

ERHAN USTA (Samsun) – Yani, bakın, bugün Mehmet Muş'a on altı dakika ilave ettiniz. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı...

BAŞKAN – Hayır, on altı dakika değil, on dakika.

ERHAN USTA (Samsun) – Hiç adaletili yönetmiyorsunuz. Sayın Başkan, hiç adaletili yönetmiyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Oktay, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Bakın, bir dakikayı çok görüyorsunuz, iki dakika geçti.

BAŞKAN – Prensibi savunuyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) – Korkuyorsunuz değil mi söyleyeceklerimizden?

BAŞKAN – Prensibi savunuyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) – Ben rakamla konuşacağım çünkü. Kenarından dolaşarak söyledi... (AK PARTİ sıralarından “Ya, yeter!” sesi)

BAŞKAN – Sayın Oktay, buyurun.

21.- Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın, İstanbul Milletvekili Engin Altay ve Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sonradan söz alan arkadaşlarımızın eleştirileriyle ilgili birkaç şeyi ifade etmek istiyorum.

Burada HDP'den Sayın Daniş'in “Kürtleri biz temsil ediyoruz.” derken o konuyla ilgili bir şeyi vardı. Ben aslında orada şunu özellikle de ifade etmek istedim: “Biz” derken de Türkiye Büyük Millet Meclisini, Meclisteki siyasi partileri, Türkiye Cumhuriyeti devletini, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini, Türkiye Cumhurbaşkanını ve bizleri kastettim. Tek bir siyasi parti değildir Kürtleri temsil eden ve bu sözümün de arkasındayım.

İkincisi, ben, yine, konuşmalarımda -özellikle dikkat ettiğimi de düşünüyorum, tutanaklara da bakılabilir- “Kürt kardeşlerimiz, Kürt vatandaşlarımız” ifadesini de özellikle kullandığımı ifade etmek isterim.

Yine, bir başka konu vardı, DEAŞ'la mücadele ettiğimizle alakalı “Zaten bunu da yapmıyorsunuz ki.” şeklinde. Yani buna ben daha fazla ne diyeyim? Yani ne dersek diyelim, bizim yaptığımızı görmüyor, madem duymuyorsunuz, bizim yaptıklarımıza kulaklarınız kapalı, o zaman sizin kulaklarınızın açık olduklarının duyacaklarınızın ismiyle ben bunu açıklayayım, isterseniz NATO Genel Sekterinin ifadesini dinleyin. Bizim DEAŞ'la ne yapmak istediğimiz, ne yaptığımızı bugüne kadar, o çok daha net açıkladı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Siz, onları daha iyi duyarsınız, dinlersiniz diye biliyorum ama Fransa'nın veya bilmem başkalarının diliyle bize konuşmazsanız memnun oluruz.

Yine, CHP'den Sayın Engin Altay Bey'in ifadeleri vardı, gazi ve şehit yakınlarımızla alakalı. Yani bunu ben açıkladığımı ifade ediyorum, her bir kuruşuyla alakalı hesaba yatırıldığını ve bunun başka şartlarda, başka şekilde kullanılması zaten mümkün değil. Bununla ilgili zaten her türlü denetime de açık ve bununla gerekli ödemeler de yapılıyor. Ve yine ifade ettim bunu, sürdürülebilir şekilde o devam edecektir diye.

İkincisi, bir ödemeye alakalı; 7 TL'lik bir ödeme ve diğer bir ödeme vardı zannediyorum, bir dekont gösterdiniz, onu aldım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - 32 lira efendim. Altında yazıyor, Emekli Sandığı maaşı...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY - O dekontun ne olduğuyla alakalı ve 7 TL'nin ne olduğuyla alakalı kısmı araştıracağım. Ben size de döneceğim onunla ilgili ama onu, yine, biraz önceki ifademle de yine ben tekrar etmek istiyorum eğer not yanımda ise. “Minimum” diye ifade ettiğimiz kısım, yine, burada “Şehit polis memurlarının hak sahiplerine bağlanacak en düşük aylık tutarı 6.150 TL'dir.” diye ifade ettim. Bunun arkasındayız, onun dışında belki başka bir şey olabilir. Araştırayım onu, ben size bilgi olarak da onu döneceğim.

17-25 FETÖ saldırıları. Aslında, bunun, FETÖ saldırısının bir başka, hani, FETÖ'nün yol boyundaki duraklarından bir tanesi olduğunu hepimiz biliyoruz, 15 Temmuz gelen yol duraklarından, o duraklarından bir tanesi olduğunu hepimiz biliyoruz. Bu, 15 Temmuz sonrasında mahkeme tutanaklarına kadar da yansımış gerçekler. Dolayısıyla 17-25'e dolaylı referans vererek keşke -FETÖ saldırılarını- bir açıklama yapmamış olsanız daha da mutlu olurum. Bizim FETÖ'yle mücadelemizi bütün milletimiz çok net bir şekilde bilmektedir. Tüm kurum ve kuruluşlarımızla FETÖ'yle mücadeleye sonuna kadar devam ediyoruz, ilk günden beri de yine devam ediyoruz, tüm hainliklerini ortaya çıkarana kadar da devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Fettah Tamince'den başlasaydınız mesela, devam ederseniz.

BAŞKAN – Sayın Oktay, tamamlayalım lütfen.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Bütçemizin kimin bütçesi olduğunu da yine tüm detaylarıyla ben açıkladığımı düşünüyorum, tekrar girmeyeceğim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Biz ikna olmadık.” dedik Sayın Cumhurbaşkanı.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Yani ben de sizin eleştirilerinize ikna olmadığım için...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Karar milletin.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Dolayısıyla aynı şeyleri altmış dakika -isterseniz- bir daha anlatmak istemiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Onun arkasında milletin oyu var, sizin yetkinizde mürekkep var; milletin oyuyla gelmiş, imzayla gelmiş.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230) (Devam)

2.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/280), 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2019 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2019 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 190 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2019 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2019 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1322) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 231) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, şahsı adına, aleyhte olmak üzere, ikinci konuşmacı Ebrü Günay söz hakkını Demokratik Bölgeler Partisi Eş Genel Başkanı Diyarbakır Milletvekili Sayın Salihe Aydeniz'e devretmiştir.

Buyurun Sayın Aydeniz. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

SALİHE AYDENİZ (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve bizleri televizyonları başında izleyen halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, konuşma için bize fırsat tanıyan ve bileşeni olmaktan gurur duyduğum çatı partimiz HDP'ye teşekkür etmek istiyorum.

Halkların Meclisi çatısı altında, halklar için değil, bir avuç sermayedarın, sarayın ve savaşın bütçesini konuşuyoruz. İktidarınız yıllardır halkı, emekçiyi, esnafı, kadını ve barışı gözetmeyen yasalar, kanunlar ve bütçeler yapıyor. Meclisi iktidarınızın sözde güvenlikçi politikalarıyla bir zümrenin ihtiyacına göre politikalar belirleyen bir kurum hâline getirerek, "halklar meclisi" unvanını kaybettirdiniz. Zaten Cumhurbaşkanlığı sistemiyle Meclisi anlamsızlaştırdınız. Bütçenin büyük bir kısmı "güvenlik harcamaları" adı altında savaşa ayrılmıştır, diğer bir kısmı da yine savaş politikalarına destek vermeleri için yandaşlara ayrılmıştır. Ülkenin dört bir yanı ekonomik, toplumsal, siyasal olarak yangın yerine dönüştürülürken, devletin zor aygıtı halklar üzerinde bir sopa gibi sürekli kullanılıyorken, bırakın Cumhurbaşkanını eleştirmek, bir mafya liderini bile eleştirmenin cezaevine sonuçlandırıldığı bir politikayla karşı karşıyayız ama artık kimse sizi takmıyor ve politikalarınıza karşı da sessiz kalmıyor. Son altı yıldır çöktürme planı çerçevesinde Kürt'e karşı yıkım, savaş, katliam, işkence bir politika ve bütünsel bir plan olarak yürütülmektedir. Kürt'e baskı, Kürt'ün iradesini gasbetme, devletin ve iktidarın sıradan bir prosedürü hâline getirilmiştir. Bu prosedür "güvenlikçi politikalar" adı altında savaşta ve Kürt sorununun demokratik yöntemlerle çözümünü istememekte ısrardır. Bu ısrar ülkenin ekonomik, toplumsal, siyasal olarak çöküşünden başka bir işe yaramamaktadır.

2017 "Nevroz"unda çıplak bedeniyle katledilen Kemal Kurkut, Van Çatak'ta Osman Şiban ve Servet Turgut'un gördüğü işkence nedeniyle Servet Turgut'un yaşamını yitirmesi, Esendere'de Şerali Dereli'nin, Derecik'te Özcan Erbaş'ın, Batman'da İpek Er'in, Dersim'de Gülistan Doku'nun ve daha sayısız örneklerle anlatılabileceğimiz bu vahşet olaylar karşısında devlet erkânının yaptığı açıklamalar Kürt düşmanlığını ve Kürtler üzerinden oluşturulmak istenen faşist yönetim şeklinin kalıcılaştırılmaya çalışıldığını göstermektedir. Ülke kocaman bir cezaevine dönüştürülmüş durumdadır. İşkence yapanlar yerine işkenceyi haberleştirenler, savaşa karşı barışı savunanlar, kadına yönelik şiddet uygulayanlar yerine kadın hakları için mücadele verenler yargılanmaktadır. Zindanlardaki insanlık dışı, hukuk dışı hak ihlalleri had safhadadır. Adliye sarayları sarayın talimatlarıyla adaletsizlik dağıtırken yeni cezaevleri açma müjdesiyle birlikte bu adaletsizliklerin kalıcı hâle gelmesi için Adalet Bakanlığının bütçesi artırılmak istenmektedir. Ve burada bir yandan da reformdan bahsedilmektedir. Reform anlayışınızın Kürt'e ölüm, kayyum ile gasp, demokratik siyasete operasyon, tüm muhalif kesimlere baskı, tecridin derinleştirilmesi ve sonuna kadar savaş oluğunu biliyoruz. Eğer reform söyleminizde samimiyseniz, yaşanmaz hâle getirilen cezaevlerinde başlatılan açlık grevlerindeki taleplerin bir an önce kabul edilmesiyle başlayabilirsiniz, hasta tutsakların bırakılmasıyla başlayabilirsiniz, katilleri cezalandırmayla başlayabilirsiniz, irade gasbı olan kayyumları geri çekmeyle başlayabilirsiniz, her şeye rağmen barışta ısrar eden Sayın Abdullah Öcalan üzerindeki sürekli, derinleştirilen tecridi kaldırarak başlayabilirsiniz. Savaş ve yayılmacı politikalarınız sebebiyle komşularla sıfır sorun noktasından neredeyse sorun yaşamadığınız bir aile bile kalmayan noktaya geldiniz. Libya, Afrin, Serekaniye, Gire Spi, Karabağ, Şengal'e sözde güvenlik için gönderdiğiniz paramiliter güçlere bile daha fazla bütçe aktarmak için Savunma Bakanlığının bütçesini artırıyorsunuz. Savaş ve yayılmacı politikalarınızın asıl hedefi, sınır tanımadan, Kürt coğrafyasıdır. Bu da Kürtlere düşman olduğunuzun en açık bir göstergesidir. "Güvenlik" adı altında uyguladığınız yayılmacı politikalarınız içeride de dışarıda da güvensizlik oluşturmaktadır.

Son bir yıldır dünyayı ve dolayısıyla Türkiye'yi de etkisi altına alan pandemi sürecinde geliştirilen ekonomik, siyasi, toplumsal ve yönetmedeki şeffaflık ilkesinin tamamında sınıfta kaldınız. Sürecin başından itibaren kontrollü sürü bağışıklık yöntemiyle, sonrasında ise tamamen sürü bağışıklık yöntemiyle halkı kaderiyle baş başa bıraktınız. Pandemi sürecinde sınıf ayrımını gözeten politikaları hayata geçirdiniz. Aldığınız önlemler ne sağlık ne de ekonomik açıdan emekçiyi, küçük esnafı, çiftçiyi, işçiyi, işsiz, işsizle koruyamamaktadır. Ülkeyi yönetemediğiniz gibi, salgın sürecini de yönetemediniz. Darbe girişimini nasıl Allah'ın lütfu olarak gördüyseniz pandemiyi de, fırsata çevirmek için bunu, Allah'ın bir lütfu gibi gördünüz. Bir avuç sermayedarı memnun etmek için fabrikaya giden işçiye "Pandemi riski yok." dediniz ama direnişe geçen işçi için "Risk var." dediniz. Partinizin kongre ve mitinglerinde pandemi riski yok ama sokakta demokratik hakları için mücadele isteyen halklara, kadınlara pandemiyi bahane ederek müdahale ettiniz. Pandemi sürecinin en büyük yükünü taşıyan sağlık emekçilerini alkışladınız ama ölmelerine ve tükenmelerine göz yumdunuz. Tüm bunların ışığında, demokratik siyasetin önü bu kadar tıkanmışken, Millet Meclisi halkların meclisi olmaktan çıkmışken, her gün kadınlar katlediliyorken, ekonomik krizin tüm yükü halklara yüklenirken, tüm kaynaklar savaşa, ranta, yandışa harcanıyorken, halkların, emekçilerin, kadınların, barışın bütçesi yapılamaz. Buradan hareketle, cumhuriyet dönüşmediği sürece tekçilik zihniyeti de değişmeyecektir. Herkesin bu gerçekliği bilmesi gerekir. O yüzden diyoruz ki ne restore edilmiş eski sistem ne de mevcut otoriter tekçi sistem çözüm değildir, olamaz da, ikisi de krizin nedenidir. Buradan herkese sesleniyorum: Çözüm üçüncü yoldur, köklü radikal değişimle yeninin kurulmasıdır, yeni bir toplumsal sözleşmedir. Bunun ilk adımı da ademimerkeziyetçiliği ve çoğulculuğu esas alan 1921 Anayasası'nda olduğu gibi demokratik, çoğulcu yeni bir anayasayla cumhuriyetin demokratikleşmesinin hedefini birleştirmektir. Bu yüzden, demokrasi ittifakını, en geniş demokratik toplumsal ittifakı, demokrasi için güç birliğini stratejik görüyoruz. Her inançtan, her kimlikten Türkiye toplumunu büyük krizlerden ve geleceksizlikten ancak bu yolla kurtarabiliriz. Bu nedenle, faşizm ve tekçiliğe karşı demokratik birlik ve ortak mücadele diyoruz. Demokrasi için siyaset yürütenlerin de sokaktaki yurttaş kadar cesur, kararlı ve net olması, özellikle dış politikada iktidarın ömrüne katkı sunabilecek yaklaşımlardan uzak durması büyük önem taşımaktadır. Bütün bunlar karşısında asla pes etmeyeceğimizi ve halkların ortak mücadelesinin kazanacağını buradan tekrar ifade etmek istiyorum.

Cezaevlerinde direnenlere ve halkımıza saygı ile selamlar diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkanım, kayıtlara geçsin diye söylüyorum: Sayın Aydeniz'in yapmış

olduğu bu konuşmanın içinde bolca "Kürt" kelimesi geçti ama Kürtlerle gerçek anlamda ilişkisi olmayan bu konuşmayı, her bir cümlesini, her bir kelimesini, her bir harfini reddediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunacağım.

2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'nin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2019 yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece, 2021 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2019 yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Şimdi sırasıyla her iki teklifin de 1'inci maddelerini okutuyorum:

2021 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUN TEKLİFİ BİRİNCİ BÖLÜM

Gider, Gelir, Finansman ve Denge

Gider

MADDE 1- (1) Bu Kanuna bağlı (A) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli;

- a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine 1.328.254.386.000 Türk lirası,
 - b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelere 119.877.971.000 Türk lirası,
 - c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlara 8.436.256.000 Türk lirası,
- ödenek verilmiştir.

2019 YILI MERKEZİ YÖNETİM KESİN HESAP KANUN TEKLİFİ

Gider bütçesi

MADDE 1- (1) 22/12/2018 tarihli ve 7156 sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli;

- a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine 949.025.615.000 Türk Lirası,
 - b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelere 73.771.848.000 Türk Lirası,
 - c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlara 6.536.982.000 Türk Lirası,
- ödenek verilmiştir.

(2) Kanunların verdiği yetkiye dayanarak yıl içerisinde eklenen ve düşülen ödenekler sonrası 2019 yılı merkezi yönetim kesin hesap gider cetvellerinde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin bütçe giderleri 978.569.400.796,47 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin bütçe giderleri 104.640.636.329,38 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların bütçe giderleri 6.089.660.848,42 Türk Lirası, olarak gerçekleşmiştir.

(3) 2019 yılı merkezi yönetim net bütçe gideri 1.000.026.856.135,04 Türk Lirasıdır.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Anayasa'nın 161'inci maddesi uyarınca bütçe kanun teklifi ile kesin hesap kanunu teklifinin görüşmeleri birlikte yapılacağından, okunmuş bulunan 1'inci maddeler kapsamına giren kamu idarelerinin 2021 yılı merkezi yönetim bütçeleri ile 2019 yılı merkezi yönetim kesin hesaplarının görüşmelerine yarınki birleşimde başlanacaktır.

Alınan karar gereğince, programa göre, kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesaplarını görüşmek için 8 Aralık 2020 Salı günü saat 11.00'de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.17